Edicija
Savremena biblioteka
Knjiga 19

Redakcija

dr Dobrila Begenišić (*urednik*)
Tamara ButiganVučaj
msr. Jelena Benić
Nebojša Kovačević
msr. Ana Savić
dr Dragana Milunović
Maša Miloradović

Naslov originala

International Standard Bibliographic Description (ISBD)
Consolidated Edition
Walter de Gruyter GmbH & Co.

© IFLA 2011

Autorska prava za prevod na srpski jezik dobijena su bez nadoknade ljubaznošću IFLA-e.

INTERNATIONAL FEDERATION OF LIBRARY ASSOCIATIONS AND INSTITUTIONS

MEĐUNARODNA FEDERACIJA BIBLIOTEČKIH UDRUŽENJA I INSTITUCIJA

ISBD

MEĐUNARODNI STANDARDNI BIBLIOGRAFSKI OPIS

Objedinjeno izdanje

Po preporukama Radne grupe za ISBD
odobrio Stalni odbor Sekcije IFLA-e za katalogizaciju

Prevela sa engleskog
Ana Savić

Narodna biblioteka Srbije
Beograd
2016

SADRŽAJ

Uvod 13

A Opšte poglavlje 23

A.1 Opseg, svrha, upotreba 23
A.2 Postupanje sa izvorima 25
A.3 Pregled ISBD-a i interpunkcije 36
A.4 Izvori podataka 51
A.5 Jezik i pismo opisa 58
A.6 Skraćivanja i skraćenice 59
A.7 Velika slova 61
A.8 Štamparske greške 62
A.9 Simboli i slično 64
A.10 Greške 65
A.11 Primeri 66

SPECIFIKACIJA ELEMENATA 67

0 Oblik sadržaja i vrsta medija 67

0.1 Oblik sadržaja 71
0.2 Vrsta medija 76

1 Područje stvarnih naslova i podataka o odgovornosti 81

1.1 Glavni stvarni naslov 85
1.2 Uporedni stvarni naslovi 102
1.3 Podaci uz naslov 108
1.4 Podaci o odgovornosti 119

2 Područje izdanja 143

2.1 Podatak o izdanju 145
2.2 Uporedni podatak o izdanju 152

2.3 Podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdanje 153
2.4 Dodatni podatak o izdanju 155
2.5 Podatak o odgovornosti uz dodatni podatak o izdanju 157

3 Područje podataka specifičnih za građu ili vrstu izvora 159

3.1 Matematički podaci (Kartografski izvori) 160
3.2 Podatak o muzičkom obliku (Muzikalije) 166
3.3 Numeracija (Serijske publikacije) 168

4 Područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje 177

4.1 Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije 180
4.2 Naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera 189
4.3 Godina izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije 200
4.4 Mesto štampanja ili proizvodnje 210
4.5 Naziv štampara ili proizvođača 212
4.6 Godina štampanja ili proizvodnje 213

5 Područje materijalnog opisa 215

5.1 Opseg 217
5.2 Druge materijalne pojedinosti 232
5.3 Dimenzije 240
5.4 Podatak o propratnoj građi 247

6 Područje izdavačke celine i monografskih izvora u više delova 251

6.1 Glavni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova 252
6.2 Uporedni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova 256
6.3 Podatak uz naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova 257
6.4 Podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdavačku celinu ili monografski izvor u više delova 258

6.5 Međunarodni standardni broj izdavčke celine ili monografskog izvora u više delova 259
6.6 Numeracija u okviru izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova 260

7 Područje napomena 265

7.0 Napomena o obliku sadržaja i vrsti medija i za posebne vrste građe 267
7.1 Napomene o stvarnom naslovu i podacima o odgovornosti 270
7.2 Napomene koje se odnose na područje izdanja i bibliografski istorijat izvora 280
7.3 Napomene koje se odnose na područje podataka specifičnih za građu ili vrstu izvora 291
7.4 Napomene koje se odnose na područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje 295
7.5 Napomene koje se odnose na područje materijalnog opisa 297
7.6 Napomene koje se odnose na područje izdavačke celine i monografskih izvora u više delova 300

7.7 Napomene o sadržaju 301
7.8 Napomene o identifikatoru izvora i o uslovima dostupnosti 304
7.9 Napomene o broju, delu, iteraciji, i tako dalje, koji čini osnovu za opis 305
7.10 Ostale napomene 307
7.11 Napomene koje se odnose na primerak koji se opisuje 309

8 Područje identifikatora izvora i uslova dostupnosti 311

8.1 Identifikator izvora 313
8.2 Ključni naslov (kontinuirani izvori) 317
8.3 Uslovi dostupnosti 318

DODACI 319

Dodatak A: Opis na više nivoa 321
Dodatak B: Dvosmerni zapisi 325
Dodatak C: Bibliografija 327
Dodatak D: Skraćenice 331
Dodatak E: Rečnik 333

Registar 359

Članovi Grupe za reviziju ISBD-a (u decembru 2010. godine)

Džon D. Bajram, ml. (John D. Byrum, Jr) (dopisni član)	Kongresna biblioteka, SAD (penzionisan)
Elena Eskolano Rodrigez (Elena Escolano Rodríguez) (predsedavajuća)	Nacionalna biblioteka, Španija
Renate Gempel (Renate Gömpel)	Nemačka nacionalna biblioteka
顾 犇 (Ben Gu)	Nacionalna biblioteka Kine
Mauro Gerini (Mauro Guerrini)	Univerzitet u Firenci, Italija
Tula Hapamaki (Tuula Haapamäki)	Nacionalna biblioteka Finske
Džon Hostidž (John Hostage)	Harvardska pravna škola, SAD
Lin S. Hauart (Lynne C. Howarth)	Univerzitet u Torontu, Kanada
Natalija Kasparova (Natalia Kasparova)	Ruska državna biblioteka
Irena Kavčič	Nacionalna i univerzitetska biblioteka, Slovenija
Jaesun Li (Jaesun Lee)	Nacionalna biblioteka Koreje
Fransoaz Lereš (Françoise Leresche)	Francuska nacionalna biblioteka
Anjes Manei (Agnès Manneheut)	Univerzitet u Nantu, Francuska
Doroti Makgeri (Dorothy McGarry)	Univerzitet Kalifornija, Los Anđeles, SAD (penzionisana)
Glen Paton (Glenn Patton)	OCLC, Online Computer Library Center, SAD

Saradnja sa drugim grupama

Ime	Institucija	Zastupa
Anders Kato (Anders Cato)	Nacionalna biblioteka Švedske	*Katalogiseringsregler för svenska bibliotek*
Gordon Denzajer (Gordon Dunsire)	Univerzitet u Stratklajdu, Škotska	Zajednice semantičkog veba
Masimo Đentili-Tedeski (Massimo Gentili-Tedeschi)	Nacionalna biblioteka Braidense, Italija	Međunarodno udruženje muzičkih biblioteka, arhiva i dokumentacionih centara
Hane Herl Hansen (Hanne Hørl Hansen)	Danski bibliotečki centar, Danska	*Katalogiseringsregler og bibliografisk standard for danske biblioteker*
Kristina Maljano (Cristina Magliano)	ICCU, Italija	Komisija RICA
Fransoa Havijer Pelegrin (François-Xavier Pelegrin)	Međunarodni ISSN centar	Međunarodni ISSN centar
Tom Pols (Tom Pols)	Nacionalna biblioteka, Holandija	FOBID, Holandski bibliotekarski forum
Margaret Stjuart (Margaret Stewart)	Biblioteka i arhivi Kanade	Upravni odbor za razvoj RDA
Regina Varniene-Jansen (Regina Varnienė-Janssen)	Nacionalna biblioteka Litvanije Martynas Mažvydas	*Kompiuterinių bibliografinių ir autoritetinių įra.ų sudarymo metodika*
Vatanabe Takahiro (Watanabe Takahiro)	Tezukayama Gakuin univerzitet, Japan	Japansko bibliotekarsko društvo
Mirna Viler (Mirna Willer)	Univerzitet u Zadru, Hrvatska	*Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga*

UVOD

Međunarodni standardni bibliografski opis (ISBD) (International Standard Bibliographic Description) treba da bude glavni standard za promovisanje univerzalne bibliografske kontrole, to jest ostvarivanja univerzalne i brze dostupnosti osnovnih bibliografskih podataka svih objavljenih izvora u svim zemljama, koji su u međunarodno prihvatljivom obliku. Od samog nastanka, osnovni cilj ISBD-a je da obezbedi konzistentnost pri razmeni bibliografskih informacija.

ISBD je standard kojim su utvrđeni elementi podataka koje treba zabeležiti ili prepisati određenim redosledom kao osnovu za opis izvora koji se katalogizuje. Isto tako, primenjuje se propisana interpunkcija kao instrument za prepoznavanje i prikazivanje elemenata podataka, čineći ih tako razumljivim bez obzira na jezik opisa.

IFLA je 2009. godine objavila novu *Izjavu o međunarodnim katalоškim načelima* (*Statement of International Cataloguing Principles*).[1] Četvrti odeljak ovih načela, koja zamenjuju i proširuju Pariska načela[2] iz 1961. godine, posvećen je bibliografskom opisu i u njemu se kaže: „Podaci za opis treba da se zasnivaju na međunarodno priznatom standardu."[3] U fusnoti je utvrđeno da je ISBD standard bibliotečke zajednice koji ne treba da bude izjava o načelima namenjena samo bibliotekama, već i arhivima, muzejima i drugim zajednicama.

Iako je razvoj ovog standarda u početku bio podstaknut automatizacijom bibliografske kontrole, kao i uzajamnom katalogizacijom kao ekonomskom potrebom, ISBD je i dalje koristan i primenljiv na bibliografske opise svih vrsta objavljenih izvora u bilo kojoj vrsti kataloga, bilo da se oni izrađuju ručno ili mašinski. Ovaj međunarodno potvrđeni standard je pogodan za kataloge agencija koje koriste nacionalne katalоške pravilnike, kao i kataloge onih agencija koje koriste međunarodne katalоške pravilnike.

---

1 *IFLA Cataloguing Principles: the Statement of International Cataloguing Principles (ICP) and its Glossary in 20 LAnguages.* Ed. by Barbara B. Tillet and Ana Lupe Cristán. (München: K.G. Saur, 2009). Dostupno i na: http://www.ifla.org/en/publications/statement-of-international-cataloguing-principles

2 International Conference on Cataloguing Principles. *Report.* (London: International Federation of Library Associations, 1963), 91–96.

3 *IFLA Cataloguing Principles,* 5.3.

Rad na ISBD-u se zasnivao na sledećim ciljevima i principima:

- ISBD obezbeđuje usaglašene odredbe opisa svih vrsta objavljenih izvora, do nivoa moguće jedoobraznosti i specifične odredbe koje će biti neophodne za opis specifičnih vrsta izvora;
- ISBD obezbeđuje odredbe kompatibilne deskriptivne katalogizacije u celom svetu, kako bi se olakšala međunarodna razmena bibliografskih zapisa između nacionalnih bibliografskih agencija i u okviru međunarodne bibliotečko-informacione zajednice (uključujući i proizvođače, i izdavače);
- ISBD usklađuje različite nivoe opisa, što podrazumeva one nivoe koji su neophodni za nacionalne bibliografske agencije, nacionalne bibliografije i druge biblioteke;
- moraju se precizirati opisni elementi neophodni za identifikaciju i selekciju izvora;
- pažnja će biti usredsređena na skup elemenata informacije, a ne na prikaz ili korišćenje tih elemenata u određenom automatizovanom sistemu;
- pri utvrđivanju odredbi mora se uzeti u obzir i rentabilnost.

U tekstu su propisi organizovani tako da se prvo navode opšte odredbe koje se primenjuju na sve vrste izvora, a zatim posebne odredbe koje daju dodatne informacije potrebne za određenu vrstu izvora ili su izuzetak.

Terminologijom *Funkcionalnih zahteva za bibliografske izvore* (FRBR)[4], ISBD se primenjuje za opis manifestacije tako što se opisuje pojedinačna jedinica u ruci kao predstavnik čitave manifestacije. Na taj način ISBD primenjuje I*zjavu o Međunarodnim kataloškim načelima* u kojoj se utvrđuje: „Bibliografski opis obično treba da se zasniva na jedinici kao predstavniku manifestacije".[5]

ISBD poziva nacionalne bibliografske agencije da izrade potpuni opis koji „sadrži sve obavezne skupove elemenata navedene u ISBD-u, ukoliko je podatak primenljiv na jedinicu koja se opisuje" (videti A.1.3). Ova praksa se preporučuje i bibliotekama koje razmenjuju bibliografske podatke. Za određene elemente se uključivanje elementa podatka smatra *obaveznim* u svim slučajevima, a u drugim slučajevima se smatra *obaveznim* kad je to potrebno za identifikaciju jedinice koja se opisuje ili se na neki drugi način smatra značajnim za korisnike bibliografije ili kataloga. Odredbe ISBD-a mogu se dopuniti IFLA-inim

4 IFLA Study Group on the Functional Requirements for Bibliographic Records, *Functional Requirements for Bibliographic Records: Final Report* (München: K.G. Saur, 1998). Dostupno i na: http://www.ifla.org/en/publications/functional-requirements- for- bibliographic-records

5 *IFLA Cataloguing Principles,* 5.2.

Uputstvima za primenu ISBD-a u opisu komponentnih delova.[6]

Odnos između ISBD-a i FRBR-a

Ovo izdanje ISBD-a predstavlja nastojanje da se opis svih vrsta građe uskladi s FRBR-om. Taj pristup zahtevao je pomno ispitivanje ISBD elemenata podataka, kako bi izborni elementi bili oni koji su izborni i u FRBR-u. Ni u kom slučaju element podatka koji je obavezan u FRBR-u ne može da bude izborni u ISBD-u.

Grupa za reviziju ISBD-a je smatrala ključnim da IFLA objasni odnos između ISBD-a i FRBR modela. Pokušavajući da uskladi ISBD terminologiju sa FRBR terminima „delo", „ekspresija", „manifestacija" i „jedinica", i da zameni termine kao što je „publikacija", Grupa je naišla na probleme u velikoj meri sadržane u činjenici da su termini upotrebljeni u FRBR-u definisani u kontekstu entitet-odnos modela koji podrazumeva mnogo viši nivo apstrakcije od uputstava ISBD-a. Uzimajući u obzir preporuku frankfurtskog IFLA-inog sastanka stručnjaka za izradu Međunarodnog kataloškog pravilnika (IME-ICC) (Frankfurt IFLA Meeting of Experts on a International Cataloguing Code), rečeno je da „FRBR terminologija ne mora doslovno da se inkorporira u ISBD i kataloška pravila, već da oni moraju da zadrže sopstvenu specifičnu terminologiju i da donesu precizne definicije kojima će se pokazati kako je svaki specifičan termin konceptualno povezan sa FRBR terminologijom".[7] Grupa za reviziju je prihvatila preporuku IME-ICC-a i 2003. godine odlučila da izbegne upotrebu FRBR terminologije u ISBD-u. Međutim, uvela je izvesne terminološke izmene. Među njima su upotreba termina „izvor", umesto „jedinica" ili „publikacija". Ova izmena je uvedena kako bi se otklonila zabuna, jer se upotreba termina „jedinica" u prethodnim ISBD-ovima razlikovala od upotrebe tog termina u FRBR-u.

Grupa za reviziju je bila mišljenja da bi tabela detaljnih odnosa svih elemenata preciziranih u ISBD-u s njima odgovarajućim entitetima-atributima, ili odnosima definisanim FRBR modelom, jasno pokazala da je odnos između ISBD-a i FRBR-a harmonizovan. Tabela ovih odnosa, zasnovana na ISBD-u objavljenim istovremeno, objavljena je pod naslovom *Uporedna tabela*

6 International Federation of Library Associations and Institutions, *Guidelines for the application of the ISBDs to the description of component parts.* (London: IFLA Universal Bibliographic Control and International MARC Programme, 1988). Dostupno i na: http://www.ifla.org/files/cataloguing/isbd/component-parts.pdf

7 Patrick Le Boeuf, „Brave new FRBR world". In *IFLA Cataloguing Principles: Steps towards an International Cataloguing Code: Report from the 1st IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code, Frankfurt, 2003*. Dostupno i na: http://www.d-nb.de/standardisierung/pdf/papers_leboeuf.pdf

ISBD elemenata i FRBR entiteta, atributa i odnosa, a odobrio je, 9. jula 2004. godine, Stalni odbor Sekcije za katalogizaciju.[8]

Zahvaljujemo se svim članovima Radne grupe koji su učestvovali u svim prethodnim revizijama i objavljivanjima ISBD-ova, budući da ova verzija ima nameru, koliko god je to moguće, da poštuje odredbe pojedinačnih ISBD-ova, kako bi osigurala dosledne odredbe za opis svih vrsta izvora. Sledi kratak pregled dosadašnjeg rada.[9]

Istorijat

Međunarodni standardni bibliografski opis datira iz 1969. godine, kada je IFLA-in Odbor za katalogizaciju sponzorisao održavanje Međunarodnog sastanka stručnjaka za katalogizaciju. Na ovom sastanku usvojena je rezolucija kojom se predlaže stvaranje standarda kojim će se utvrditi oblik i sadržaj bibliografskog opisa. Nakon toga je Odbor za katalogizaciju odmah započeo rad na pronalaženju načina kojima će se unaprediti zajedničko korišćenje i razmena bibliografskih podataka. Kao rezultat ovog rada nastao je koncept Međunarodnog standardnog bibliografskog opisa (ISBD).

Prvi ISBD je bio Međunarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacija (ISBD(M))[10], koji se pojavio 1971. godine. Do 1973. godine tekst su usvojile brojne nacionalne bibliografske agencije, a kada je preveden s originalnog engleskog jezika na nekoliko drugih jezika mnoge kataloške komisije su ga uzele u obzir pri redefinisanju nacionalnih i međunarodnih pravila opisa.[11] Zahvaljujući sugestijama korisnika ISBD(M)-a odlučeno je da se izradi prerađeni tekst, koji je objavljen 1974. godine kao „prvo standardno izdanje". Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija (ISBD(S))[12] je takođe objavljen 1974. godine.

8 Dostupno na: http://www.ifla.org/files/cataloguing/isbd/isbd-frbr-mapping.pdf

9 Za potpuniji uvod u ISBD pogledati: John Byram, „The Birth and Re-birth of the ISBDs: Process and Procedures for Creating and Revising the International Standard Bibliographic Descriptions", 66th IFLA Council and General Conference, Jerusalem, Israel, 2000. Dostupno i na: http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/118-164e.htm

10 ISBD(M) – International Standard Bibliographic Description for Monographic Publications – Međunarodni standardnibiblio grafski opis monografskih publikacija. – *Prim. prev.*

11 Kompletan popis ISBD-ova videti http://www.ifla.org/en/node/900

12 ISBD(S) – International Standard Bibliographic Description for Serials – Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija. – *Prim. prev.*

Upravni odbor Komisije za reviziju anglo-američkih kataloških pravila je 1975. godine IFLA-inom Odboru za katalogizaciju predložio da bi trebalo razviti međunarodni standard za bibliografski opis, koji će biti primenljiv na sve vrste bibliotečke građe. Kao rezultat, 1977. godine je objavljen ISBD(G).[13] Tada je ISBD(M) revidiran kako bi se uskladio sa ISBD(G)-om i „prvo standardno revidirano izdanje" je objavljeno 1978. godine.

Nakon toga su se pojavljivali ISBD-ovi za specifične vrste građe: ISBD(CM)[14] za kartografsku građu, ISBD(NBM)[15] za neknjižnu građu i revidirani ISBD(S) za serijske publikacije i oni su Objavljeni 1977. godine, a 1980. godine i ISBD(A)[16] za staru knjigu (antikvarnu) i ISBD(PM)[17] za štampane muzikalije.

Revizije 1980–2000.

Na IFLA-inom Svetskom kongresu, održanom u Briselu 1977. godine, Stalni odbor IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju je doneo novu važnu odluku koja se odnosila na IFLA-in program ISBD-a. Odlučeno je da tekstovi svih ISBD-ova traju pet godina, posle čega će biti obavezno revidirati sve tekstove ili tekstove određenih ISBD-ova. Prema toj odluci, Stalni odbor je oformio Odbor za reviziju ISBD-a, koji se prvi put sastao 1981. godine da bi izradio plan za pregledanje i reviziju ISBD-a. ISBD-ovi su ponovo objavljeni sledećim redom: ISBD(M), ISBD(CM) i ISBD(NBM) 1987. godine; ISBD(S) 1988. godine; ISBD(CF)[18] za kompjuterske fajlove je objavljen 1990. godine; ISBD(A) i ISBD(PM) 1991. godine i ISBD(G) 1992. godine. Prvi projekat opšte revizije je bio završen do kraja osamdesetih godina prošlog veka. Nakon toga je ISBD(CF) postao ISBD(ER)[19] za elektronske izvore i objavljen 1997. godine.

13 ISBD(G) – General International Standard Bibliographic Description – Opšti međunarodni standardni bibliografski opis. – *Prim. prev.*

14 ISBD(CM) – International Standard Bibliographic Description for Cartographic Material – Međunarodni standardni bibliografski opis kartografske građe. – *Prim. prev.*

15 ISBD(NBM) – International Standard Bibliographic Description for Non Book Material – Međunarodni standardni bibliografski opis neknjižne građe. – *Prim. prev.*

16 ISBD(A) – International Standard Bibliographic Description – Antiquarian – Međunarodni standardni bibliografski opis antikvarne građe. – *Prim. prev.*

17 ISBD(PM) – International Standard Bibliographic Description for Printed Music – Međunarodni standardni bibliografski opis štampanih muzikalija. – *Prim. prev.*

18 ISBD(CF) – International Standard Bibliographic Description for Computer Files – Međunarodni standardni bibliografski opis računarskih datoteka. – *Prim. prev.*

19 ISBD(ER) – International Standard Bibliographic Description for Electronic Resources – Međunarodni standardni bibliografski opis elektronskih izvora. – *Prim. prev.*

IFLA-ina Sekcija za katalogizaciju je 1992. godine, u saradnji sa Sekcijom za klasifikaciju i indeksiranje, formirala radnu grupu za Funkcionalne zahteve za bibliografske zapise (FRBR). Ono što je odmah proisteklo iz toga je odluka o obustavljanju velikog dela posla na reviziji ISBD-a, dok FRBR radna grupa preuzima na sebe donošenje „predloga osnovnog nivoa funkcionalnosti i zahteva za bibliografske zapise koje kreiraju nacionalne bibliografske agencije". FRBR radna grupa 1998. godine objavljuje *konačnu verziju* svojih preporuka, nakon što ih je odobrio Stalni odbor IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju. Tada je rekonstituisana Grupa za reviziju ISBD-a, kako bi nastavila svoj dotadašnji rad. Kao što je i bilo očekivano, Stalni odbor IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju je od Grupe za reviziju ISBD-a zatražio da inicira kompletno revidiranje ISBD-ova. Cilj ovog „drugog projekta opšte revizije" je bio da se osigura potpuna saglasnost između odredbi ISBD-a i FRBR zahteva koji se odnose na podatke za „osnovni nivo nacionalnog bibliografskog zapisa".

Revizije 2000–2006.

Do sada je u okviru projekta opšte revizije ISBD(S) prerađen u ISBD(CR)[20] za serijske publikacije i kontinuirane izvore, koji je objavljen 2002. godine, pri čemu se vodilo računa o harmonizaciji ISBD(S) sa ISSN[21] preporukama i drugim izdanjem *Anglo-američkih kataloških pravila*. Revidirani ISBD(M) je takođe objavljen 2002. godine, a revidiran ISBD(G) 2004. godine. ISBD(CM) i ISBD(ER) su u okviru procesa revizije na svetskom planu takođe revidirani, ali revizija nije završena na vreme pošto je započet rad na objedinjenom ISBD-u.

20 ISBD(CR) – International Standard Bibliographic Description for Serials and Other Continuing Resources – Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i drugih kontinuiranih izvora. – *Prim. prev.*

21 ISSN – International Standard Serial Number – Međunarodni standardni broj serijske publikacije. – *Prim. prev.*

Preliminarno objedinjeno izdanje iz 2007.

Grupa za reviziju ISBD-a je na IFLA-inoj konferenciji u Berlinu 2003. godine donela odluku o formiranju Studijske grupe za razvoj ISBD-a. Studijska grupa je odlučila da je objedinjavanje svih ISBD-ova izvodljivo. U tome je podržala Grupa za reviziju i kao zadatak joj postavila pripremanje konačnog teksta, što je rezultiralo preliminarnim objedinjenim izdanjem.

Grupa za reviziju ISBD-a je pokušala da reši neke od problema sa kojima se danas katalogizatori suočavaju. Objedinjeni ISBD treba da bude standard za opis svih vrsta do sada objavljene građe ili da olakša opis izvora koji poseduju karakteristike više formata. Pored toga, on olakšava osavremenjavanje i konzistentnost ISBD-a u budućnosti.

U novom izdanju ISBD-a u obzir je uzeta svaka od poslednjih revizija, a pored njega je, u okviru procesa revizije na svetskom planu 2006. godine, revidiran i ISBD(A). Dobijeni tekst je nastao objedinjavanjem srodnih propisa iz svakog ISBD-a u novu strukturu, spajajući objavljene verzije tekstova čineći osnovu za dalji rad i dodajući im prerađene verzije ISBD-ova iz poslednjih nekoliko godina, te uopštavajući način izražavanja.

U skladu sa načelom da su u središtu pažnje ISBD-a elementi, a ne prikaz, i nastojanjem da se poboljša interoperabilnost sistema za bibliografsko pretraživanje i formata za prikaz, propisana interpunkcija je delimično izmenjena u preliminarnom objedinjenom izdanju iz 2007. Na primer, interpunkcija se ponavlja kad se područje završava tačkom, a sledećem području prethodi propisana interpunkcija koja započinje tačkom. Takođe, ako postoje različiti elementi istog područja, svaki se navodi u posebnoj uglastoj zagradi. To omogućava doslednost u drugim prikazima koji se razlikuju od prikaza ISBD-a.

Zahvaljujemo se svim radnim grupama koje su učestvovale u reviziji pojedinačnih ISBD-ova i prethodnom predsedniku Grupe za reviziju Džonu D. Bajramu (John D. Byrum), koji je sproveo većinu projekata revizije. Posebnu zahvalnost dugujemo Doroti Makgeri (Dorothy McGarry), predsednici Studijske grupe za razvoj ISBD-a, što je kao redaktor učestvovala u stvaranju nacrta nekoliko ISBD-ova i u stvaranju kasnijih nacrta i konačne verzije preliminarnog objedinjenog izdanja.

Objedinjeno izdanje iz 2011.

Bez obzira na promene koje su doneli gore opisani projekti revizije, osnovna struktura i sastavni delovi podataka ISBD-a su se tokom godina pokazali kao relativno postojani i kreatori kataloških pravilnika ili shema metapodataka i dalje ih koriste u celini ili delimično. Međutim, s obzirom na promenljivu prirodu izvora i uticaj koji je najnoviji tehnološki razvoj imao na bibliografski pristup, Grupa za reviziju je odlučila da podrži integrisano izdanje koje će zameniti sve pojedinačne ISBD-ove, uzimajući u obzir i promene nacionalnih i međunarodnih kataloških pravilnika.

Grupa za reviziju ISBD-a je 2003. godine imenovala Studijsku grupu za oznake građe (MDSG) sa zadatkom da ispita primenu opštih i posebnih oznaka građe na viševrsne oblike i kombinovane izvore. Kako je 1998. godine Tom Delsi (Tom Delsey) primetio u studiji *Logičke strukture prvog dela Anglo-američkih kataloških pravila*[22], termini koji se koriste kao opšta oznaka građe predstavljaju zbunjujuću kombinaciju fizičkih oblika, vrste građe, vrste nosioca i načina beleženja (na primer Brajevo pismo). Štaviše, smatra se da određivanje mesta opšte oznake građe odmah nakon glavnog stvarnog naslova narušava logični redosled i niz podataka koji se odnose na naslov.

Do IFLA-inog sastanka u Durbanu 2007. godine objavljeno je preliminarno objedinjeno izdanje ISBD-a i Studijska grupa za oznake građe je za diskusiju Radne grupe za ISBD pripremila predlog nacrta komponente sadržaj/nosilac. U nacrtu je uzeta u obzir verzija 1.0 RDA/ONIX okvira za kategorizaciju izvora (RDA/ONIX Framework for Resource Categorization)[23] iz avgusta 2006. godine i naredne nacrte RDA: Opis izvora i pristup (RDA: Resource Description and Access)[24] uključujući RDA/ONIX okvir. Na ovim i drugim dokumentima se zasnivao rad Studijske grupe koji se odnosio na strukturu i terminologiju elementa sadržaj/nosilac u pojedinačnim ISBD-ovima.

Posle daljih revizija i perioda razmatranja na međunarodnom nivou, novo područje 0 pod nazivom Oblik sadržaja i vrsta medija koje sadrži elemente oblika sadržaja i vrste medija je 2009. godine odobreno i objavljeno na IFLA-inom veb-sajtu.[25] Ono je sada

22 Delsey, Tom. *The logical structure of the Anglo-American Cataloguing Rules*. 1998–1999. Dostupno i na: http://www.rda-jsc.org/docs.html

23 *RDA/ONIX Framework for Resource Categorization*. 2006. Dostupno i na: http://www.rda-jsc.org/working2.html#chair-10

24 *RDA: Resource Description & Access*. Dostupno i na: http://www.rdatoolkit.org/ ; http://www.rda-jsc.org/rda.html

25 *ISBD Area 0: Content Form and Media Type Area*. Dostupno i na: http://www.ifl a.org/publicat**i**ons/isbd-area-0-content-form-and-media-type-area

prvi put uključeno u ISBD i opšta oznaka građe je uklonjena iz područja 1.

Druge značajne promene u ovom izdanju su: tekst je uređen tako da se izbegnu ponavljanja i postigne veća usklađenost; nivoi obaveznih, izbornih i uslovnih elemenata su pojednostavljeni kako bi se ukazalo samo na elemente koji su obavezni; pojašnjena je osnova opisa koja je objekat bibliografskog opisa; monografskim izvorima u više delova je posvećeno više pažnje; izvori informacija su revidirani radi konzistentnosti terminologije i primene; u većoj meri su razmatrani zahtevi nelatiničnih pisama; uklonjene su odredbe koje su se odnosile na opis starijih monografskih izvora, a nisu bile u skladu sa ISBD-om; objašnjeno je da kvalifikatori i elementi nisu isto; područje 5 je preimenovano i sada omogućava ujednačen opis štampanih izvora i druge građe;[26] proširen je naziv područja 6; i konačno, u rečnik je uključeno više definicija.

Posebnu zahvalnost dugujemo Džonu Hostidžu (John Hostage), uredniku objedinjenog ISBD-a, na uređivanju i učešću u izradi niza nacrta i konačne verzije ovog dokumenta. Takođe, želela bih da se zahvalim na učešću mnogima, od savetnika članova grupe za razvoj, predstavnika nacionalnih biblioteka, mreže nacionalnih biblioteka i međunarodnih institucija, do ustanova i pojedinaca širom sveta koji su učestvovali u razmatranju. Ti doprinosi su se ogledali u davanju brojnih predloga koji su pomogli Grupi za reviziju ISBD-a u preradi ISBD-a.

Madrid, Španija
decembar 2010.

Elena Eskolano Rodrigez
predsedavajuća Grupe za reviziju ISBD-a

26 Područje 5 je promenilo naziv na engleskom jeziku, sadašnji je Material Description Area, a prethodni je bio Physical Description Area. Na srpskom jeziku je prevod ostao nepromenjen. – *Prim. prev.*

A OPŠTE POGLAVLJE

A.1 Opseg, svrha i upotreba

A.1.1 Opseg

Međunarodni standardni bibliografski opis (ISBD) propisuje uslove za opis i identifikaciju objavljenih izvora za koje se pretpostavlja da će se naći u bibliotečkim kolekcijama.

On se takođe odnosi na izvore namenjene slabovidima (na primer izvori koji se mogu čitati golim okom ili izvori u taktilnom obliku), kao i na one izvore čija je distribucija ograničena ili se prodaju na zahtev. ISBD utvrđuje elemente podataka koji treba da budu zabeleženi ili transkribovani određenim redosledom, kao osnova opisa izvora koji se katalogizuje i koristi propisanu interpunkciju u svrhu prepoznavanja i prikaza elemenata podataka čineći ih razumljivim bez obzira na jezik opisa.

Odredbe ISBD-a se prvenstveno odnose na bibliografske zapise koje izrađuju nacionalne bibliografske agencije, a zatim i na bibliografske zapise drugih kataloških agencija.

Predviđeno je da nacionalni ili međunarodni odbori odgovorni za kreiranje kataloških pravilnika koriste ISBD kao osnovu svojih pravila za opis bibliotečke građe, kako bi bili opisani svi aspekti izvora, uključujući njihov sadržaj, nosioca i način izdavanja.

A.1.2 Svrha

Osnovna svrha ISBD-a je obezbeđivanje propisa za kompatibilnu deskriptivnu katalogizaciju u celom svetu, kako bi se unapredila razmena bibliografskih zapisa između nacionalnih bibliografskih agencija na međunarodnom nivou i u okviru čitave bibliotečke i informacione zajednice.

Utvrđivanjem elemenata koji čine bibliografski opis i propisivanjem redosleda navođenja tih elemenata, kao i interpunkcije kojom se oni razdvajaju, postavljeni su sledeći ciljevi:

- da se poboljša razmena zapisa iz različitih izvora, tako da zapisi nastali u jednoj zemlji mogu lako da budu inkorporirani u bibliotečke kataloge ili druge bibliografske popise u nekoj drugoj zemlji;
- da se poboljša interpretacija zapisa bez obzira na jezičke barijere, kako bi zapise kreirane za korisnike koji koriste jedan jezik mogli lako da razumeju i korisnici koji koriste neki drugi jezik;
- da se olakša konverzija bibliografskih zapisa u elektronski oblik;
- da se poveća prenosivost bibliografskih podataka u okruženje semantičkog veba i kompatibilnost s drugim standardima.

A.1.3 Upotreba

ISBD sadrži odredbe koje se odnose na najveći deo opisnih podataka koji mogu da budu potrebni za različite bibliografske aktivnosti. Stoga su elementi koje sadrži neophodni za jednu ili većinu tih aktivnosti, ali ne nužno i za sve.

Mali broj elemenata opisa, kao što je naslov, obavezni su i moraju da se nađu u bilo kom ISBD opisu. Ostali elementi, kao što je podatak o izdanju, obavezni su ukoliko su dostupni.

Posle naziva elementa sledi oznaka da je element *obavezan* ili *obavezan ako je dostupan* ili *obavezan ako je primenljiv.* U tekstu se za ove elemente koriste termini *navodi se* ili *navode se*, dok se termin *može da se navede* koristi za elemente koji nisu obavezni.

Od nacionalnih bibliografskih agencija se zahteva da preuzmu odgovornost za kreiranje konačnog zapisa za svaki izvor objavljen u njihovoj zemlji. Stoga se preporučuje da opis koji su one izradile sadrži sve elemente koji su prema ISBD-u obavezni, uvek kada takva informacija može da se odnosi na izvor koji se opisuje. Ovakva praksa se preporučuje i bibliotekama koje međusobno razmenjuju bibliografske podatke.

Odgovornost za kreiranje bibliografskog opisa biblioteke mogu da podele s drugim institucijama, kao što su, na primer institucije kulture, izdavači, samostalni naučnici i različite onlajn zajednice.

Opis ISBD-a čini deo potpunog bibliografskog zapisa i obično se ne koristi samostalno. Ostali elementi koji čine potpun bibliografski zapis, kao što su pristupne tačke i predmetne odrednice, nisu uključeni u odredbe ISBD-a. Pravila

za takve elemente se obično daju u kataloškim pravilnicima ili drugim standardima.

Uputnice od varijantnih oblika glavnog stvarnog naslova ili druge uputnice koje se mogu naći u nacionalnom kataloškom pravilniku nisu deo bibliografskog opisa i nisu date u ISBD-u. One, međutim, mogu da budu neophodne u katalozima i bibliografijama.

ISBD ne obezbeđuje elemente informacija koje se odnose na određenu zbirku (lokacija građe, podaci o fondu i tako dalje); to su lokalni elementi koji se mogu dodati opštem opisu.

Za opisivanje izvora s takvim karakteristikama da se za njihov opis mora primeniti više od jednog ISBD-a (na primer elektronski kontinuirani izvor, digitalna geografska karta koja izlazi periodično) katalogizator može da kombinuje odredbe koje se odnose na različite vrste građe koje su neophodne za opis svih aspekata izvora, uključujući njegov sadržaj, nosioca i oblik izdavanja.

A.2 Postupanje sa izvorima

A.2.1 Cilj bibliografskog opisa

ISBD se koristi za kreiranje opisa grupe izvora koji imaju iste karakteristike, uzimajući u obzir i intelektualni sadržaj i fizički oblik, to jest izdanje. Izdanje može da bude identifikovano na osnovu podatka o izdanju koji se nalazi na izvoru ili na osnovu informacije dobijene od izdavača. Značajne razlike između bilo kojih elemenata dva izvora ukazuju na to da je reč o dva različita izdanja i da je potrebno izraditi dva opisa. Promena identiteta distributera se ne smatra značajnom razlikom. ISBD se koristi za opis kompletnog tiraža objavljenog izvora.

Izvori mogu da budu objavljeni kao jednotomni izvori ili kao izvori u više delova, zaključeni ili sa namerom da budu zaključeni ili sa namerom da njihovo izlaženje bude nastavljeno, i oni mogu da budu objavljeni jednom ili više puta uzastopno.

Jednotomni izvor je izvor koji je objavljen kao jedna fizička jedinica.

Izvori u više delova se katalogizuju primenom opisa na više nivoa (videti Dodatak A) ili primenom opisa čitavog izvora na jednom nivou. U nekim slu-

čajevima delovi izvora u više delova mogu da se opišu kao odvojeni jednotomni izvori.

Kontinuirani izvori se tretiraju kao serijske publikacije ili kao integrativni izvori. Izvori objavljeni kao uzastopni niz ili delovi koji imaju numeraciju ili druge karakteristike serijske publikacije (na primer učestalost u naslovu), ali čije je trajanje ograničeno (na primer bilten događaja), takođe se katalogizuju primenom odredbi za kontinuirane izvore. Pored toga, ove odredbe se primenjuju i pri katalogizaciji zaključenih integrativnih izvora (kao što je veb prezentacija u svrhu političke kampanje).

Stariji monografski izvori

Poseban opis može da se izradi ne samo za izdanja, već i za tiraže, otiske i štamparske varijante starijih monografskih izvora. Standardom se ne propisuje odredba koja se odnosi na situacije nepotpune evidencije kao što je namerno izostavljanje postojećeg primerka ili kada se defektan primerak katalogizuje bez pomoći bibliografskog opisa tog izvora. Opis kompletnog primerka mora postojati kad god je to moguće. Ukoliko kompletan primerak ne postoji, opis se može izraditi na osnovu defektnog primerka ukoliko priroda nedostataka to dozvoljava i ako se nedostaci i druge karakteristike primerka koji je u ruci opišu u području 7 (videti 7.11). U tom slučaju je jasno da se opis neće odnositi na sve primerke istog izdanja, tiraža ili štamparske varijante.

A.2.2 Elektronski izvori

Elektronski izvori se u ISBD-u tretiraju na dva načina, u zavisnosti od toga da li im se pristupa lokalno ili daljinski. Lokalni pristup podrazumeva mogućnost opisa fizičkog nosioca. Takav nosilac (na primer disk, kaseta, kartridž) se mora staviti u računar ili periferni računarski uređaj. Daljinski pristup ne dozvoljava rukovanje fizičkim nosiocem; njemu je moguće pristupiti samo uz pomoć elektronskog uređaja povezanog na mrežu ili se može koristiti izvor pohranjen na server ili drugi smeštajni medij. Svi elektronski izvori sa daljinskim pristupom se smatraju objavljenim.

Elektronski izvori se sve više proizvode kao različita izdanja. Novim izdanjem se smatra ono za koje se utvrdi da u njemu postoje bitne razlike u intelektualnom ili umetničkom sadržaju od prethodnog. U tom slučaju se kreiraju zasebne bibliografske jedinice. Kreiranje zasebne bibliografske jedinice nije opravdano ukoliko razlike

nisu značajne, mada bibliografska agencija može da se opredeli za izradu više bibliografskih jedinica. Bitne razlike podrazumevaju dodavanje ili brisanje; različit programski jezik; izmene izvršene radi nadogradnje ili poboljšanja efikasnosti izvora; modifikacije programskog jezika ili operativnog sistema koje omogućavaju kompatibilnost izvora sa drugim mašinama ili operativnim sistemima.

Razlike zbog kojih se izdanje ne smatra novim su: različite veličine fizičkog nosioca (na primer disk veličine 14 cm i 9 cm); razlike u formatima datoteka koji se odnose na štampanje (na primer ASCII ili PostScript); razlike u formatima datoteka koji se odnose na sistem (na primer PC ili Macintosh); razlike koje se odnose na kod znaka, ili na blokiranje, ili na beleženje gustina. Razlike se mogu navesti u području 7.

A.2.3 Izvori objavljeni u više oblika

Ako su nosioci izvora objavljeni u različitom obliku i/ili veličini, ili u različitom izlaznom mediju, za svaki fizički nosilac koji se razlikuje, ili za različit izlazni medij, izrađuje se poseban bibliografski zapis.

A.2.4 Viševrsni izvori

Za materijalni opis viševrsnih izvora videti 5.1.2.

A.2.5 Reprodukcije

Za opis faksimila ili druge fotografske, mikrografske ili digitalne reprodukcije bibliografski podaci koji se odnose na reprodukciju navode se u svim područjima opisa sem u delu područja 3 koje se odnosi na serijske publikacije. Podaci koji se odnose na original navode se u području 7 (videti 7.2.4.2).

A.2.6 Promene koje zahtevaju izradu novog opisa (kontinuirani izvori)

A.2.6.1 Bitne promene u glavnom stvarnom naslovu serijske publikacije

Za serijske publikacije je potreban novi opis u slučaju bitnih promena u glavnom stvarnom naslovu. Sledeće promene se smatraju bitnim:

a) kod jezika i pisama kod kojih tekst čine reči, dodavanje, izbacivanje,

promena ili promena redosleda unutar prvih pet reči stvarnog naslova (prvih šest ako naslov počinje članom), osim u slučajevima na koje je ukazano dole u tekstu (videti A.2.7);

Primeri

Energy policy and conservation biennial report
postaje Energy policy and conservation report

Металлургия и технология
postaje Металлургия и машиностроение

New notes
postaje Upstream journal

La recherche aèronautique
postaje La recherche aèrospatiale

Scene
postaje TV 2

IFLANET unplugged
postaje IFLA CD ...

Link magazine
postaje Link journal

b) dodavanje, izbacivanje ili promena glavnog stvarnog naslova ako menjaju značenje naslova ili ukazuju na različit sadržaj;

Primeri

The best bed & breakfasts in the world
postaje The best bed & breakfasts in England, Scotland & Wales
Urednička napomena: Ukazuje na različit sadržaj.

ali ne

Report on the high-level radioactive waste activities conducted under MS 1990,

116C.712, subd. 5A
postaje Report on the high-level radioactive waste activities conducted under Minnesota Statutes 116C.712
Urednička napomena: Neznatne razlike posle prvih pet reči.

c) promena naziva kolektivnog tela bilo gde u naslovu, osim u slučajevima navedenim dole u tekstu (videti A.2.7.1);

Primeri

The register of Kentucky State Historical Society
postaje The register of Kontucky Historical Society

NFCR Cancer Research Association symposia
postaje Association for International Cancer Research symposia

A.2.6.2 Druge bitne promene kod serijskih publikacija

Za serijske publikacije novi opis je potreban u sledećim slučajevima čak i kada naslov ostaje isti:

a) kada je glavni stvarni naslov generički izraz i kada telo koje izdaje publikaciju promeni svoj naziv ili kada serijsku publikaciju izdaje drugo telo (međutim, videti A.2.7.1(e) za *manje* promene u nazivu kolektivnog tela koje ne zahtevaju novi opis);

Primer

Symposium series / Society for Applied Bacteriology
postaje Symposium series / Society for Applied Microbiology

b) promena podataka o izdanju koja ukazuje na značajnu promenu sadržaja ili teritorijalnog područja kojem je namenjena publikacija;

Primer

Transportation directory. — New England edition
postaje Transportation directory. — Eastern edition

c) promena fizičkog medija;

Primeri

New Zeland national bibliography
Urednička napomena: objavljeno samo u štampanom obliku.
postaje New Zeland national bibliography
Urednička napomena: objavljeno samo na mikrofišu.

MaclnTax deluxe
Urednička napomena: objavljeno na 3 1/2 in. disketi.
postaje MaclnTax deluxe
Urednička napomena: objavljeno na CD-ROM-u.

d) do tada podređeni stvarni naslov postaje samostalan;

Primer

Fauna Norvegica. Series B, Norwegian journal of entomology
postaje Norwegian journal of entomology

e) serijska publikacija je kumulativna i kumulacije su numerisane odvojeno od sveske koja nije kumulativna;

Primer

Reader's guide to periodical literature
Urednička napomena: Izdaje se u godišnjim ili ređim kumulacijama, sa numeracijom odvojenom od one u dvonedeljnim ili drugačijim izdanjima

f) serijska publikacija je nastala spajanjem dve ili više serijskih publikacija;

Primer

Archivio di ottalmologia
i Rassegna italiana di ottalmologia
spojili su se u Archivio e rassegna italiana di ottalmologia

g) dve ili više serijskih publikacija su nastale podelom jedne serijske publikacije.

Primer

Geografi i Bergen
postaje Geografi i Bergen. Serie A
i Geografi i Bergen. Serie B.

A.2.6.3 Bitne promene kod integrativnih izvora

Za integrativne izvore novi zapis je potreban u sledećim slučajevima:

a) promena podataka o izdanju koja ukazuje na značajnu promenu sadržaja ili teritorijalnog područja kojem je namenjena publikacija;

Primer

Manual of forestry management practices. — Canadian edition
postaje Manual of forestry management practices. — North American edition

b) promena fizičkog medija;

Primer

Cuadernos de historia medieval
Urednička napomena: Štampana verzija
postaje Cuadernos de historia medieval
Urednička napomena: onlajn verzija

c) izvor je nastao spajanjem dva ili više drugih izvora;

Primer

USMARC format for bibliographic data
i Canadian MARC communication format for bibliographic data
spojili su se u MARC 21 format for bibliographic data

d) dva ili više izvora su nastala podelom jednog izvora.

A.2.7 Promene koje ne zahtevaju novi opis (kontinuirani izvori)

A.2.7.1 Manje promene u glavnom stvarnom naslovu serijskih publikacija

Za serijske publikacije novi opis nije potreban u slučaju manjih promena u glavnom stvarnom naslovu. Uopšte, ukoliko se pojavi manja promena u glavnom stvarnom naslovu, kasniji naslov se navodi u području 7 (videti 7.1.1.4.1). Ako postoje nedoumice, smatra se da se naslov nije promenio. Sledeće promene treba smatrati manjim:

a) promena u prikazivanju jedne ili više reči, na primer jedan način pisanja u odnosu na drugi;

Primeri

Statistik aarbog for kongeriget Norge
postaje Statistik årbog for kongeriget Norge

Labour history
postaje Labor history

Skraćena reč, ili znak, ili simbol (na primer „&“) u odnosu na potpuni oblik.

Primeri

Accommodations and travel services
postaje Accommodations & travel services

Ga. peach statistics
postaje Georgia peach statistics

Oxf. Hist. Soc.
postaje Oxford Historical Society

Arapski broj u odnosu na rimski.

Primeri

XXe siècle
postaje 20e siècle.

Broj ili datum u odnosu na oblik napisan rečima.

Primeri

Four wheel fun
postaje 4 wheel fun

XX century
postaje Twentieth century

Reč sa crticom u odnosu na reč bez crtice.

Primeri

Year-book of the ...
postaje Year book of the ...

Složenica od jedne reči u odnosu na složenicu od dve reči, sa crticom ili bez nje.

Primeri

Openhouse
postaje Open house

b) promena uvodi akronim ili inicijale umesto razvijenog oblika (videti i 1.1.3.3, 1.1.4.1.1);

Primer

Research in technological adaptation
postaje RITA

c) promena je u tome što se menja oblik reči, na primer iz jednine u množinu;

Primeri

Fishery report
postaje Fisheries report
Research studies
postaje Research study

d) dodavanje, brisanje ili promena članova, predloga i veznika bilo gde u naslovu;

Primeri

Fiscal survey of the states
postaje The fiscal survey of states

e) promena se odnosi na ime postojećeg kolektivnog tela i elemente njegove hijerarhije ili njegov gramatički povezan oblik, bilo gde u naslovu (na primer dodavanje, brisanje, preuređenje naziva kolektivnog tela ili zamena varijantnim oblikom, uključujući i skraćenicu);

Primeri

Rapport de la Société canadienne de l'Eglise catholique
postaje Rapport / Société canadienne de l'Eglise catholique

Views / Goodridge Area Historical Society
postaje Views from the Goodridge Area Historical Society
postaje Views from the GAHS

Berichte der Deutschen Gesellshaft für Mathematik und Datenverarbeitung
postaje GMD-Berichte

AAPG continuing education course notes series
postaje American Association of Petroleum Geologists continuing education course notes series

Boletin de la Sociedad Española para la Defensa del Patrimonio Geológico y Minero
postaje Boletin S.E.D.P.G.M.

f) dodavanje, brisanje ili promena interpunkcije, uključujući inicijale i slova, sa interpunkcijom koja ih razdvaja u odnosu na slova koja nisu razdvojena interpunkcijom, bilo gde u naslovu;

Primer

GBB
postaje G.B.B.

g) promena redosleda naslova, ako je naslov naveden na više jezika u glavnom izvoru podataka, pod uslovom da se naslov izabran za glavni stvarni naslov i dalje pojavljuje kao uporedni stvarni naslov;

Primer

South African medical journal = Suid Afrikaanse tydskrif vir geneeskunde
postaje Suid Afrikaanse tydskrif vir geneeskunde = South African medical journal

h) dodavanje, brisanje ili promena reči koje povezuju naslov sa numeracijom, bilo gde u naslovu;

Primer

Tin
postaje Tin in ...

i) dva ili više glavnih stvarnih naslova koriste se na različitim sveskama serijske publikacije prema utvrđenom obrascu;

Primeri

Weekly labor market report
Napomena: Poslednja sveska u mesecu ima naslov: Monthly labor market report

Minneapolis morning tribune
Napomena: nedeljna izdanja imaju naslov: Minneapolis Sunday tribune
Urednička napomena: Dnevna i nedeljna izdanja imaju konsekutivnu numeraciju.

Annual Report / Medical Association of South Africa
Napomena: Izveštaji za svaku drugu godinu imaju naslov: Jaarverslag / Die Mediese Vereniging van Suid-Afrika

j) dodavanje, brisanje ili promena redosleda reči koje se nabrajaju bilo gde u naslovu, pod uslovom da nema značajnije promene sadržaja;

Primer

Kartboken for Oslo, Bærum, Lørenskog, Nesodden, Oppegård, Ski
postaje Kartboken for Oslo, Bærum, Asker, Lørenskog, Nesodden, Oppegård, Ski

k) dodavanje ili brisanje reči koje označavaju tip izvora, bilo gde u naslovu, kao što su *magazin*, *časopis* ili *bilten*, ili njihovih ekvivalenata na drugim jezicima (ali za promenu takvih reči jedne u drugu unutar prvih pet reči stvarnog naslova videti A.2.6.1).

Primeri

Fussball-Jahrbuch
postaje Fussball

Handel und Industrie
postaje Revue Handel und Industrie

Minnesota history bulletin
postaje Minnesota history

Trade and industry
postaje Trade and industry review

Colección Ciencias y técnicas
postaje Ciencias y técnicas

Baubetrieb, Bauökonomie, Baurecht
postaje Schriftenreiche Baubetrieb, Bauökonomie, Baurecht

Relatórios de pesquisa
postaje Série Relatórios de pesquisa

A.2.7.2 Manje promene kod integrativnih izvora

Bilo koja promena podataka zabeleženih u opisu za isti integrativni izvor, osim onih navedenih u A.2.6.3, ne zahteva novi opis. Umesto toga opis se menja tako da prikaže novi podatak.

Primer

Hirnet
postaje Terminál
Urednička napomena: Jedina promena je u glavnom stvarnom naslovu veb prezentacije.

A.3 Pregled ISBD-a i interpunkcije

A.3.1 Pregled ISBD-a

Pregled koji sledi propisuje glavnu upotrebu propisane interpunkcije. U pregledu, izrazi „prvi podatak ...“, „sledeći podatak ...“ i slični, označavaju redosled u kome se ti podaci unose u opis i nemaju drugo značenje. Elementi koji su obavezni u svakom ISBD opisu označeni su skraćenicom „O” u koloni statusa obaveznosti; elementi koji su obavezni, ako su dostupni ili primenljivi na izvor, označeni su skraćenicom „ODP”. Elementi koji su ponovljivi označeni su skraćenicom „P” u koloni ponovljivosti. Većinu elemenata mogu da prate uporedni elementi na drugom jeziku ili pismu; oni nisu svi prikazani u pregledu. Za interpunkciju za uporedne elemente videti A.3.2.9.

Područje	**Propisana interpunkcija**		**Element**	**Status Obaveznosti**	**Ponovljivost**
0.					
		0.1	Oblik sadržaja		
	.		Sledeći oblik sadržaja iste vrste medija		
	+		Sledeći oblik sadržaja različite vrste medija		
	( )	0.1.1	Karakteristika sadržaja		
	;		Sledeća karakteristika sadržaja		
	:	0.2	Vrsta medija		

Područje	Propisana inter-punkcija		Element	Status Obaveznosti	Pono-vljivost
1. Područje stvarnih naslova i po-dataka o od-govornosti				O	
		1.1	Glavni stvarni naslov	ODP	
	=	1.2	Uporedni stvarni naslov		P
	:	1.3	Podaci uz naslov		P
		1.4	Podaci o odgovornosti		
	/		Prvi podatak	ODP	
	;		Sledeći podatak		P
	;	1.1.5.2	Sledeći stvarni naslov istog autora itd.	ODP	P
	.	1.4.5.11.2	Sledeći stvarni naslov drugog autora itd.	ODP	P
2. Područje izdanja		2.1	Podatak o izdanju	ODP	
		2.3	Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje		
	/		Prvi podatak	ODP	
	;		Sledeći podatak		P
	,	2.4	Dodatni podatak o izdanju	ODP	P
		2.5	Podaci o odgovornosti uzdodatni podatak o izdanju		

Područje	Propisana interpunkcija		Element	Status Obaveznosti	Ponovljivost
	/		Prvi podatak	ODP	
	;		Sledeći podatak		P
3. Područje podataka specifičnih za građu ili vrstu izvora					P
		3.1	Matematički podaci (kartografski izvori)		
		3.1.1	Podatak o razmeri		
	;	3.1.2	Podatak o projekciji		
	( )	3.1.3	Podatak o koordinatama i ravnodnevici		
	;	3.1.3.3	Podatak o ravnodnevici		
		3.2	Podatak o muzičkom obliku (muzikalije)		
		3.3	Numeracija (serijske publikacije)		
			Numerička oznaka		
	( )*	3.3.3	Hronološka oznaka		
	=	3.3.6	Alternativni numerički sistem		
	;	3.3.7	Novi niz numeracije		

Područje	Propisana inter-punkcija		Element	Status Obaveznosti	Pono-vljivost
4. Područje izdavanja, proizvodnje, distrubucije i tako dalje					
		4.1	Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije		
			Prvo mesto	O	
	;		Sledeće mesto		P
	:	4.2	Naziv izdavača, producenta i/ili distributera	O	P
	,	4.3	Datum izdavanja, produkcije i/ili distribucije	O	
	( )		Podatak o štampanju ili proizvodnji		
		4.4	Mesto štampanja ili proizvodnje		P
	:	4.5	Naziv štampara ili proizvođača		P
	,	4.6	Datum štampanja ili proizvodnje		
5. Područje materijalnog opisa					P
		5.1	Opseg		
	:	5.2	Ostali materijalni podaci		

Područje	Propisana interpunkcija		Element	Status Obaveznosti	Ponovljivost
	;	5.3	Dimenzije Bibliografski format i dimenzije (za starije monografske izvore)		
	+	5.4	Podatak o propratnoj građi		P
6. Područje izdavačke celine i monografskog izvora u više delova	( )				P
		6.1	Glavni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	ODP	
	:	6.3	Podaci uz naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova		P
		6.4	Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdavačku celinu ili monografski izvor u više delova		
	/		Prvi podatak		
	;		Sledeći podatak		P

Područje	Propisana inter-punkcija		Element	Status Obaveznosti	Pono-vljivost
	,	6.5	Međunarodni standardni broj izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	ODP	
	;	6.6	Numeracija u okviru izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	ODP	
7. Područje napomena				**	P
8. Područje identifi-katora iz-vora i uslova dostupnosti					P
		8.1	Identifikator izvora	ODP	
			Otisak prsta (za starije monografske izvore)		
	=	8.2	Ključni naslov (za kontinuirane izvore)	ODP	
	:	8.3	Uslovi dostupnosti		P

* Hronološka oznaka se navodi u zagradi samo kada je iza nje numeracija.
** Samo neke napomene su obavezne ako su primenljive i/ili dostupne. Videti područje 7.

U popisu koji sledi navedeni su ISBD elementi.

Element	ISBD
Oblik sadržaja	0.1
Karakteristika sadržaja	0.1.1
Vrsta medija	0.2
Stvarni naslov	
Glavni stvarni naslov	1.1
Zajednički stvarni naslov (glavnom stvarnom naslovu)	1.1.3.7
Podređeni stvarni naslov (glavnom stvarnom naslovu)	1.1.3.7
Oznaka podređenog stvarnog naslova (glavnom stvarnom naslovu)	1.1.3.7
Glavni stvarni naslov pojedinačnog dela istog autora	1.1.5.2
Glavni stvarni naslov pojedinačnog dela drugog autora	1.4.5.11.2
Uporedni stvarni naslov	1.2
Zajednički stvarni naslov (uporednom stvarnom naslovu)	1.2.5.5
Podređeni stvarni naslov (uporednom stvarnom naslovu)	1.2.5.5
Oznaka podređenog stvarnog naslova (uporednom stvarnom naslovu)	1.2.5.5
Podatak uz naslov	1.3
Uporedni podatak uz naslov	1.3.4.7
Podatak o odgovornosti koji se odnosi na glavni stvarni naslov	1.4
Uporedni podatak o odgovornosti koji se odnosi na glavni stvarni naslov	1.4.5.10
Podatak o izdanju	2.1
Uporedni podatak o izdanju	2.2
Podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdanje	2.3
Uporedni podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdanje	2.3.4

Element	ISBD
Dodatni podatak o izdanju	2.4
Uporedni dodatni podatak o izdanju	2.4.4
Podatak o odgovornosti koji se odnosi na dodatni podatak o izdanju	2.5
Uporedni podatak o odgovornosti koji se odnosi na dodatni podatak o izdanju	2.5.2
Podatak o razmeri	3.1.1
Podatak o projekciji	3.1.2
Koordinate	3.1.3.1
Geografska dužina i geografska širina	3.1.3.2
Rektascenzija i deklinacija	3.1.3.3
Ravnodnevica	3.1.3.4
Podatak o muzičkom obliku	3.2.1
Uporedni podatak o muzičkom obliku	3.2.2
Numerička oznaka	3.3.2
Hronološka oznaka	3.3.3
Uporedna numerička oznaka	3.3.5
Sledeća numerička oznaka	3.3.7
Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije	4.1
Dodaci mestu izdavanja	4.1.9
Uporedno mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije	4.1.11
Dodaci uporednom mestu izdavanja	
Naziv izdavača, producenta i/ili distributera	4.2
Uporedni naziv izdavača, producenta i/ili distributera	4.2.10
Datum izdavanja, produkcije i/ili distribucije	4.3
Mesto štampanja ili proizvodnje	4.4

Element	ISBD
Naziv štampara ili proizvođača	4.5
Datum štampanja ili proizvodnje	4.6
Posebna oznaka građe	5.1.2
Opseg	5.1
Paginacija	5.1.4
Vreme trajanja	5.1.5
Materijal građe	5.2.2
Postojanje ilustracija	5.2.3
Postojanje boje	5.2.4
Razmera umanjenja	5.2.5
Postojanje ili nepostojanje zvuka	5.2.6
Položaj kadrova	5.2.7.1
Postupak ili metod reprodukovanja nepokretne slike	5.2.7.2
Brzina izvođenja	5.2.7.3
Metod snimanja	5.2.7.4
Smer ureza	5.2.7.5
Veličina ureza	5.2.7.6
Broj tragova	5.2.7.7
Oblik traga	5.2.7.8
Broj audio-kanala	5.2.7.9
Sistem ekvilizacije	5.2.7.10
Redukcija šuma	5.2.7.11
Dimenzije	5.3
Bibliografski format (stariji monografski izvori)	5.3.2
Podatak o propratnoj građi	5.4

Element	ISBD
Glavni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	6.1
Nadređeni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	
Podređeni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	
Oznaka podređenog stvarnog naslova	
Uporedni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	6.2
Uporedni zajednički stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	6.2.2
Uporedni podređeni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	6.2.2
Oznaka uporednog podređenog stvarnog naslova izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	
Podaci uz naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	6.3
Uporedni podaci uz naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	6.3.1
Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdavačku celinu ili monografski izvor u više delova	6.4
	6.4
Uporedni podaci o odgovornosti koji se odnose na izdavačku celinu ili monografski izvor u više delova	6.4.1
	6.4.1
Međunarodni standardni broj izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	6.5
Numeracija u okviru izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova	6.6

Element	ISBD
Napomena	7
Napomena o obliku sadržaja i vrsti medija	7.0.1
Napomena o bibliografskom citatu	7.0.2
Napomena o periodičnosti	7.0.3
Napomena o sistemskim zahtevima	7.0.4
Napomena o načinu pristupa	7.0.5
Napomena o glavnom stvarnom naslovu	7.1.1
Napomena o prirodi, primeni, obliku, povodu ili jeziku	7.1.2
Napomena o uporednim stvarnim naslovima i uporednim podacima uz naslov	7.1.3
Napomena o podacima o odgovornosti	7.1.4
Napomena o izdanju i bibliografskom istorijatu	7.2
Napomena o promenama izdanja	7.2.2
Napomena o bibliografskom istorijatu	7.2.3
Napomena o odnosima sa drugim izvorima	7.2.4
Napomena o prevodima	7.2.4.1
Napomena o reprodukcijama	7.2.4.2
Napomena o različitim izdanjima	7.2.4.3
Napomena o dodacima, umecima itd.	7.2.4.4
Napomena o dodatku ili umetku	7.2.4.5
Napomena o ostalim odnosima	7.2.4.6
Napomena o odnosima između kontinuiranih izvora	7.2.4.7
Napomena o vrsti građe ili specifičnosti građe izvora	7.3
Napomena o izdavanju, proizvodnji, distribuciji itd.	7.4
Napomena o materijalnom opisu	7.5

Element	ISBD
Napomena o izdavačkoj celini i izvorima u više delova	7.6
Napomena o sadržaju	7.7
Napomena o identifikatoru izvora i uslovima dostupnosti	7.8
Napomena o povezu	7.8.2
Napomena o osnovi za opis	7.9
Napomena o apstraktu	7.10.2
Napomena o korišćenju/korisnicima	7.10.3
Napomena o brojevima	7.10.4
Napomena o primerku u ruci	7.11
Identifikator izvora	8.1
Standardni identifikator	8.1.2
Robna marka i kataloški broj	8.1.4
Otisak prsta	8.1.5
Objašnjenje identifikatora	8.1.3
Ključni naslov	8.2
Uslovi dostupnosti	8.3
Objašnjenje uslova dostupnosti	8.3.2

A.3.2 Interpunkcija

A.3.2.1 Svakom elementu opisa prethodi ili sledi propisana interpunkcija. Propisana interpunkcija koja prethodi elementu izostavlja se ukoliko se radi o prvom elementu područja. Propisanoj interpunkciji prethodi i sledi razmak (jedan razmak na tastaturi ili „em" razmak u štampi), sa izuzetkom zareza (,) i tačke (.) za kojima samo sledi razmak. Uključivanje drugih znakova interpunkcije, kao i razmaka ispred i iza njih, ostavlja se na volju katalоškim agencijama. Propisana interpunkcija je obavezna čak i kada rezultuje duplom interpunkcijom (videti A.3.2.7). Za interpunkciju pri opisu građe pisane zdesna nalevo videti A.3.2.11 i Dodatak B.

A.3.2.2 Okrugle zagrade (( )) i uglaste zagrade ([ ]) se u paru tretiraju kao jedan znak interpunkcije, a razmak koji prethodi dolazi pre prve (otvorene) okrugle ili uglaste zagrade, dok razmak koji sledi dolazi posle druge (zatvorene) okrugle ili uglaste zagrade (ali videti A.8 za izuzetke). Ako ovim zagradama prethodi ili sledi propisana interpunkcija koja počinje ili se završava sa razmakom, navodi se samo jedan razmak. Ako okruglim ili uglastim zagradama prethode ili ih prati zarez ili tačka kao propisana interpunkcija, ili bilo koji znak interpunkcije preuzet sa izvora, razmak se ne unosi.

Primer

. – #[S. l.]#: Izdavač

ne . – ## [S. l.]##: Izdavač

Urednička napomena: Znak # je u ovom primeru upotrebljen samo da bi se njime prikazao razmak i zapravo se ne pojavljuje u bibliografskom zapisu.

A.3.2.3 Svakom području opisa, osim prvom, prethode tačka, razmak, povlaka, razmak (. –), osim ako je jedno područje jasno odvojeno od sledećeg novim redom, štamparski, ili uvlačenjem reda, i u tim slučajevima se tačka, razmak, povlaka, razmak mogu izostaviti ili zameniti tačkom (.) na kraju prethodnog područja.

A.3.2.4 Kada prvi element područja nije prisutan u opisu, propisana interpunkcija za prvi element koji jeste prisutan zamenjuje se znacima tačka, razmak, povlaka, razmak (. –) koji prethode području.

A.3.2.5 Kada se područje ponavlja, svakom ponavljanju prethode tačka, razmak, crta, razmak (. –), osim u slučaju opisanom u A.3.2.3.

A.3.2.6 Kada se element ponavlja, svakom ponavljanju prethodi propisana interpunkcija odgovarajuća za taj element.

A.3.2.7 Kada se element ili područje završava tačkom, a propisana interpunkcija za element ili područje koji sledi počinje sa tačkom, unose se obe tačke kako bi se uzela u obzir interpunkcija skraćenica i propisana interpunkcija.

Primeri

. – 3rd ed.. –
ne . – 3rd ed. –

A zatim i ... . – 4th ed.
ne A zatim i ...– 4th ed.

by J. Smith, Esq.. –
ne by J. Smith, Esq. –

National flight / by Air Flight Inc.. Navigation advisor / Interactive Mapping Corporation
ne National flight / by Air Flight Inc. Navigation advisor / Interactive Mapping Corporation

A.3.2.8 Dva znaka interpunkcije se mogu koristiti u svim ili u većini područja:

a) Uglaste zagrade ograđuju informacije nađene izvan glavnih izvora podataka i interpolacije u opisu. Kada se elementi koji slede jedan za drugim unutar istog područja preuzimaju izvan glavnih izvora podataka, oni se ograđuju jednim parom uglastih zagrada.

Primeri

. – [S. l.] : [s. n.]
ne . - [S. l. : s. n.]

. – [2nd ed.]. – [S. l.] : [s. n.]
ne . - [2nd ed.]. – [S. l. : s. n.]

. – ([Historical instruments at the Victoria and Albert Museum] ; [4])
ne . – ([Historical instruments at the Victoria and Albert Museum] ; 4])

b) Znak za izostavljanje, to jest tri tačke (**...**), označava izostavljanje nekog dela elementa.

Znaku za izostavljanje prethodi i prati ga razmak.

A.3.2.9 Kada se u području ili elementu isti podatak pojavljuje na dva ili više jezika ili pisama, primenjuju se sledeća pravila:

Kada je jedan element zabeležen na dva ili više jezika ili pisama, podacima na svakom jeziku ili pismu, posle prvog, prethodi razmak, znak jednakosti, razmak (=).

Kada su u jednom području dva ili više elementa zabeleženi na dva ili više jezika ili pisama, elementi na svakom od jezika ili pisama se unose zajedno, s odgovarajućom interpunkcijom koja prethodi svakom elementu. Čitavoj grupi elemenata za prvi zabeleženi jezik ili pismo prethodi interpunkcija koja odgovara prvom elementu, a svakoj grupi posle prve prethode razmak, znak jednakosti, razmak (=).

Kada je jedan podatak (na primer podatak o odgovornosti) jednim delom naveden na jednom jeziku ili pismu, a jednim delom na više jezika ili pisama, lingvistički različiti oblici se unose zajedno. Znaci jednakosti ili drugi znaci interpunkcije se koriste na odgovarajući način.

A.3.2.10 Područje ili element koji se ne primenjuje na određeni izvor ne uključuje se u opis. Propisana interpunkcija koja prethodi ili sledi ovakvom području ili elementu takođe se izostavlja.

A.3.2.11 Kada su podaci navedeni nelatiničnim pismom, propisana interpunkcija može da se navede odgovarajućim simbolima na tom pismu. Slično tome, kod pisama koja se pišu zdesna nalevo tačka, razmak, crta, razmak, koji su upotrebljeni kao propisana interpunkcija, čitaju se zdesna nalevo.

Primer

סונטינה לכנור ופסנתר (או לחליל ופסנתר) / ירדנה אלותין. –
תל אביב : מכון למוסיקה ישראלית, 1982 .cop.

Za obradu podataka koji su navedeni na pismima koja se pišu sleva nadesno i na pismima koja se pišu zdesna nalevo videti Dodatak B.

A.3.3 Potpuna šema interpunkcije za svako područje utvrđena je na početku područja.

A.4 Izvori podataka

A.4.1 Osnova za opis

Osnovu za opis bilo koje vrste građe čini ceo izvor. Prilikom odlučivanja o osnovi za opis, odnosno bibliografskoj jedinici koja će se opisati, neophodno je uzeti u obzir sledeće:

Jednotomni monografski izvori: ceo izvor.

Monografski izvori u više delova: prednost se daje izvoru koji identifikuje izvor u celini i izvoru podataka koji se odnosi na ceo izvor, ali ako takvog izvora nema, bira se prva sveska ili tom. U nedostatku ovih bira se prva dostupna sveska ili tom. Za analitičku obradu pojedinačnog dela videti pod jednotomni monografski izvori.

Serijske publikacije: prva sveska ili tom, a u nedostatku ovih, najranija dostupna sveska ili tom.

Za numerisane serijske publikacije prva sveska ili tom je onaj sa najnižom brojčanom oznakom ili najranijom hronološkom oznakom. Za nenumerisane serijske publikacije prva sveska ili tom je onaj sa najranijom godinom izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije. Uopšteno, prvoj (ili najranijoj) svesci ili tomu se daje prednost u odnosu na izvor koji je u vezi sa celokupnim izvorom ili s nizom od više svezaka ili tomova.

Područje	***Osnova za opis***
0. Oblik sadržaja i vrsta medija	Sve sveske ili tomovi
1. Stvarni naslovi i podaci o odgovornosti	Prva ili najranija sveska ili tom
2. Izdanje	Prva ili najranija sveska ili tom
3. Podaci specifični za građu ili vrstu izvora	Sve sveske ili tomovi
	Za numerisane (serijske publikacije): prva i poslednja sveska ili tom svakog sistema ili niza

Područje	*Osnova za opis*
4. Izdavanje, produkcija, distribucija, itd.	
Mesto i izdavač, producent, distributer, itd.	Prva ili najranija sveska ili tom
Mesto i proizvođač	Prva ili najranija sveska ili tom
Godina	Prva i/ili poslednja sveska ili tom
5. Materijalni opis	Sve sveske ili tomovi
6. Izdavačka celina ili monografski izvori u više delova	Sve sveske ili tomovi
7. Napomene	Sve sveske ili tomovi i bilo koji drugi izvor
8. Identifikator izvora i uslovi dostupnosti	Sve sveske ili tomovi i bilo koji drugi izvor

Integrativni izvori: tekuća iteracija, osim za početni datum izdavanja.

Područje	*Osnova za opis*
0. Oblik sadržaja i vrsta medija	Tekuća iteracija
1. Stvarni naslovi i podaci o odgovornosti	Tekuća iteracija
2. Izdanje	Tekuća iteracija
3. Podaci specifični za građu ili vrstu izvora	Sve iteracije
4. Izdavanje, produkcija, distribucija, itd.	
Mesto i izdavač, producent, distributer, itd.	Tekuća iteracija
Mesto i proizvođač	Tekuća iteracija
Godina	Prva i/ili poslednja iteracija
5. Materijalni opis	Tekuća iteracija
6. Izdavačka celina ili monografski izvori u više delova	Tekuća iteracija
7. Napomene	Sve iteracije i bilo koji drugi izvor
8. Identifikator izvora i uslovi dostupnosti	Sve iteracije i bilo koji drugi izvor

A.4.2 Glavni izvori podataka

Izbor glavnih izvora podataka se razlikuje u zavisnosti od vrste građe, ali postoje opšti zajednički kriterijumi:

- sveobuhvatnost podataka za identifikaciju: izvor koji sadrži najpotpunije, najjasnije i najmerodavnije podatke,
- neposredna blizina izvora podataka: izvor koji je najbliži sadržaju izvora, kao što je unutrašnji izvor, i
- postojanost izvora podataka: izvor koji je najtrajniji.

Kada postoji više izvora podataka koji su određeni kao glavni izvori podataka, bira se prvi koji se pojavljuje, osim u sledećim slučajevima:

- kada izvor ima više glavnih izvora podataka na više jezika ili na više pisama, kao glavni izvor podataka se bira:
    1. izvor na jeziku ili pismu na kome je i sadržaj ili na jeziku koji preovlađuje u sadržaju;
    2. izvor na jeziku ili pismu na kome je i prevod, ako je prevod svrha izvora;
    3. izvor na originalnom jeziku ili pismu sadržaja;
    4. izvor koji se prvi pojavljuje.
- kada izvor sadrži glavne izvore podataka sa navedenim različitim godinama, bira se izvor na kome je navedena kasnija ili najkasnija godina.

A.4.2.1 Štampani izvori

A.4.2.1.1 Izvori na latiničnom pismu

Glavni izvor podataka je naslovna strana ili, za izvore koji nemaju naslovnu stranu, zamena za nju. Zamena za naslovnu stranu se bira u skladu sa kriterijumima navedenim u A.4.2. Izvori kao što su omot, hrbat i slično se ne smatraju glavnim izvorom podataka, osim ako nisu izdati zajedno sa izvorom.

Kada se podatak koji se uobičajeno pojavljuje na naslovnoj strani pojavi na sporednoj naslovnoj strani, ponovljen i na naslovnoj ili ne, dve strane se smatraju naslovnom stranom.

Naslovne strane koje nisu izabrane kao naslovna strana pri opisu – ili kao deo jedinstvenog zajedničkog izvora podataka – smatraju se preliminarnim stranama.

Za izvore koji nemaju glavni izvor podataka koji se odnosi na izvor u celini videti A.4.2.5.

Monografski izvori

Kada jednotomni monografski izvor ima više naslovnih strana, uzima se ona strana koja je specifična za izvor koji se opisuje, na primer za monografske publikacije u okviru izdavačke celine uzima se naslovna strana toma, za faksimilno izdanje uzima se naslovna strana s detaljima vezanim za to reprint izdanje (videti i 1.1.4.2).

Kada se monografski izvor u više delova katalogizuje kao celina, kao glavni izvor podataka uzima se zajednička naslovna strana koja se odnosi na sve tomove.

Stariji monografski izvori

Kada zamena za naslovnu stranu ne može da se odabere prema kriterijumima navedenim u A.4.2, izvori se biraju sledećim redosledom: kolofon, prednaslov, druge preliminarne strane, naslov nad tekstom, omotni naslov, tekući naslov, incipit, eksplicit, početne reči glavnog teksta, početne reči izvora. Pri svakom opisu samo jedna strana, nekoliko strana ili deo izvora se može odrediti kao zamena za naslovnu stranu.

Kontinuirani izvor

Glavni izvor podataka je naslovna strana sveske ili zamena za nju ili iteracija koja se uzima kao osnova za opis (videti A.4.1). Kao zamena za naslovnu stranu za kontinuirane izvore koji nemaju naslovnu stranu uzimaju se utvrđeni izvori i to prema sledećem redosledu:

1) analitička naslovna strana, korice, naslov nad tekstom, uredničke strane, kolofon;
2) preliminarne strane i podaci sa omota, kao i podaci koji se mogu naći na vrhu i na dnu stranica s tekstom (kao što je tekući naslov);
3) ostatak kontinuiranog izvora: predgovori, pogovori, sadržaji, tekstovi, prilozi i tako dalje;
4) izvori podataka van kontinuiranog izvora koji nisu s njim povezani (na primer bibliografije, izdavački popisi).

A.4.2.1.2 Izvori na nelatiničnim pismima

Ako su potpuni bibliografski podaci navedeni u kolofonu izvora na nelatiničnom pismu, kolofon se smatra glavnim izvorom podataka ako je zadovoljen jedan ili više sledećih uslova:

a) na listu koji se nalazi na mestu naslovne strane nalazi se samo glavni stvarni naslov, kao što je slučaj s prednaslovnom stranom;
b) na listu koji se nalazi na mestu naslovne strane nalazi se glavni stvarni naslov sa ili bez drugih bibliografskih podataka, ispisan kaligrafskim slovima (a pritom su potpuni bibliografski podaci u kolofonu navedeni u konvencionalnom obliku kineskih znakova, onako kako se koriste u modernim kineskim, japanskim i korejskim štampanim izvorima);
c) na listu koji se nalazi na mestu naslovne strane nalazi se samo prevedena verzija naslova i/ili podataka o publikaciji na neki od jezika na latiničnom pismu.

A.4.2.2 Kartografski izvori i nepokretne slike

Glavni izvor podataka za kartografsku građu ili nepokretne slike bira se sledećim redosledom:

a) sam izvor;
b) kontejner (portfolio, omot, koverat i tako dalje) ili kutija, držač ili stalak globusa, i tako dalje, koji je izdao izdavač ili proizvođač izvora;
c) propratni tekst ili brošura;
d) izvori van samog izvora, kao što su katalog, bibliografija i tako dalje.

Glavni izvor podataka za atlase se bira prema kriterijumima koji važe za monografske ili kontinuirane izvore, u zavisnosti od toga šta je prikladno (videti A.4.2.1.1).

A.4.2.3 Viševrsni i audio-vizuelni izvori

Mnogi viševrsni izvori, zvučni zapisi, video-snimci i nepokretne i pokretne slike nemaju jedan izvor podataka za bibliografski opis. Stoga može biti neophodno izabrati koji će od različitih izvora činiti sam izvor podataka (gde se podaci mogu naći u audio ili vizuelnom obliku, ili u oba). To može biti zalepljena nalepnica, kontejner, ili prilog i druga propratna tekstualna građa, na primer uputstvo.

Glavni izvori podataka su:

a) izvor koji zajednički identifikuje delo ili dela sadržana u izvoru i trajno je povezan sa izvorom, kao što je ekran filma ili nalepnica;
b) izvor koji zajednički identifikuje delo ili dela sadržana u izvoru i prati izvor, kao što je umetak sa opisom objavljen uz gramofonsku ploču.

Tekstualnim izvorima će se svakako dati prednost u odnosu na zvučne izvore. Međutim, ukoliko je tekstualni podatak nedovoljan ili potpuno netačan, a integralni zvučni izvor adekvatniji, ovom drugom se može dati prednost.

A.4.2.4 Elektronski izvori

Glavni izvori podataka su:

a) izvor koji identifikuje izvor kao celinu i sastavni je deo same jedinice, kao što je naslovni ekran, glavni meni, programski podaci, zaglavlje dokumenta koji sadrži *predmet*: trake, pristupna stranica, kodirani podaci (na primer TEI[27] zaglavlje, HTML[28] naslov);
b) izvor koji identifikuje izvor kao celinu i nalazi se na fizičkom nosiocu ili njegovoj nalepnici;
c) podatak koji je dao izdavač, producent ili distributer odštampan na kontejneru;
d) dokumentacija ili druga propratna građa (na primer dopis izdavača) koja identifikuje izvor.

27 TEI – Text Encoding Initiative – Inicijativa za kodiranje teksta. – *Prim. prev.*

28 HTML – HyperText Markup Language – Jezik za označavanje hiperteksta. – *Prim. prev.*

A.4.2.5 Izvori bez zajedničkog izvora podataka

Jednotomni monografski izvori. Ukoliko ne postoji glavni izvor podataka koji se odnosi na izvor u celini, već svako delo ima glavni izvor podataka uključujući i verzije istog dela na više jezika, nekoliko izvora podataka se zajedno može smatrati jedinstvenim izvorom podataka.

Monografski izvori u više delova. Ukoliko ne postoji glavni izvor podataka koji se odnosi na izvor u celini, već svako delo ima svoj propisani izvor podataka, uzima se glavni izvor prvog dostupnog dela.

Kontinuirani izvori. Kada izvor sadrži više dela od kojih svako ima svoj propisani izvor podataka i numeraciju, za svako delo se izrađuje poseban opis. Dodatno objašnjenje koje se odnosi na izradu odvojenog opisa se navodi u 7. području (videti 7.2.4.6).

A.4.2.6 Izvori bez izvora podataka u izvoru

Ako u izvoru nema izvora podataka, mogu da se koriste izvori van samog izvora, kao što je katalog, bibliografija ili prikaz.

A.4.3 Glavni izvori

Za svako područje su određeni izvori označeni kao *glavni izvori podataka* i navedeni su prema redosledu prvenstva.

Ako se elementi podataka iz 1. područja nalaze u različitim izvorima (na primer naslov se nalazi na naslovnoj strani i koricama), izvor treba da se izabere prema redosledu prvenstva izvora (videti svako područje i A.4.2) i potrebno je da se preuzme oblik koji se tamo nalazi. Ukoliko je moguće, prati se redosled pojavljivanja podataka pronađenih u izvoru.

Za 2, 3, 4. i 6. područje ima više glavnih izvora, tako da kombinacija izvora čini *glavni izvor*. Ako se elementi podataka za ova područja nalaze u različitim izvorima, izvor treba da se izabere prema redosledu prvenstva izvora (videti svako područje i A.4.2) i potrebno je da se preuzme oblik koji se tamo nalazi. Ukoliko je moguće, prati se redosled pojavljivanja podataka pronađenih u izvoru.

Podaci koji su preuzeti iz izvora koji nije glavni za područja 1–4 i 6 navode se u uglastim zagradama, ako se preuzimaju kao deo područja. Kao *alternativa*,

takvi podaci se bez zagrada mogu navesti u 7. području. Podaci koji se nalaze izvan izvora mogu se navesti u 7. području.

Izvor se opisuje onako kako ga je objavio izdavač, producent, distributer, i tako dalje. Nijedan deo jedinice se ne može smatrati glavnim izvorom podataka ako nije deo izvora kako je objavljen. Na primer, omot ili hrbat se koristi kao glavni izvor podataka samo ako je potpuno jasno da je izvor objavljen u takvom povezu.

Stariji monografski izvori:

Kada je podatak za područja 1, 2, 4 ili 6 preuzet iz izvora koji nije glavni izvor podataka za to područje, na izvor iz koga je preuzet taj podatak se ukazuje u 7. području. Kada izvor nema naslovnu stranu, a kao alternativni izvor podataka je izabrana zamena za naslovnu stranu, na to se ukazuje u 7. području (videti 7.1.1.1), kao i na bilo koji podatak u područjima 1, 2, 4 i 6 koji je preuzet s nje.

A.5 Jezik i pismo opisa

Elementi u područjima 1, 2, 3, 4 i 6 se obično preuzimaju iz izvora i zbog toga se, kad god je to izvodljivo, unose na jeziku i/ili pismu na kome se pojavljuju. Interpolacije u ovim područjima se stavljaju u uglaste zagrade i navode se na jeziku i/ili pismu konteksta tog dela opisa, osim:

- propisanih skraćenica (videti A.6) i propisanih interpolacija (videti A.8, A.9);
- podatka o funkciji distributera (videti 4.2.5) i dodacima uz datum štampanja (videti 4.3.7, 4.6) koji se unose na jeziku i/ili pismu koji je izabrala kataloška agencija.

Izrazi koji se koriste u područjima 5, 7 i 8, a koji se obično ne preuzimaju iz izvora i stoga i ne stavljaju u uglaste zagrade za interpolacije i tako dalje; isti se unose na jeziku i/ili pismu koji je izabrala kataloška agencija, osim:

- kada je izvorni ili varijantni naslov naveden u području 7;
- kada su u područje 7 uneti citati;
- kada je ključni naslov naveden u području 8.

Pojedine odredbe ISBD-a propisuju korišćenje određenih izraza ili fraza na engleskom jeziku prilikom opisa. Katalоške agencije mogu da koriste ekvivalentne izraze ili fraze na jeziku koji je izabrala kataloška agencija.

Element opisa izvora koji se pojavljuje na pismima različitim od onoga koji je izabrala kataloška agencija, ako je potrebno može se transliterisati ili transkribovati bez zagrada na pismo koje je izabrala nacionalna agencija. Kada pismo trenutno nije u upotrebi ili se iz drugih razloga ne može koristiti, može da se upotrebi odgovarajuće alternativno pismo, na primer savremena ćirilica može da zameni crkvenoslovensku.

Stariji monografski izvori

Pravopis reči koje su preuzete iz izvora se zadržava, ali se ligature i druga slova drugačijih oblika i dijakritički znaci korišćeni u određeno vreme prevode u savremeni oblik, kada kataloška agencija nije u mogućnosti da koristi nekadašnje oblike. Ako nema ortografskih razlika pri današnjoj upotrebi, ne pridaje se važnost različitim oblicima slova. Akcenti i drugi dijakritički znaci koji nisu prikazani u izvoru se ne dodaju. Za unošenje majuskule i minuskule videti A.7. Umeci koje je unela kataloška agencija, treba da budu u skladu sa savremenom pravopisnom praksom. Za umetanja kod latiničnog pisma videti A.6.1.

A.6 Skraćivanja i skraćenice

A.6.1 Skraćenice koje se nalaze u izvoru podataka koji se koriste za opis izvora preuzimaju se onako kako se nalaze u izvoru. U 1. području se podaci ne skraćuju. U izuzetnim slučajevima dozvoljeno je skraćivanje nekih elemenata u opisu, pod uslovom da izostavljanje dolazi na kraju ili u sredini elementa (na primer dugačak glavni stvarni naslov ili kod serijskih publikacija kada glavni stvarni naslov sadrži datum ili broj koji se razlikuje od sveske do sveske; videti 1.1.5.1). U takvim slučajevima se na izostavljanje ukazuje znacima izostavljanja (…).

Stariji monografski izvori

Ako postoje sažimanja ili skraćeni oblici reči, što je posledica zadržavanja rukopisne tradicije skraćivanja dugačkih i/ili često korišćenih reči, mogu se kao takvi i zadržati ili dopuniti kad god je to moguće. Svaka takva dopuna se navodi u uglastim zagradama ili se navodi u području 7.

Primeri

Boetij viri celeberrimi de [con]solatio[n]e phylosophie liber : cu[m] optimo [com]me[n]to beati Thome

Dialogus beati Gregorij Pape : eiusq[ue] diaconi Petri in quattuor libros diuisus : de vita [et] miraculis patru[m] italicor[um] : [et] de eternitate a[n]imarum

Kada se samo pretpostavlja značenje skraćenice ili sažimanja, nakon pretpostavljene dopune se stavlja znak pitanja, na primer amico[rum?], a kada se značenje ne može utvrditi, znak pitanja se unosi u uglastoj zagradi za svako neutvrđeno značenje skraćenice ili sažimanja, na primer amico[?], [?]s ili se skraćenice i sažimanja ostavljaju kao takvi.

A.6.2 U slučaju skraćivanja pojedinačnog podatka o odgovornosti, koji se sastoji od imena nekoliko osoba ili naziva nekoliko kolektivnih tela (videti 1.4.5.3), izostavljanje se označava znakovima izostavljanja i umetanjem propisane skraćenice „et al." (=*et alii,* i drugi), a za opise koji nisu na latinici koristi se ekvivalent na drugom pismu. Skraćenica se stavlja u uglaste zagrade.

A.6.3 Određene skraćenice su propisane posebnim odredbama (na primer 4.1.14, 4.2.12).

A.6.4 U različitim pravilima date su odredbe za upotrebu „standardnih skraćenica" (na primer u podacima o izdanju videti 2.1.2), bez određivanja oblika skraćenica koji bi trebalo poštovati. Ove skraćenice nisu propisane, ali se preporučuje korišćenje nacionalnih i međunarodnih standarda (videti Dodatak C).

Skraćenice koje se koriste u primerima, a nisu propisane gore u tačkama A.6.2 i A.6.3, ilustrativne su i ne obavezuju (videti i Dodatak D). Određene skraćenice na latinskom jeziku se koriste kako bi se olakšala razmena bibliografskih zapisa i kako bi se izbegla potreba da bibliografske agencije umeću ekvivalente za svaki jezik.

A.6.5 Inicijali i akronimi se navode bez unutrašnjih razmaka bez obzira na to kako su navedeni u izvoru.

Primeri

Pel battesimo di S.A.R. Ludovico ...
KL lanuarius habet dies xxxi

Secundum usum S.R.E.
Prediche del M.R.P.C.M.

Skraćenice koje se sastoje od više slova tretiraju se kao odvojena reč i odvajaju se razmakom od reči ili inicijala koji im prethode ili ih prate.

Primeri

Ph. D.
Mr. J.J. Rousseau

Kada se dve ili više različitih skraćenica, inicijala i slično pojavljuju jedni pored drugih, svaki se odvaja razmakom.

Primeri

par R.F. s. d. C.
M. J.P. Rabaut

A.7 Velika slova

Uopšteno, u pismima u kojima se koriste velika slova, prvo slovo prve reči u svakom području treba da bude veliko. I prvo slovo prve reči nekog elementa ili dela elementa (na primer uporedni stvarni naslov, alternativni stvarni naslov, naslov dela) treba, takođe, da bude veliko. Ostala velika slova treba da prate odgovarajuće korišćenje velikih slova u različitim jezicima ili pismima koji se koriste u opisu (videti A.5 za jezik, pismo, oblik slova za koja se koristi transkripcija). Ako se u opisu koristi više od jednog jezika ili pisma, za svaki element bi trebalo da se stavljaju velika slova u skladu s korišćenjem velikih slova u tom jeziku ili pismu, čak i kada to dovodi do nedoslednosti u upotrebi velikih slova u opisu kao celini.

Stariji monografski izvori

Slova koja imaju brojčanu vrednost u naslovu hronograma ili području izdavanja, štampanja, distribucije i tako dalje, ili akrostihu teksta pesme, unose se velikim slovom. Interpolacije koje koristi kataloška agencija treba da budu u skladu s današnjom praksom.

Primer

Anno Vt speraMUs, pace CoronanDo [1610]

Veliko slovo „I“ kao poslednje slovo latinskih reči je ligatura slova „ii“ ili „ij“. Ono se može uneti u širem obliku (videti 0.6.6) ili u obliku u kome jeste.

U starom tipografskom pismu postojalo je samo jedno slovo za veliko „I“ i veliko „J“, kao i za veliko „U“ i veliko „V“. (Za malo slovo „i“ i „j“, kao i „u“ i „v“ se takođe koristio samo jedan znak, a razlike više zavise od korišćenih vrsta slova i grafičkih pravila nego pravopisnih, ali su oba slova postojala u većini vrsta štamparskih slova.) Distinkcija između velikih slova „U“ i „V“ je napravljena u ranom šesnaestom veku, a između „I“ i „J“, kao i između „i“ i „j“, i „u“ i „v“ tek kasnije u istom veku.[29]

U međunarodnoj kataloškoj zajednici se upotrebljava nekoliko neznatno različitih dogovora za transkripciju slova „I“ i „J“, i „U“ i „V“. Razlike se kreću od unosa velikih slova onako kako je to u originalu do unošenja „u“ umesto „V“, što je, uglavnom, slučaj. Izabrani metod treba koristiti dosledno.

Na primer, ukoliko se velika slova koja se nalaze u originalu ne unose u opis, transkripciju alternativnih „I“ i „J“, „U“ i „V“ i „UU“ ili „VV“, koji zamenjuju „W“, treba vršiti na sledeći način:

„I“ ili „J“ kao i „i“ ili „j“, na kraju reči „IJ“ kao „ij“,
„U“ i „V“ kao „u“ i „v“,
„VV“ kao „vv“

ili „I“ ili „J“ konvertovati u „i“ ili „j“,

„U“ i „V“ u „u“ ili „v“ i „VV“ u „w“, poštujući pravila savremenog pravopisa.

Kada nije moguće identifikovati veliko slovo kao jedno ili drugo (na primer I/J ili U/V u gotici), trebalo bi postupiti u skladu sa savremenom ortografijom jezika izvora.

Primeri

JOHANNES kao Johannes
JSAK kao Isak

A.8 Štamparske greške

Nepravilnosti ili pogrešno napisane reči prenose se onako kako se nalaze na izvoru. Mogu se propratiti sa „sic“ u uglastim zagradama. I pre i posle zagrada

29 Međutim, konzistentna upotreba ovih vrsta različitih slova nije bila uspostavljena do kasnog 19. veka. Videti D. B. Updike, *Printing Types: Their History, Forms and Use.* (Cambridge: Harvard University Press, 1937), str. 22, napomena.

stavlja se razmak ([sic]). Može da se doda i tačna verzija u uglastim zagradama. Ispred nje se stavlja skraćenica „i.e.“ (*id est,* što znači „to jest”) ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu.

Primeri

Chansons créés et interprétés [sic]
The world in anger [i.e. danger]
Looser [i.e. Loser] takes all
The notted [i.e. noted] history of Mother Grim
Barcelonette [i.e. Barcelonnette]
Golden Vienese [sic] waltzes
Compuesto por Luis de Bricñneo [i.e. Briceño]
Small busines [sic] encyclopedias
An hnmble [sic] address
To my loaing [sic] friend
Antiqvtates [i.e. Antiqvitates] Alstetenses et Palatinatvs Saxonici

Stariji monografski izvori

Ako je štampar ostavio prazan prostor da bi se prvo slovo unelo rukom, slovo se unosi u uglastim zagradama, a objašnjenje za interpolaciju se navodi u području 7.

Primer

[T]he true history of recent events
Napomena: Štampar je ostavio prazno mesto za početno slovo.

Beline koje su namerno ostavljene kako bi se napravio prostor za datume ili imena itd., a koje su popunjene rukom, unose se u uglastim zagradama. Navodi se termin “blank space” ili adekvatan ekvivalent na jeziku koji je izabrala kataloška agencija. Dodaci uneti rukom u takve beline se navode u području 7 ili u području 1 u uglastim zagradama, uz objašnjenje u području 7.

Primer

Kungörelse, Angående Någon tilärnad Entreprenade, af tändningen och underhållandet af Stadsens enskilte Lycktor. Gifwen Stockholms Rådhus den [blank space] Junii 176[blank space]
Napomena: Datum „19 Junii 1767“ je unet rukom na naslovnoj strani i na poslednjoj strani primerka x u kolekciji y

ili

Kungörelse, Angående Någon tilärnad Entreprenade, af tändningen

och underhållandet af Stadsens enskilte Lycktor. Gifwen Stockholms Rådhus den [19] Junii 176[7]

Napomena: Datumi u zagradama su uneti rukom na strani primerka x u kolekciji y.

Kada su poznati primerci s ispravljenom štamparskom greškom i obe varijante unete u jedan zapis, kasnija varijanta se uzima kao osnova za opis. Informacija o štamaprskoj grešci se navodi u području 7.

Primeri

Den sluga och förståndiga gubben, som lärer de oförfarna både i städerna och på landet, at igenom hwarjehanda hus-curer, hela och bota mångfaldiga sjukdomar, så wäl hos människor som fänad; jämte mycket annat, som kan tjena til förmon och nytta i åtskilliga haushållsstycken.

Napomena: Varijantni oblik ima štamparsku grešku u naslovu: „sjukdo-"/„domar"

. – Stockholm, : gedruckt bey Henr. C. Merckell, königl. Buchdr. im Grosz-Fürstenthum Finland., Anno 1721.

Napomena: Podatak o izdavanju preuzet iz kolofona. Varijantni oblik ima štamparsku grešku u kolofonu: „Stocholm".

Obrnuta slova se unose kao takva i u napomeni se daje objašnjenje.

Primer

... virtue ...

Napomena: slovo „r" u reči „virtue" je okrenuto naopako.

Kontinuirani izvori

Nepravilnosti ili pogrešno napisane reči u glavnom stvarnom naslovu se ne unose u opis (videti 1.1.5.1).

A.9 Simboli i slično

Simboli ili drugi elementi koji ne mogu da se prenesu raspoloživim tehničkim sredstvima zamenjuju se njihovim opisom ili njihovim ekvivalentima u slovima ili rečima na odgovarajući način. Zamena se stavlja u uglaste zagrade, a ako se smatra važnom za korisnike kataloga, u napomeni se daje objašnjenje. Simbol za kopirajt koji ne može da se prenese može da se zameni rečju ili skraćenicom bez uglastih zagrada.

Primeri

/ by [E. B. C]

Napomena: Inicijali autora su predstavljeni muzičkim notama.

I [love] Paris
Napomena: Reč „love" u naslovu je predstavljena simbolom srca.

Splinters, historical, sacred and profane, partly from off that standard [oak], our blessed constitution
Napomena: Reč „oak" predstavljena je drvorezom stabla.
[3rd ed.]
Napomena: Podatak o izdanju je predstavljen sa tri zvezdice.
, cop. 2009
Uredničke napomena: Godina se pojavljuje u obliku: ©2009.

A.10 Greške

Greške primerka koji se opisuje mogu da se opišu u napomeni (videti 7.11).

Stariji monografski izvori

ISBD se odnosi na obradu primeraka bibliotečke građe onako kako je ona objavljena i ne sadrži propise koji se odnose na slučajeve postojanja nepotpunog primerka ili situacije kada treba obraditi defektan primerak, a da, pritom, kao pomoć ne koristimo primer bibliografskog zapisa potpunog primerka.

Što se tiče prvog slučaja, sastavljači i korisnici baza podataka, bez obzira na to da li se one formiraju manuelno ili uz pomoć mašine, moraju da imaju na umu da se zbog izmena tokom štampanja, štampanja primeraka posebnim povodom, postojanja praznih listova itd., opis ne mora odnositi na sve primerke istog izdanja.

U drugom slučaju, prvo treba pronaći zapis za potpuni primerak a sve greške i druge posebnosti primerka opisati u području 7. Ali kada se podaci o potpunom primerku ne mogu pronaći, informaciju katalogizator daje u uglastoj zagradi, uz objašnjenje u napomeni, na osnovu onoga što zaključi iz područja stvarnih naslova i podataka o odgovornosti.

Alternativne mogućnosti se povezuju sa „ili“. Kada do takvog podatka ne može da se dođe, ta praznina se označava znacima za izostavljanje, uz objašanjenje u napomeni. Kada se na osnovu potpunog primerka ne može doći do podatka o opsegu defektnog primerka, opseg se navodi u skladu s pravilima 5.1.4.1.5.

A.11 Primeri

Primeri navedeni u ISBD-u ne predstavljaju pravila već su ilustrativni, izuzev kada odredbe nalažu da se oblik dat u primeru ili primerima mora poštovati. Većina primera je zasnovana na opisu postojećih izvora.

SPECIFIKACIJA ELEMENATA

0 OBLIK SADRŽAJA I VRSTA MEDIJA

Uvodna napomena

Svrha područja *Oblik sadržaja i vrsta medija* je da na samom početku opisa ukaže na osnovni oblik ili oblike u kojima je izražen sadržaj izvora i vrstu ili vrste nosioca korišćenih za prenos tog sadržaja tako da korisnicima kataloga pomogne pri identifikaciji i selekciji izvora koji su im potrebni. Sve veća raznolikost i složenost sadržaja izvora i vrste medija, uz povećanje broja različitih kategorija korisnika sa tačno određenim informacionim potrebama, uslovljava precizniji opis oblika sadržaja i vrste medija već na samom početku zapisa. Obezbeđivanje potpune informacije o obliku sadržaja i vrsti medija olakšaće pristup svim kategorijama korisnika sa specifičnim potrebama, razmenu kataloških zapisa u okviru kooperativnih mreža i interoperabilnost sa drugim standardima za metapodatke u okruženju otvorenog pristupa.

Područje *Oblik sadržaja i vrsta medija* se sastoji od dva elementa od kojih je svaki preuzet iz određenih popisa: (1) ***Oblik sadržaja*** – jedan ili više termina koji odražavaju osnovni oblik ili oblike u kojima je izražen sadržaj izvora, a kome mogu da se dodaju jedna ili više ***karakteristika sadržaja*** kojom se izražava vrsta, čulna priroda sadržaja, veličina i/ili prisustvo ili odsustvo pokreta izvora koji se opisuje i (2) ***Vrsta medija*** – ukazuje na vrstu ili vrste nosioca korišćenih za prenos sadržaja izvora.

Sadržaj

1.1 Oblik sadržaja
1.2 Vrsta medija

Propisana interpunkcija

A. Termini kojima se izražava karakteristika sadržaja stavljaju se u okruglu zagradu odmah posle termina kojima se izražava oblik sadržaja (( )).
B. Kada na jedan oblik sadržaja mogu da se odnose različite karakteristike sadržaja, svakom sledećem terminu kojim se izražava karakteristika sadržaja prethodi razmak, tačka-zarez, razmak (;).
C. Terminu za vrstu medija prethodi razmak, dvotačka, razmak (:).

D. Kada jedna vrsta medija sadrži različite oblike sadržaja, svakom terminu za oblik sadržaja nakon prvog prethodi tačka, razmak (.).
E. Kada izvor čine različite vrste medija i on sadrži različite oblike sadržaja, svakoj sledećoj kombinaciji elemenata oblik sadržaja : podatak o vrsti medija prethodi razmak, znak plus, razmak (+).

Primeri obrazaca

Oblik sadržaja (karakteristika sadržaja) : vrsta medija
Oblik sadržaja (karakteristika sadržaja ; karakteristika sadržaja) : vrsta medija
Oblik sadržaja. Oblik sadržaja (karakteristika sadržaja) : vrsta medija
Oblik sadržaja (karakteristika sadržaja). Oblik sadržaja (karakteristika sadržaja) : vrsta medija
Oblik sadržaja (karakteristika sadržaja) : vrsta medija + Oblik sadržaja (karakteristika sadržaja) : vrsta medija

Glavni izvor
Sam izvor.

0.1 Oblik sadržaja

Obavezno

Kategorije *oblik sadržaja* odražavaju osnovni oblik ili oblike u kojima je izražen sadržaj izvora. Termin ili termini iz popisa koji sledi se navode jezikom i pismom koje je izabrala kataloška agencija. Za dela mešovitog sadržaja, kod kojih nijedan deo nije dominantan (to jest, svi delovi su podjednako istaknuti ili značajni), alfabetskim redosledom se unosi onoliko termina koliko se odnosi na izvor koji se opisuje. Umesto toga, za izvore sa mešovitim sadržajem i na koje se odnosi tri ili više oblika, može da se upotrebi formulacija „viševrsni oblik".

Za izvore mešovitog sadržaja kod kojih je jedan deo izvora dominantan a ostali sadržaji su zanemarljivi ili sporedni (na primer, štampana knjiga sa određenim brojem ilustracija, ali nedovoljnim da bi se smatrale dominantnim; snimljena opera sa nekoliko izgovorenih reči), oblici sadržaja koji nisu dominantni mogu da se izostave.

Termini za Oblik sadržaja

Termin za Oblik sadržaja	Definicija i obim termina
drugi oblik sadržaja	Ako na izvor ili izvore koji se opisuju ne može da se odnosi nijedan od ovde navedenih termina, navodi se fraza „drugi oblik sadržaja".
muzika	Sadržaj izražen pomoću kombinovanih tonova ili zvukova poređanih u određenom redosledu i u određenim vremenskim odnosima kako bi produkovali kompoziciju. Muzika može da bude pisana (notacija), izvedena ili snimljena u analognim ili digitalnim oblicima kao vokalni, instrumentalni ili mehanički zvukovi koji imaju ritam, melodiju ili

Termin za Oblik sadržaja	Definicija i obim termina
	harmoniju. Primeri za to su napisana muzika, kao što su deonice ili partiture, snimljena muzika, kao što su izvođenje koncerata, opera i studijsko snimanje.
objekat	Sadržaj izražen pomoću trodimenzionalne građe, bilo da su to prirodni entiteti ili artefakta koja je napravio čovek ili proizvela mašina. Takođe nazvana i trodimenzionalne strukture ili realije, primeri artefakata podrazumevaju skulpture, modele, igre, slagalice, kovani novac, igračke, građevine, opremu, odeću, predmete od kulturnog značaja i drugo. Prirodni entiteti podrazumevaju fosile, kamenje, insekte, biološke uzorke na slajdovima i tako dalje. Kartografski objekti su globusi, reljefni modeli i poprečni preseci predviđeni da se posmatraju sa strane, u trodimenzionalnom obliku, ali ne i reljefne karte [*videti* slika].
pokret	Sadržaj izražen pomoću kretanja, to jest postupak ili proces promene položaja objekta ili osobe. Primeri za to su beleženje igre, scenskih pokreta ili koreografije, ali ne i pokretne slike, kao što su filmovi [*videti* slika].
program	Sadržaj izražen pomoću digitalno kodiranih instrukcija namenjenih za računarsku obradu i prikaz. Primeri za to su operativni sistemi, aplikativni programi i tako dalje.
skup podataka	Sadržaj izražen digitalno kodiranim podacima predviđenim za obradu posredstvom računara. Takvi primeri su numerički podaci, ekološki podaci i slično, koje koriste računarski programi

Termin za Oblik sadržaja	Definicija i obim termina
	Sadržaj izražen digitalno kodiranim podacima predviđenim za obradu posredstvom računara. Takvi primeri su numerički podaci, ekološki podaci i slično, koje koriste računarski programi za izračunavanje prosečnih vrednosti, korelacije i drugo, ili za stvaranje modela i slično, ali, po pravilu, ne i za njihovo prikazivanje u izvornom obliku. Isključuje digitalno zabeleženu muziku [*videti* muzika], jezik [*videti* živa reč], zvukove [*videti* zvukovi], računarski reprodukovane slike [*videti* slika] i tekst [*videti* tekst].
slika	Sadržaj izražen linijom, oblikom, senčenjem i slično. Slika može da bude nepokretna i pokretna, dvodimenzionalna ili trodimenzionalna. Primeri za to su umetničke reprodukcije, karte, reljefne karte, fotografije, slike dobijene daljinskom detekcijom, stereografije, filmovi i litografije.
tekst	Sadržaj izražen napisanim rečima, simbolima i brojevima. Takvi primeri su knjige (štampane ili elektronske), prepiska, baze podataka časopisa i mikrofilmovane novine.
viševrsni oblik	Kombinovani sadržaj koga mogu da čine tri ili više oblika.
zvukovi	Sadržaj izražen zvukovima koje proizvode životinje, ptice, drugi izvori zvuka u prirodi ili takvim zvukovima koji se oponašaju ljudskim glasom ili digitalnim (ili analognim) medijem. Takvi primeri su snimak pesme ptica, životinjski zov i zvučni efekti, ali ne i muzički snimci [*videti* muzika] i snimljen govor ljudi [*videti* živa reč].

Termin za Oblik sadržaja	Definicija i obim termina
živa reč	Sadržaj izražen ljudskim govorom. Takvi primeri su čitanje knjiga, radio-emitovanje, snimljena usmena istorija i audio-snimci pozorišnih komada, u analognom ili digitalnom obliku.

0.1.1 Karakteristika sadržaja

Obavezno ako je primenljivo

0.1.1.1 Kategorija *oblika sadržaja* može da se proširi jednom ili više podkategorija obeležja sadržaja koje se mogu primenjivati na izvor koji se opisuje. Izražava vrstu, prisustvo ili odsustvo pokreta, veličinu i čulnu prirodu izvora koji se opisuje.

Termini koje sadrži sledeći popis navode se jezikom i pismom koje je izabrala kataloška agencija, koristeći onoliko termina koliko je prikladno da se proširi ili detaljnije objasni odgovarajuća kategorija *oblika sadržaja*. Karakteristike se dodaju ako su za neki oblik sadržaja moguća različita rešenja, na primer tekst (vizuelni) ili tekst (taktilni); slika (nepokretna ; dvodimenzionalna) ili slika (nepokretna ; trodimenzionalna).

0.1.1.2 Specifikacija vrste

izvedeni	Sadržaj izražen u audio ili vizuelnom obliku u datom trenutku i snimljen na izvor. Uključuje snimljena izvođenja muzike ili pokreta, računarski generisanu muziku i tako dalje.
kartografski	Sadržaj koji predstavlja Zemlju u celini ili neki njen deo, ili bilo koje nebesko telo u bilo kojoj razmeri. Uključuje geografske karte, atlase, globuse, reljefne modele i tako dalje.

notni	Sadržaj izražen pomoću notnog sistema u umetničke svrhe (na primer muzika, igra, izvođenje) namenjen vizuelnom doživljaju.

0.1.1.3 Specifikacija pokreta

(samo za korišćenje uz oblik sadržaja *slika*)

Oblik sadržaja *slika* je pogodan za prikazivanje prisustva ili odsustva kretanja u slikovnom sadržaju izvora.

pokretni	Slikovni sadržaj koji treba da omogući doživljaj pokreta, obično brzim nizanjem slika jedne za drugom.
nepokretni	Slikovni sadržaj koji treba da se doživi kao statičan.

0.1.1.4 Specifikacija veličine

(samo za korišćenje uz oblik sadržaja *slika*)

Oblik sadržaja *slika* je pogodan za prikazivanje broja prostornih veličina u kojima slikovni sadržaj izvora treba da se doživi.

slušni	Sadržaj koji treba da se doživi slušanjem.
okusni	Sadržaj koji treba da se doživi probanjem.
mirisni	Sadržaj koji treba da se doživi mirisanjem.
taktilni	Sadržaj koji treba da se doživi dodirom.
vizuelni	Sadržaj koji treba da se doživi gledanjem.

0.2 Vrsta medija

Obavezno ako je primenljivo

Kategorijama *Vrsta medija* beleži se vrsta ili vrste nosioca korišćenih za prenos sadržaja izvora. Ove kategorije, uopšteno, odražavaju oblik pohranjivanja medija i čuvanja nosioca u kombinaciji sa vrstom uređaja neophodnog za prikazivanje, reprodukciju, pokretanje i dr. sadržaja izvora. Termin ili termini koje sadrži sledeći popis navode se jezikom i pismom koji je izabrala kataloška agencija. Za dela zabeležena na kombinovanom mediju kod kojih nijedan deo izvora nije dominantan (to jest, svi delovi su jednako istaknuti ili značajni), navode se svi termini koji mogu da se odnose na izvor koji se opisuje. *Umesto toga*, za izvore koji obuhvataju kombinovani medij, pri čemu se pod tim podrazumevaju tri ili više vrsta medija, može da se navede fraza *viševrsni oblik*. Za dela kombinovanog medija kod kojih je jedan deo izvora dominantan, a ostali sadržaji su zanemarljivi ili sporedni, vrste medija koje nisu dominantne mogu da se izostave. Kada nije potreban uređaj za posredovanje da bi se taj izvor koristio ili spoznao, navodi se termin *neposredan*.

Termini za vrstu medija

Termin za vrstu medija	Definicija i primena termina
audio	*Za izvore koji se reprodukuju pomoću audio-uređaja.* Medij koji se koristi za pohranjivanje snimljenog zvuka, namenjenog za korišćenje pomoću uređaja za reprodukciju, kao što je gramofon, kasetofon, CD plejer, MP3 plejer ili iPod. Podrazumeva i medije koji se koriste za pohranjivanje digitalno i analogno kodiranog zvuka.
drugi medij	Ako nijedan od ovde navedenih termina ne može da se primeni za vrstu nosioca i uređaja za posredovanje potrebnog za prenos, korišćenje ili spoznaju sadržaja izvora koji se opisuje ili koji se opisuju, navodi se termin *drugi medij*.

Termin za vrstu medija	Definicija i primena termina
elektronski	*Za izvore koji se koriste pomoću računara.* Medij koji se koristi za pohranjivanje elektronskih dokumenata namenjenih za korišćenje pomoću računara. Podrazumeva medije kojima se pristupa daljinski preko servera, kao i one sa direktnim pristupom, kao što su računarske trake i diskete.
mikrooblik	*Za mikrooblike koji se koriste pomoću mikročitača.* Medij koji se koristi za pohranjivanje umanjenih slika koje ne mogu da se čitaju golim okom i namenjene su za korišćenje pomoću uređaja kao što su čitač mikrofilma i čitač mikrofiša. Podrazumeva prozirne i neprozirne mikro medije.
mikroskopski	*Za izvore koji se koriste pomoću mikroskopa.* Medij koji se koristi za pohranjivanje sitnih objekata namenjenih za korišćenje pomoću uređaja kao što je mikroskop kako bi mogli da se vide detalji nevidljivi golim okom.
neposredan	*Za medije kod kojih nije potreban uređaj za posredovanje.*
projektovan	*Za izvore koji se koriste pomoću projektora.* Medij koji se koristi za pohranjivanje pokretnih ili nepokretnih slika, namenjenih za korišćenje pomoću uređaja za projektovanje, kao što je kinoprojektor, dijaprojektor ili

Termin za vrstu medija	Definicija i primena termina
	grafoskop. Podrazumeva medije namenjene za projektovanje i dvodimenzionalnih i trodimenzionalnih slika.
stereografski	*Za izvore koji se koriste pomoću stereografa.* Medij koji se koristi za pohranjivanje parova nepokretnih slika, namenjenih za korišćenje pomoću uređaja kao što je stereoskop ili stereograf kako bi se postigao efekat trodimenzionalnosti.
video	*Za izvore koji se koriste pomoću video-plejera.* Medij koji se koristi za pohranjivanje pokretnih ili nepokretnih slika, namenjenih za korišćenje pomoću uređaja za reprodukovanje, kao što je video-plejer ili DVD plejer. Podrazumeva i medije koji se koriste za pohranjivanje digitalno kodiranih kao i analognih slika.
viševrsni medij	*Koristi se za izvore koji obuhvataju kombinovane medije, što se odnosi na tri ili više vrsta medija.*

Primeri

Skup podataka : elektronski
Skup podataka (kartografski) : elektronski
Slika (kartografska ; pokretna ; dvodimenzionalna) : video
Slika (kartografska ; nepokretna ; dvodimenzionalna ; taktilna) : neposredna
Slika (kartografska ; nepokretna ; dvodimenzionalna ; vizuelna) : projektovana
Slika (pokretna ; dvodimenzionalna) : projektovana
Slika (pokretna ; trodimenzionalna) : video
Slika (nepokretna ; dvodimenzionalna ; taktilna) : neposredna
Slika (nepokretna ; dvodimenzionalna ; vizuelna). Pokret (notni ; vizuelni) : neposredni

Slika (nepokretna ; dvodimenzionalna ; vizuelna) : projektovana
Slika (nepokretna ; trodimenzionalna ; vizuelna) : stereografska
Pokret (notni ; taktilan) : neposredan
Pokret (notni ; vizuelan) : neposredan
Viševrsni oblik : viševrsni medij
Muzika (notna ; taktilna) : neposredna
Muzika (notna ; vizuelna) : elektronska
Muzika (izvedena) : audio
Objekat (kartografski ; taktilan) : neposredan
Objekat (kartografski ; vizuelan) : neposredan
Objekat (taktilan) : neposredan
Program : elektronski
Zvukovi : audio
Živa reč : audio
Tekst. Slika (kartografska) : elektronska
Tekst (taktilan) : neposredan
Tekst (vizuelni) : mikrooblik
Tekst (vizuelni) : neposredan + Tekst (vizuelni) : mikrooblik

1 PODRUČJE STVARNIH NASLOVA I PODATAKA O ODGOVORNOSTI

Obavezno

Uvodna napomena

Područje stvarnih naslova i podataka o odgovornosti podrazumeva glavni stvarni naslov, uporedne stvarne naslove, podatak uz naslov i podatke o odgovornosti. Elementi su definisani u rečniku. Na početku svakog područja su data dodatna objašnjenja za svaki element.

Sadržaj

1.1 Glavni stvarni naslov

1.2 Uporedni stvarni naslovi

1.3 Podaci uz naslov

1.4 Podaci o odgovornosti

Propisana interpunkcija

A. Za interpunkciju koja se navodi ispred područja videti A.3.2.

B. Svakom uporednom stvarnom naslovu ili drugom uporednom podatku prethodi razmak, zatim se stavlja znak jednakosti, pa opet razmak (=).

C. Svakoj jedinici podatka uz naslov prethodi razmak, dvotačka, razmak (:), osim ako je reč ili fraza u izvoru data tako da povezuje drugu ili sledeću jedinicu s prethodnom.

D. Prvom podatku o odgovornosti koji se nalazi posle bilo kog stvarnog naslova prethodi razmak, kosa crta, razmak (/).

E. Svakom sledećem podatku o odgovornosti prethodi razmak, tačka-zarez, razmak (;), osim ako podaci čine jedinstvenu frazu.

F. Stvarni naslovi pojedinačnih dela različitih autora, kompozitora, umetnika, i tako dalje, i stvarni naslovi anonimnih dela koji se nalaze u izvoru, odvajaju se tačkom i razmakom (.).

G. Stvarni naslovi pojedinačnih dela istog autora kompozitora, umetnika, i tako dalje, koji se nalaze u izvoru, odvajaju se razmakom, tačkom-zarezom, razmakom (;).

H. U slučaju da se naslov sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog stvarnog naslova, svakoj oznaci podređenog stvarnog naslova, ako postoji, ili svakom podređenom stvarnom naslovu koji prati zajednički stvarni naslov, prethode tačka i razmak (.).

I. Svakom podređenom stvarnom naslovu koji dolazi posle oznake podređenog stvarnog naslova prethodi zarez i razmak (,).

J. Svakoj oznaci podređenog stvarnog naslova, ili podređenom stvarnom naslovu koji dolazi posle podatka uz naslov ili podatka o odgovornosti, prethode tačka i razmak (.).

Interpunkcijski obrasci

Glavni stvarni naslov

Glavni stvarni naslov : podaci uz naslov

Glavni stvarni naslov = Uporedni stvarni naslov

Glavni stvarni naslov = Uporedni stvarni naslov : podaci uz naslov

Glavni stvarni naslov : podaci uz naslov = Uporedni stvarni naslov : podaci uz naslov

Glavni stvarni naslov : podaci uz naslov = uporedni podaci uz naslov

Glavni stvarni naslov / podatak o odgovornosti

Glavni stvarni naslov = Uporedni stvarni naslov / podatak o odgovornosti

Glavni stvarni naslov = Uporedni stvarni naslov = Uporedni stvarni naslov / podatak o odgovornosti

Glavni stvarni naslov : podaci uz naslov : podaci uz naslov / podatak o odgovornosti

Glavni stvarni naslov / podatak o odgovornosti = uporedni podatak o odgovornosti

Glavni stvarni naslov / podatak o odgovornosti = Uporedni stvarni naslov / uporedni podatak o odgovornosti

Glavni stvarni naslov / podatak o odgovornosti ; drugi podatak o odgovornosti ; treći podatak o odgovornosti

Stvarni naslov / podatak o odgovornosti. Stvarni naslov / podatak o odgovornosti

Stvarni naslov ; Stvarni naslov / podatak o odgovornosti

Stvarni naslov : podaci uz naslov ; Stvarni naslov : podaci uz naslov / podatak o odgovornosti

Stvarni naslov = Uporedni stvarni naslov ; Stvarni naslov = Uporedni stvarni naslov / podatak o odgovornosti

Zajednički stvarni naslov. Podređeni stvarni naslov

Zajednički stvarni naslov. Oznaka podređenog stvarnog naslova, Podređeni stvarni naslov

Zajednički stvarni naslov. Oznaka podređenog stvarnog naslova

Zajednički stvarni naslov. Podređeni stvarni naslov = Uporedni zajednički stvarni naslov. Uporedni podređeni stvarni naslov

Zajednički stvarni naslov. Podređeni stvarni naslov / podatak o odgovornosti

Zajednički stvarni naslov : podaci uz naslov. Podređeni stvarni naslov : podaci uz naslov

Zajednički stvarni naslov. Podređeni stvarni naslov : podaci uz naslov / podatak o odgovornosti = Uporedni zajednički stvarni naslov. Uporedni

podređeni stvarni naslov : uporedni podaci uz naslov / uporedni podatak o odgovornosti

Glavni izvori podataka

Podaci koji se nalaze u izvoru, ali ne na propisanom izvoru, unose se u područje 1 u uglastim zagradama. Posebne odredbe su ograničavajuće za podatak koji se nalazi u izvoru i koji se unosi u područje 1.

Štampani tekstualni izvori i muzikalije

Naslovna strana ili zamena za nju.

Svi ostali izvori

Sam izvor, kontejner, dokumentacija, ostala propratna građa.

1.1 Glavni stvarni naslov

Obavezno ako je dostupno

1.1.1 Glavni stvarni naslov je prvi element opisa, čak i kada mu u glavnom izvoru podataka prethode podaci o odgovornosti, podaci o izdanju, podaci o izdavačkoj celini, podaci o izdavanju/distribuciji, godina izdavanja, cena, ili drugi podaci koji ne daju informaciju o naslovu.

1.1.2 Naziv datoteke elektronskog izvora se ne tretira kao glavni stvarni naslov, osim ako to nije jedini naziv dat unutar dokumenta i spolja na izvoru, njegovom kontejneru, dokumentaciji i drugoj propratnoj građi.

1.1.3 Oblici glavnog stvarnog naslova

1.1.3.1 Glavni stvarni naslov može da se sastoji samo od termina koji ukazuju na vrstu dela ili njegov intelektualni ili umetnički sadržaj, ili ga može činiti generički izraz.

Primeri

Proceedings
Plays
Collected works
Journal
Textes et documents
Concerto
Drawings
Survey data
Software
Graphics
会议文集

1.1.3.2 Glavni stvarni naslov može da se sastoji od imena osobe ili naziva kolektivnog tela kada se u glavnom izvoru podataka ne nalazi drugi naslov osim ovog imena.

Primeri

Sophocles
The British Museum
Kongres geografa Jugoslavije, Rijeka-Pula-Gorica, 3–8. X. 1949
Museum diluvianum quod possidet Joh. Jacobus Scheuchzer
Arthur Sallivan
The Beatles
Michigen Institute on the Teaching of Librarianship
Dian Fossey
International Summer School on Computational and Mathematical Linguistics
徐悲鸿
梅原龍三郎
김수근

1.1.3.3 Glavni stvarni naslov može da se sastoji ili da uključuje niz inicijala, akronim ili logo.

Primeri

ISBD(M)
IFLA journal
Collection CAP
MM 51
BASIC
P.M.S.

Razvijeni oblik, ako je dat u glavnom izvoru podataka, ali nije odabran kao glavni stvarni naslov, unosi se kao podatak uz naslov (videti 1.3.3) ili kao podatak o odgovornosti. Kada se ne nalazi u glavnom izvoru podataka, razvijeni oblik se može navesti u području 7 (videti 7.1.1.3).

1.1.3.4 Alternativni stvarni naslov je deo glavnog stvarnog naslova. Interpunkcijski znak koji se navodi ispred ili iza veznika nije propisan. Prepušta se kataloškoj agenciji da odluči o interpunkcijskom simbolu koji će se navoditi u stvarnom naslovu koji sadrži alternativni stvarni naslov.

Primeri

Eric, or, Little by little
„Le tiers des étoiles“ ou On ne sait pas quel ange

Don Juan oder Die Liebe zur Geometrie
Un giorno di regno ossia II finto Stanislao
袖珍神学, 或, 简明基督教词典
ジュリエット物語，あるいは，悪徳の栄え
아라비안나이트, 일명, 千日夜話

Collegium institutionum juris, sive Controversiae, antinomiae et difficultates librorum quatuor institutionum juris; ...
Urednička napomena: Stariji monografski izvor.

1.1.3.5 Glavni stvarni naslov može da sadrži brojeve ili slova.

Primeri

Analytic theory of continued fractions II
Knox County, Kentucky, marriage book BB & C
Knitting I
Knitting II
International map of the world 1:1 000 000
Royalists and Puritans, 1635–1660
World 1:5 000 000 series 1106
Le 01
37 design and environment projects
L unf E
Dossiers CH+6
In Caii Plinii Secundi Naturalis Historiae I. & II. cap. Libri xxx. Commentarius
Urednička napomena: Stariji monografski izvor.
Evangelischer Gnaden-Strom, das ist: Sechs evangelische Historien, begrieffen im 2.,3. und 4. Cap. Johannis. ...
Urednička napomena: Stariji monografski izvor.
LXX. disputationes theologicæ; ...
Urednička napomena: Stariji monografski izvor.
中国国界线画法标准样图(1:400万)
900句开口篇
한글 dBASE III plus 1.1H

Monografski izvori u više delova

Ako je numeracija jednog dela monografskog izvora u više delova integralni deo glavnog stvarnog naslova, numeracija poslednjeg dela se navodi iza numeracije prvog u uglastim zagradama posle crtice.

Primer

Prima [-decima] egloga della Bucolica di Virgilio

Muzikalije i zvučni zapisi

Ako glavni stvarni naslov sadrži vrstu kompozicije i jedan ili više podataka o tonalitetu, numeraciji, datumu nastanka kompozicije i izvođačkom sastavu, naziv vrste kompozicije i podaci o tonalitetu, numeraciji, datumu nastanka kompozicije i izvođačkom sastavu se smatraju glavnim stvarnim naslovom. Pod nazivom vrste kompozicije se podrazumeva oblik, žanr ili generički izraz koji kompozitori najčešće upotrebljavaju (na primer capriccio, concerto, intermezzo, Magnificat, mass, movement, muziek, nocturne, requiem, Stück, symphony, suite, Te Deum, trio sonata). Ostali stvarni naslovi (uključujući one koji sadrže ove termine i dodatnu reč ili više reči, na primer chamber concerto, Konzertstück, little suite) smatraju se razlikovnim. Podaci o tonalitetu, numeraciji, godini komponovanja i izvođačkom sastavu koji se pojavljuju sa razlikovnim stvarnim naslovom smatraju se podacima uz naslov.

Primeri

String quintet no. 1, A major, op. 18
Klavierkonzert Nr. 5, Es-Dur
Sinfonia 1 (1970)
Sonate en ré majeur, opus 3, pour violon
Scherzo for two pianos, four hands
降B大调第一弦乐五重奏, 作品第K174号

1.1.3.6 Glavni stvarni naslov može da obuhvata i podatak o odgovornosti, naziv izdavača ili detalje koji se odnose na druge elemente opisa (na primer podatak o izdanju), ako su takvi podaci lingvistički integralni deo naslova.

Primeri

Marlowe's plays
Revai Nagy lexicona

Report of the Epert Group on Special Care for Babies
Lettres inédites d'Anatole France à Paul Grunebaum-Ballin
Pocket volume of selections from the poetical works of Robert Browning
The post-humous works of Robert Hooke
Cinema-Ed Bureau films for the year
University of California publications in classical archaeology
Willing's press guide
La Route Shell
Mundy's map of the twin cities Edmonton & Strathcona
Charles Aznavour présente ses plus grands succès
The Penguin book of Italian madrigals
The vocal score and libretto of The merry window
The Esso student's business game
Adventure games of Derek Tyne
Galaxy Inc.'s guide to spreadsheets
Joe Lynn's payroll system
Bruce Mitchell on dimensional analysis
The compact edition of the Oxford English dictionary
朗文常用英文词根词典
鲁迅全集

Pokretne slike

Čak i kada su odgovornosti lingvistički povezane sa stvarnim naslovom, odgovornost koja prethodi glavnom stvarnom naslovu ili ga prati, a odnosi se na izvođača, režisera, producenta, prezentera i tako dalje, ne smatra se delom glavnog stvarnog naslova.

Primeri

Star wars
Urednička napomena: Naslov sa naslovnog kadra glasi: Twentieth Century Fox presents Star wars
Thief
Urednička napomena: Naslov sa naslovnog kadra glasi: Thief, with James Caan

1.1.3.7 Zajednički stvarni naslov i podređeni stvarni naslov

Glavni stvarni naslov može da se sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog stvarnog naslova, sa ili bez oznake podređenog naslova.

Primeri

Internationale Quartär-Karte von Europa. Blatt 8, Magnitogorsk
Crecer como hijos de Dios. Libro del catequista
Nueva enciclopedia Larousse. Suplemento

1.1.4 Izbor glavnog stvarnog naslova

1.1.4.1 Izvor sa jednim glavnim izvorom podataka

1.1.4.1.1 Kada se u glavnom izvoru podataka nalaze dva ili više stvarnih naslova na istom jeziku i/ili pismu, glavni stvarni naslov se bira u skladu sa grafičkim karakteristikama naslova u glavnom izvoru podataka ili, ako među naslovima nema razlike u grafičkom smislu, prema redosledu naslova u glavnom izvoru podataka. Kada ni grafičke karakteristike niti redosled pojavljivanja ne pružaju mogućnost sigurnog izbora, kao glavni stvarni naslov se bira najrazumljiviji naslov.

Stariji monografski izvori

Stvarni naslov koji se prvi pojavljuje u glavnom izvoru podataka se bira kao glavni stvarni naslov.

Kontinuirani izvori

Ako se stvarni naslov pojavljuje u punom obliku i u obliku grupe inicijala ili kao akronim, pun oblik stvarnog naslova se bira kao glavni stvarni naslov, a inicijali ili akronim se navode kao podatak uz naslov (videti 1.3.3.1).

1.1.4.1.2 Kada su stvarni naslovi na različitim jezicima i/ili pismima (to jest uporedni stvarni naslovi, videti 1.2), kao glavni stvarni naslov se bira onaj koji je na jeziku i/ili pismu na kome je i sadržaj ili glavni deo izvora.
Ako ovaj kriterijum ne može da se primeni, glavni stvarni naslov se bira u skladu s grafičkim karakteristikama naslova u glavnom izvoru podataka, ili ako među naslovima nema razlike u grafičkom smislu, prema redosledu naslova u glavnom izvoru podataka.

1.1.4.2 Izvori s više glavnih izvora podataka

1.1.4.2.1 Kada publikacija ima više glavnih izvora podataka, kao što je slučaj s izvorima na više jezika ili na više pisama, koji imaju glavni izvor podataka na svakom od tih jezika ili pisama, kao glavni stvarni naslov se bira naslov iz glavnog izvora podataka pisanog na jeziku i/ili pismu na kome je i sadržaj ili glavni deo izvora.

1.1.4.2.2 Ako ovaj kriterijum ne može da se primeni (bilo da veći deo izvora nije na jednom jeziku ili zato što je njegov sadržaj dat podjednako na dva ili više jezika ili pisama), kao glavni stvarni naslov se bira:

Štampani izvori ili izvori koji imaju karakteristike štampanih izvora (uključujući i mikroreprodukcije)

Naslov s desne naslovne strane (recto) od dve uporedne naslovne strane, ili s prve od dve ili više naslovnih strana s desnih (recto) naslovnih strana.

U slučaju tet-beš publikacija ili publikacija sa tekstom u obrnutim smerovima u kojima su tekst i/ili glavni izvor podataka na dva različita jezika i/ili pisama na različitim stranama s ravnopravnim statusom, uzimajući u obzir svaku koricu kao prednji deo knjige, izbor glavnog stvarnog naslova prepušten je kataloškoj agenciji. Naslov koji nije izabran kao glavni stvarni naslov navodi se kao uporedni stvarni naslov (videti 1.2.3). Napomena o obliku se navodi u području 7.

Stariji monografski izvori

Naslov s desne naslovne strane (recto) od dve uporedne naslovne strane ili s prve od dve ili više naslovnih strana s desnih (recto) naslovnih strana, osim ako nije očigledno da prva strana treba da bude odstranjena. Štampana naslovna strana ima prednost u odnosu na graviranu naslovnu stranu.

Kartografski izvori, višević izvori, zvučni zapisi, video-zapisi, nepokretne i pokretne slike i elektronski izvori

Naslov iz prvog od dva ili više izvora podataka koji se pojavljuju uzastopno.

1.1.4.3 Izvori koji sadrže dva ili više dela sa nadređenim stvarnim naslovom

Kada izvor sadrži dva ili više sadržajno samostalnih radova sa nadređenim stvarnim naslovom, kao i stvarne naslove sadržajno samostalnih radova u glavnom izvoru podataka, nadređeni naslov se bira kao glavni stvarni naslov. Naslovi pojedinačnih dela se mogu navesti u području 7 (videti 7.7.2).

Primeri

Three notable stories
Napomena: Sadržaj: Love and peril / the Marquis of Lorne. To be or not to be / Mrs. Alexander. The melancholy hussar / Thomas Hardy

Stariji monografski izvori

Glavni stvarni naslov može da sadrži naslove pojedinačnih dela ili se stvarni naslovi pojedinačnih dela mogu navesti u području 7, pri čemu će se njihovo izostavljanje u glavnom stvarnom naslovu naznačiti znakom za izostavljanje.

Primeri

The spinning wheel's garland, containing several excellent new songs ...
Napomena: Sadržaj sa naslovne strane: I. The good housewife's coat of arms. II. The spinning wheel's glory. III. The taylor disappointed of his bride. IV. The changeable world.
P. Virgilii Maronis Opera omnia ...
Napomena: Sadržaj s naslovne strane: Bucolica, Georgica, Aeneis; Ciris et culex

ili

P. Virgilii Maronis Opera omnia: Bucolica, Georgica, Aeneis; Ciris et culex; / ...

1.1.4.4 Izvori koji sadrže dva ili više dela bez nadređenog stvarnog naslova

Ako izvor nema nadređeni stvarni naslov, a jedno delo je dominantni deo izvora, njegov stvarni naslov se smatra glavnim stvarnim naslovom dok se stvarni naslovi ostalih dela navode u području 7 (videti 7.7.1).

Ako nijedno delo nije dominantni deo izvora, svi stvarni naslovi se navode u području 1 (videti 1.1.5.2).

1.1.4.5 Izvori bez naslova

Kada izvor nema naslov, naslov se navodi proizvoljno, u uglastim zagradama. Takav naslov treba da bude koncizan, treba da se odnosi na oblast i/ili temu izvora i treba da je na jeziku i pismu izvora ili, ako izvor nema određeni jezik, jezik i pismo bira kataloška agencija. U području 7 se navodi napomena da je naslov dao katalogizator (videti 7.1.1.1).

Primeri

[Phantom jet fighter landing at R.A.F. Leuchars, July 1971]

[Computer and information science technical reports, University of Florida]

[Mining claims in parts of Gloucester and Restigouche counties, New Brunswick, Canada]

[Coast of Maine from Rockland Harbor to Pemaquid Point]

[Carte de la lune]

[北陵志略]

［日記］

Kada izvor sadrži tekst, ali nema stvarni naslov, kao kod nekih letaka, postera, zidnih tabela i tako dalje, prikazani tekst se smatra glavnim stvarnim naslovom (videti 1.1.5.4).

1.1.4.6 Izvori koji su deo drugog izvora ili njegov dodatak

1.1.4.6.1 Kada su stvarni naslovi ili oznake sekcije, dopune, dela i tako dalje, nedovoljni za njihovu identifikaciju bez uključivanja zajedničkog stvarnog naslova, tada glavni stvarni naslov čini zajednički stvarni naslov i oznaka podređenog naslova i/ili podređeni naslov (to jest zajednički stvarni naslov, oznaka dela i/ili naslov dela; stvarni naslov glavnog izvora i nekarakterističan naslov dopune ili umetka; stvarni naslov glavne izdavačke celine, oznaka kola i/ili nekarakterističan naslov kola; stvarni naslov monografskog izvora u više delova i nekarakterističan naslov onog dela za koji se izrađuje opis itd.). Zajednički stvarni naslov može da se navede i u području 6.

Primeri

Advanced calculus. Student handbook
Histoire du peuple anglais au XIXe siècle. Épilogue
Ordnance Survey of Great Britain one inch to one mile map. Seventh series. Sheet 145, Banbury
Italian secular song, 1606–1636. Florence
The German pre-classics. Series A, George Phillipp Telemann
Mix and match games. Module 1, Letters
IEE proceedings. A
Acta Universitatis Carolinae. Philologica
Geographical abstacts. C, Economic geography
Kits for tots. Bimonthly filmstrip additions
Art of advocacy. Structured settlements
OSHA compliance manual. Application of key OSHA Topics
Ports et mouillages des lles Féroé (Faerøerne). Partie nord
采矿设计师手册. 4, 矿山机械卷
企业管理基础. 教师手册

Kontinuirani izvori

Kada se opisuje dodatak ili umetak s podređenim stvarnim naslovom, naslov glavnog kontinuiranog izvora se, takođe, navodi u području 7 (videti 7.2.4.5).

1.1.4.6.2 Kada se dodatak, umetak, deo itd. monografskog izvora u više delova može identifikovati bez uključivanja zajedničkog stvarnog naslova, tada je glavni stvarni naslov pojedinačni naslov dodatka, umetka, dela itd. Zajednički stvarni naslov se navodi u području 6.

Primeri

Mining and minerals
u području 6: (The law of South Africa ; vol. 18)
Bathymétrie de la terminaison sud de l'arc insulaire des Nouvelles-Hébrides
u području 6: (Contribution à l'étude géodynamique du Sud-Ouest Pacifique ; H.V. III-1)
Ernani
u području 6: (The works of Giuseppe Verdi. Series I, Operas = Le opere di

Giuseppe Verdi. Sezione 1, Opere teatrali ; vol. 5)

Art music from the Far East

u području 6: (Musical sources)

U.S. grain sales and shipments

u području 6: (GSR agricultural surveys)

社会科学ジャーナル

In area 6: (国際基督教大学学報 ; 2B)

Aix-en-Provence

u području 6: (Série orange : carte topographique de la France à 1:50 000 ; 3244)

Kontinuirani izvori

Kada se dodaci i umeci opisuju pod samostalnim naslovom, zajednički stvarni naslov se navodi u području 7 (videti 7.2.4.5).

1.1.4.6.3 Kada zajednički stvarni naslov ili stvarni naslov glavnog izvora čini lingvistički integralni deo stvarnog naslova dodatka, dela i tako dalje, oba naslova čine glavni stvarni naslov.

Primeri

Supplement to Hain's Repertorium bibliographicum

Geological basis for Vegetation of Southwest Africa

Urednička napomena: Vegetation of Southwest Africa je stvarni naslov glavnog izvora.

Superfluous hair, from Mail order madrigals

More graphics for Imagine that!

Der ander Theil deß Formularij, zum Tractat von Commissarien und Commissionen Camerae Imperialis gehörig, in sechs Bücher abgetheilt

1.1.5 Preuzimanje

1.1.5.1 Glavni stvarni naslov se doslovno prenosi iz glavnog izvora podataka, onako kako je dat, ali pri tome nije neophodno u potpunosti preuzeti i velika slova ili interpunkciju (videti i A.7).

Primeri

Elements of mineralogy
A view of Sir Isaac Newton's philosophy
Abstract of an Act of Parliamnet, 27 George 2d, 1754
To the inhabitants of London and its environs. Awake! Arise! or be forever fall'n!
Varias antiguidades de Portugal
By the King, a proclamation for a general fast
Nouvelle carte des pays du Marché commun
La Camargue
Carte de pollution des eaux superficielles de Languedoc-Roussillion par les détergents anioniques
A new and exact map of the Dominions of the King of Great Britain on ye continent of North America
一般动力学（动力学、振动与控制）最新进展
Urednička napomena: Naslov je dat u sledećem obliku:
一般动力学[振动与控制、动力学]最新进展.

U izuzetnim slučajevima, kada je glavni stvarni naslov suviše dugačak, on se može skratiti u sredini ili na kraju, ali samo kada to ne menja smisao naslova i kada se time ne gube suštinski podaci i ne narušava gramatička pravilnost. Prilikom skraćivanja glavnog stvarnog naslova, nikada se ne izostavlja nijedna od prvih pet reči (šest, ukoliko je prva reč član). Izostavljanje se označava znakovima izostavljanja.

Stariji monografski izvori

Podatak koji pripada stvarnom naslovu i koji se nalazi u glavnom izvoru podataka pre stvarnog naslova po kome je delo opšte prepoznatljivo uključuje se, bez inverzije, u glavni stvarni naslov opisa, čak i kada njegove grafičke karakteristike ukazuju na njegovu pomoćnu funkciju.

Primeri

Quę contineant duodecim ęneidos libri ... P Virgilij Maronis
Hereafter foloweth a litel boke called Colyn Cloute

Invokacije, gesla, objave (uključujući epigrame i posvete) ne navode se osim ako oni ne čine jedini stvarni naslov, ili grafički ili po smislu ne treba da čine deo glavnog stvarnog naslova.

Primer

Haubtschlussel der teutschen vnd italiaenischen Sprache
Urednička napomena: Naslovu prethodi invokacija A.M.A.D.

Kontinuirani izvori

Očigledne štamparske greške ispravljaju se pri navođenju glavnog stvarnog naslova, a oblik stvarnog naslova u kome se on pojavljuje u glavnom izvoru podataka na kontinuiranom izvoru navodi se u području 7. Ukoliko postoji dilema da li je reč ili više njih ispravno napisana, preuzima se oblik u kome se ta reč nalazi.

Primeri

Housing stars
Napomena: Naslov se pojavljuje na vol. 1, no. 1 kao: Housing sarts

ali

Lakeland libarian [sic]
Urednička napomena: Naslov se pojavljuje u obliku: Likeland lib*arian.

Kada stvarni naslov sadrži datum, ime, broj itd, koji se razlikuje od sveske do sveske, od dela do dela ili od iteracije do iteracije, datum, ime, broj i tako dalje, se izostavljaju. Izostavljanje se označava znakovima izostavljanja, sem kada se pojavljuje na početku stvarnog naslova.

Primeri

Report on the ... Conference on Development Objectives and Strategy
IFLA CD ...
Urednička napomena: Na nalepnici diska: IFLA CD 2001.
Frommer's Washington, D.C., on $ ... a day
Urednička napomena: Na naslovnoj strani: Frommer's Washington, D.C., on $35 a day
The annual report of Governor ...
Urednička napomena: Na naslovnoj strani: The annual report of Governor Rhodes. Ime guvernera se menja u svakom mandatu.
Tagungsbericht der Österreichischen Gesellschaft für Gefässchirurgie
Urednička napomena: Na naslovnoj strani: 2. Tagungsbericht der Österreichischen Gesellschaft für Gefässchirurgie.

Serijske publikacije

Ako glavni stvarni naslov sadrži bilo koji podatak kojim se spominje prethodni stvarni naslov, spojeni naslov i tako dalje, koji može i ne mora da bude gramatički povezan sa stvarnim naslovom, takav podatak se ne navodi kao deo glavnog stvarnog naslova. Znaci izostavljanja se ne navode. Na odnose s drugim izvorima se ukazuje u području 7 (videti 7.2.4).

Primeri

The serpentine muse

ne

The serpentine muse, incorporating the ASH newsletter
Napomena: Spaja se sa: The ASH newsletter

International gas report

ne

International gas report, including World gas report
Napomena: Spaja se sa: World gas report

1.1.5.2 Izvori bez nadređenog stvarnog naslova

Kada izvor sadrži dva ili više dela bez nadređenog stvarnog naslova, stvarni naslovi pojedinačnih dela se navode u skladu s njihovim grafičkim karakteristikama u glavnom izvoru ili izvorima podataka, ili, ako među naslovima nema razlike u grafičkom smislu, prema redosledu pojavljivanja naslova u glavnom izvoru ili izvorima podataka. Podaci o izdanju koji se odnose na pojedinačne naslove dela istog autora preuzimaju se uz naslove. Reč ili fraza koja povezuje dela istog autora prenosi se onako kako je data u glavnom izvoru podataka. (Za dela različitih autora videti 1.4.5.11.2)

Kada je preveliki broj pojedinačnih dela, mogu se navesti prva tri stvarna naslova iza kojih se navode znaci izostavljanja. Potpuni sadržaj može da se navede u području 7.

Primeri

The double-dealer ; Love for love ; The way of the world ; The mourning bride

Flash and filigree ; and, The magic Christian
La petite hutte ; suivi de, Lorsque l'enfant paraît
Romeo and Juliet overture ; and, Capriccio italien
Infancy ; Childhood
Electronic writing ; Functional grammar ; Verbal communication ...
初吻 ; 绿化树 ; 男人的一半是女人

Stariji monografski izvori

Stvarni naslovi pojedinačnih dela se navode prema redosledu njihovog pojavljivanja na naslovnoj strani. Kada se u izvoru pojavljuju dela koja su dodata onima koja su navedena na naslovnoj strani, navode se u području 7.

Primeri

The floures of philosophie ; with The pleasures of poetry annexed vnto them ...
The serving-man become a queen. Jockey of the green. The lass of Richmond Hill
The humble petition of a beautiful young lady. The Rvnd. Dr B=rk--- y's answer to the young ladies petition

1.1.5.3 Zajednički stvarni naslov i podređeni stvarni naslov

1.1.5.3.1 Podređeni stvarni naslovi kao deo glavnog stvarnog naslova

Ako izvor ima glavni stvarni naslov koji se sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog stvarnog naslova, prvi element koji se navodi je zajednički stvarni naslov iza koga se navodi oznaka podređenog stvarnog naslova ili podređeni stvarni naslov, ili i jedno i drugo. Podređeni stvarni naslov je direktno povezan s zajedničkim stvarnim naslovom. Podređeni stvarni naslov/naslovi koji se pojavljuje u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka, navodi se u uglastim zagradama.

Primeri

Acta biologica. Protozoa
Études et documents. Série C
Journal of polymer sciences. Part A, General paper
Analele Universităţii Bucureşti. Seria ştiinţe sociale. Estetică
Pubblicazioni dell'Università cattolica del Sacro Cuore. Contributi.

Serie 3a, Varia
Dansk periodicafortegnelse. Supplement
La lettre du maire. Textes et documents
The Baker Street journal. Christmas annual
Collection Armand Colin. Section de philosophie
Studia religiosa Helvetica. Series altera
Les sources inédites de l'histoire du Maroc de 1530 à 1845. Prèmiere série, Dynastie Saadienne
Encyclopedia of archeology. Part 2, History and discoveries

1.1.5.3.2 Oznaka izdavačke celine kao deo numeracije

Kod serijskih publikacija, bilo koji broj ili drugi podatak koji se odnosi na hronološku oznaku ne navodi se kao podređeni stvarni naslov već se navodi u području 3 (videti 3.3.7).

Primer

Nuovo archivo veneto
U području 3: Ser. 2, v. 1 (1891)-ser. 2, v. 20 (1900) ; ser. 3, v. 1 (1901)-ser. 3, v. 42 (1921)
Urednička napomena: Stvarni naslov nije preuzet kao Nuovo archivo veneto. Ser. 2, ili Nuovo archivo veneto. Ser. 3

1.1.5.4 Istaknuti tekst bez glavnog stvarnog naslova

Kada izvor sadrži tekst, ali nema stvarni naslov (kao u slučaju nekih letaka, postera, zidnih tabela itd.), tekst se prenosi ili u punom ili u skraćenom obliku kao glavni stvarni naslov.

Izostavljanje kompletnih fraza ili rečenica se ne označava; skraćivanje fraza ili rečenica označava se znacima skraćivanja.

Raspored podataka pri unosu određuje se u zavisnosti od grafičkih karakteristika i preloma. Bitni delovi sadržaja teksta, kao što su nazivi proizvoda ili organizacija i imena, mesta i datumi događaja se zadržavaju.

Dodatni podaci vezani za ove ili neke druge aspekte sadržaja mogu se navesti u području 7.

Izbor interpunkcije prepušten je odluci kataloške agencije, izuzev onih kombinacija simbola i razmaka koji imaju specijalnu funkciju u okviru ovog područja ISBD-a i koje treba izbegavati.

Primeri

Emprunt national 1920 – Souscrivez – Banque de Paris et des Pays-Bas
Tales of wonder, no. 3 – The horror in the telescope, by Edmond Hamilton
Napomena: Tekst prenet iz uvećane reprodukcije s korica časopisa.
'Comment trouvez-vous ce petit vin-la ...'
Napomena: Skraćeni naslov nad tekstom.
Court cases 1969 ... by counties in southeastern Connecticut
I am a jolly huntsman| My voice is shrill and clear
Napomena: Stvarni naslov je preuzet iz uvodnih stihova pesme.

Stariji monografski izvori

Izostavljanje ili skraćivanje se označava znacima skraćivanja. Redosled podataka koji se navode u opisu određen je redosledom podataka u izvoru.

1.1.6 Promene u glavnom stvarnom naslovu

Promene u glavnom stvarnom naslovu mogu da podrazumevaju izradu novog opisa ili se navode u napomeni (videti A.2.6, 7.1.1.4).

1.2 Uporedni stvarni naslov

1.2.1 Uporedni stvarni naslov je naslov na jeziku i/ili pismu drugačijem od jezika i/ili pisma glavnog stvarnog naslova i predstavlja ekvivalent glavnom stvarnom naslovu u glavnom izvoru podataka. Stvarni naslov na drugom jeziku koji je lingvistički povezan s nekim drugim delom opisa ne tretira se kao paralelni stvarni naslov.

Izvor može da ima jedan ili više paralelnih stvarnih naslova.

Uporedni stvarni naslov, kao i glavni stvarni naslov, može da ima različite oblike (videti 1.1.3).

1.2.2 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi stvarni naslov na više jezika i/ili pisama, naslov/naslovi koji nisu izabrani kao glavni stvarni naslov (videti 1.1.4.1.2, 1.1.4.2) mogu da se navedu kao uporedni stvarni naslov. Uporedni stvarni naslovi se unose kada je to neophodno zbog identifikacije ili ako se zbog nečeg drugog smatra značajnim za korisnike kataloga.

Primeri

Album for the young = Album für die Jugend
Herfra til evigheden = From here to eternity
Beyond horizons = Allende los horizontes
세계를 간다 = Video world tour guide

1.2.3 U slučaju tet-beš tekstualnih izvora ili tekstualnih izvora sa tekstovima u različitim smerovima u kojima tekst i naslovne strane na dva različita jezika i/ili pisma imaju ravnopravan status (videti 1.1.4.2.2), naslov koji nije izabran kao glavni stvarni naslov navodi se kao uporedni stvarni naslov. Izvor podataka glavnog stvarnog naslova navodi se u području 7.

1.2.4 Izvorni stvarni naslov koji je na različitom jeziku od jezika glavnog stvarnog naslova koji se nalazi u glavnom izvoru podataka i koji lingvistički nije povezan s drugim deskriptivnim elementima – na primer, kao alternativni stvarni naslov (videti 1.1.3.4), ili kao deo podatka uz naslov (videti 1.3.1), ili kao deo podatka o odgovornosti (videti 1.4.3.4), ili kao deo podatka o izdanju (pogledati područje 2) - može se tretirati kao uporedni stvarni naslov.

Primeri

Loser wins = Les séquestrés d'Altona
Tétralogie = Der Ring des Nibelungen
Alexandri Aphrodisiensis in Sophisticos Aristotelis elenchos commentaria = Αλεξάνδρυ Αφροδισίεως άποσημειόσεις εις τους σοφιστικὸυς έλέγχους

Izvorni stvarni naslov na jeziku različitom od jezika glavnog stvarnog naslova koji se ne nalazi u glavnom izvoru podataka može da se navede u području 7 (videti 7.2.4.1).

Za izvorni stvarni naslov na jeziku glavnog stvarnog naslova videti 1.3.1.

1.2.5 Preuzimanje

1.2.5.1 Ako je uporedni stvarni naslov dat, preuzima se doslovno kako je dat, ali se interpunkcija i velika slova ne moraju preuzeti doslovno. Ako podatak o odgovornosti, podatak uz naslov ili podatak koji se odnosi na područje izdavanja, proizvodnje, distribucije itd. može da bude lingvistički povezan sa uporednim stvarnim naslovom, preuzima se kao deo uporednog stvarnog naslova.

Primeri

Breathless = À bout de souffle
Pièces de clavecin = The complete harpsichord suites
French colonies in America = Colonies françaises d'Amérique
History of the French language = Histoire de la langue française

U izuzetnim slučajevima uporedni stvarni naslov može da se skrati. Izostavljanje se označava znacima izostavljanja. Za skraćivanje dugačkih uporednih stvarnih naslova, izostavljanje datuma, brojeva i tako dalje, kao i za preuzimanje očiglednih štamparskih grešaka, poštuju se uputstva iz 1.1.5.1.

1.2.5.2 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi više uporednih stvarnih naslova, ti se naslovi, ako se unose, unose u skladu s njihovom grafičkom istaknutošću, a ako među njima ne postoji razlika u smislu grafičkih karakteristika, unose se prema redosledu pojavljivanja u glavnom izvoru podataka.

Primeri

Majaladda xeerka = Majallat al-qānūn = Law quarterly review
Swiss financial year book = Schweizerisches Finanz-Jahrbuch = Annuaire financier suisse = Annuario finanziario svizzero
Le nozze di Figaro = Die Hochzeit des Figaro = The marriage of Figaro
Composizioni per liuto = Lute compositions = Lautenstücke
Quattro concerti per l'organo ed altri stromenti = Vier Orgelkonzerte = Four organ concertos = Quatre concertos pour orgue
Snow White and Red Rose = Blancanieves y Rosaroja = Schneewhittchen und Rosenroth

Stariji monografski izvori

Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi više uporednih stvarnih naslova, ti se naslovi, ako se unose, unose prema redosledu pojavljivanja u glavnom izvoru podataka. Bilo koji drugi podatak koji spada u područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti, a nalazi se između glavnog stvarnog naslova i uporednog stvarnog naslova, ili između uporednih stvarnih naslova, preuzima se prema redosledu pojavljivanja tih podataka u glavnom izvoru podataka i prethodi mu propisani interpunkcijski znak.

Primer

Joh. Amos Comenii Orbis sensualium pictus trilinguis, hoc est Omnium fundamentalium in mundo rerum & in vita actionum pictura et nomenclatura Latina, Germanica & Hungarica : cum titulorum juxta atq[ue] vocabulorum indice = Die sichtbare Welt in dreyen Sprachen, Das ist Aller vornehmsten Welt-Dinge und Lebens-Verrichtungen Vorbildung und lateinische, deutsche und vngarische Benamung : sampt einem Tittel- und Wörter-Register = A' Látható világ háromféle nyelven, az-az Minden derekassab ez világon lévő dolgoknak és az életben való cselekedeteknek le-ábrázolása és Deák, Német és Magyar megnevezése : A' fellyül való irásoknak és szóknak laystromával

1.2.5.3 Uporedni stvarni naslovi koji se nalaze u izvoru podataka koji nije izabran kao glavni izvor podataka mogu da se navedu u području 1 u uglastim zagradama, ili u području 7. Uporedni stvarni naslovi koji se nalaze na drugom mestu u izvoru mogu se uneti samo u područje 7.

1.2.5.4 Izvor bez nadređenog stvarnog naslova

Kada izvor sadrži dva ili više dela bez nadređenog stvarnog naslova (videti 1.1.5.2) i kada bilo koje od pojedinačnih dela ima uporedni stvarni naslov ili naslove, uporedni stvarni naslov, ako se navodi, navodi se posle stvarnog naslova na koji se odnosi.

Primeri

The enticing products of France = Les produits séduisants de la France ; Grape harvesting in Languedoc = La vendange en Languedoc

Du er ikke alene = You are not alone ; Opname = In for treatment

Sur le mariage = Über die Ehe ; Lessing ; Freud et la pensée moderne = Freud in der modernen Geistesgeschichte ; Mon temps = Meine Zeit

De l'autre côté du miroir et de ce que Alice y trouva = Through the looking glass and what Alice found there ; La Chasse au Snark = The hunting of the Snark

Stariji monografski izvori

Kada izvor sadrži dva ili više dela bez nadređenog stvarnog naslova i kada svako ili bilo koje od pojedinačnih dela ima uporedni stvarni naslov ili naslove, uporedni stvarni naslov ili naslovi se navode prema redosledu pojavljivanja u izvoru.

Kada postoji jedan glavni izvor podataka koji se odnosi na ceo izvor, uporedni stvarni naslovi se navode prema redosledu pojavljivanja. Kada ne postoji glavni izvor podataka koji se odnosi na ceo izvor, a radovi sadržani u njemu imaju sopstvene glavne izvore podataka koji se zajedno koriste kao jedinstven izvor podataka, uporedni stvarni naslovi se navode prema redosledu pojavljivanja u svakom od glavnih izvora podataka.

Primer

Ταδε ενεστιν εν τωδε τω βιβλιω. Λουκιανου. Φιλοστράτου Εἰκόνες ; του αύτου 'Ηρωικά ; του αύτου Βίοι σοφιστων. Φιλοστράτου Νεωτέρου Εἰκωνες Καλλιστράτου Εκφάσεις = Qve hoc volvmine continentvr Luciani Opera. Icones Philostrati ; eiusdem Heroica ; eiusdem Uitae Sophistarum. Icones Iunioris Philostrati. Descriptiones Callistrati...

Bilo koji drugi podatak koji spada u područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti koji može da se pojavi između naslova dela i njegovog uporednog stvarnog naslova ili između uporednih stvarnih naslova, ukoliko se navodi, navodi se prema redosledu pojavljivanja tih podataka u glavnom izvoru podataka i prethodi mu propisani interpunkcijski znak.

Primer

Directio methodica processus iudiciarii iuris consuetudinarii inclyti Regni Hungariae / per M. Joannem Kithonich de Koztancza ... = Rövid igazgatas a᾽ nemes Magyar Orszagnak es hozzá, tartozó Részeknek szokott törvény folyasirol / mellyet deákbol magyar nyelvre fordított Kaszoni Janos

1.2.5.5 Uporedni zajednički stvarni naslov i podređeni stvarni naslov

U slučaju kada glavni stvarni naslov čine zajednički stvarni naslov i podređeni stvarni naslov ili naslovi, bilo koji zajednički uporedni stvarni naslov i podređeni uporedni stvarni naslov, ako se navode, navode se iza zajedničkog stvarnog naslova i podređenog stvarnog naslova.

Primeri

Godišen zbornik na Zemjodelsko-šumarskiot fakultet na Univerzitetot vo Skopje. Zemjodelstvo = Annuaire de la Faculté d'agriculture et de sylviculture de l'Université de Skopje. Agriculture

Dansk periodicafortegnelse. Supplement = The Danish national bibliography. Serials. Supplement

中国动物志. 昆虫纲. 第四十六卷, 膜翅目. 茧蜂科(四). 窄径茧蜂亚科 = Fauna sinica. Insecta. Vol. 46, Hymenoptera. Braconidae (IV). Agathidinae

1.2.5.6 Promene uporednog stvarnog naslova kontinuiranih izvora i monografskih izvora u više delova

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Ako je u narednim sveskama ili delovima uporedni stvarni naslov dodat, izostavljen ili promenjen, u području 7 se navodi napomena o tim promenama (videti 7.1.3) kada se to smatra bitnim za korisnike kataloga.

Kontinuirani izvori

Ako je u narednim iteracijama uporedni stvarni naslov dodat, izostavljen ili promenjen, opis se menja kako bi prikazao najnoviju iteraciju, a raniji uporedni stvarni naslovi se navode u području 7 (videti 7.1.3) kada se to smatra bitnim za korisnike kataloga.

1.3 Podatak uz naslov

Podatak uz naslov sadrži reč, frazu ili grupu znakova koji se pojavljuju zajedno s glavnim stvarnim naslovom i podređeni su glavnom stvarnom naslovu, uporednom stvarnom naslovu ili stvarnim naslovima pojedinačnih dela sadržanih u izvoru. Podatak uz naslov može da sadrži varijantne naslove koji se nalaze u istom izvoru kao i glavni stvarni naslov.

Primeri

Basse vallée de l'Aude, exploitation des aquifères, risques de pollution : situation en 1972
Edgar Degas : pastels, lavis, gouaches, esquisses
Les plaideurs : comédie
Bilder einer Ausstellung : zehn Stücke für Klavier
Klavierkonzert in A, KV 414 : Ausgabe für Klavier, 2 Violinen, Viola und Violoncello
WWW.hr : Croatian homepage since 1994
Le Louvre : peintures & palais
Léonard de Vinci : géant de la Renaissance
Dynamics of a molecule in a cage : CH4 in NaA Zeolite
Abbado in Berlin : the first year
Almageste : voyage céleste sur ordinateur
Sibilla Friga : vidi leccelso idio che fragellare
アジア語楽紀行 : 旅するタイ語
느낌여행 오지체험 : 삼척 내미로 마을

1.3.1 Varijantni naslovi (drugi naslovi mimo uporednih stvarnih naslova) koji nisu izabrani kao glavni stvarni naslov, ali se nalaze u istom izvoru kao i glavni stvarni naslov, uključujući i izvorni stvarni naslov na jeziku glavnog stvarnog naslova, smatraju se podatkom uz naslov. Varijantni naslovi koji se pojavljuju na drugom mestu u izvoru mogu da se navedu u području 7 (videti 7.1.1.2).

Primeri

Die Sage von den Nibelungen : Nibelungenlied
Voyage to Venus : Perelandra
The devils : The possessed
Concerto op. 7,7 : Konzert A-Dur für Streichorchester

Sinfonie Nr. 3 : Eroica
第三交响曲 : 英雄
alı

Barbara
Napomena: Naslov na omotu: Barbara, l'aigle noir

1.3.2 Podatak uz naslov može da sadrži i podatak o odgovornosti, naziv izdavača ili detalje koji se odnose na druge deskriptivne elemente (na primer podatak o izdanju), kada takav podatak lingvistički predstavlja integralni deo podatka uz naslov.

Svaki podatak koji se pojavljuje kao podatak uz naslov i koji uključuje neke od obaveznih elemenata (na primer podatak o odgovornosti) unosi se bilo kao podatak uz naslov ili na nekom drugom mestu u opisu. Dodatni podatak uz naslov se unosi kada je to zbog identifikacije ili iz drugih razloga važno za korisnike kataloga.

Primeri

In search of light : the broadcast of Edward R. Murrow, 1938-1961
The psychology of second language learning : papers from the Second International Conference of Applied Linguistics, Cambridge, 8-12 September 1969
Heil Harris! : a novel based on the television series "The Avengers"
Le encicliche sociali di Leon XIII e Pio XI : testo latino e traduzione italiana della "Rerum novarum" e della "Quadragesimo anno" con riferimenti ad altri documenti pontifici
The greenwood tree : newsletter of the Somerset and Dorset Family History Society
Esquisse géologique de la Thakkola, Népal central : missions géologiques du C.N.R.S.
Black holes : Sidney Owen's space games
21世纪的信息资源编目 : 第一届全国文献编目工作研讨会论文集

1.3.3 Posebni podaci uz naslov

1.3.3.1 Inicijali i akronimi

Kada se glavni stvarni naslov sastoji od inicijala ili akronima, a razvijeni oblik glavnog stvarnog naslova nalazi u glavnom izvoru podataka, razvijeni oblik se tretira kao podatak uz naslov.

Primeri

ISBD(CM) : international standard bibliographic description for cartographic materials
SPSS : statistical package for the social sciences

Kada se razvijeni oblik tretira kao glavni stvarni naslov (videti 1.1.3.3, 1.1.4.1.1), inicijal ili akronim koji se nalazi u glavnom izvoru podataka tretira se kao podatak uz naslov.

Primer

Cahiers de l'Institut de linguistique de Louvain : CILL

Kada se glavni stvarni naslov sastoji od inicijala ili akronima (videti i 1.1.3.3), a razvijeni oblik se nalazi u izvoru koji nije glavni izvor podataka, razvijeni oblik se ne tretira kao podatak uz naslov, ali može da se navede u području 7 (videti 7.1.1.3).

1.3.3.2 Nepotpuni ili dvosmisleni stvarni naslovi

Kada je stvarni naslov nepotpun ili dvosmislen, može se dopuniti dodatnim podatkom preuzetim iz sadržaja izvora. Ovaj podatak u uglastim zagradama tretira se kao podatak uz naslov.

Primeri

Kauheat karnevaalit : [opiskelijaliike Tampereen Yliopistossa]
I våra hus : [dikter]
Vegetation : [in Botswana]
Département de l'Yonne : [carte routière]
Florida : [tourist map]
Street map of Flagstaff, Arizona : [walking tours]
Société d'études de la province de Cambrai : [bulletin]

1.3.4 Preuzimanje

1.3.4.1 Ako je podatak uz naslov dat, unosi se posle stvarnog naslova na koji se odnosi.

1.3.4.2 Ako je podatak uz naslov dat, preuzima se doslovno, ali nije neophodno doslovno preuzimati i interpunkciju i velika slova. U izuzetnim slučajevima podatak uz naslov može da se skrati i u tom slučaju se ne sme izostaviti nijedna od prvih pet reči (šest, ako je prva reč član). Izostavljanja se označavaju znacima za izostavljanje.

Kontinuirani izvori

Podaci uz naslov za kontinuirane izvore, osim onih koji su sastavljeni od slobodnih listova, izostavljaju se iz opisa, osim ako se ne smatraju važnim za korisnike kataloga. Podaci uz naslov se mogu i skratiti i u tom slučaju se navode u području 7.
Za skraćivanje dugačkih podataka uz naslov, izostavljanje datuma, brojeva, i tako dalje, kao i preuzimanje očiglednih štamparskih grešaka, poštuju se uputstva u 1.1.5.1.

Izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju

Podaci uz naslov se unose ako se smatraju važnim za identifikaciju ili se na neki drugi način smatraju značajnim za korisnike kataloga. Podaci uz naslov koji se sastoje isključivo od podatka koji se odnosi na ažuriranje sadržine ne unose se u opis.

1.3.4.3 Kada se podatak uz naslov pojavljuje u glavnom izvoru podataka pre glavnog stvarnog naslova, može da se unese posle glavnog stvarnog naslova, ako je to lingvistički ili na neki drugi način moguće. Kada to nije moguće, taj podatak može da se unese u područje 7.

Primer

Tam-Tam : aus dem Repertoire von Nico Palermo
Urednička napomena: „Aus dem Repertoire von Nico Palermo“ se pojavljuje na vrhu naslovne strane.

Stariji monografski izvori

Kada se podatak uz naslov pojavljuje u glavnom izvoru podataka, pre glavnog stvarnog naslova, navodi se ispred glavnog stvarnog naslova.

1.3.4.4 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi više podataka koji čine podatak uz naslov, ti podaci se, ako se unose, unose prema svojoj grafičkoj istaknutosti ili, ako nema razlike u grafičkom smislu, prema redosledu pojavljiva-

nja u glavnom izvoru podataka.

Primeri

Spirit of an age : New Zealand in the seventies: essays in honour of W.B. Sutch

Distribution of principal kinds of soils : orders, suborders and great groups : National Soil Survey classifi cation of 1967

The Hammons family : a study of a West Virginia family's traditions : from the Archive of Folk Song

Offshore oil drilling : data analysis : from Neel Oil Research Council

联邦调查局档案 : FBI : 帝国之中的帝国 霸权之上的霸权

オールド・ファッション ： 普通の会話 ： 東京ステーションホテルにて

천국의 계단 : 그리고 다시는 울지 않았다 : 최인호장편소설

Stariji monografski izvori

Ako se podatak uz naslov navodi, navodi se prema redosledu pojavljivanja podataka u glavnom izvoru podataka. Tako alternativni stvarni naslov ili pojedinosti o dodacima ili drugim prilozima mogu da se navedu kao podatak uz naslov.

Primer

A Christian funeral : a brief essay on that case, what should be the behaviour of a Christian at a funeral? : or, some directions how to regulate a funeral by the rules of religion

1.3.4.5 Izvori bez nadređenog stvarnog naslova

1.3.4.5.1 Kada izvor nema nadređeni stvarni naslov (videti 1.1.5.2) i kada se podaci uz naslov odnose na jedan ili više stvarnih naslova pojedinačnih dela, ako se unose, ti podaci se unose posle stvarnog naslova na koji se odnose.

Primeri

Youth : a narrative ; Heart of darkness ; The end of the tether

Le chavalier du guet : chanson folklorique française ; Qui frappe içi? : Louisiane

Leonardo da Vinci : a pictorial biography ; The Medici : power and patronage in Renaissance Florence

Special effects : morphing and warping ; 3-D modeling : generic primitives and other basic tools
Some effects of geographical factors in combat simulations : presentation / Zvonimir Bratun. Model Horus as a training method in Slovenian Armed Forces : presentation ; Model Horus as a training method in Slovenian Army / Dušan Marincic
Meditation : op. 90 ; Klänge der Stille : op. 91
Dixit Dominus : RV594 ; Stabat mater : RV621 ; Gloria in D major : RV588 ...

Stariji monografski izvori
Ako se podaci uz naslov navode, navode se prema redosledu pojavljivanja podataka u glavnom izvoru podataka. Ovako se postupa čak i kada se podatak uz naslov odnosi na više dela.

Primeri

Les Akanças : prologue mélo-dramatique, en un acte et en prose ; suivi des Espagnols dans la Floride : pantomime an trois actes et à spectacle
Vortigern : an historical tragedy, in five acts ... ; and Henry the Second : an histoircal drama

1.3.4.5.2 Podatak u glavnom izvoru podataka koji čini podatak uz naslov i odnosi se na više dela istog autora, kompozitora i tako dalje, ako se unosi, unosi se posle stvarnih naslova dela na koje se odnosi. Za muzikalije i izvore koje čine zvučni zapisi, ako bi taj podatak normalno bio deo glavnog stvarnog naslova (videti 1.1.3.5), navodi se kao podatak uz naslov. U drugim slučajevima, na primer ako dela jednog autora, kompozitora i tako dalje nisu data uzastopno, podaci se unose u područje 7.

Kada veza između podataka koji čine podatke uz naslov i stvarne naslove pojedinačnih dela nije jasna, može da se da kratko objašnjenje u uglastoj zagradi. Umesto toga, podatak uz naslov može da se navede u području 7.

Primeri

Endstation Sehnsucht ; Die Glasmenagerie : zwei Theaterstücke
Eight variations in G major, K.24 ; Seven variations in D major K.25 : for piano
Lied auf dem Dach ; Tafelmusik ; Ausklang : für großes Orchester
Pow! ; Zap it : two adventure games

Die grosse Liebe ; Wie sie starben : [beide umfassen] Dichter- und Frauen-Portrats

1.3.4.5.3 Podatak u glavnom izvoru podataka koji čini podatak uz naslov i odnosi se na sva dela u izvoru, iako su to dela različitih autora, kompozitora i tako dalje, može da se unese u područje 7.

1.3.4.6 Zajednički i podređeni stvarni naslov

Kada se glavni stvarni naslov sastoji od zajedničkog i podređenog naslova (videti 1.1.5.3), podatak uz naslov koji se odnosi na podređeni stvarni naslov, ako se navodi, navodi se posle podređenog stvarnog naslova. Podatak uz naslov koji se odnosi na zajednički stvarni naslov može da se navede u područjima 6 ili 7.

Primeri

Stock selection. Portfolios : money management

Jigsaw puzzles. Children's art : a decade of examples

Urednička napomena: Podatak uz naslov koji se odnosi na zajednički stvarni naslov: A visual survey

Bibliographie de la France. Biblio. 1ére partie, Bibliographie officielle : publications reçues par le Service du dépôt légal

Urednička napomena: Podatak uz naslov koji se odnosi na zajednički stvarni naslov: Journal officiel du livre français paraissant tous les mercredis

Periodica polytechnica. Transportation engineering

Urednička napomena: Podatak uz naslov koji se odnosi na zajednički stvarni naslov: Contributions to international technical sciences published by the Technical University of Budapest

Publications of the Institute. Historical studies. Series III, Renaissance Europe : texts and commentaries

Stariji monografski izvori

Kada se glavni stvarni naslov sastoji od glavnog i podređenog stvarnog naslova (videti 1.1.5.3), pojedinačni podaci uz naslov, ako se navode, navode se prema redosledu pojavljivanja u glavnom izvoru podataka.

1.3.4.7 Uporedni stvarni naslov i uporedni podatak uz naslov

1.3.4.7.1 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi jedan ili više uporednih stvarnih naslova i podataka uz naslov na jednom ili više jezika i/ili pisama, ako se unosi, svaki podatak uz naslov se unosi posle stvarnog naslova na koji se lingvistički odnosi.

Podaci uz naslov koji se ne unose u područje 1 mogu da se navedu u području 7 (videti 7.1.3).

Primeri

On tour : 10 British jewellers in Germany and Australia = Auf Tournee : zehn britische Goldschmiede in Deutschland und Australien

12 millions d'immigrés : feuille de lutte des travailleurs immigrés en Europe = 12 milhões de imigrados : folha de luta dos operários imigrados na Europa

Security : information and administrative management = Sécurité : gestion de l'information et gestion administrative

Kleine Meditationen : für Streichtrio and Harfe = Short meditations : for string trio and harp

Klavier-Quintett : Forellen-Quintett = Piano quintet : trout quintet = Quintette avec piano : quintette "La truite"

Apocalypse de Jean : lecture = Apocalyps [sic] of John : a reading

Vienna : hotel and tourist guide = Wien : Hotel- und Reiseführer

La Birmanie : images du bouddhisme vivant = Burma : images of living Buddhism

Les manuscrits datés : premier bilan et perspectives : Neuchâtel, 1983 = Die datierten Handschriften: erste Bilanz und Perspektiven : Neuenburg, 1983

Mein erster Sor : Sammlung leichter Gitarrensoli = My first Sor : selection of easy guitar-solos = Il mio primo Sor : raccolta di facili assoli per chitarra

挑战黑客 : 网络安全的最终解决方案 = Hacker proof : the ultimate guide to network security

Stariji monografski izvori

Svaki podatak uz naslov, ako se navodi, navodi se prema redosledu pojavljivanja podataka u glavnom izvoru podataka.

Primer

La Didone abbandonata : dramma per musica da recitarsi in St. Pieterburgo nel giorno [blank space] febraro 1766. nel

Imperial teatro per commando di Sua Maestà Imperiale Catarina II. / La musica è del rinomato signor Baldassara Galuppi, direttore della Musica, e Maestro di Cappella di Sua Maestà Imperiale, e della Ducal Cappella di San Marco in Venezia = Didon abandonnée : dramme en musique qui doit etre representé sur le Theatre impériale de St. Petersbourg le [blank space] fevrier 1766. par ordre de Sa Majesté Impériale Catherine II.

1.3.4.7.2 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi jedan ili više uporednih stvarnih naslova, ali je podatak uz naslov samo na jednom jeziku i/ili pismu, ako se unosi, podatak uz naslov se unosi posle poslednjeg navedenog uporednog stvarnog naslova.

Primeri

Brecht heute = Brecht today : Jahrbuch der Internationalen Brecht-Gesellschaft

Le rossignol = The nightingale = Die Nachtigall : conte lyrique en trois actes

Priče iz davnine = Tales of long ago = Märchen aus Urväterzeiten : izbor

Veliki česko-hrvatski rječnik = Česko-chorvatský slovnik : za praktičnu i školsku upotrebu

Carmina Burana [Zvučni zapis] = カルミナ・ブラーナ 신용춘의 국악세계 = Korean traditional music world of Shen Long-chun : 퉁소 단소 연주곡

1.3.4.7.3 Ako je u uporednom stvarnom naslovu kombinovan sadržaj i glavnog stvarnog naslova i podatka uz naslov, podatak uz naslov na jeziku stvarnog naslova, ako se navodi, navodi se posle glavnog stvarnog naslova, a pre uporednog stvarnog naslova.

Primeri

Verbände und Gesellschaften der Wissenschaft : ein internationales Verzeichnis = World guide to scientific associations

Année 1812 : ouverture = 1812 overture

Romeo i Julija : ljubavna priča = Romeo and Juliet's love story

Stariji monografski izvori

Podatak uz naslov navodi se prema redosledu pojavljivanja podataka u glavnom izvoru podataka.

1.3.4.7.4 Ako nema uporednog stvarnog naslova, ali su podaci uz naslov dati u glavnom izvoru podataka na više jezika i/ili pisama, podatak uz naslov na jeziku i/ili pismu glavnog stvarnog naslova može da se unese. Kada ovaj kriterijum ne može da se primeni, navodi se onaj podatak koji se u glavnom izvoru podataka javlja prvi. Ostali podaci se, takođe, mogu navesti.

Primeri

Jugoslavija : hotel and tourist guide = Hotel- und Reiseführer

L'Europe laitière : anuaire international des produits laitiers = internationales Jahrbuch der Milchprodukte = international directory of diary products

Nunc dimittis : Graduale für vier Stimmen, zwei Violinen, zwei Hörner und Basso continuo = graduale for four voices, two violins, two horns and basso continuo

Astérix : calendar = calendrier = Kalender = calendario

Muzikalije

Kada stvarni naslov čini generički izraz koji označava vrstu kompozicije (videti 1.1.3.1), i kada se podatak o tonalitetu, numeracija, datum nastanka kompozicije i sredstvo umetničkog izražavanja nalaze u glavnom izvoru podataka na više jezika i/ili pisama, navodi se onaj podatak koji je na jeziku i/ili pismu generičkog izraza kao deo glavnog stvarnog naslova iza izraza koji označava vrstu kompozicije. Kada ovaj kriterijum ne može da se primeni, navodi se onaj podatak koji se u glavnom izvoru podataka javlja prvi. Ostali podaci se, takođe, mogu navesti.

Primeri

Adagio et allegro molto, cor, trombone et orchestre = horn, trombone, and orchestra = Horn, Posaune und Orchester

Sonate für Violine and Klavier in h = for violin and piano in b

1.3.4.8 Podatak uz naslov koji se nalazi u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka, unosi se posle glavnog stvarnog naslova ili uporednog stvarnog naslova na koji se odnosi i stavlja se u uglaste zagrade, ako je neophodan za identifikaciju ili je iz nekog drugog razloga važan za korisnike kataloga. U ostalim slučajevima takav podatak može da se navede u području 7 (videti 7.1.3).

Primer

Civitas : [Monatsschrift des Schweizerischen Studentenvereins = revue mensuelle de la Société des étudiants suisses = rivista mensile della Società degli studenti svizzeri]

1.3.4.9 Promene podatka uz naslov u kontinuiranim izvorima i monografskim izvorima u više delova

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Ako je podatak uz naslov unet u područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti, a menja se u narednim sveskama ili delovima, bilo koja njegova varijacija se unosi u područje 7, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga. Kao alternativa, u napomeni se može navesti da podatak uz naslov varira ili se ta promena može ignorisati.

Integrativni izvori

Ako je podatak uz naslov unet u područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti, a menja se u narednim iteracijama, opis se menja i navodi se napomena o promeni, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti 7.1.3).

1.4 Podatak o odgovornosti

Obavezno ako je dostupno

Podatak o odgovornosti se sastoji od jednog ili više imena, fraza ili grupa znakova koji se odnose na identifikaciju i/ili funkciju bilo koje osobe ili kolektivnog tela koje je odgovorno ili je učestvovalo u stvaranju ili realizaciji intelektualnog ili umetničkog sadržaja dela sadržanog u izvoru koji se opisuje.

1.4.1 Obavezan je unos samo podataka koji imenuju osobe i/ili tela koja imaju primarnu odgovornost. Sledeći podaci o odgovornosti unose se kada je to neophodno zbog identifikacije ili se iz nekog drugog razloga smatraju važnim za korisnike kataloga.

Podatak o odgovornosti se ne konstruiše kada takav podatak ne postoji u izvoru.

1.4.2 Podatak o odgovornosti može da se odnosi na sledeće entitete:

- pisce, kompozitore, izvođače, grafičke umetnike, koreografe, aranžere, kartografe, programere, glavne istraživače, animatore itd. čije je delo uobličeno u izvor, bilo direktno (na primer autor teksta, urednik, priređivač, prevodilac, ilustrator, graver, kartograf, kompozitor, aranžer, koreograf) ili indirektno (na primer autor romana na osnovu koga je izrađen filmski scenario, autor dela na osnovu koga je izrađen računarski program, prerađivači već postojećeg dela), bilo na istom mediju na kojem je delo u originalu ili na nekom drugom;
- sakupljači različitih podataka, osobe odgovorne za delo koje je izvedeno; organizacije ili pojedinci ili kolektivna tela koji su sponzorisali delo bilo kog od gore navedenih autora (i u intelektualnom, ne samo u finansijskom smislu), producenti popularnih muzičkih snimaka;
- produkcijske kompanije i pojedince, kao što su producenti, režiseri ili druge osobe koje na određeni način snose celokupnu odgovornost za delo; pojedinci koji snose specifičnu vrstu odgovornosti kao kod određenog filma ili određene vrste filma u kome imaju glavnu ulogu u njegovom stvaranju (na primer direktori fotografije, scenaristi ili animatori animiranih filmova);
- razvojni programeri i dizajneri čiji rad obuhvata stvaranje sadržaja izvora ili njegove realizacije (na primer dizajneri računarskih igara); entiteti koji snose specifične odgovornosti vezane za određeni izvor ili određene vrste izvora (na primer koordinatori istraživačkih projekata, režiseri video-zapisa).

Načelno se takva odgovornost ne odnosi samo na pojedince ili kolektivna tela koji imaju značajnu ulogu u stvaranju, produkciji ili realizaciji dela, već i na one čija je uloga manja (na primer konsultanti za istoriju), ali koji su bez obzira na to navedeni u glavnom izvoru podataka. Podatak koji se odnosi na pojedince ili kolektivna tela čija se uloga smatra manje važnom može se navesti u području 7 (videti 7.1.4).

1.4.3 Oblici podatka o odgovornosti

1.4.3.1 Podatak o odgovornosti može da se sastoji od jednog ili više imena osoba, od jednog ili više naziva kolektivnih tela, sa ili bez reči ili fraze koja povezuje ta imena ili fraze, a koja ukazuje na ulogu osobe ili kolektivnog tela (videti i 1.4.3.5).

Primeri

/ Institut géographique national
/ réalisé et publié par les Éditions Grafocarte
/ edited by the Daily Express
/ by S. Hutchinson
/ dedicated by ... Grenvile Collins
/ presented by ... Lewis Morris
/ John Milton
/ engraved by Jukes
/ levée en 1817 par M. Givry
/ surveyed and drawn by E. M. Woodford
/ reproduced by W. H. Barrell
/ dressée par Ernest Grangez
/ compiled by the Ministry of Housing and Local Government
/ 胡昌平著
/ 国家图书馆图书采选编目部编
/ 鈴木玲子著
/ 홍이섭 지음

1.4.3.2 Podatak o odgovornosti može da se sastoji od fraze bez imena ili oznake neimenovane grupe kada takva fraza opisuje intelektualni doprinos, ili je značajna iz nekog drugog razloga.

Primeri

/ by Pär Lagerkvist ; translated from the Swedish
/ Erich Kästner ; für den Gebrauch in dänishen Schulen vereinfacht
/ compiled and edited by the graduating class
/ extracted from a chart drawn in 1785 ; with introductory commentary by the composer
/ by Geoffrey Burgon ; text taken from the Chester mystery plays and mediaeval poems
/ by a group of teachers representative of primary grades
/ Dieter Kendrick ; with spoken commentary by various artists
/ by a team of programmers and teachers
/ Arden Wilson ; with graphics by the author
/ aus dem Englischen ins Teutsche übersetzt
/ 南京市玄武区业余作者集体创作

1.4.3.3 Podatak o odgovornosti može da sadrži imenicu ili imeničku frazu, kao i ime ili imena, kada takva fraza označava ulogu osobe ili kolektivnog tela. Ostale imenice ili imeničke fraze tretiraju se uobičajeno, kao podatak uz naslov (videti 1.3).

Primeri

/ selection and catalogue by Katherine Michaelson
/ the author John Milton
/ text by the Central Intelligence Agency ; maps by Rand McNally ; fruit symbols designed and drawn by Joseph A. W. Kislingbury ; surveys and sketches by J. B. Armstrong
/ d'après les travaux de M. Alfred Grandidier
/ piano accompaniments and notes by Claire Liddell
/ Text und Musik, John Lennon
/ research and text by Colin Barham
/ development and debugging, Phillip Goldman

1.4.3.4 Podatak o odgovornosti može da sadrži i pojedinosti koje se odnose na druge deskriptivne elemente (na primer na izvorni stvarni naslov, na podatak vezan za izdavanje prevedenog dela) kada takve pojedinosti čine lingvistički integralni deo podatka o odgovornosti.

Primeri

/ extracted from the Pensees by H. F. Stewart
/ Carson McCullersová ; dramatizace Edward Albee ; z anglického originálu "The ballad of the sad café" přeložili Luba a Rudolf Pellarovi
/ translated from the second edition, authorized August 10, 1908, with an introduction and notes, by Andrew D. Osborn
/ reduced from the original plan of three inches to one mile and planned to a scale of one inch & half to one mile by Isaac Johnson in June 1800
/ selected and translated from La divina commedia, by J. G. Roman
/ adapted from Alice in Wonderland, by Wolford Hagers
/ traduit en vers latins, sur la troisième édition du texte françois, par M l'Abbé Métivier
/ translated & emprynted by me William Caxton ...

1.4.3.5. Podatak o odgovornosti može da se sastoji od jednog ili više naziva kolektivnih tela koja su sponzorisala publikaciju kada je kolektivno telo navedeno u glavnom izvoru podataka i kada je odnos između sponzora i izvora eksplicitno naveden (ili može da se izrazi dodavanjem odgovarajuće reči ili kratke fraze). Ako naziv tela koje je sponzorisalo izvor čini integralni deo podatka o izdavanju, proizvodnji, distribuciji i tako dalje (to jest, prethodi mu fraza poput „izdato za ...”), ono se unosi u područje 4.

Primeri

/ presented by West Virginia University ; sponsors, Consolidated Gas Supply Corporation, West Virginia University College of Engineering, West Virginia Section of the American Ceramic Society
/ [sponsored by] Occidental Petroleum Corporation ; made by Sandler Institutional Films, Inc.
/ éditée spécialement par l'Institut géographique national pour le Touring Club de France
/ under the patronage of the Royal Scottish Geographical Society

1.4.3.6 Podatak koji nije povezan s odgovornošću za intelektualni ili umetnički sadržaj dela ne smatra se podatkom o odgovornosti.

Podaci kao što su moto, posvete i podaci o patronatu ili nagradama (na primer *Winner of the Tchaikovsky Award, 1971*) mogu da se izostave ili unesu u područje 7 (videti 7.1.4).

Podatak kao što je *s 33 mape*, *s 32 dela*, *s gramofonskom pločom*, *s priručnikom* može da se unese u područje 5.

Za podatke o takvoj odgovornosti koja se nalazi u okviru podatka uz naslov videti 1.3.

1.4.3.7 Podatak o odgovornosti koji je lingvistički integralni deo drugih deskriptivnih elemenata i koji je naveden kao deo tih elemenata se ne ponavlja kao podatak o odgovornosti.

Kada se ime odgovornog entiteta eksplicitno ponavlja u glavnom izvoru podataka u formalnom podatku o odgovornosti, to ime se navodi kao podatak o odgovornosti.

Primer

The John Franklin Bardin omnibus / John Franklin Bardin

Pored toga, ako glavni stvarni naslov sadrži samo deo naziva izdavačkog tela, a drugi deo naziva se pojavljuje u glavnom izvoru podataka, drugi deo se navodi kao podatak o odgovornosti.

Primer

Skrifter fra Nordisk institut / Odense universitet

1.4.3.8 Kada funkcija kolektivnog tela čiji se naziv pojavljuje u glavnom izvoru podataka nije posebno naznačena i kada ne može da se odredi iz izvora koji se opisuje ili iz nekog drugog izvora, taj naziv se ne navodi kao podatak o odgovornosti. Umesto toga, naziv kolektivnog tela se navodi u području 7 (videti 7.1.4).

1.4.4 Jedan ili više podataka o odgovornosti

1.4.4.1 O pojedinačnom podatku o odgovornosti govori se kada se u formulaciji u glavnom izvoru podataka nalazi jedan podatak. U takav podatak mogu biti uključena imena više osoba ili nazivi više kolektivnih tela, kao što je slučaj kada te osobe ili kolektivna tela vrše istu funkciju ili kada su njihova imena povezana veznikom, iako vrše različite funkcije.

Primeri

/ edited by N. G. L. Hammond and H. H. Scullard
/ by Donald Elliott and illustrated by Clinton Arrowood
/ compiled and edited by Richard L. Coulton with the assistance of voluntary aid
/ par L. Meyère et J. Hansen
/ developed by Dale Kahn with Laurie Fenster
/ by William Whiston, M. A. sometime professor of the mathematick in the University of Cambridg. and Humphrey Ditton, master of the new mathematick school in Christ's Hospital, London
Urednička napomena: akademsko zvanje i položaj su uključeni u opis starijih monografskih izvora (videti 1.4.5.5).
/ the first by Leonard Lessius, the second by Lewis Cornaro, a noble Venetian: ...
/ first gathered and compiled in Latine by the right famous clerke Maister Erasmus of Roterodame, and now translated into Englyshe by Nicholas Udall
/ with additions by H. N. Ridley and the Rev. T. S. Lea
/ drawn in 1791 ... from the observations made by Fleurieu in 1769 and by Vincente Tofino in 1788

1.4.4.2 O više podataka o odgovornosti govori se kada formulacija sadrži više podataka, kao što je slučaj kada se više osoba ili tela pojavljuju kao vršioci različitih funkcija, a podaci nisu povezani veznikom.

Primeri

/ by Rudolf Steiner ; translated by W. B.
/ with preface by Walter Allen ; editor, James Vinson
/ Centre national coopératif agricole de traitement anti parasitaire ; directeur tehnique, Marcel Bonnefoi
/ by G. Robertson ; engraved by Morris
/ par N. de Fer ; A. Coquart sculpsit
/ by Michael Praetorius ; arranged for orchestra by N.J. Milner-Gulland
/ von Wolfgang Amadeus Mozart ; Klavierauszug, neu revidiert von Wilhelm Kienzl

/ written by Danny Shapiro ; ported to Motif by Philip Schneider
/ par M. Marmontel, de l'Academie Françoise ; mit deurschen Noten zum Schulgebrauch und Selbstunterricht herausgegeben
/ 汤显祖著 ; 汪榕培英译 ; 徐朔方笺校
/ チャールズ・バーチ, ジョン・B・プッコ著 ; 長野敬, 川口啓明訳
/ 쿨슨 리들 지음 ; 박영신 옮김

1.4.4.3 Razlika između prvog podatka o odgovornosti i sledećeg podatka je samo stvar redosleda. To ne znači da se prvi podatak odnosi na primarnu odgovornost za delo.

1.4.4.4 Ako se navodi podatak o odgovornosti koji se odnosi na dodatke ili druge dopune, on se tretira kao dodatni podatak o odgovornosti i unosi se posle podatka koji se odnosi na ceo izvor ili glavni deo izvora, ako takav postoji. Ako se takav podatak pojavljuje u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka, može da se navede u području 7 (videti 7.1.4).

Primeri

/ with an introduction by Scott Keltie
/ deur Annie Hofmeyr ; en'n geslagregister deur Joh. van der Bijl
/ by C. H. A. Armstrong ; with an appendix on the history and architecture of the fabric by E. R. Arthur
/ attributed to Thomas Cavendish the circumnavigator ; with descriptive text by F. C. Wieder
/ von Johann Christian Bach ; mit Kadenzen versehen von Li Stadelmann

Stariji monografski izvori

Pojedinosti o dodacima i drugim dopunama se unose redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka. U skladu s tim, podaci koji se pojavljuju pre podatka o odgovornosti ili u slučaju kada ne postoji odvojen podatak o odgovornosti, tretiraju se kao podatak uz naslov (videti 1.3.4.4). Oni podaci koji se pojavljuju posle podatka o odgovornosti tretiraju se kao sledeći podatak o odgovornosti. Kada se preuzimaju s nekog drugog mesta u izvoru, takvi podaci se navode posle podataka o odgovornosti koji se odnose na ceo izvor ili glavni deo izvora ili su u vezi s njim. Za stvarne naslove drugih dela u izvoru, bez nadređenog stvarnog naslova, videti 1.1.5.2.

Primeri

/ by James Townley ; with a variety of German notes explanatory of the idioms ... alluded to by John Christian Hünter
/ by the author of The conduct of the allies ; to which are added the said Barrier-Treaty, with the two separate articles ...
/ done into English from the French, with a new original preface upon the same subject, by W. J. ; to which are added, An essay upon Satyr, by Monsieur d'Acier and A treatise upon pastorals, by Monsieur Fontanelle

1.4.5 Preuzimanje

1.4.5.1 Podatak o odgovornosti se unosi u obliku u kome se pojavljuje u izvoru.

Primeri

/ di Leon Battista Alberti Fiorentino ...
/ written by himself
/ Dauide Edguardo Anglo authore
/ by one who is neither a knight, nor a member of the House of Commons
/ by **** ...
/ as surveyed in 1882 for the use of the justices in sessions, by W. Ravenshaw
/ dessiné et gravé par R. Hausermann
/ enregistrements de Roberte Hamayon
/ co-ordinated for the Voice of America by Tristram Coffin
/ Tatsuro Suzuki interviewed by Maya Koizumi
/ Modest Mussorgsky ; in der Instrumentation von Maurice Ravel
/ scriptwriter, Allan S. Mitschell ; consultants, Joan M. Clayton and Simon Randolph
/ Abraham Bosse d'après Jean de Saint-Igny
/ developed by TNF Software Arts ; graphics by Larry Blum
/ principal investigators, T. Sheehan, H. Lovett
/ researched and compiled by Art Gump
/ 主办单位, 国家图书馆 ; 主编, 詹福瑞
/ Honoré de Balzac
/ Józef Lodowski
/ Home Office
/ Universidad de Salamanca
/ Mozart

/ British Library Bibliographic Services Division

Izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju

Podaci koji se odnose na osobe koje su urednici dopunjenih slobodnih listova navode se kao podaci o odgovornosti, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Primer

/ compiled and edited by Malcolm Evans and Martin Standord

Zvučni zapisi i filmovi

Imena pojedinih članova muzičkih ili drugih ansambala se, kada se nalaze u glavnom izvoru podataka, mogu navesti u okruglim zagradama, iza naziva ansambla. Umesto toga, imena se mogu navesti u području 7 ili se mogu izostaviti.

Primer

/ Ravel ; Budapest String Quartet (J. Roisman and A. Schneider, violins ; B. Kroyt, viola ; M. Schneider, cello)

Stariji monografski izvori

Izostavljanje se može primeniti kod dugačkih podataka, na šta se ukazuje znacima za izostavljanje.

Primer

/ quam ... in florentissima electorali ad Albim universitate, praeside ... M. Augusto Pfeiffero, Lavvenburgo-Saxone, publico eruditorum examini exponit Martinus Bernhardi Gryphisbergâ Pomeranus, ad diem XXXI. Januar. Anno ... MDCLXIII. ...

1.4.5.2 Kada se podatak o odgovornosti ne nalazi u glavnom izvoru podataka već na nekom drugom mestu u izvoru, može da se unese u područje 1 u uglastim zagradama ili da se navede u području 7 (videti 7.1.4). Izvor iz koga je preuzet takav podatak se navodi u području 7. Podatak o odgovornosti koji je preuzet s nekog drugog mesta van izvora može da se navede u području 7 (videti 7.1.4), zajedno s izvorom iz kog je preuzet, ukoliko je to moguće.

Primeri

/ [written and planned by Jennifer Vaughan]
Napomena: Podatak o autoru preuzet sa poleđine naslovne strane.
/ [Canadian Union of General Employees]
/ Johannes Brahms ; [englisches and deutsches Vorwort von Wilhelm Altmann]
/ [par feu M. l'Abbé de Bretteville]
Napomena: Podatak o odgovornosti s naslovne strane toma 4.
/ [紫式部著]
/ [한국이공학사편집부 편]

Stariji monografski izvori

Podaci o odgovornosti preuzeti s nekog mesta van izvora se navode u području 7, uz izvor o tom podatku.

Primer

Discours sur la creche de N. Seigneur. ...
Napomena: Od Ezechiel Spanheim. Izvor: Holzmann & Bohatta. Deutsches Anonymenlexikon, Bd. 1, S. 409, Nr. 11863

1.4.5.3 Kada jedan podatak o odgovornosti sadrži imena više osoba ili nazive kolektivnih tela (videti 1.4.4.1), o broju imena koja se unose odlučuje kataloška agencija. Ako se unosi više podataka, oni se mogu odvojiti zarezom ili povezati odgovarajućom rečju za povezivanje, ako je to moguće. Ako se unose reči za povezivanje, one se stavljaju u uglaste zagrade. Izostavljanja se označavaju znacima za izostavljanje „et al." (*et alii*) ili njihovim ekvivalentom na drugom pismu, takođe u uglastim zagradama.

Primeri

/ by D.M. Chizhikov and V.P. Shchastlivyi
/ by Samuel Devend … [et al.]
/ Dieter Ahlert, Klaus Peter Franz
/ [автори] Б.. Конески, Х. Поленковиќ ... [и др.]
/ National Park Service [and] Soil Conservation Service [and] Texas Agricultural Experiment Station
/ Centre d'expansion Bordeaux Sud-Ouest, Institut national de la statistique

et des études économiques, Institut d'économie régionale du Sud-Ouest
/ herausgegeben von der Universität des Saarlandes und der Vereinigung der Freunde der Universitat des Saarlandes
/ herausgegeben von Hans Fromm ... [et al.]
/ sculpserunt E.S. Hamersveldt et S. Rogeri
/ Carla Joynes, Lizberh Beame [for] Deckle & Murphy
/ par Arthur Honegger, Daniel Lesur, Roland Manuel, Germaine Tailleferre … [et al.]
/ prepared by Albert Kreissinger, Ken Merrill [for] Alpha Unlimited
/ 李伟 ... [等]著

Urednička napomena: znak posle zagrada znači „od".

Stariji monografski izvori

Poželjno je da se sva imena unesu.

1.4.5.4 Kada se imena osoba ili nazivi kolektivnih tela u podatku o odgovornosti pojavljuju u nepotpunom obliku, to jest u obliku akronima, prošireni oblik može da se navede u području 7 (videti 7.1.4).

1.4.5.5 Inicijali koji označavaju članstvo u društvima, akademska zvanja i slično, zatim podaci o položaju u službi i kvalifikacije uz ime osobe preuzimaju se kada su inicijali, i slično, neophodni zbog jezičke celovitosti, ili radi identifikacije osobe, ili za utvrđivanje konteksta delatnosti te osobe. U svim ostalim slučajevima, inicijali i slično, ne smatraju se delom podatka o odgovornosti i izostavljaju se.

1.4.5.6 Podatak o odgovornosti koji prethodi glavnom stvarnom naslovu u glavnom izvoru podataka preuzima se iza glavnog stvarnog naslova i podatka uz naslov, osim ako je jezički povezan sa tim podacima (videti 1.4.3.7). Originalna pozicija podatka o odgovornosti se može navesti u području 7.

Primer

/ Silvio Belli Vicentino

Napomena: Ime autora na vrhu naslovne strane.

Stariji monografski izvori

Originalna pozicija podatka o odgovornosti se navodi u području 7.

1.4.5.7 Podatak o odgovornosti koji uključuje naziv kolektivnog tela izražen u hijerarhijskoj formi preuzima se u obliku i redosledu u kome je naveden u izvoru.

Primeri

/ Bibliothèque nationale, Centre bibliographique national
/ Universidad Nacional Autónoma de México, Instituto de Investigaciones Históricas
/ Centre international de dialectologie générale près l'Université catholique de Louvain
/ U.S. Department of Agriculture Forest Service, South-Western Region
/ Air Ministry, Meteorological Office
/ Division of Child Psychiatry, Cambridge Hospital
/ 国立国会図書館書誌部編
/ 국립중앙도서관 자료기획과

1.4.5.8 Kada veza između podatka o odgovornosti i stvarnog naslova nije jasna, može da se doda reč ili kratka fraza koja ih povezuje u uglastim zagradama i na jeziku i pismu naslovne strane u području 1, ili se u području 7 može dati objašnjenje koje se odnosi na podatak o odgovornosti.

Primeri

/ [verse translation by] Robert Lowell
/ [choisis et présentés par] Gilbert Prouteau
/ [collocted] by Angus Mackay
/ [gravée par] Ch. Lemas
/ William Shakespeare ; [read by] Sir John Gielgud
/ [edited by] John Finlayson

ili

John Finlayson
Napomena: Edited by John Finlayson according to ...

1.4.5.9 Ako postoji više podataka o odgovornosti, redosled tih podataka je uslovljen grafičkim rešenjem podataka u glavnom izvoru podataka ili, ako ne postoji razlika u grafičkom smislu, redosledom u kome se pojavljuju u glavnom izvoru podataka, bez obzira na obim ili stepen odgovornosti naznačen u različitim podacima. Kada podaci nisu preuzeti iz glavnog izvora podataka, treba ih uneti logičnim redosledom, ako takav redosled odgovara, u uglastim zagradama.

Kada je glavni izvor podataka sastavljen iz više delova (kao što je slučaj s izvorom u više delova ili viševrsnim izvorom koji nema jedinstveni glavni izvor podataka), podaci o odgovornosti se navode logičnim redosledom. Umesto toga, odvojeni delovi izvora se mogu opisati primenom metoda obrade na više nivoa (videti Dodatak A).

Primeri

/ Rudolf Steiner ; [translated by Lady Maitland-Heriot ; edited by H. Collison]

/ Mihajlo Velimirovic ; [traduzione in lingua italiana a cura del Mario Sintich ; revisione scientifica a cura del Protogene Veronesi] ; illustrazioni di Branimir Ganovic

/ by Suzanne Reynolds ; illustrated by the Studio Brambelli, Milan

/ edited by Michael Harloe ; sponsored by the International Sociological Association Research Committee on the Society of Regional and Urban Development

/ by Michael Chisholm ; [for the] Social Science Research Council

/ Hermann Hesse ; translated from the German by Basil Creighton ; [translation] revised by Walter Sorrell

/ [Worte von] Juan Ramón Jiménez ; [Musik von] Mario Catelnuovo-Tedesco

/ Jacques Offenbach ; music adapted and arranged by Ronald Hammer ; new book and lyrics by Phil Park

/ design, Roger Teppe ; programmer, Bob Chompsky ; graphics, Carol Mayer-Lenz

Stariji monografski izvori

Ako postoji više podataka o odgovornosti, podaci se preuzimaju onim redom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

Primer

/ by the late ingenious and learned Hollander, Lambert Hermanson ten Kate ; translated from the original French by James Christopher le Blon

Kada se podaci o odgovornosti nalaze u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka, pa se koristi više izvora, podaci se navode u uglastim zagradama u području 1, onim redom kojim se pojavljuju u izabranom izvoru ili logičnim redosledom, ako takav redosled odgovara. Umesto toga, podatak se navodi u području 7.

Primer

A summarie and true discourse of Sir Frances Drakes VVest Indian voyage / [begun by captaine Bigges] ; [finished by his Lieutenant Maister Croftes] ; [edited by Thomas Cates]
Napomena: Podaci o odgovornosti preuzeti iz Kejtsovog predgovora.

ili

A summarie and true discourse of Sir Frances Drakes VVest Indian voyage
Napomena: "Begun by captaine Bigges ... the same being after wards finished (as I thinke) by his lieutenant Maister Croftes, or some other, I knowe not well who". Edited by Thomas Cates. Podaci o odgovornosti citirani iz Kejtsovog predgovora.

Kod akademskih rasprava, kod kojih su navedena imena učesnika u raspravi, i imena i reči koje se odnose na njihove funkcije tretiraju se kao jedan podatak o odgovornosti (osim ako su jezički povezane s glavnim stvarnim naslovom ili podatkom uz naslov).

Primeri

Discursus historico-theologicus de annis ministerii Christi / quem ... in incluta Universitate Altdorfina publico eruditorum examini subiiciunt praeses Isaacus Laurbecchius SS. theol. dd & respondens Joh. Frisericus Kernius, Schleusinga-Hennebergicus. Ad diem 21. Mai. Anno o. r. M.DCC

ali

Consensû Benevolo illustris & gratiosissimi Senatus Medici in florentissima ad Salam Academià. Præside ... Johanne Arnoldo Friderici, phil. & med. doct. anatom. chirurg. ac botan. p.p. famigeratissimo, medico provinciali Saxo-Altenburgico ... hanc dissertationem medicam de hydrope tympanite publicæ artis cultorum ventilationi submittit ad diem [blank space] Martii, M.DC.LXXII. ... David Richter, Zittâ Lusatus. Autor

Zvučni zapisi i audio-vizuelni izvori

Ako postoji više podataka o odgovornosti, redosled tih podataka u opisu treba da bude takav da se različite kategorije odgovornosti

navode logičnim redosledom. Na primer, za zvučne zapise: kompozitori muzike, uključujući i osobe čije se improvizatorske uloge smatraju delom stvaralačkog procesa; autori teksta; izvođači, i to sledećim redom: solista/glumci/recitatori; hor; dirigent hora; orkestar; dirigent orkestra; reditelj dramske produkcije; producent snimanja narodne muzike.

1.4.5.10 Uporedni stvarni naslov i uporedni podatak o odgovornosti

1.4.5.10.1 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi jedan ili više uporednih stvarnih naslova i/ili uporednih podataka uz naslov, a podaci o odgovornosti su takođe na više jezika i/ili pisama, svaki podatak o odgovornosti koji se navodi prati naslov ili podatak uz naslov s kojim je jezički povezan.

Primeri

National account statistics, 1950–1968 / Organisation for Economic Cooperation and Development = Statistique des comptes nationaux, 1950–1968 / Organisation de cooperation et de développement

Carte minéralogique de l'Afrique / Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture [et] Association des services géologiques africains = Mineral map of Africa / United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [and] Association of African Geological Surveys

Die Zauberflöte : für zwei Flöten oder Violinen / W.A. Mozart ; nach einer Ausgabe aus dem Jahr 1972 herausgegeben von Gerhard Braun = The magic flute : for two flutes or violins / W.A. Mozart ; from an edition of 1792 edited by Gerhard Braun

Sowjetische Klaviermusik für die Jugend / herausgegeben von Nikolai Koptschewski = Soviet piano music for young people / edited by Nicolai Kopchevsky = Musique de piano sovietique pour la jeunesse / édité par Nicolas Kopchevski

Familias norte-americanas : los De Stefano / colaborador de educación, Beryl L. Bailey = American families : the De Stefanos / educational collaborator, Beryl L. Bailey

Swiss cycling journal : offizielles Organ / Schweiz. Radfahrer-Bund SRB = organe officiel / Fédération cycliste suisse = organe ufficiale / Federazione ciclista svizzera

Canadian urban sources : a survey / Canadian Council on Urban and Regional Research = Sources urbaines canadiennes : un aperçu / Conseil canadien de la recherche urbaine

オーケストラの時の時 / 湯浅譲二 = Time of orchestral time / Joji Yuasa

미궁 / 황병기 연주 = The labyrinth / by Byungki Hwang

Stariji monografski izvori

Različiti stvarni naslovi i podaci o odgovornosti preuzimaju se redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

Primer

Anatomia uteri humani gravidi tabulis illustrata / auctore Gulielmo Hunter ... Reginae Charlottae medico extraordinario, in Academia Regali anatomiae professore ... = The anatomy of the human gravid uterus exhibited in figures / by William Hunter ...

1.4.5.10.2 Kada ne postoji mogućnost da se odgovarajući podaci o odgovornosti navedu iza svakog stvarnog naslova ili podatka uz naslov, podaci o odgovornosti, ukoliko se unose, unose se zajedno, iza poslednjeg uporednog stvarnog naslova ili uporednog podatka uz naslov.

Primeri

Printing ar Gregynog : aspects of a great private press = Argraffu yng Ngregynog : agweddau ar wasg breifat fawr / Michael Hutchins ; translated by David Jenkins = y cyfiethiad gan David Jankins

8 capriccios : hegedüre, második hegedii kiséretével = für Violine, mit Begleitung der zweiten Violine / Henryk Wieniawski ; átnézte és ujjrenddel állátta = revidiert und mit Fingersatz versehen von Jenö Hubay

1.4.5.10.3 Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi jedan ili više uporednih stvarnih naslova i/ili uporednih podataka uz naslov, ali je podatak o odgovornosti samo na jednom jeziku i/ili pismu, podatak o odgovornosti, ako se unosi, unosi se iza poslednjeg preuzetog uporednog stvarnog naslova ili uporednog podatka uz naslov.

Primeri

Bibliotecas = Libraries = Bibliothèques / Ernest Malaga
Bieler Jahrbuch = Annales biennoises / Herausgeber, Bibliotheksverein Biel
Carte de tapis végétel de la région méditerranéenne = Vegetation map of the Mediterranean region… / by P. Lalande ; F.A.O. [and] UNESCO
Mährische Volkspoesie in Liedern = Moravian folk poetry in song = Chant sur des poésies populaires moraves / Léoš Janáček
Svensk kyrkomusik = Schwedische Kirchenmusik = Swedish church music / Vokal- und Instrumentalensemble der Rundfunkchor ; Leitung, Eric Ericson
Statistique des comptes nationaux, 1969-1985 = National accounts statistics, 1969-1985 / Organisation de coopération et de développement économiques

Stariji monografski izvori

Podatak o odgovornosti se navodi iza stvarnog naslova ili podatka uz naslov sa kojim je povezan.

Primeri

Nouum Testamentum seu quattour euangelioru[m] volumina lingua Hungarica donata / Gabriele Pannonio Pesthino interprete = Wij Testamentum magijar nijeluen
Cursus mathematicus, nova, brevi, et clara methodo demonstratvs, per notas reales & vniuersales, citra vsum cuiuscunque idiomatis intellectu faciles = Cours mathématique, demonstré d'une novvelle, briefve, et claire methode, par notes reelles & vniuerselles, qui peuuent estre entenduës facilement sans l'vsage d'aucune langue / par Pierre Herigone, mathematicien
Frederici Ruischii ... Thesaurus animalium primus ... = Het eerste cabinet der diren / van Frederik Ruysch

1.4.5.10.4 Kada uporedni stvarni naslov ne postoji, a podaci o odgovornosti se u glavnom izvoru podataka pojavljuju na više jezika i/ili pisama, unosi se podatak na jeziku i/ili pismu glavnog stvarnog naslova. Kada ovaj kriterijum nije moguće primeniti, unosi se podatak naznačen istim grafičkim rešenjem kao i podaci u glavnom izvoru podataka ili, ako ne postoji razlika u grafičkom smislu, poštuje se redosled pojavljivanja podataka u glavnom izvoru podataka. Takođe se mogu uneti i ostali podaci.

Primeri

Tin statistics / International Tin Council = Conseil international de l'étain = Consejo Internacional del Estaño

Bibliotheca Celtica : a register of publications relating to Wales and the Celtic peoples and languages / Llyfrgell Genedlaethol Cymru = The National Library of Wales

Bibliographica belgica / Commission belge de bibliographie = Belgische commissie voor bibliografie

Europa cantat VI : Leicester 1976 / au nom de la Fédération européenne des jeunes chorales édité par = im Auftrag der Europäischen Föderation Junger Chöre herausgegeben von = for the European Federation of Young Choirs edited by Willi Gohl

Madame Bovary / réalisateur, Jean Renoir ; d'après le roman de Flaubert = director, Jean Renoir ; after the novel by Flaubert

Directions in tin trade of selested North American countries : statistical survey / International Tin Council = Conseil International de l'étain

Stariji monografski izvori
Svi podaci o odgovornosti se navode iza glavnog stvarnog naslova i bilo kog drugog podatka uz naslov.

1.4.5.11 Izvori bez nadređenog stvarnog naslova

1.4.5.11.1 Kada izvor nema glavni stvarni naslov (videti 1.1.4.4, 1.1.5.2), i kada pojedinačna dela imaju isti podatak o odgovornosti, on se navodi iza svih stvarnih naslova, uporednih stvarnih naslova i podataka uz naslov.

Primeri

Baby doll : the script for the film ; Something unspoken ; Suddenly last summer / Tennessee Williams

Fréjus ; Le Var touristique / Provence Paris publicité

Daily Mail motor road map of London and ten miles round ; Motor road map of south-east England / Edward Sandford

Fantaisie-Impromptu op. 66 ; Scherzo op. / Chopin

3. Sinfonie : „Das Lied von der Nacht" : für Tenor Solo, gemischten Chor and Orchester op. 27 = 3rd symphony : "Song of the night" : for tenor solo, mixed chorus and orchestra op. 27 ; 4. Sinfonie-Concertante für Klavier and Orchester op. 60 = 4th symphony-concertante for piano and orchestra op. 60 / Karol Szymanowski

Duo Nr. 1 G-Dur, KV 423, für Violine und Viola ; Duo Nr. 2 B-Dur, KV 424, für Violine und Viola / Wolfgang Amadeus Mozart ; Susanne Lautenbacher, violin ; Ulrich Koch, viola

A survey of spending on foreign language teaching ; Foreing language teaching resources / principal investigator, J.L. Pianko

Le Colonel Chabert ; a suivi de Honorine ; et de L'interdiction / Balzac

Stariji monografski izvori

Podaci o odgovornosti se unose onim redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

1.4.5.11.2 Kada pojedinačna dela imaju različite podatke o odgovornosti, tada se svaki podatak navodi iza stvarnih naslova, uporednih stvarnih naslova i podataka uz naslov na koje se odnosi. Reč ili fraza koja povezuje stvarne naslove dela različitih autora se preuzima onako kako je data u glavnom izvoru podataka. Podaci o izdanju koji se odnose na pojedinačna dela unose se sa stvarnim naslovima. (Za dela istog autora videti 1.4.5.11.1.)

Primeri

Teorija kredita : skripta / Milutin Ćirović. Teorija dopunskog kredita : skripta / Vjekoslav Meichsner

Crépuscule en montagne / S. Sohet-Boulnois. Carillon corse / Georges Lauro

The high school cadets = Kadettenmarsch / Musik, J.P. Sousa ; Bearbeitung, Franz Bummerl. Musik im Blut : Marsch / Musik und Bearbeitung, Hans Kolditz

Fantasy and fugue for orchestra and organ, op. 10 (1963) / Wallingford Riegger ; Polish National Radio Orchestra ; Jan Krenz, conductor. Synthesis for orchestra and electronic sound (1960) / Otto Luening ; Hessian Symphony Orchestra ; David Van Vactor, conductor. Nocturne (1958) / Colin McPhee ; Hessian Radio Symphony Orchestra ; David Van Vactor, conductor. Fantasia for organ (1929) / Otto Luening ; Ralph Kneeream, organist

Hybrid imaging : technology and graphic design / April Cubbitt. Art and the machine / Fran Chen. Space art / Jean-Louis Gero ; illustrator, Judy Randall

中华人民共和国国歌 / 田汉词 ; 聂耳曲. 国际歌 / 欧仁·鲍迪埃i
比尔·狄盖特曲

The authorship of Wuthering Heights / by Irene Cooper Willis. And The structure of Wuthering Heights / by C.P.S.

Le Western / textes rassemblés et présentés par Henri Agel, nouvelle édition. Évolution et renouveau du western (1962–1968) / par Jean A. Gili

An examination of Dr. Burnet's theory of the earth ... / by J. Keill, The second edition corrected. ... To the whole is annexed A dissertation on the different figures of the coelestial bodies, &c .../ by Mons. de Maupertuis

My very first prayer time book / by Mary Flatcher ; illustrations by Treyer Evans, revised ed.. Now I lay me down to sleep / text and pictures by Rex Catto.

Stariji monografski izvori

Kada za pojedinačna dela koja nisu dodaci nije poznato da li pripadaju istom autoru, stvarni naslovi, podaci uz naslov i podaci o odgovornosti se preuzimaju onim redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

Primeri

Catonis disticha de Moribus. 2. Dicta insigni Septem Sapientum Graeciae. 3. Mimi Puliam, sive, Senecae Proverbia, Anglo-Latina. Cato item Grammatice interpretatus Latinis & vernaculis vocibus pari ordine, sed diversis lineis alternatis. ... / A Carolo Hoolo, A. M. Privatae Scholae Grammaticae Institutore in Purifi cum viciculo apud Londinates.

Urednička napomena: Zadržana originalna interpunkcija i velika slova.

La fauconnerie / de F. Ian des Franchières ... recueillie des liures de M. Martino, Malopin, Michelin & Amé Cassian. Avec, Une autre Fauconnerie / de Guillaume Tardif ... Plus, La vollerie / de messire Artelouche d'Alagona ... D'avantage, un recueil de tous les oiseaux de proye, seruans a la fauconnerie & vollerie

1.4.5.11.3 Kada pojedinačna dela imaju podatke o odgovornosti koji se odnose na pojedine, ali ne na sve stvarne naslove, svaki podatak o odgovornosti se navodi iza poslednjeg stvarnog naslova na koji se odnosi.

Primeri

Godly contemplations for the unlearned, 1575 ; A letter of a Catholike man beyond the seas, 1610 / Thomas Owen. The conviction of noveltie, 1632 / R. B

Jephte ; Le cinque piaghe di Christo / Antonio Draghi. Oratorio di S. Petro Piangente / Pietro Andrea Ziani

Rhapsody in blue ; Prelude for piano no. 2 / George Gershwin. Symphonic dances from West Side story / Leonard Bernstein

Nuclear disarmament ; Politics of peace / principal investigator, Thomas Cashdollar. Strategies for defense / principal investigator, Damien Toffel

土佐日記 / 紀貫之著 ; 池田弥三郎訳. 蜻蛉日記 / 藤原道綱母著 ; 室生犀星訳

채근담 / 홍자성 저 ; 조지훈 역. 생활의 발견 / 임어당 저 ; 박일충 역

Stariji monografski izvori

Podaci se preuzimaju u onom obliku i onim redosledom kojim su dati u glavnom izvoru podataka.

1.4.5.11.4 Kada pojedinačna dela imaju sopstvene podatke o odgovornosti, ali se u glavnom izvoru podataka nalazi i podatak ili podaci o odgovornosti koji se odnose na ceo izvor, podatak ili podaci o odgovornosti koji se odnose na ceo izvor unose se iza svih ostalih podataka i prethode im razmak, tačka-zarez, razmak. Odnos između poslednjeg navedenog podatka o odgovornosti i opisa ispred njega bi trebalo pojasniti dodavanjem veznika ili kratke fraze u uglastoj zagradi.

Ako je ovo dodavanje lingvistički nemoguće, ako izgleda nespretno ili ako bi podaci o odgovornosti bili nezgrapni zbog toga, u području 7 se unosi relevantni deo podataka o odgovornosti i/ili objašnjenje (videti 7.1.4).

Primeri

The white devil ; The duchess of Malfi / by J. Webster. The atheist's tragedy ; The revenger's tragedy / by Tourneur ; [all] edited with an introduction and notes by J.A. Symonds

Could it be magic / Text und Musik von Adrienne Anderson und Barry Manilow. Komm doch mal rübber / Musik, Dieter Zimmermann ; Text, Charley Nissen ; Klavierbearbeitung [beider Kompositionen], Rolf Basel

Symphony no. 4 in A major, op. 90 : Italian / Mendelssohn. Symphony in C major / Bizet ; [both works performed by] National Philharmonic Orchestra ; Leopold Stokowski

Spellbinder / Tom Leach. The music director / Bob Dithridge. Word magic / Charles Zipf ; editor [of the three works], Glen Furness

Stariji monografski izvori

Podatak ili podaci o odgovornosti koji se odnose na ceo izvor navode se onim redosledom kojim su dati u glavnom izvoru podataka. Ako nije jasna veza između svake osobe ili kolektivnog tela i pojedinačnog dela, u području 7 se daje objašnjenje.

Primer

The natural history of Iceland ... ; to which is added, A meteorological table, with remarks / translated from the Danish original of Mr. N. Horrebow

Napomena: N. Horrebow je preveo oba dela.

1.4.5.12 Zajednički stvarni naslov i podređeni stvarni naslov

Kada se glavni stvarni naslov sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog stvarnog naslova (videti 1.1.5.3), podaci o odgovornosti koji se odnose na podređeni stvarni naslov se navode posle glavnog stvarnog naslova. Podaci o odgovornosti koji se odnose na delo kao celinu, mogu da se navedu u području 6 sa zajedničkim stvarnim naslovom.

Primeri

Plan d'ensemble au 1:2 000 de la région d'lle-de-France. Bloc 1-77-29, Bonnières-sur-Seine / Ministère de l'environnement et du cadre de vie, Etablissement public régional d'lle-de-France

Urban and regional references. Supplement / compiled by Canadian Council on Urban and Regional Research

Teaching geology with computer software. North America / Bureau of Education

Bulletin. Supplement

Područje 6: (Bulletin / Faculty of Archaeology)

Publications de la Sorbonne. Série Byzantina / Centre de recherches d'histoire et de civilisation byzantines

Stariji monografski izvori

Podaci o odgovornosti se navode u onom obliku i onim redosledom kojim su dati u glavnom izvoru podataka. U slučaju nedoumice, ili ukoliko se podatak o odgovornosti odnosi na glavni stvarni naslov kao celinu, u područje 7 se unosi objašnjenje ili komentar.

1.4.6 Promene podataka o odgovornosti kod kontinuiranih izvora i monografskih izvora u više delova

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Ako se osoba ili kolektivno telo navedeno kao podatak o odgovornosti u narednoj svesci ili delu promeni ili više ne postoji, a ta promena ne zahteva izradu novog opisa (za serijske publikacije videti A.2.7), ime osobe ili naziv kolektivnog tela koje se kasnije pojavilo navodi se u području 7 ili se navodi napomena o toj promeni (videti 7.1.4.1). Ako je ime osobe ili naziv kolektivnog tela samo drugačije predstavljen, uvodi se napomena o toj promeni, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Serijske publikacije

Veće promene imena u podatku o odgovornosti koji je povezan s naslovom koji je generički izraz zahtevaju novi opis (videti A.2.6.2).

Kontinuirani izvori

Ako se u narednim iteracijama promeni osoba ili kolektivno telo, opis se menja kako bi prikazao najnoviju iteraciju, a imena prethodnih osoba ili nazivi kolektivnog tela navode se u području 7 (7.1.4.1).

2 PODRUČJE IZDANJA

Uvodna napomena

Područje izdanja podrazumeva podatak o izdanju, uporedne podatke o izdanju, podatke o odgovornosti koji se odnose na izdanje, dodatne podatke o izdanju i podatke o odgovornosti uz dodatne podatke o izdanju.

Sadržaj

2.1 Podatak o izdanju
2.2 Uporedni podatak o izdanju
2.3 Podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdanje
2.4 Dodatni podatak o izdanju
2.5 Podatak o odgovornosti uz dodatni podatak o izdanju

Propisana interpunkcija

A. Za interpunkciju koja prethodi područjima opisa videti A.3.2.
B. Svakom uporednom podatku o izdanju prethode razmak, znak jednakosti, razmak (=).
C. Prvom podatku o odgovornosti koji se odnosi na izdanje ili sledi iza dodatnog podatka o izdanju prethode razmak, kosa crta, razmak (/).
D. Svakom sledećem podatku o odgovornosti koji se odnosi na izdanje ili sledi iza dodatnog podatka o izdanju prethode razmak, tačka-zarez, razmak (**;**).
E. Dodatnom podatku o izdanju, bilo da sledi iza podatka o izdanju ili podatka o odgovornosti koji se odnosi na izdanje, prethode zarez, razmak (**,**).

Interpunkcijski obrasci

. — Podatak o izdanju
. — Podatak o izdanju = uporedni podatak o izdanju
. — Podatak o izdanju / podatak o odgovornosti
. — Podatak o izdanju / podatak o odgovornosti ; drugi podatak o odgovornosti ; treći podatak o odgovornosti
. — Podatak o izdanju / podatak o odgovornosti = uporedni podatak o izdanju / uporedni podatak o odgovornosti

. — Podatak o izdanju, dodatni podatak o izdanju
. — Podatak o izdanju / podatak o odgovornosti, dodatni podatak o izdanju / podatak o odgovornosti

Glavni izvori podataka

Podatak koji je preuzet iz izvora koji nije nijedan od dole navedenih glavnih izvora podataka navodi se u uglastim zagradama, ukoliko se navodi u ovom području. Preporučeni redosled izvora je:

Štampani tekstualni izvori i muzikalije

Naslovna strana, prva stranica notnog teksta, druge preliminarne strane, korice, kolofon, ostatak izvora.

Stariji monografski izvori

Naslovna strana, zamena za naslovnu stranu, kolofon.

Štampani kartografski izvori i viševrsni izvori, zvučni zapisi, video-zapisi, nepokretne i pokretne slike i elektronski izvori

Sam izvor, kontejner, propratna građa.

2.1 Podatak o izdanju

Obavezno ako je dostupno

2.1.1 Podatak o izdanju obično sadrži ili reč „izdanje“ (ili njen ekvivalent na nekom drugom jeziku) ili srodnu reč zajedno sa rednim brojem („2nd edition“ i sl.) ili pojam koji označava razliku u odnosu na druga izdanja („novo izdanje“, „prerađeno izdanje“, „standardno izdanje“, „izdanje u krupnoj štampi“, „četvrti otisak“, „spis iz maja 1970“ itd.). Podatak koji sadrži reč „izdanje“, ili njen ekvivalent, ne smatra se podatkom o izdanju ako predstavlja podatak o štampanju, što je uobičajeno kod publikacija u nekim zemljama ili na nekim jezicima. Podatak o izdanju može da sadrži i druge fraze koje mogu da budu jezički povezane sa njim, a koje povezuju izdanje sa drugim elementima opisa (na primer originalni naslov u obliku kao što je „skraćeno od ...“).

Kada izvor sadrži više podataka o izdanju koji se odnose na delove izvora (na primer interaktivno delo u više delova), navodi se podatak ili podaci koji se odnose na izvor u celini. Kada ne postoji podatak koji se odnosi na ceo izvor, podatak ili podaci mogu da se navedu u području 7. Podatak o izdanju koji se nalazi samo na propratnoj dokumentaciji se ne smatra podatkom o izdanju izvora, osim ako podaci u dokumentaciji ne ukazuju na to da se taj podatak odnosi na izvor.

Primeri

. — 2nd ed.
. — 1st Carroll & Graf ed.
. — Revised version
. — 3e éd.
. — Ungekürzte Taschen buchausg.
. — Version avec commentaires en anglais
. — 修正版
. — 제3판

Sledeće vrste podataka smatraju se podacima o izdanju:

Geografski podaci o izdanju

Primeri

. — Northern ed.
. — Overseas ed.
. — Московский вечерний вып.
. — 欧州国際版
. — 서울판

Podaci o izdanju posebne namene

Primeri

. — Éd. pour le médecin
. — Managers' ed.
. — 少年版
. — 看護学生版
. — 교사용판

Podaci o posebnom formatu ili fizičkom obliku

Primeri

. — Airmail ed.
. — Braille ed.
. — Large print ed.
. — Microform ed.
. — CD-ROM 版
. — Ausg. mit Supplementen
. — 축쇄판

Podaci o jeziku izdanja

Primeri

. — English ed.
. — Éd. francaise
. — 中英文对照版
. — 日本語版
. — 한국어판

Stariji monografski izvori

Podatak kao što je „ponovo štampano“ bi trebalo da se tretira kao podatak o izdanju kada on podrazumeva postojanje ranijih izdanja i kada je povezan sa glavnim stvarnim naslovom, ali bi ga trebalo tretirati kao deo područja izdavanja, proizvodnje, distribucije itd. kada je povezan sa tim područjem (videti 4.1.8). Podatak o izdanju može da podrazumeva podatak koji se odnosi na izdanje, otisak ili štamparsku varijantu koja se opisuje (videti A.2.1). Podaci o nepromenjenim otiscima izdanja se navode kao podaci o izdanju ili dodatni podaci o izdanju.

Primer

. — The fifth impression

Muzikalije

Kada se termin „izdanje“ upotrebljava da bi se ukazalo na verziju, aranžman itd. muzičkog dela, podatak se navodi u području 1 (videti 1.3), čak i kada je u izvoru upotrebljen termin „izdanje“. Kada se termin „izdanje“ upotrebljava da bi se ukazalo na formu u kojoj je delo predstavljeno u izvoru (muzički oblik), podatak se navodi u području 3 (videti 3.2.1.1), čak i kada je u izvoru upotrebljen termin „izdanje“. Međutim, kada se termin „izdanje“ upotrebljava za izražavanje raspona glasa (na primer Low voice, Ausgabe für hohe Stimme) treba ga tretirati kao podatak o izdanju.

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video-zapisi i nepokretne i pokretne slike

Kod dela koja se izvode, podatak koji se nalazi u izvoru i ukazuje na izdanje ili verziju iz koje je to izvođenje uzeto ne smatra se podatkom o izdanju već može da se navede u području 7.

Elektronski izvori

Termini poput „verzija“, „nivo“ „objava“ ili „ažurirano“ mogu da ukazuju na podatak o izdanju. Međutim, ovi termini se ponekad koriste da naznače veće ili manje izmene u izvoru i stoga ne mogu da budu pouzdan pokazatelj koji označava novo izdanje.

2.1.2 Preuzimanje

Podatak o izdanju se navodi onako kako se pojavljuje u izvoru. Ako se ne pojavljuje u glavnom izvoru podataka, stavlja se u uglaste zagrade. Mogu da se koriste standardne skraćenice (videti A.6.4). Arapskim brojevima se zamenjuju drugi oblici brojeva ili rečima napisani brojevi. Fraze koje objašnjavaju podatak o izdanju se dodaju kada se smatra da su neophodne za identifikaciju izdanja.

Ako se podatak o izdanju sastoji samo ili pretežno od simbola ili drugih elemenata koji ne mogu da se reprodukuju raspoloživim sredstvima (videti A.9), takvi znaci se zamenjuju odgovarajućim rečima ili brojevima koji se stavljaju u uglaste zagrade. Objašnjenje može da se unese u područje 7 (videti 7.2).

Primeri

. — 4th revised ed.
. — 1. ed.
. — 3. Aufl.
. — Nuova ed.
. — Sehr veränderte Aufl.
. — Ungekürzte Ausg.
. — Deutsche Erstausg.
. — Neuaufl. der deutschen Originalausg.
. — 67th ed., complete with street plan
. — 5a ed., con un copioso índice alfabético de materias
. — Novissima ed. (7a), interamente riveduta
. — Ed. 4
. — 3. erw. Aufl.
. — Éd. réduite
. — Ed. 3-GSGS
. — [Three stars] ed.
Urednička napomena: Podatak se pojavljuje kao: ★★★ ed. (Kataloška agencija nije u mogućnosti da reprodukuje zvezdice.)
. — 2e éd. du recueil noté
. — Reprint ed.
. — Hohe Stimme (Originallage)
. — Ed. special
. — Version 3.5
. — 第 3 版

. — 復刻版
. — 버전 2.1

Stariji monografski izvori

Kada se podatak o izdanju preuzima iz glavnog izvora podataka navodi se doslovno. Kada se podatak o izdanju preuzima iz bilo kog drugog izvora mogu da se koriste standardne skraćenice, a arapskim brojevima se zamenjuju druge vrste brojeva ili rečima napisani brojevi. Ako podatak o izdanju nije preuzet iz glavnog izvora podataka, izvor se navodi u području 7.

Primeri

. — The second edition
. — Newly imprinted and very necessary vnto all youthe

2.1.3 Ako se podatak o izdanju ne nalazi u izvoru, mada se zna da izvor sadrži bitne promene u odnosu na prethodna izdanja ili je reprodukcija, može da se unese odgovarajući podatak o izdanju na jeziku glavnog izvora podataka i u skladu sa odredbama 2.1.2. Taj podatak se stavlja u uglaste zagrade. Broj izdanja ne treba dodavati osim kada je jasno da izvor ima svoje mesto u nekom redosledu inače numerisanog izdanja. Objašnjenje se navodi u području 7. Umesto toga, podatak može da se navede samo u području 7.

Primeri

. — [New ed.]
. — [3e éd.]
. — [Reproduction en fac-similé]
. — [Rev. ed]
. — [With a new appendix]
. — [Éd. de Grnoble]
. — [2. Aufl .]
. — [Apr. 1995 issue]
. — [Rev. ed., Aug. 1995]
. — [Version 1.5]
. — [School ed.]
. — [增訂稿本]
. — [영인판]

2.1.4 Podaci o izdanju koji se ne unose u područje izdanja

2.1.4.1 Podatak o izdanju koji je integralni deo nekog elementa drugog područja (kao što je glavni stvarni naslov ili podatak uz naslov) i koji je tretiran kao deo tog elementa (videti 1.1.3.6, 1.3.2) ne ponavlja se u području izdanja.

Primeri

The compact edition of the Oxford English dictionary
ne The Oxford English dictionary. – Compact ed.
ne The compact edition of the Oxford English dictionary. – Compact ed.
The compact version of Symphony
ne Symphony. – Compact version

Kontinuirani izvori

Za serijske publikacije, podaci koji se odnose na numeraciju, oznaku ili hronološku oznaku (na primer *1st edition*, *1916 edition*) navode se u području 3 (videti 3.3).

Podaci koji označavaju redovnu reviziju ili često ažuriranje (na primer *Revised edition issued every 6 months*) tretiraju se pre kao učestalost nego kao podatak o izdanju i navode se u području 7 (videti 7.0.3).

2.1.4.2 Podatak ili podaci o izdanju koji se odnose na jedno ili više dela koja su uključena u izvor, ali nema nadređeni stvarni naslov, ne unose se u područje izdanja, već u područje 1, uz upotrebu konvencionalne interpunkcije (videti 1.1.5.2).

2.1.5 Promene podatka o izdanju

Monografski izvori u više delova

Ako je podatak o izdanju dodat, izostavljen ili izmenjen u narednim delovima, u područje 7 se unosi napomena o toj promeni, pod uslovom da je to važno za korisnike kataloga (videti 7.2.2).

Serijske publikacije

Ako je podatak o izdanju dodat, izostavljen ili izmenjen u narednim sveskama ili delovima, u području 7 se unosi napomena o toj promeni, pod uslovom da je to važno za korisnike kataloga (videti 7.2.2), osim kada dodavanje, izostavljanje ili izmena kao posledicu imaju veću promenu koja bi zahtevala izradu novog opisa (videti A.2.6.2(b)).

Integrativni izvori

Ako se pojavi veća promena u izdanju, izrađuje se novi opis (videti A.2.6.3(a)). Ako je promena manja, menja se opis i u područje 7 se unosi napomena o toj promeni, pod uslovom da je to važno za korisnike kataloga (videti 7.2.2).

2.2 Uporedni podatak o izdanju

Ekvivalent podatku o izdanju na drugom jeziku ili pismu je uporedni podatak o izdanju.

Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi podatak o izdanju na više jezika ili pisama, unosi se podatak na jeziku ili pismu glavnog stvarnog naslova. Ako ovaj kriterijum ne može da se primeni, podatak o izdanju se unosi na osnovu grafičke istaknutosti ili, ako nema razlike u grafičkom smislu, unosi se onaj koji se prvi pojavljuje. Uporedni podatak takođe može da se unese.

Primeri

. — Canadian ed. = Éd. canadienne
. — Students' ed. = Éd. pour les étudiants
. — 2. prerađeno i dopunjeno izd. = 2nd revised and enlarged ed.

Stariji monografski izvori

Kada se u glavnom izvoru podataka nalazi podatak o izdanju na više jezika ili pisama, unosi se podatak koji se prvi pojavljuje. Uporedni podatak takođe može da se unese, i ako se unosi, navodi se zajedno sa pripadajućim podatkom o odgovornosti ili dodatnim podatkom o izdanju onim redosledom kojim se pojavljuje u izvoru.

Primer

. — Troisième edition = The third edition

2.3 Podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdanje

Obavezno ako je dostupno

2.3.1 Podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje mogu da budu vezani za osobe ili kolektivna tela i mogu da označavaju njihovu funkciju, kao što je prerađivač novog izdanja ili pak mogu da imenuju osobu ili kolektivno telo koje je odgovorno za izradu dodataka, dopuna i sličnog u novom izdanju.

Primeri

. — 5th ed. / by C. Ellis
. — Facsimile ed. / edited, with an introduction, by John Goode
. — Rev. version 3.3 / programmer, Kate Maggor
. — Mis à jour / M. Pillot
. — Revised version / photographer, William P. Gottlieb
. — 2. izd. / spremno besedo napisal M. Maticetov
. — 2nd ed. / with a historical time chart newly devised by M.A. Stuart
. — 2nd ed. / with a new epilogue by the author
. — Neuaufl. / herausgegeben und kritisch revidiert von Hans Joachim Moser
. — 2e éd. / préface de Léon-Arthur Elchinger
. — 3rd ed. / with supplementary notes and appendices by H. J. Laski
. — May 1970 script / revised collectively by the Peking Opera Troupe of Peking
. — 改訂第41版 / 沖中重雄編著
. — 제7판 / 이은상 편

2.3.2 Podaci o odgovornosti i pojedinosti o dodacima i drugim pridruženim delovima koji se odnose na izdanje koje se opisuje ili na delove izdanja koje se opisuje, ali ne na sva izdanja tog dela, unose se u skladu sa propisima 1.4 u područje izdanja, ako se nalaze u glavnom izvoru podataka. Kada se takvi podaci ne nalaze u glavnom izvoru podataka, mogu da se unesu u područje 2 u uglastim zagradama ili u područje 7.

Primeri

. — Student version / with new graphics by Gerry Herin
. — English language ed. / with commentary spoken by John Parrinder

2.3.3 Sledeći podaci se unose u područje 1: (a) podaci o odgovornosti koji se očigledno odnose na prvo izdanje ili na sva izdanja dela, (b) podaci o odgovornosti za koje nije jasno da li se odnose samo na jedno ili samo na neka od izdanja dela i (c) pojedinosti o dodacima i drugim pridruženim delovima koji se odnose na izdanje.

2.3.4 Uporedni podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdanje

Uporedni podaci o odgovornosti koji se odnose na izdanje mogu da se unesu.

2.4 Dodatni podatak o izdanju

Obavezno ako je dostupno

2.4.1 Dodatni podatak o izdanju unosi se kada se u izvoru nalazi formalni podatak koji ga identifikuje kao izdanje ili otisak unutar nekog izdanja ili kao izdanje koje je ekvivalentno prvom navedenom izdanju ili kada izvor poseduje značajne razlike u sadržaju u odnosu na druge otiske šireg izdanja kome pripada.

Primeri

. — 3rd ed., repr. with a new pref.
. — 2nd ed., revised issue
. — 2nd ed., rev. version
. — 3rd ed., [with an appendix]
. — English ed., 2nd ed.
. — World's classics ed., new ed. revised, reset and illustrated
. — 4th ed. / revised by H.G. Le Mesurier and E. McIntosh, reprinted with corrections
. — 3rd ed., 2nd (corrected) impression
. — English full ed., 4th international ed.
. — Vollständige Taschenbuchausg., 1. Aufl.

2.4.2 Dodatni podatak o odgovornosti unosi se u skladu sa odredbama 2.1.2 i 2.1.3.

Primeri

. — Amtliche Ausg., 17 Aufl.
. — Abridged ed., 2nd ed.
. — 5th ed., 2nd impression, with corrections
. — Nouvelle impression en facsimilé de la 1re éd. de 1751-1780
. — Interactive ed., 1993 version
. — 2. ed., con nuova prefazione e aggiunta di tre appendici

2.4.3 Dodatni podaci o izdanju koji ukazuju na nepromenjen otisak ili preštampavanje mogu da se unesu.

Primeri

. — 4e éd., 3e tirage
. — 2nd ed., 2nd printing
. — 2., unveränderter Neudruck der 3., völlig neubearbeiteten Aufl.
. — Nouvelle éd., revue et augmentée, 70e mille
. — 3. ed., 4. rist.
. — Versione italiana, ristampa
. — 第 2 版, 第 3 次印刷

2.4.4 Uporedni dodatni podaci o izdanju

Uporedni dodatni podaci o izdanju mogu da se unesu.

2.5 Podatak o odgovornosti koji se odnosi na dodatni podatak o izdanju

Obavezno ako je dostupno

2.5.1 Podaci o odgovornosti koji se odnose na dodatni podatak o izdanju se unose u skladu sa odredbama 2.3.

Primeri

. — Rev. ed. / with revisions, an introduction, and a chapter on writing, by E.C. White, 2nd ed. / with the assistance of Eleanor Gould Packard

. — The second edition, reprinted / with a new preface by Dr. Horace Smith

. — 2nd ed., reissued / with an afterword by the course convener

. — Version 2.4, corr. / with diagrams by Harry Weeks

2.5.2 Uporedni podatak o odgovornosti koji se odnosi na dodatni podatak o izdanju

Uporedni podatak o odgovornosti koji se odnosi na dodatni podatak o izdanju može da se unese.

3 PODRUČJE PODATAKA SPECIFIČNIH ZA GRAĐU ILI VRSTU IZVORA

Uvodna napomena

Područje 3 sadrži podatke koji su jedinstveni za određenu grupu građe ili vrstu izvora. Kada postoji podatak o drugoj vrsti izvora, podatak koji može da se navede u bilo kom drugom području opisa, biće tako i naveden.

Jezik i/ili pismo elemenata u okviru područja 3, raspored elemenata, kao i propisana interpunkcija za ovo područje nalazi se u odredbama za određenu vrstu izvora za koje se koristi ovo područje. To su kartografski izvori (za matematičke podatke), muzikalije (za podatke o muzičkom obliku) i serijske publikacije (za podatke koji se odnose na numeraciju).

Kada je izvor kombinacija građe i vrste izvora za koji se područje 3 koristi (na primer geografska karta koja je serijska publikacija) ili kada se navodi više razmera, područje 3 je ponovljivo.

Kada se područje 3 ponavlja, područje 3 koje je povezano sa sadržajem izvora (na primer podaci o razmeri za kartografske izvore ili podatak o muzičkom obliku za muzikalije) unosi se prvo. Područje 3 za serijske publikacije (podaci o numeraciji) navodi se poslednje.

Primeri

. — Scale 1:250 000 ; universal transverse Mercator proj. – No. 1 (1970)-
. — Scores and parts. – No. 1-
. — Scales differ. – No. 1-

Sadržaj

3.1 Matematički podaci (Kartografski izvori)
3.2 Podatak o muzičkom obliku (Muzikalije)
3.3 Numeracija (Serijske publikacije)

3.1 Matematički podaci (Kartografski izvori)

Područje matematičkih podataka sadrži podatke o razmeri, projekciji, koordinatama i ravnodnevici kartografskih izvora.

Sadržaj

3.1.1 Podatak o razmeri
3.1.2 Podatak o projekciji
3.1.3 Podatak o koordinatama i ravnodnevici

Propisana interpunkcija

A. Za interpunkciju koja prethodi područjima opisa videti A.3.2.
B. Podatku o projekciji prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;).
C. Podaci o koordinatama i ravnodnevici se stavljaju u jedan par okruglih zagrada (( )).
D. Podatku o ravnodnevici prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;).

Interpunkcijski obrasci

. — Podatak o razmeri
. — Podatak o razmeri ; podatak o projekciji
. — Podatak o razmeri ; podatak o projekciji (koordinate ; ravnodnevica)**.** — Podatak o razmeri (koordinate ; ravnodnevica)
. — Podatak o razmeri ; podatak o projekciji (koordinate)
. — Podatak o razmeri (koordinate). - Podatak o razmeri (koordinate)

Glavni izvori

Sam izvor, kontejner, propratna građa. Podaci preuzeti iz izvora koji nije glavni izvor podataka, a koji se unose u ovo područje, navode se u uglastim zagradama.

3.1.1 Podatak o razmeri

Obavezno ako je primenljivo

3.1.1.1 Razmera se navodi kao reprezentativni razlomak izražen kao odnos (1:). Ispred i iza dvotačke nema razmaka. Uz reprezentativni razlomak može da stoji termin „razmera“ ili njegov ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu.

Primeri

. — Scale 1:25 000
. — Escala 1:100 000
. — 1:1 000 000
. — Scale 1:5 000-1:25 000
. — 縮尺 1:50 000
. — 축척 1:100 000

3.1.1.2 Kada se razmera odnosi samo na određeni deo izvora, na to se i ukazuje.

Primeri

. — Scale 1:3 982 200 at equator
. — Scale 1:59 304 960 along meridians

3.1.1.3 Podatak o razmeri se navodi kada je poznat ili kada se izračuna, čak i kada je taj podatak unet u područje 1.

Primer

. — 1:500 000
Glavni stvarni naslov: France au 1:500 000

3.1.1.4 Kada se reprezentativni razlomak preračunava na osnovu podatka o razmeri izraženog rečima, navodi se u uglastim zagradama. Rečima izražena razmera može da se unese prema reprezentativnom razlomku.

Primeri

. — [1:7 200]. 1 pouce pour 100 toises
. — Scale [1:63 360]. 1 inch to 1 mile

3.1.1.5 Kada ne postoji numerički izražena razmera niti razmera izražena rečima reprezentativni razlomak se izvodi iz grafičkog prikaza - gratikule (to jest, 1˚ geografske širine koji prosečno iznosi 111 kilometara) ili mreže, ili poređenjem sa geografskim kartama koje imaju navedenu razmeru i navodi se u uglastim zagradama, pri čemu se ukazuje da je to približna vrednost.

Primeri

. — [Oko 1:1 800 000]
Urednička napomena: Reprezentativni uzorak izračunat iz grafičkog prikaza.
. — Razmera [oko 1:277 740].
Urednička napomena: Reprezentativni uzorak izračunat iz gratikule.
. — 縮尺 [約 1 :432 000
. — 축척 [약 1 :100 000

3.1.1.6 Kada izvor nije nacrtan ili konstruisan prema razmeri, podatak o razmeri se zamenjuje frazom „Bez razmere" ili njenim ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu.

3.1.1.7 Kada razmera izvora nije navedena u glavnom izvoru i kataloška agencija je nije odredila, podatak o razmeri se zamenjuje frazom „Razmera nije navedena" ili njenim ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu.

3.1.1.8 Kada je moguće navesti vertikalnu razmeru, kao kod trodimenzionalnih modela, ona se navodi iza horizontalne razmere. Vertikalna razmera se posebno naznači kao takva.

Primeri

. — Scale 1:1 744 080. Vertical scale [ca 1:96 000]
. — 1:1 000 000. Échelle altimétrique 1:100 000
. — 1:1 744 080 垂直縮尺 1:96 000
. — 축척 1:100 000 — 수직축척 1:100 000

3.1.1.9 Razmera astronomskih karata se izražava uglom u milimetrima po stepenu, u određenoj razmeri.

Primer

. — Razmera 88 mm po 1°

3.1.2 Podatak o projekciji

3.1.2.1 Podatak o projekciji može da se unese kada postoji u izvoru. Kada se utvrđuje iz drugih izvora, podatak o projekciji može da se unese u uglastim zagradama.

3.1.2.2 Podatak o projekciji čini naziv projekcije. Mogu se dodati i fraze koje se odnose na podatak o projekciji. Takve fraze obično sadrže podatke koji se odnose na svojstva projekcije koja može da se primeni samo na izvor koji se opisuje (na primer meridijani i paralele). Mogu da se koriste standardne skraćenice.

Primeri

; proj. conique conforme de Lambert sécante aux parallèles 48° et 77°
; proj. conique conforme de Lambert, parallèles d'échelle conservée 45° et 49°
; proj. de Mercator transverse universelle, ellipsoide de Clarke 1880
; conic equidistant proj. standard parallels 40° and 21° N
; transverse Mercator proj. 10 000 yards India Zone I grid, Everest spheroid
; azimuthal equidistant proj. centered on Nicosia, N 35°10', E 33°22'

3.1.3 Podatak o koordinatama i ravnodnevici

3.1.3.1 Koordinate

Obavezno ako je primenljivo i dostupno

Koordinatama se određuju krajnje granice oblasti koja je pokrivena i navode se ako se nalaze u izvoru, ili mogu da se utvrde ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

3.1.3.2 Za karte sveta koordinate se navode sledećim redosledom:

- krajnja zapadna granica (geografska dužina)
- krajnja istočna granica (geografska dužina)
- krajnja severna granica (geografska širina)
- krajnja južna granica (geografska širina)

Geografska dužina i geografska širina se izražavaju u stepenima (°), minutima (') i sekundama ('') šezdesetinskog sistema (krug od 360°); geografska širina se uvek uzima u odnosu na Grinički početni meridijan.

Stepenima, minutima i sekundama geografske dužine i geografske širine prethode odgovarajuće skraćenice za zapad (W), istok (E), sever (N) i jug (S) ili njihovi ekvivalenti na drugom jeziku i/ili pismu. Dva para geografskih dužina

i geografskih širina se jedni od drugih odvajaju kosom crtom, ispred i iza koje se ne nalazi razmak. Svaka geografska dužina i geografska širina je odvojena od svog para povlakom, ispred i iza koje se ne nalazi razmak.

Primeri

(E 79°–E 86°/N 20°–N 12°)
(E 110°30'–E 120°30'/N 25°15'–N 22°10')
(E 15°00'00"–E 17°30'45"/N 1°30'12"–S 2°30'35")
(W 74°50'–W 74°40'/N 45°5'–N 45°00')
(W 0°2'37"–E 0°0'35"/N 44°5'30"–N 43°45'00")

Geografske karte drugih trodimenzionalnih tela, kao što je Mesec, mogu da imaju koordinate koje se unose u skladu sa koordinatnim sistemom datog trodimenzionalnog tela.

Koordinate mogu da se navedu i kao stepeni izraženi decimalnim brojem.

Primer

(W 95.15°–W 74.35°/N 56.85°–N 41.73°)

3.1.3.3 Rektascenzija i deklinacija

Za astronomske karte se kao koordinate navode rektascenzija od centra karte ili rektascenzija od zapadne i istočne granice pokrivene oblasti karte i deklinacija od centra karte, ili deklinacija od severne i južne granice pokrivene oblasti karte.

Rektascenzija se označava sa „RA“ ili ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu – iza čega slede sati i, ako je neophodno, minuti i sekunde dvadesetčetvorčasovnog časovnika.

Deklinacija se označava sa „Decl.“ ili ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu – iza čega slede stepeni (°) i, ako je neophodno, minuti (') i sekunde (") šezdesetinskog sistema (krug od 360°), uz korišćenje znaka plus (+) za severnu trodimenzionalnu hemisferu i znaka minus (-) za južnu trodimenzionalnu hemisferu.

Rektascenzije i deklinacije se jedne od drugih odvajaju kosom crtom, ispred i iza koje se ne nalazi razmak. Kada se navode dve rektascenzije i dve deklinacije, svaka rektascenzija i deklinacija je sa svojim parom povezana rečju „prema“ ili njenim ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu.

3.1.3.4 Ravnodnevica

Kada se navode koordinate, takođe može da se navede i podatak o ravnodnevici. Ravnodnevica se izražava godinom kojoj prethodi reč „ravnodnevica“ ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu. Podatak o epohi se dodaje kada je poznato da se on razlikuje od ravnodnevice i ti podaci se odvajaju zarezom; epoha se označava rečju „epoha“ ili njenim ekvivalentom na drugom jeziku i/ili pismu.

Primeri

(RA 16 h 30 min prema 19 h 30 min/Decl. -16° prema -49° ; ravnodnevica 1950, epoha 1948)
(RA 16 h/Decl. -23° ; ravnodnevica 1950)
(RA 2 h/Decl. +30° ; ravnodnevica 1950)
(RA 2 h 00 min prema 2 h 30 min/Decl. -30° prema 45° ; ravnodnevica 1950)
(ゾーン +30° ; 分点 1950)
(존+40 ; 분점 1948)

Za karte čiji centar čini neki pol naznači se i krajnja granica deklinacije.

Primer

(Centar na Južnom polu/Decl. granica -60°)

3.2 Podatak o muzičkom obliku (muzikalije)

Obavezno ako je dostupno

Područje 3 za muzikalije sadrži podatak o muzičkom obliku i uporedni podatak o muzičkom obliku. Podatak o muzičkom obliku je izraz ili fraza koja predstavlja fizički oblik predstavljanja muzikalije. Pojedinosti o fizičkim delovima izvora se navode u području materijalnog opisa (videti 5.1).

Podatak o muzičkom obliku se ne navodi za dela za solo instrumente ili za instrumente na kojima se svira u nizu, delima za samo jedan glas ili delima za samo jedan glas i jedan prateći instrument.

Sadržaj

3.2.1 Podatak o muzičkom obliku
3.2.2 Uporedni podatak o muzičkom obliku

Propisana interpunkcija

A. Za interpunkciju koja prethodi područjima opisa videti A.3.2.
B. Svakom uporednom podatku o muzičkom obliku prethode razmak, znak jednako, razmak (=).

Glavni izvori

Sam izvor, uz poštovanje sledećeg redosleda izvora: naslovna strana, prva strana muzikalije, korice, druge preliminarne strane, korice, kolofon, ostali delovi izvora. Podatak koji nije preuzet iz izvora navodi se u uglastim zagradama, ako se navodi u ovom području.

3.2.1 Podatak o muzičkom obliku

3.2.1.1 Podatak o muzičkom obliku se navodi u onom obliku u kome se pojavljuje u izvoru. Fraze koje su objašnjenja se dodaju na kraju podatka o muzičkom obliku kada se to smatra važnim za korisnike kataloga. Dalja objašnjenja mogu da se navedu u području 7 (videti 7.3.2).

Primeri

. — Full score
. — Orchester-Partitur
. — Partitur mit untergelegtem Klavierauszug
. — Score and set of parts
. — Partition, reproduction du manuscrit de l'auteur
. — Miniature score
. — Partitur [und Solostimme]

3.2.1.2 Kada se podatak o muzičkom obliku ne nalazi u izvoru, odgovarajući podatak može da se navede u uglastim zagradama, na jeziku ili pismu glavnog stvarnog naslova i/ili pismu koji je izabrala kataloška agencija.

Primer

. — [Partition et parties]

3.2.2 Uporedni podatak o muzičkom obliku

Kada se u izvoru javljaju podaci o muzičkom obliku na više jezika i/ili pisama, kao podatak o muzičkom obliku se navodi prvi koji se pojavljuje. Uporedni podatak može da se navede.

Primer

. — Játszópatitúra = Playing score

3.3 Numeracija (Serijske publikacije)

Obavezno ako je dostupno

Područje numeracije sadrži numeričku oznaku i/ili hronološku oznaku prve i/ili poslednje sveske ili dela serijske publikacije.

Datumi uneti u područje 3 mogu, ali ne moraju, da budu identični sa datumima unetim u područje 4.

Ako prva i/ili poslednja sveska ili deo ili zamena za njih nije dostupna, u područje 7 može da se unese bilo koji podatak o prvoj i/ili poslednjoj svesci ili delu (videti 7.3.3.2). Ako i prva i poslednja sveska ili deo ili zamena za njih nije dostupna, područje 3 se izostavlja. Ako opis nije zasnovan na prvoj i/ili poslednjoj svesci ili delu, u područje 7 se unose podaci o korišćenoj svesci ili više njih, ili delu ili više njih (videti 7.9.).

Podaci o numeraciji koji se razlikuju od onih koji se odnose na prvu i/ili poslednju svesku ili deo se takođe mogu uneti u područje 7 (videti 7.3.3).

Pri opisu faksimilne reprodukcije ili druge fotografske reprodukcije navodi se numerička oznaka i/ili hronološka oznaka originalne serijske publikacije.

Sadržaj

3.3.1 Struktura područja numeracije
3.3.2 Numerička oznaka
3.3.3 Hronološka oznaka
3.3.4 Preuzimanje
3.3.5 Uporedni sistem numeracije
3.3.6 Alternativni sistem numeracije
3.3.7 Novi niz numeracije

Propisana interpunkcija

A. Za interpunkciju koja prethodi područjima opisa videti A.3.2.
B. Crtica (-) posle broja i/ili datuma prve sveske ili dela serijske publikacije povezuje ovu numeraciju sa brojem i/ili datumom poslednje sveske ili dela serijske publikacije, ili označava da se serijska publikacija

nastavlja. Ukoliko je naveden samo broj i/ili datum poslednje sveske ili dela, broju i/ili datumu prethodi crtica (-).
C. Kada postoje i numerička i hronološka oznaka, datum se unosi u okruglim zagradama (( )) posle broja, osim ako je broj deo datuma.
D. Drugom i svakom sledećem sistemu numeracije (alternativna numeracija ili numeracija na drugom jeziku ili prema drugom kalendaru) koji se pojavljuje u istim sveskama kao i u prvoj prethode razmak, znak jednako, razmak (=).
E. Oznaci svakog novog niza numeracije prethodi razmak, tačka-zarez, razmak (;).

Interpunkcijski obrasci

. — Datum prve sveske ili dela-datum poslednje sveske ili dela
. — Datum prve sveske ili dela-
. — Broj prve sveske ili dela-broj poslednje sveske ili dela
. — Broj prve sveske ili dela-
. — Broj prve sveske ili dela (datum prve sveske ili dela)-broj poslednje sveske ili dela (datum poslednje sveske ili dela)**.** — Broj prve sveske ili dela (datum prve sveske ili dela)-
. — Broj poslednje sveske ili dela (datum poslednje sveske ili dela)
. — Broj prve sveske ili dela-broj poslednje sveske ili dela = drugi broj prve sveske ili dela-drugi broj poslednje sveske ili dela
. — Broj prve sveske ili dela-broj poslednje sveske ili dela ; broj prve sveske ili dela sa novim nizom numeracije-broj njegove poslednje sveske ili dela
. — Broj prve sveske ili dela-broj poslednje sveske ili dela ; podatak o novom nizu, broj njegove prve sveske ili dela-broj njegoveposled nje sveske ili dela.

Glavni izvor

Sam izvor. Podatak koji je preuzet iz izvora koji nije nijedan od glavnih izvora u ovom području navodi se u uglastim zagradama.

3.3.1 Struktura područja numeracije

Područje numeracije sadrži numeričku oznaku i/ili hronološku oznaku prve sveske ili dela iza koga sledi crtica. Ukoliko je serijska publikacija zaključena, iza crtice sledi numerička oznaka i/ili hronološka oznaka poslednje sve-

ske ili dela. Ako se navodi i numerička oznaka, hronološka oznaka se unosi u okruglim zagradama. U suprotnom se hronološka oznaka navodi bez okruglih zagrada.

3.3.2 Numerička oznaka

Numerička oznaka se navodi onako kako je navedena u svesci ili delu, osim što se drugačiji ili brojevi napisani rečima zamenjuju arapskim brojevima, a višestruki nivoi numeracije se navode hijerarhijskim redosledom. Numerička oznaka može da sadrži alfabetske ili druge znakove kao i brojeve. Reči sadržane u oznaci mogu da se skraćuju.

Primeri

. — Bd. 1-
. — Vol. 1, no. 1-
. — Bd. 1–Bd. 70
. — 1号 -
. — 제1호–

3.3.3 Hronološka oznaka

Numerička oznaka se navodi onako kako je navedena u svesci ili delu. Reči sadržane u oznaci mogu da se skraćuju.

Primeri

. — 15 Jan. 1970-
. — Mai 1972-
. — 1925-
. — 1916 ed.-
. — 2e trimestre 1973-
. — 1980/1981-
. — 1936–1965

3.3.4 Preuzimanje podatka o numeraciji

3.3.4.1 Ako numeracija svezaka ili delova serijske publikacije sadrži i numeričku i hronološku oznaku, navode se obe oznake. Hronološka oznaka se navodi posle numeričke, u okruglim zagradama.

Primeri

. — Vol. 1, no. 1 (Jan. 1971)-
. — Vol. 1 (1960)-
. — 1号 (昭和 21年 1 月)
. — 제 1 권 제 1 호 (1980 년 1 월)

3.3.4.2 Kada je serijska publikacija prestala da izlazi, numeracija poslednje sveske ili dela se navodi posle numeracije prve sveske ili dela.

Primeri

. — Vol. 1, no. 1 (Jan. 1971)–vol. 5, no. 12 (Dec. 1975)
. — 1971, no. 1 (Jan. 1971)-1975, no. 12 (Dec. 1975)
. — Bd. 5 (1957/63)-Bd. 6 (1964/70)
. — 1巻 1号 (大正 8年 4月) — 36巻 2号 (昭和 30年 2月)
. — 1호 (1988년 7 월) — 30 호 (1990년 12 월)

3.3.4.3 Kada oznaka sadrži više brojeva, meseci, godina itd., odvojenih crticom, umesto crtice se koristi kosa crta kako bi se izbegla zabuna sa crticom koja odvaja oznaku prve i poslednje sveske.

Primeri

. — No. 1/2-
Urednička napomena: Na svesci je oznaka: Number 1–2.
. — 1999/2000-
Urednička napomena: Na svesci je oznaka: 1999-2000.
. — Aug./Sept. 1970-
Urednička napomena: Na svesci je oznaka: August-September 1970.

3.3.4.4 Nepotpuni, netačni ili pogrešno napisani podaci se upotpunjuju ili ispravljaju umetanjem podatka koji nedostaje ili navođenjem ispravnog podatka u uglastim zagradama.

Primeri

. — [19]76-
. — Vol. 1 ([19]83)-
. — 1986 [i.e. 1968]-
. — Vol. 20 [i.e. 21] (1846)-
. — [19]85, 1-[19]93, 3

3.3.4.5 Kada numeracija sadrži broj koji je deo datuma, broj se obično unosi posle datuma.

Primeri

. — 1971, no. 1 (Jan. 1971)-
. — 1967, no. 1-
. — [19]85, 1-
Uredničkа napomena: Na svesci se pojavljuje broj 1–85.

3.3.4.6 Datumi koji nisu po gregorijanskom kalendaru beleže se onako kako se nalaze u izvoru podataka. Ekvivalentni datumi gregorijanskog kalendara, ukoliko se ne pojavljuju u serijskoj publikaciji, dodaju se u uglastim zagradama.

Primeri

. — 1353 [1979]-
. — No 1 (22 haha 85 E.P. [27 oct. 1957])-
. — No 1 (3 niv. an 6 [23 déc.. 1797])-
. — No 1 (15 clinamen 77 E.P. [6 avr.. 1950])-no 28 (1er absolu 85 E.P. [8 sept. 1957])

3.3.4.7 Kada je serijska publikacija nastavak jedne ili više drugih serijskih publikacija (videti A.2.6), unosi se numerička i/ili hronološka oznaka prve sveske ili dela nove serijske publikacije.

Primeri

. — Bd. 5 (1957/63)-
. — 6 (1963)-

3.3.4.8 Ako je serijska publikacija prestala da izlazi i broj i/ili datum prve sveske ili dela nije poznat, navodi se samo broj i/ili datum poslednje sveske ili dela.

Primer

. — -årg. 38, n:r 4 (26. mars 1892)

3.3.4.9 Ako je serijska publikacija prestala da izlazi posle jedne sveske, numeracija te sveske se navodi bez crtice.

Primer

. – Vol. 1, pt. 1 (Dec. 1989)

3.3.4.10 Ako prvoj svesci ili delu nedostaje bilo kakva numeracija, ali naredne sveske ili delovi definišu obrazac za označavanje, numeracija za prvu svesku ili deo daje se po tom obrascu. Ako podaci o oznakama narednih svezaka ili delova nisu dostupni, unosi se *[No. 1]-* (ili njegov ekvivalent na jeziku glavnog stvarnog naslova) ili hronološka oznaka za prvu svesku ili deo, kako je prikladno.

Primeri

. — [Pt. 1]-
Urednička napomena: Naredne sveske su numerisane Part 2, Part 3, itd.
. — [No. 1]-
. — [1968]-
Urednička napomena: Godišnji izveštaj za koji je prikladnija hronološka oznaka.
. — [第1号]-
. — [1호]

3.3.5 Uporedni sistem numeracije

Ako u svesci ili delu postoje oznake na više jezika ili pisama, navodi se oznaka koja je na jeziku i pismu glavnog stvarnog naslova. Ako ovaj kriterijum ne može da se primerni, navodi se oznaka koja je prva po redu. Uporedna oznaka takođe može da se navede.

Primeri

. — Vol. 20-

ili

. — Vol. 20- = T. 20- = Bd. 20-
. — 1976, broj 1 (1 siecenj = 1 jan.)-

3.3.6 Kada na svesci ili delu sistem numeracije sadrži više numeracija i/ili hronoloških oznaka po različitim kalendarima, svi brojevi i oznake se unose u područje 3.

Primeri

. — Bd. 1, Nr. 1 (Frühling 1970)- = Nr. 1-
. — Bd. 1, Nr. 1 (Frühling 1970)-Bd. 6, Nr. 3 (Winter 1975) = Nr. 1-Nr. 24
. — Vol. 6, no. 2- = Vol. 13, no. 3 (Mar. 1969)-
Urednička napomena: Svaka sveska nastavlja numeraciju prethodna dva naslova.
. — No 1 (13 sept. 1797 = 27 fruct. an 7)-
. — 11 卷 1 号 (1958)— = 101 号 (1958)
. — 17 권 6 호 (1989)— = 130 호 (1989)
. — No 188 (22 oct. 1796 = 1er brum. an 5)-no 500 (4 sept. 1797 = 18 fruct. an 5)

3.3.7 Novi niz numeracije

Kada serijska publikacija usvaja novi niz numeracije, ali nije potrebno raditi novi opis, unosi se numeracija prvobitnog niza, a iza nje sledi numeracija novog niza. Obično serijska publikacija nosi oznaku kao što je „nova serija", „druga serija" itd., da označi da je u pitanju novi niz numeracije, ne nova serijska publikacija. Oznaka novog niza se navodi ako postoji, a iza nje slede zarez i nova numeracija.

Primeri

. — Bd. 1 (1962)-Bd. 6 (1967) ; n.F., Bd. 1 (1968)-
. — Vol. 1, no. 1 (Jan. 1941)-vol. 4, no. 5 (May 1950) ; n.s., vol. 1, no. 1 (June 1950)-vol. 2, no. 12 (May 1952)
. — Vol. 1, no. 1 (Mar. 1950)-vol. 4, no. 5 (Aug. 1954) ; Dec. 1954-
. — Vol. 1 (1921)-vol. 19 (1939) ; n.s., vol. 1 (1946)-vol. 30 (1975) ; vol. 50 (1976)-
. — Vol. 1, no. 1 (Nov. 23, 1936)-vol. 73, no. 25 (Dec. 29, 1972) ; vol. 1, no. 1 (Oct. 1978)-
. — 31 Mar. 1961-26 Sept. 1969 ; year 1, no. 1 (1 Oct. 1969)-
. — T. 12, 40/41 (jan.-juil. 1962)-t. 27, 103 (déc. 1977) ; nuova serie, 1/2 (sett. 1978)-
. — 1-v. 101 ; new ser., v. 1-

4 PODRUČJE IZDAVANJA, PROIZVODNJE, DISTRIBUCIJE I TAKO DALJE

Uvodna napomena

Područje izdavanja, proizvodnje, distribucije itd., sadrži mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije; naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera; godinu izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije; mesto štampanja ili proizvodnje; naziv štampara ili proizvođača i godinu štampanja ili proizvodnje. Svi elementi su definisani u rečniku.

Termin „izdavanje, proizvodnja, distribucija itd." označava sve aktivnosti koje se odnose na izdavanje, proizvodnju, distribuciju i objavljivanje izvora. Područje 4 se koristi i za unos podataka o fizičkoj izradi izvora, ali se oni razlikuju od podataka o izdavanju, proizvodnji, distribuciji itd., mada te aktivnosti može da obavlja ista osoba ili kolektivno telo. Kada osoba ili kolektivno telo obavlja i poslove izdavanja, proizvodnje, distribucije itd., kao i fizičke izrade izvora, ili kada nije sigurno da li je osoba ili kolektivno telo odgovorno za izdavanje, proizvodnju, distribuciju itd., ili samo za fizičku izradu, podatak se tretira kao da se odnosi na izdavanje, proizvodnju, distribuciju itd.

Savremene funkcije izdavača, prodavaca knjiga, štampara i distributera u starijim monografskim izvorima često nisu razdvojene. Ukoliko nije drugačije naznačeno, termini „mesto izdavanja, štampanja, distribucije itd." i „naziv izdavača, štampara itd." koriste se da označe mesto i naziv izdavača, prodavca knjiga, štampara ili distributera.

Sadržaj

4.1 Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije
4.2 Naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera
4.3 Godina izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije
4.4 Mesto štampanja ili proizvodnje
4.5 Naziv štampara ili proizvođača
4.6 Godina štampanja ili proizvodnje

Propisana interpunkcija

A. Za interpunkciju koja prethodi područjima opisa videti A.3.2.
B. Drugom ili sledećem mestu izdavanja prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;), ukoliko se ne navodi reč ili fraza koja je veznik.
C. Svakom nazivu prethode razmak, dvotačka, razmak (:), osim u slučaju kada je navedeni drugi ili sledeći izdavač, proizvođač, distributer itd. povezan veznikom ili frazom.
D. Uporednom podatku prethode razmak, znak jednako, razmak (=).
E. Godini prethode zarez i razmak (,).
F. Crtica posle datuma izdavanja prve sveske ili dela, ili prve iteracije kontinuiranog izvora, povezuje taj datum sa datumom poslednje sveske ili dela ili poslednje iteracije izvora, ili ukazuje na to da se izvor nastavlja.
G. Mesto štampanja ili proizvodnje, naziv štampara ili proizvođača i godina štampanja ili proizvodnje (kod starijih monografskih izvora, kada se unose kao podatak koji se razlikuje od podatka o izdavanju) navode se u okruglim zagradama (( )). Unutar zagrada se koristi ista interpunkcija kao i u tačkama B, C i E.

Elementi u ovom području mogu da se ponavljaju u obliku obrasca koji odgovara izvoru koji se opisuje.

Interpunkcijski obrasci

. — Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina
. — Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača ; mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina
. — Mesto izdavanja ili proizvodnje ; mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina (mesto štampanja ili proizvodnje : naziv štampara ili proizvođača, godina)
. — Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina ; mesto distribucije : naziv distributera, godina
. — Mesto izdavanja ili proizvodnje ; mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina (mesto štampanja ili proizvodnje ; mesto štampanja ili proizvodnje: naziv štampara ili proizvođača, godina)

. — Mesto izdavanja ili proizvodnje = uporedni podatak o mestu izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina
. — Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača = uporedni podatak o mestu izdavanja ili proizvodnje: uporedni podatak o nazivu izdavača ili proizvođača, godina
. — Mesto distribucije : naziv distributera, godina (mesto štampanja ili proizvodnje : naziv štampara ili proizvođača, godina)
. — Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača, godina (mesto štampanja ili proizvodnje : naziv štampara ili proizvođača)
. — Mesto izdavanja ili proizvodnje : naziv izdavača ili proizvođača : naziv izdavača ili proizvođača, godina
. — Mesto distribucije : naziv distributera, godina
. — Mesto izdavanja : naziv izdavača ; mesto proizvodnje : naziv distributera, godina ; mesto distribucije : naziv distributera, godina

Glavni izvori podataka

Ako se u ovom području navodi podatak koji nije preuzet iz nekog od sledećih glavnih izvora podataka nego iz nekog drugog izvora, navodi se u uglastim zagradama. Međutim, ako se različiti elementi ovog područja nalaze u različitim izvorima informacija, možda će biti neophodno da se ovi elementi kombinuju iz različitih izvora.

Preporučeni redosled izvora je:

Štampani tekstualni izvori i muzikalije

Naslovna strana, prva strana muzičkog dela, korice, kolofon, drugi delovi izvora.

Stariji monografski izvori

Naslovna strana, zamena za nju, kolofon.

Kartografski izvori, viševrsni izvori, zvučni zapisi, video-zapisi, nepokretne i pokretne slike i elektronski izvori

Sam izvor, kontejner, propratna građa.

4.1 Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije

Obavezno

4.1.1 Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije je naziv mesta, koji je u glavnom izvoru podataka povezan sa nazivom izdavača, proizvođača ili distributera (videti 4.2). Ako izdavač, proizvođač ili distributer nije imenovan, onda je to mesto u kome je izvor izdat ili distribuiran.

Primeri

. — London
. — Baltimore
. — Москва

4.1.2 Ako se zna da je podatak koji se pojavljuje u glavnom izvoru podataka netačan, ispravka može da se unese u uglastim zagradama (videti A.8) i/ili se navodi u području 7 (videti 7.4.1).

Primeri

. — Dublin
Napomena: Poznato je da je izdato u Belfastu.
. — Paris [i.e. Leiden]
Uredničка napomena: Poznato je da je izdato u Lajdenu.
. — London [i.e. Agen]
Napomena: Izdato u Agenu.

ili

. —London
Napomena: Izdato u Agenu.
. – Tripilo [i.e. Dablin]
Napomena: Mesto izdavanja je izmišljeno; Biblioteka Hangtington je utvrdila da je mesto idavanja Dablin.

ili

. – Tripilo
Napomena: Mesto izdavanja je izmišljeno; Biblioteka Hangtington je utvrdila da je mesto idavanja Dablin.

. — Zippelzerbst gedruckt durch Flachslanden [i.e. Leipzig : Johann Heinrich Ellinger]

Napomena: Mesto izdavanja i izdavač su izmišljeni; izdavač je utvrđen na osnovu izdavačke oznake (VD17 23:321271P).

4.1.3 Ako je više mesta izdavanja povezano sa nazivom jednog izdavača, proizvođača ili distributera, unosi se mesto koje je grafički najistaknutije, a ako nema razlike u grafičkom smislu, prvo po redu koje se pojavljuje. Ako nema razlike u grafičkom smislu i mesta nisu data nekim redosledom, unosi se mesto koje se smatra najznačajnijim za korisnike kataloga.

Stariji monografski izvori

Ako postoje dva ili više mesta izdavanja, štampanja i/ili distribucije itd., i kada drugo ili sledeća mesta nisu jezički povezana sa nazivom izdavača, štampara i/ili distributera itd., sva mesta se unose onim redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

Primeri

. — London; York
. — A Lausanne & se trouve à Paris

4.1.4 Može da se unese i drugo ili sledeće mesto.

Primeri

. — London ; Chicago
. — Köln ; Paris
. — København ; Oslo
. — Barcelona ; Lisbon
. — Berlin ; Köln ; Frankfurt am Main

4.1.5 Ako se drugo ili sledeće mesto izostavi, izostavljanje može da se označi skraćenicom „etc.“ ili njenim ekvivalentom na drugom pismu, i to u uglastim zagradama (videti i 4.2.4).

Primeri

. — Wien [etc.]
. — Москва [и др.]
. — London ; New York ; Paris [etc.]
. — Toronto [etc.]

4.1.6 Ako se unose nazivi više izdavača ili proizvođača (videti 4.2.3), mesto izdavanja ili proizvodnje za svakog izdavača ili proizvođača se unosi neposredno pre njegovog naziva, osim ako je mesto isto kao i za prvog navedenog izdavača ili proizvođača.

Primeri

. — New York : Columbia University ; Boston : Computer Research Institute
. — Paris : Gallimard : Julliard

4.1.7 Ako se navode i izdavač ili proizvođač i distributer (videti 4.2.5), mesto distribucije se navodi samo ako se razlikuje od mesta izdavanja ili proizvodnje.

Primeri

. — Washington, D. C. : Smithsonian Institution ; New York : distributed by W.W. Norton
. — Washington, D.C. : U.S. Bureau of the Census ; Rosslyn, Va. : distributed by DUALabs
. — Boulder : East European Monographs ; New York : Columbia University Press [distributor]

4.1.8 Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije unosi se u onoj ortografskoj i gramatičkoj formi u kojoj se pojavljuje u izvoru.

Primeri

. — V Praze
. — Frnkfurt am Main
. — Pestini
. — Torino

Stariji monografski izvori

Predlozi koji prethode nazivu mesta izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije se unose kao i druge propratne reči ili fraze koje su povezane sa nazivom, ali nisu jezički povezane sa nazivom, adresom ili oznakom izdavača, štampara itd. Tako povezane reči i fraze se preuzimaju sa nazivom izdavača, proizvođača i/ili distributera (videti 4.2.6).

Primeri

. — A Lyon
. — In London
. — Imprinted at London
. — Impressum ... Venetiis
. — Nouvelleme[n]t i[m]primee a Paris
. — London printed

Uredničkа napomena: Podatak o izdavanju, proizvodnji, distribuciji itd. glasi: „London printed, in the year 1742".

Kada se naziv mesta izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije uzima iz naziva izdavača, proizvođača i/ili distributera, navodi se u uglastim zagradama.

Mesto ili mesta izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije, koja se pojavljuju uz naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera, preuzimaju se kao deo naziva izdavača, štampara, distributera, a takođe se navode, u uglastim zagradama, i kao mesto ili mesta izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije.

Primeri

. — [London] : sold by T. Richardson in London
. — [Bresslaw] : bey Caspar Closemann, Buchhändlern in Bresslaw zubefinden
. — [London] : Philadelphia printed, London reprinted for C. Dilly

Kada se naziv mesta pojavljuje u formulacijama oba podatka, navode se na oba mesta.

Primer

. – In Fiorenza : stampato in Fiorenza appresso Lorenzo Torrentino

Napomena: Podatak o štampanju preuzet iz kolofona.

Kada je u izvoru navedena adresa ili oznaka izdavača, štampara itd., ali bez naziva grada ili okruga, naziv grada se dodaje u uglastim zagradama kao mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije, a adresa ili oznaka su sastavni deo podatka o izdavaču, proizvođaču i/ili distributeru ili su podatak o izdavaču, proizvođaču i/ili distributeru.

Primeri

. — [London]
Urednička napomena: Podatak o izdanju glasi: J. Pitts, Printer and Toy Warehouse, 6 Great St. Andrew Street, 7 Dials

. — [Paris]
Urednička napomena: Podatak o izdavnju glasi: a l'enseigne de l'éléphant (the trade sign of a Paris printer)

. — [London]
Urednička napomena: Podatak o izdavnju glasi: sold in St. Paul's Churchyard.

Kada se mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije pojavljuje samo kao deo nekog drugog područja i kao takvo je i uneto, ili je preuzeto ili izvedeno iz naziva izdavača, proizvođača i/ili distributera, ili je poznato samo na osnovu podatka van glavnog izvora podataka za to područje (uključujući i izvore van izvora), navodi se u uglastim zagradama i u standardizovanom obliku koji je izabrala kataloška agencija. Objašnjenje se navodi u području 7.

Primeri

. — [Köln]
Urednička napomena: Standardni oblik naziva koji je izabrala kataloška agencija u Nemačkoj.

. — [London]
Napomena: U Knjižarski registar uneto kao „trgovac knjigama iz Londona.

. — [Bayreuth] : impensis Orphonatrophei Baruthini, [1738] ([Bayreuth] : typis Fridireci Eliae Dietzelii)

. — [Leipzig] : sumptibus Iohannis Fritzschi, bibl. Lips., [1674] ([Weissenfels] : literis Johannis Brühlaei, Gymn. Weissenf. typogr.)
Napomena: Cf. VD17 14:052745K

. — [Venetiis] : Academia Veneta

4.1.9 Dodaci mestu izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije

Ako se smatra da je neophodno za identifikaciju, nazivi šireg područja, kao što su naziv zemlje, države i sl., dodaju se uz mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije. Ako se takav podatak preuzima iz glavnog izvora podataka, pret-

hodi mu zarez, ili se stavlja u uglaste zagrade kada se preuzima iz nekog drugog izvora.

Primeri

. — Washington, D.C.
. — Cambridge, Mass.
. — Santiago [Chile]
. — London [Ontario]
. — Cambridge [England]
. — London, Ontario
. — New Haven ⌈Connecticut]
. — 府中 [東京]
. — 고성군[강원도]

Ako se smatra da je neophodno za identifikaciju, uz mesto izdavanja dodaje se i puna adresa izdavača, proizvođača ili distributera. Takav podatak se stavlja u okrugle zagrade, ako se preuzima iz glavnog izvora podataka, ili u uglaste zagrade, ako se preuzima iz drugoga izvora (videti i 4.2.8 za adresu navedenu kao deo identifikacionog podatka izdavača ili štampara).

Primeri

. — London [37 Pond Street, N.W.3]
. — St-Bruno-de-Montarville, Québec (1985 La Duchesse)
. — Vancouver (571 Howe Street)
. — [England] : Glyndebourne Festival Opera, 1977 ; New York (P.O. Box 153, Ansonia Station, New York, N.Y. 10032) : [distributed by] Video Arts International, 1985

Urednička napomena: Nije poznato mesto gde je Glyndebourne Festival Opera smešten (videti 4.1.12.)

. — Cupertino, CA (10648 Gascoigne Dr., Cupertino 95014)
. — Paris (66, avenue de Versailles, 75016)

4.1.10 Ako se smatra da je neophodno za identifikaciju, dodaje se, u uglastim zagradama, alternativna ili ispravljena verzija mesta izdavanja (videti A.8). Za ispravke se koristi skraćenica „i.e." (videti 4.1.2).

Primeri

. — Christiania [Oslo]
. — Lerpwl [Liverpool]
. — Leningrad [St. Petersburg]
. — Lodnon [i. e. London]
. — Florentia [Florence]
. — 江府 [江戸]
. — 황셩 [서울]

4.1.11 Uporedni podatak o mestu izdavanja

4.1.11.1 Kada se naziv mesta izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije pojavljuje u glavnom izvoru podataka na više jezika ili pisama, navodi se naziv na jeziku i pismu glavnog stvarnog naslova. Ako ovaj kriterijum nije moguće primeniti, navodi se oblik naziva koji je grafički istaknut, a ako ne postoji razlika u grafičkom smislu, navodi se oblik naziva koji se pojavljuje prvi.

4.1.11.2 Uporedni podatak može da se navede.

Primeri

. — Genf = Genéve
. — Bern = Berne
. — Nueva York = New York

Stariji monografski izvori

Prvo se unosi oblik naziva koji se prvi pojavljuje, a nakon njega se navode drugi oblici naziva, onim redosledom kojim se pojavljuju u glavnom izvoru podataka.

4.1.12 Ako se mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije ne pojavljuje u glavnom izvoru podataka, naziv poznatog grada ili mesta se unosi u uglastim zagradama. Ako je grad ili mesto nesigurno ili nepoznato, unosi se naziv pretpostavljenog grada ili mesta u uglastim zagradama i iza njega sledi znak pitanja. Može da se doda i ime šireg područja kao što je zemlja, država itd. Objašnjenje može da se unese u područje 7.

Primeri

. — [Hamburg?]
. — [Evry]
. — [Paris]
. — [Prague?]
. — [Amsterdam?]
. — [Fawsley?]
. — [Portland, Maine?]
. — [大坂?]
. — [서울]

4.1.13 Ako naziv grada ili mesta ne može da se utvrdi, unosi se naziv države, pokrajine ili zemlje, prema istim odredbama koje se primenjuju pri unosu naziva gradova ili mesta.

Primeri

. — Canada
Urednička napomena: Poznato kao mesto izdavanja, pojavljuje se u glavnom izvoru.
. — [Aragon]
Urednička napomena: Poznato kao mesto izdavanja, pojavljuje se van glavnog izvora.
. — [Guatemala?]
Urednička napomena: Nesigurno, ali verovatno mesto izdavanja.

4.1.14 Ako mesto nikako ne može da se utvrdi, unosi se skraćenica „s. l." (*sine loco*) ili njen ekvivalent na nekom drugom pismu, u uglastim zagradama.

Primeri

. — [S. l.]
. — [Б. м.]
. — [出版地不详]
. — [出版地不明]
. — [발행지불명]

4.1.15 Promena mesta izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije

Stariji monografski izvori

Ako je bibliografski opis izrađen za izvor koji je ili objavljen u više fizičkih delova, a podatak o mestu izdavanja, proizvodnje i/ili distribuciji svakog dela se menja tokom izdavanja, ili za izvor koji sadrži zasebne naslovne strane sa mestima izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije koje se razlikuju od one koja se odnosi na ceo izvor, podaci o mestu izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije, prvog ili prethodnog dela se unose, a mesta izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije ostalih delova se navode u području 7. (Videti i 4.2.13)

Primer

. — Stuttgart ; Tübingen
Napomena: Sv. 33–40 imaju podatke o mestu izdavanja koji se razlikuju: Stuttgart ; Augsburg

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Ako se u narednim sveskama ili delovima mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije promeni, kasnije mesto se navodi u području 7 (videti 7.4.2.), u slučaju da se to smatra neophodnim za identifikaciju ili je važno iz nekog drugog razloga za korisnike kataloga.

Integrativni izvori

Ako se u narednim iteracijama mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije promeni, opis se menja, a ranije mesto se navodi u području 7 (videti 7.4.2), u slučaju da se to smatra neophodnim za identifikaciju ili je važno iz nekog drugog razloga za korisnike kataloga.

4.2 Naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera

Obavezno

4.2.1 Naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera se odnosi na osobu ili kolektivno telo koje obavlja poslove izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije, ili druge aktivnosti koje se odnose na objavljivanje izvora.

Kada se na izvorima kao što su gramofonske ploče, kasete, i slično, robna marka pojavljuje u kombinaciji sa nazivom izdavača ili producentske kuće, ona se ne unosi u područje izdavanja, proizvodnje, distribucije itd. Ona može da se unese u područje izdavačke celine ako se smatra da je robna marka i naziv izdavačke celine (videti područje 6), ili u područje standardnog identifikatora izvora i uslovima dostupnosti ako je robna marka propraćena kataloškim brojem (videti područje 8.1.4).

Stariji monografski izvori

Ovaj element sadrži naziv izdavača, distributera, knjižara i (ako se nalazi u glavnom izvoru podataka za ovaj element) štampara izvora ili više njih, zajedno sa podatkom koji se odnosi na mesta tih aktivnosti i podacima o štampanju ili preštampavanju.

4.2.2 Naziv izdavača ili proizvođača se unosi odmah posle mesta izdavanja ili mesta proizvodnje sa kojim je povezan u glavnom izvoru podataka.

Primeri

. — London : Methuen
. — London : Library Association
. — Roazhon [Rennes] : Bremañ
. — Ташкент : Фан
. — [London] : Eccles Centre for American Studies
. — 東京 : 丸善
. — 서울 : 종로서적

4.2.3 Ako je u glavnom izvoru podataka navedeno više naziva izdavača ili proizvođača, unosi se naziv izdavača koji je grafički istaknutiji, a ako nema razlike u grafičkom smislu, unosi se naziv prvog navedenog izdavača ili proizvođača. Ako nema razlike u grafičkoj istaknutosti i ako se nazivi izdavača ne pojavljuju po nekom redosledu, unosi se naziv koji se smatra najvažnijim za korisnike kataloga.

Nazivi drugih i sledećih izdavača takođe mogu da se unesu.

Primeri

. — London : The Times ; Edinburgh : John Bartholomew & Son
. — Paris : Institut géographique national ; Clermont-Ferrand : Éd. Parc des Volcans
. — Paris : le Centurion : Desclée De Brouwer : Éd. du Cerf
. — London : National Savings Committee ; Edinburgh : National Savings Committee for Scotland
. — Waterloo [Ontario] : Leisure Studies Data Inc. ; Chicago : National Opinion Research Center
. — Paris : Éd. Est-Ouest internationales : Éd. Unesco
. — Madrid : Debate ; Barcelona : Circulo de Lectores
. — [México, D. F.] : Alfaomega ; León : Everest
. — Chicago : University of Chigaco Press ; Milano : Ricordi

Stariji monografski izvori

Ako se u izvoru na jednom mestu nalazi više izdavača, proizvođača i/ili distributera, uglavnom se unose svi nazivi i to redosledom kojim se pojavljuju u izvoru i bez obzira na funkciju koju obavljaju. Oni se odvajaju propisanom interpunkcijom samo ako nisu povezani veznicima ili frazama.

4.2.4 Ako se nazivi drugog ili sledećeg izdavača ili proizvođača izostavljaju, na izostavljanje se ukazuje skraćenicom „etc." ili njenim ekvivalentom na drugom pismu. Skraćenica se stavlja u uglaste zagrade (videti i 4.1.5).

Primeri

: Evans [etc.]
: Payot [etc.]
: The Times [etc.]
: Evaporated Milk Association [etc.]
: American Association of Individual Investors [etc.]

Stariji monografski izvori

Ako se smatra da je previše naziva, podatak može da se skrati izostavljanjem svih ili nekih naziva posle naziva prvog. U takvim slučajevima se koristi znak za skraćivanje i posle njega se u uglastoj zagradi dodaje fraza koja označava koliko naziva izdavača smo

izostavili. Fraza sadrži broj izostavljenih izdavača i broj izostavljenih mesta, ako ih ima više (videti i 4.2.6). Umesto toga, podatak o onome što je izostavljeno može da se navede u području 7.

Primeri

: chez Claude Barbin ... Jean Boudot ... George & Louis Josse
Urednička napomena: Izostavljene su adrese knjižara.
: printed for F. C. and J. Rivington, Otridge and Son, J. Nichols and Co. ... [i 26 drugih]

ili

: printed for F. C. and J. Rivington, Otridge and Son, J. Nichols and Co. .
Napomena: U impresumu je navedeno još 26 izdavača.
: printed for James, John and Paul Knapton ... T. Becket ... T. Davies ... W. Jackson in Oxford, and A. Kincaid, and Company, in Edinburgh
Urednička napomena: Izostavljene su adrese knjižara.
: printed and sold by J. Newbery and C. Micklewright, also by Mess. Ware, Birt, Astley, Robinson, Dodsly, and Needham, in London ... [i 8 drugih iz 8 mesta]

ili

: printed and sold by J. Newbery and C. Micklewright, also by Mess. Ware, Birt, Astley, Robinson, Dodsly, and Needham, in London ...
Napomena: U impresumu je navedeno još osam izdavača i osam mesta izdavanja.

4.2.5 Navode se reči ili fraze koje ukazuju na funkciju (koja nije samo izdavanje) koju ima osoba ili kolektivno telo. Ako je dat samo naziv distributera, on mora da se navede. Kada se u glavnom izvoru podataka pojavljuju i naziv izdavača ili proizvođača i naziv distributera, može da se unese naziv distributera. Kada se naziv distributera pojavljuje u nekom drugom izvoru ili se ne pojavljuje u izvoru, može da se navede u području 7 (videti 7.4.1).

Primeri

: published for the Social Science Research Council by Heinemann
: printed for the CLA by Morriss Print Co.
: Boyars : distributed by Calder and Boyars
: diffusion A. Lecot

: to be sold by Jas. Gardner
: distributor G. Schirmer
: released by Beaux Arts Co.
: produced for Bairnswear
: presented by Shell Education Service
: privately printed for the Parish Register Section

Ako funkcija distributera nije precizno navedena, u uglastim zagradama može da se doda reč ili fraza koja ukazuje na vrstu delatnosti.

Primeri

: Vacation work [distributer]
: Technical and Scientific Films : Film Producers Guild [distributer]

4.2.6 Naziv izdavača ili distributera može da se navede u skraćenom obliku, ali pod uslovom da je taj oblik razumljiv i da identifikuje izdavača nedvosmisleno.

Primeri

: Bietti
Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Casa editrice Bietti
: Художественная литература
Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Государственое издательство Художественная литература.
: H.M. Gousha
Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao The H.M.Gousha Company.
: M. Eschig
Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Editions Max Eschig et Cie.
: Readex
Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Readex Micropoint Corporation.
: Addison-Wesley
Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao Addison-Wesley Publishing Company.

ali ne

: The Society

Urednička napomena: Naziv izdavača se pojavljuje kao American Chemical Society.

Stariji monografski izvori

Nazivi izdavača, štampara, distributera itd. se preuzimaju u obliku u kome se pojavljuju u izvoru zajedno sa neophodnim rečima i frazama koje im prethode (videti i 4.1.8).

Primeri

: chez Augustin Courbé
: en casa de Guillielmo Roville
: na officina de Antonio de Sousa da Sylva
: par lan de Tournes pour Antoine Vincent
: à 1'enseigne de l'éléphant
: de l'imprimerie de Balleu, se trouve chez Marcilly [et chez] les marchands de nouveautés

Napomena: Dva podatka o distributeru su povezana rečju „chez" uglastim zagradama.

: printed for J. Warner
: printed for the editor, and sold by him
: by the widowe of Jhon Mommart
: printed for the executors of the late widow Kelly

Kvalifikacije kao što je „Kraljev štampar" i adrese mogu se izostaviti. Međutim, adrese se unose kada pomažu u identifikaciji, datiranju ili određenju mesta iz kog je izvor.

Primer

. — A Rouen : chez Jean Oursel. rue Ecuyere, vis- à-vis la rue du Petit-Puits, à l'Imprimerie du Levant

Nevažni podaci u sredini, na početku ili na kraju podatka o izdavanju, proizvodnji, distribuciji itd. mogu se izostaviti. Ta izostavljanja se označavaju znacima za izostavljanje.

4.2.7 Kada se naziv izdavača, proizvođača ili distributera pojavljuje u punom obliku u području 1, pun naziv može da se ponovi u području 4, ili se u

tom području unosi skraćeni oblik ili odgovarajuća fraza koja ga identifikuje.

Primeri

. — London H. Mackenson
Podatak o odgovornosti: by Henry Clive Mackeson

. — [Paris] : CEDOCAR
Podatak o odgovornosti: Centre de documentation de l'armement

. — Versailles : C. N. R. A.
Glavni stvarni naslov: Liste des périodiques reçus au Centre national des recherches agronomiques

. — Kürten : Stockhausen
Podatak o odgovornosti: Karlheinz Stockhausen

. — Cleveland : Cleveland Health Museum
Podatak o odgovornosti: Cleveland Health Museum

. — Québec : O.L.F.
Podatak o odgovornosti: Office de la langue française, Centre de terminologie

. — Malden, MA : National Chemical Data Board
Podatak o odgovornosti: National Chemical Data Board

. — [Philadelphia] : Institute for Scientific Information
Podatak o odgovornosti: Institute for Scientific Information

. — [Seattle?] : G.B. Schrier
Podatak o odgovornosti: by Gary B. Schrier
Napomena: „Privately printed limited edition"

. — Bel Air, Md. : Jack L. Shagena
Podatak o odgovornosti: Jack L. Shagena
Napomena: „Privately printed by the author"

Stariji monografski izvori

Kada se podatak o izdavaču, proizvođaču i/ili distributeru pojavljuje samo u nekom drugom području u kome je i naveden ili je poznat iz izvora koji nije glavni izvor podataka za ovaj element (ili se nalazi van izvora), navodi se u najkraćem pogodnom obliku, u uglastim zagradama. Kada izvor podataka nije naslovna strana, na taj izvor se ukazuje u području 7.

Primeri

. — [Paris : Phillipe Pigouchet pour Symon Vostre], [25 avril 1500]
Urednička napomena: Pigouchetovo geslo je na naslovnoj

strani. Naslov glasi: Ces presentes heures a lusaige du Mans fure[n]t acheuees lan Mil. cincq ce[n]s le xxv jour dapuril pour Symon Vostre ...

. — [London : Francis Barlow], 1605

Urednička napomena: Poslednji deo naslova glasi: illustrated with ... sculptures by Francis Barlow and are to be sold at his house.

Naziv izdavača, štampara, distributera itd. se ne skraćuje i ne proširuje kada se njime ponavlja podatak niti se proširuje kada se izostavlja podatak koji se odnosi na autora kao izdavača.

Primer

. — Trykt udi London : af Frys, Couchman og Collier paa Forfatterens egen Bekostning

Urednička napomena: Štampali Frys, Couchman og Collier o trošku autora; autor je Ernst Wolff.

4.2.8 Nepotpun naziv izdavača ili proizvođača

Kada se umesto naziva pojavljuje samo adresa, oznaka ili inicijali izdavača, proizvođača i/ili distributera, adresa, oznaka ili inicijali se navode kao podatak o izdavaču, proizvođaču i/ili distributeru. Ako naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera može da se utvrdi, naziv se dodaje u uglastim zagradama tako što se naziv ubacuje iza inicijala ili se naziv dodaje pre ili posle adrese ili oznake, u zavisnosti od toga šta je prikladnije. Objašnjenje se daje u području 7.

Primeri

: [Jean-Pierre Costard] Rue Saint-Jean-de-Beauvais, la premiere porte cochere au dessus du College

Napomena: Costard se pojavljuje kao izdavač u: Quérard, J. M. La France littéraire

: postant in Coemetrio D. Pauli [apud Abelem Swalle]

Napomena: Naziv izdavača na poleđini naslovne strane.

: printed and sold [by John Evans] at No. 41, Long-Lane.

Napomena: John Evans je radio na ovoj adresi između 1791. i 1795. godine.

: printed by H[umphrey]. L[ownes]. for George Lathum at the Bishops

head in Pauls Church-yard
Napomena: Naziv izdavača prema ESTCS126474.

4.2.9 Naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera preuzet iz izvora koji nije glavni izvor podataka

Kada je naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera poznat na osnovu podatka koji se ne nalazi u glavnom izvoru podataka (uključujući i izvore van izvora), navodi se u uglastim zagradama i u obliku koji je prikladan vremenu, pismu i jeziku izvora. Izvor iz kog je podatak preuzet se navodi u području 7.

Primer

: [Paul Linley and John Flaskett]
Napomena: Izdavač preuzet iz Short Title Catalogue.

Kada je naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera nesiguran ili nepoznat, naziv za koji se smatra da je verovatno naziv izdavača ili proizvođača (ili nazivi većeg broja mogućih izdavača ili proizvođača) unosi se i iza njega se stavlja znak pitanja. Takav podatak se navodi u uglastim zagradama.

Primer

: [John Smith?]

Stariji monografski izvori

Objašnjenje o tom podatku se navodi u području 7.

Primer

: printed for the authors vse [by Nicholas Okes?]
Napomena: Pretpostavljeni štampar na osnovu STC (2. izd.).

4.2.10 Uporedni naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera

4.2.10.1 Kada se naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera u glavnom izvoru podataka pojavljuje na više jezika i/ili pisama, navodi se oblik naziva na jeziku i pismu glavnog stvarnog naslova. Kada ovaj kriterijum ne može da se primeni, navodi se naziv koji je grafički istaknutiji, a ako nema razlike u grafičkom smislu, unosi se naziv prvog navedenog izdavača.

Stariji monografski izvori

Navodi se oblik naziva prvog navedenog izdavača, a posle njega drugi oblici naziva navedeni redosledom kojim se pojavljuju u izvoru.

Primer

. — Wytisstené v Kryssstoffa Baumana, w Drazdanech = Gedruckt by Chrostoph Baumann zu Dreßden

4.2.10.2 Mogu da se navedu i uporedni podaci.

Primeri

: Galerie nationale du Canada pour la Corporation des musées nationaux du Canada = National Gallery of Canada for the Corporation of the National Museums of Canada
: Bundeskanzlei = Chancellerie fédérale
. — Kraków : Polsike wydawnictwo muzyczne = Krakau : Polnischer Musikverlag
. — Beuxelles : Parlement européen, Direction générale des études = Brussels : European Parliament, Directorate General for Research

4.2.11 Štampar kao zamena za naziv izdavača itd.

Naziv štampara ili proizvođača se ne navodi kao zamena za nepoznat naziv izdavača, proizvođača ili distributera, osim kod starijih monografskih izvora.

Međutim, kada osoba ili kolektivno telo kombinuje svoje aktivnosti štampanja sa aktivnostima izdavanja, proizvodnje ili distribucije, ili kada je odgovornost nepouzdana, pretpostavlja se da je imenovani štampar ili proizvođač takođe i izdavač.

Primeri

: Imprimerie nationale
: Institut géographique national
Urednička napomena: Institut je i izdavač i proizvođač.

Stariji monografski izvori

Kada se naziv i/ili adresa štampara pojavljuje u glavnom izvoru podataka sa drugim nazivima izdavača, štampara, distributera itd.,

ili bez njih, navodi se kao naziv izdavača, štampara, distributera itd., ili kao deo tog naziva.

: printed and are to be sold by Randal Taylor
: printed by J. and H. Hughs ... and sold by T. Payne
: J. Grundy, printer
: printed and sold at 60, Old Street
: tryckt hos Lars Salvius
: printed, and re-printed by E. Waters
: de l'imprimerie de J. Barbou
: typis exscripsit Joachimus Redanus

U nekim slučajevima naziv i/ili adresa štampara se pojavljuje u glavnom izvoru podataka bez naziva, adrese ili oznake izdavača ili knjižara. Ako je neki od tih podataka poznat, navodi se posle naziva i/ili adrese štampara, a prethode mu razmak, dvotačka, razmak. Takav podatak se navodi u uglastim zagradama.

Primer

: acheuee de imprimer par maistre Nicole de la Barre : [chez Jean Petit]
Napomena: Podatak o štampanju preuzet je iz kolofona; na poslednjem listu se nalazi geslo Jean Petita, knjižara.

Kada je naziv izdavača, distributera ili knjižara nepoznat, a naziv štampara poznat na osnovu izvora van glavnog izvora podatka za taj element (uključujući i izvore van izvora), taj podatak se navodi u uglastim zagradama. Izvor se navodi u području 7.

Primeri

. — [East Molesey] : [Robert Waldegrave]
Napomena: Podatak o izdavanju iz STC (2. izd.).
. — [Genève] : [Cramer]
Napomena: Podatak o izdavanju iz kataloga Nacionalne biblioteke.

4.2.12 Naziv izdavača nije poznat

Kada ne može da se unese naziv izdavača, proizvođača ili distributera, u uglastim zagradama se unosi skraćenica „s. n." (*sine nomine*) ili njen ekvivalent na drugom pismu.

Primeri

: [s. n.]
: [б. и.]
: [出版者不详]
: [出版者不明]
: [발행처불명]

4.2.13 Promena naziva izdavača, proizvođača i/ili distributera

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Ako u narednim sveskama ili delovima dođe do promene naziva izdavača, proizvođača i/ili distributera, naziv kasnijeg izdavača, proizvođača i/ili distributera se unosi u područje 7 (videti 7.4.2), kada je to potrebno za identifikaciju ili se iz nekog drugog razloga smatra važnim za korisnike kataloga.

Integrativni izvori

Ako se u narednim iteracijama naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera promeni, opis se menja tako da prikaže poslednju iteraciju, a raniji naziv ili nazivi se navode u području 7 (videti 7.4.2.), kada se to smatra neophodnim za identifikaciju ili je važno iz nekog drugog razloga za korisnike kataloga.

4.3 Godina izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije

Obavezno

4.3.1 Godina ili godine izdavanja, proizvodnje ili distribucije se navode.

Primeri

, 1979
, 2003-
Urednička napomena: Početna godina izdavanja onlajn verzije *Croatica chemica acta*, koja uključuje sveske od vol. 69, no. 1 (1996).

4.3.2 Kada se ista godina odnosi i na izdavanje ili proizvodnju i na distribuciju ili na više izdavača ili proizvođača i distributera, unosi se posle poslednjeg naziva ili podatka o funkciji.

Premer

. — New York : Sterling [etc.] ; London : distributed by Ward Lock, 1977

4.3.3 Ako se godina izdavanja ili proizvodnje razlikuje od godine distribucije, svaka godina se unosi posle odgovarajućeg naziva ili podatka o funkciji.

Primeri

. — London : Educational Records, 1973 ; New York : Edcorp [distributor], 1975
. — Seattle, Wash. : Laser Learning Technologies, 1993 ; Hardwick, Vt. : Optical Transfer [distributor], 1995

4.3.4 Godine po gregorijanskom kalendaru se unose arapskim brojevima. Godine koje nisu navedene po gregorijanskom kalendaru se unose onako kako se pojavljuju u izvoru, sa ekvivalentnom godinom po gregorijanskom kalendaru koja se dodaje u uglastim zagradama, ako može da se odredi.

Primeri
, 1969
, 5730 [1969 or 1970]
Urednička napomena: Jevrejski kalendar.
, 1398 [1977 or 1978]
Urednička napomena: Hidžretski (muslimanski) kalendar.

, an IX [1801]

Urednička napomena: Kalendar Francuske revolucije.

, 光緒8 [1882]

Urednička napomena: Kalendar kineskih godina vladavine.

, 단기 4289 [1956]

Urednička napomena: Korejski kalendar.

Kada se u izvoru pojavljuju godine različitih kalendara, unose se sve godine koje se međusobno odvajaju razmakom, znakom jednakosti, razmakom.

Primer

, an III = 1795

Stariji monografski izori

Godine izdavanja, štampanja itd. unose se onako kako se pojavljuju u izvoru, uključujući i dan i mesec, ako su navedeni. Reči i fraze koje su jezički povezane sa godinom, kao što su „anno" ili „štampano godine" unose se kao deo elementa koji čini godinu.

Primeri

, 7 July 1766

, in the year 1742

Urednička napomena: Impresum glasi: London printed, in the year 1742.

Ako je godina deo podatka o mestu ili štamparu, navodi se kao deo tog podatka i kao godina izdavanja, u uglastim zagradama. Kada se godina ne pojavljuje u izvoru u području izdavanja, štampanja, distribucije itd., ali je navedena u području 1 ili 2, navodi se kao godina izdavanja u uglastim zagradama.

Primeri

, [1744]

Urednička napomena: Podatak o izdavanju glasi: Printed in the year M.DCC.XLIV. and sold at the pamphlet-shops in London and Westminster.

, [1795?]

Urednička napomena: Naslov glasi: The circular letter, to the General Baptist churches for the year 1795. By John Marsom, read, approved, and ordered to be printed, by the General Assembly.

Dani u mesecu i nazivi meseci koji se ne pojavljuju u području izdavanja, štampanja, distribucije itd., ali su poznati kao datum izdavanja, navode se zajedno sa godinom, arapskim brojevima i na jeziku koji je izabrala kataloška agencija. Kada je podatak o godini izdavanja dugačak, na primer ako nije izražena arapskim brojevima, može da se preformuliše. U području 7 se navodi napomena koja se odnosi na izvor godine izdavanja i uključuje i prepisani podatak, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Primer

, [18 May 1507]
Napomena: U kolofonu: Anno gratiae millesimo quingentesimo septimo die vero decimoctavo Maij.

ili

Napomena: Godina izdavanja iz kolofona.

Velika slova koja se pojavljuju naizgled nasumice na naslovnoj strani ili u kolofonu mogu da predstavljaju hronogram i zato treba da ostanu u tom obliku i ne treba ih pretvarati u mala slova. Datum preuzet iz hronograma se navodi u uglastim zagradama, arapskim brojevima. U području 7 može da se navede objašnjenje i da se prepiše hronogram.

Primeri

, [1788]
Napomena: Godina data u hronogramu u naslovu.
Urednička napomena: Naslov glasi: NoMIna CLerI IVnIorIs HVngarICI eX benIgno faVore Caesareo regIo In arCe PosonIensI CoLLoCatI.
, [1694]
Napomena: Godina data u hronogramu u podatku o izdavanju.
Urednička napomena: Podatak o izdavanju glasi: Hamburgi Typis Thomæ Rossii. – Anno, quo VIX fas SVperI qVæCVnqVe MonetIs proDere nos popVLIs! ...

Godine date rimskim brojevima se navode onako kako se pojavljuju u izvoru. Godina po gregorijanskom kalendaru se dodaje navedena arapskim brojevima, u uglastim zagradama.

Primer

, M.DC.IIII. [1604]
Urednička napomena: Godina u impresumu: M. DC. IIII.

Godine koje nisu po gregorijanskom kalendaru i datumi izdavanja ili štampanja navedeni terminima koji nisu kalendarski, unose se u obliku u kome su dati u izvoru. Ekvivalentni datum ili datumi savremene hronologije dodaju se u uglastim zagradama.

Primeri

, die visitations Baetae Virginis Mariae 1497 [2 July 1497]
, die natalis Christi 1498 [25 Dec. 1498]

Datumi hrišćanskog doba, u kome godina počinje i 1. januara i nekog drugog datuma, unose se kako su dati u izvoru, sa kosom crtom između. Datumi savremenog kalendara mogu da se dodaju u uglastim zagradama.

Primeri

, 1690/1
, 1690/1691 [1691]
, 2/13 Sept. 1750

Kada se u izvoru nalazi godina izdavanja, štampanja itd. koja nije po kalendaru po kome godina počinje 1. januara i kada se zna da je izvor izdat sledeće godine po sadašnjem kalendaru, kasniju godinu dodajemo u uglastim zagradama. Datumi julijanskog kalendara se ne ispravljaju. Objašnjenje se daje u području 7.

Primeri

, id. Mart. 1502 [15 Mar. 1503]
Napomena: Datum dat po julijanskom kalendaru odgovara 15. martu 1503. po gregorijanskom kalendaru
, 1641 [1642]
Napomena: Godina izdavanja navedena prema računanju vremena u odnosu na Blagovesti.

4.3.5 Kada se zna da je godina u izvoru netačna ili se pojavljuje u nekom alternativnom obliku, unosi se onako kako se nalazi u izvoru, a ispravljena godina ili alternativni oblik se navode u uglastim zagradama.

Primeri

, 1697 [i. e. 1967]
, 1905 [i. e. 1950]-1970
, 1963 [i. e. 1971]
, 1892 [실은1982]

Stariji monografski izvori

Ako se godina sa naslovne strane unese kao godina izdavanja, a potvrda o kasnijoj godini izdavanja se nalazi na nekom drugom mestu, ta godina se navodi u uglastim zagradama kao ispravka i u području 7 se daje napomena kojom se objašnjava da se ispravka razlikuje od godine izdavanja i da to nije ispravka štamparske greške.

Primer

, 1786 [i. e. 1788]
Napomena: Posveta i predgovor su datirani 1788.

4.3.6 Godina kopirajta se dodaje godini izdavanja, proizvodnje ili distribucije ako se razlikuje od godine izdavanja i ako se smatra da je to važno za korisnike kataloga.

Primeri

, 1969, cop. 1937
, 1972, cop. 1954
, 1995, © 1993

Stariji monografski izvori

Datum do kada važi pravo na štampanje ili datum kopirajta može da se navede u području 7, ako se smatra da je to važno za korisnike kataloga.

Primer

, 1720
Napomena: Podatak o privilegiji do 1718. dat na strani 4.

4.3.7 Ako za izvor ne može da se odredi godina izdavanja, proizvodnje ili distribucije, umesto nje se navodi godina kopirajta, godina obaveznog primerka ili godina štampanja ili godina proizvodnje. Naznači se koja je to godina.

Primeri

, © 1969
, 1981 printing
, 1986 manufacture
, 1960 printing-
Urednička napomena: Tekući kontinuirani izvor.
, cop. 1970-
Urednička napomena: Tekući kontinuirani izvor.
, 1977 印刷
, 1987 제작
, D.L. 2010

Stariji monografski izvori

Ako za izvor ne može da se odredi godina izdavanja, umesto nje se u uglastim zagradama navodi godina kada je dato pravo na štampanje ili godina kopirajta, ako je poznata. U području 7 se daje objašnjenje.

Primer

, [1719?]
Napomena: Prema podatku o privilegiji na strani 4, godina davanja prava na štampanje je 1719.

Zvučni zapisi

Datumi fonograma „P" se preuzimaju sa kopirajt simbolom (℗) ukoliko je to moguće ili malim ili velikim slovom „P".

Primeri

, P 1982
, P 1985-
Urednička napomena: Tekući kontinuirani izvor.
, p 1975

Viševrsni i elektronski izvori

Kada se više godina kopirajta odnosi na različite aspekte produkcije izvora (na primer posebne godine kopirajta za pisane programe, produkciju zvuka, grafike i dokumentacije) i u izvoru ne postoji godina izdavanja, produkcije ili distribucije koja se odnosi na izvor u celini, navodi se poslednja godina kopirajta, bez obzira na to što se ona odnosi samo na jedan aspekt stvaranja izvora. (Videti i 4.3.11)

Primer

, cop. 1995
Urednička napomena: Navedena godina je godina pisanog programa; druge godine koje su ranije, odnose se na zvuk i dokumentaciju.

4.3.8 Ako za izvor ne može da se utvrdi ni godina izdavanja, proizvodnje ili distribucije, ni godina kopirajta, ni godina štampanja ili proizvodnje, unosi se približna godina izdavanja, proizvodnje ili distribucije, u uglastim zagradama. Nepoznati brojevi mogu da se zamene znakovima koje je izabrala kataloška agencija. U području 7 može da se navede bilo koja potvrda približne godine izdavanja.

Primeri

, [1969?]
, [196-?]
, [1560?]
, [ca 1560]
, [not after 21 Aug. 1492]
, [between 1711 and 1715]
, [1727 or 1760]
, [16..]
, [1969?]-
, [196-]-
, [ca 1835]-
, [1980 혹은 1981]

Stariji monografski izvori

Kada u izvoru ne postoji godina izdavanja ili štampanja, ali može da se odredi na osnovu podatka u delu ili van njega, takva godina se navodi u uglastim zagradama. Izvor iz kog je uzeta godina navodi se u području 7. Ako za izvor ne može da se utvrdi godina izdavanja, unosi se, u uglastim zagradama, približna godina izdavanja, štampanja i tako dalje. U području 7 se navodi bilo koja potvrda približne godine izdavanja, bilo da se nalazi u izvoru ili u referentnoj literaturi.

Primeri

, [1560?]
, [ca 1580]
, [ca 1580?]
, [not before 1479]
, [not after 21 Aug. 1492]
, [1727 or 1728]
, [between 1711 and 1749]
, [between 1711 and 1749?]
, [167-]
, [167-?]
, [16--]
, [16--?]
, [1795?]
Glavni stvarni naslov: The circular letter, to the General Baptist churches for the year 1795.

4.3.9 Godina kopirajta ili godina štampanja ili proizvodnje može da se navede posle poznate ili procenjene godine izdavanja.

Primeri

, [1988], cop. 1927
, [198-?], cop. 1927

4.3.10 Izvori izdati u više svezaka, delova, iteracija itd.

4.3.10.1 Početna godina izdavanja

Navodi se godina izdavanja prve sveske, iteracije, toma, dela ili svežnja, iza koje sledi crtica.

Primeri

, 1969-
, 1965-
u području 3: Vol. 5, no. 7 (July 1963)-
Urednička napomena: Godina izdavanja se razlikuje od godine sa korica.

4.3.10.2 Poslednja godina izdavanja

Kada se opisuje zaključeni izvor, navode se datumi izdavanja prve sveske, iteracije, toma, dela ili svežnja i poslednje sveske, iteracije, toma, dela ili svežnja, odvojeni crticom.

Primeri

, 1968 –1973
, 1513 –1524

Izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju

Ako može da se utvrdi, unosi se datum poslednjeg ažuriranja.

Primer

, 1990-1995 [poslednja dopuna 1999]

Kada su prva i poslednja sveska, iteracija, tom, deo ili svežanj izdati iste godine, datum se navodi samo jednom.

Primeri

, 1962
u području 3: Бр. 1 (17 септ. 1962 г.)-бр. 21 (10 окт. 1962 г.)
, 1989
u području 3: Vol. 1, pt. 1 (Dec. 1989)
Napomena: Sledeće sveske nisu izdate.

4.3.10.3 Nesigurne ili nepoznate godine

Kada se opis izrađuje na osnovu sveske ili dela koji nije prvi i/ili poslednji, datum izdavanja prve i/ili poslednje sveske ili dela unosi se kako je prikazano u 4.3.8. Izvor godine ili godina može da se navede u području 7 (videti 7.4.1).

Primeri

, [1969?]-
, [2004]-
Urednička napomena: Godina utvrđena na osnovu godine u području 3.

4.3.10.4 Nepravilnosti

U području 7 mogu da se navedu napomene o nepravilnostima koje se odnose na godine vezane za izvor, kao kad deo sa najnižom numeracijom nema najraniju godinu izdavanja.

4.3.11 Izvori sa više godina

Stariji monografski izvori

Kada delovi izvora imaju posebne naslovne strane sa godinama koje se razlikuju od one koja je na naslovnoj strani celog izvora, te godine se navode u području 7. Međutim, ako neka od ovih godina bolje izražava aktuelnu godinu izdavanja od godine koja se odnosi na ceo izvor, ona treba da se navede kao ispravka, kako je prikazano u 4.3.5.

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video-zapisi, nepokretne i pokretne slike i elektronski izvori

Kada su za sva pojedinačna dela u jednom izvoru, kao što je zvučni zapis ili elektronski izvor, datumi kopirajta dati za svako delo ponaosob, oni se ne unose u područje izdavanja, produkcije, distribucije itd. Oni mogu da se navedu ili u napomeni o izdavanju, proizvodnji, distribuciji itd. (videti 7.4), ili u napomeni o sadržaju (videti 7.7); takođe može da se primeni metod obrade na više nivoa, prikazan u Dodatku A.

4.4 Mesto štampanja ili proizvodnje

4.4.1 Mesto štampanja se navodi kada se nalazi u izvoru, kao i kada je mesto izdavanja, proizvodnje ili distribucije i naziv izdavača, proizvođača ili distributera nepoznat.

Kada se ovaj podatak preuzima van izvora, unosi se u uglastim zagradama.

Primeri

. — [S. l.] : [s. n.], 1974 (Manchester : Unity Press)
. — [S. l.] : [s. n.], 1980- (Asnières : Kopp et Lahure)
. — [S. l.] : [s. n.], 1960 (Paris : impr. Michard)
. — [S. l.] : [s. n.], 1970 (London : High Fidelity Sound Studios)
. — [S. l.] : [s. n.], 1996 (Seattle : Landmark Data Systems)
. — [S. l.] : [s. n.], [1869?] (México : Imp. de Juan Nepomuceno del Vaele [i. e. Valle])
. — [出版地不明] : [出版者不明], 1963製作 ([東京] : 鹿島研究所出版会)
. — [발행지불명] : [발행처불명], 1997 (서울 : 대광인쇄소))

Stariji monografski izvori

Mesto štampanja ili proizvodnje se navodi u slučajevima kada su štampar i izdavač gramatički odvojeni ili se razlikuju.
Mesto ili mesta štampanja se navode kada se nalaze u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka za mesto izdavanja, proizvodnje, distribucije itd. Ovaj podatak može da se navede ako se ne pojavljuje u izvoru ali je poznat i smatra se važnim za korisnike kataloga.

4.4.2 Opciono, kada se mesto štampanja ili proizvodnje pojavljuje u izvoru, može da se navede kao dodatak u jednom ili u oba od sledećih oblika: mestu izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije i nazivu izdavača, proizvođača i/ili distributera.

Primeri

. — Stuttgart ; Zurich : Delphin Verlag, 1973 (Yugoslavia)
. — London : IFLA Committee on Cataloguing, 1975 (London : Palantype Organisation)
. — Leipzig : Breitkopf & Härtel, 1977 (gedruckt in Jugoslawien)
. — Firenze : Scala, 1969 (Siena : Meini)
. — Urbana, III. : University of Illinois at Urbana-Champaign, Laboratory for Advanced Supercomputers, 1995 (Tokyo : Zishi)

. — Paris : Ministère de l'Intérier, 1979 (Bourges : Tardy Quercy)
. — Buenos Aires : Javier Vergara, 2002 (Barcelona : Liberdúplex)
. — London : Chapman and Hall, 1976 (London : Mercury)

Stariji monografski izvori

Mesto ili mesta štampanja se navode na isti način kao mesta izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije.

Primeri

. — A Paris : chez Nyon l'aîné, 1781 ([Paris] : de l'imprimerie de la veuve Thiboust)
Napomena: Štampar naveden u kolofonu.

. — Francfurti : prostat apud Ionam Rosarn, 1616 ([Frankfurt : Abraham Scultetus]).
Urednička napomena: Štampar nije naveden u izvoru.

. — [Parrhisiis] : venales inveniuntur in vico sancti lacobi apud Leonem Argenteum [Johannem Petit], 1508 (Parrhisiis : impressae in Bellovisu [apud] Johannem Marchant).
Napomena: Ime Petit, mesto, godina i podatak o štampanju preuzeti su iz kolofona.

. — Venundatur Parrhisiis : in vico sancti lacobi sub Leone Argenteo, Jehan Petit, [ca 1509] ([Paris : Jean Marchant]).
Napomena: Na poslednjem listu se nalazi geslo štampara. Ime Petit se pojavljuje u geslu na naslovnoj strani.

4.4.3 Kada se navodi više mesta štampanja ili proizvodnje, koristi se ista interpunkcija kao za navođenje više mesta izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije.

4.5 Naziv štampara ili proizvođača

4.5.1 Naziv štampara ili proizvođača navodi se kada se nalazi u izvoru, kao i kada je mesto izdavanja, proizvodnje ili distribucije i naziv izdavača, proizvođača ili distributera nepoznat.

Kada se ovaj podatak preuzima van izvora, unosi se u uglastim zagradama.

Za primere videti 4.4.1.

Stariji monografski izvori

Naziv štampara ili proizvođača navodi se u slučajevima kada su štampar i izdavač gramatički odvojeni ili se razlikuju.

Mesto ili mesta štampanja i nazivi jednog ili više štampara navode se kada se nalaze u izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka za mesto izdavanja, proizvodnje, distribucije itd. Ovaj podatak može da se navede ako se ne pojavljuje u izvoru ali je poznat i smatra se važnim za korisnike kataloga.

4.5.2 Opciono, kada se naziv štampara ili proizvođača pojavljuje u izvoru, može da se navede kao dodatak u jednom ili u oba od sledećih oblika: mestu izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije i nazivu izdavača, proizvođača i/ili distributera.

Za primere videti 4.4.2.

Stariji monografski izvori

Naziv ili nazivi jednog ili više štampara navode se na isti način kao naziv ili nazivi izdavača, štampara itd.

Za primere videti 4.4.2.

4.5.3 Kada se navodi više naziva štampara ili proizvođača, koristi se ista interpunkcija kao za navođenje više mesta izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije.

4.6 Godina štampanja ili proizvodnje

4.6.1 Godina štampanja ili proizvodnje može da se unese ili kao element koji sledi iza naziva štampara ili proizvođača, ili kao zaseban element. Ako se unosi kao element za sebe, dodaje se reč ili kratka fraza kao objašnjenje godine.

Primeri

. — London : Arts Council of Great Britain, 1976 (Twickenham : CTD Prinetrs, 1974)
. — Harmondsworth : Penguin, 1949 (1968 printing)
. — Zagreb : Stvarnost, [1977] (Zagreb : Vjesnik, 1976)
. — Budapest : Akadémiai K., 1977- (Debrecen : Alföldi Ny., 1978-)
. — Amiens : Association d'étude et de cartographie régionale, 1975 (Amiens : Yvert, 1976)

, [1980], p 1973 (manufactured 1979)
, 1786 (1788 reprint)
Napomena: Godina preštampavanja data u predgovoru.
, 1786 ([1788 reprint]).
Napomena: Godina preštampavanja preuzeta iz arhive izdavača.
, cop. 1960 (reprinted 1984)

Stariji monografski izvori

Ako se godina preštampavanja nalazi na naslovnoj strani, unosi se kao deo elementa godine izdavanja (videti 4.3.4).

Godina štampanja se navodi kao poseban element samo kada se ne pojavljuje u glavnom izvoru podataka za područje izdavanja, proizvodnje, distribucije itd., ili kada se razlikuje od godine izdavanja, štampanja, distribucije itd.

4.6.2 Kada je godina štampanja ili proizvodnje navedena umesto nepoznate godine izdavanja, proizvodnje ili distribucije (videti 4.3.7), ovde se ne ponavlja.

5 PODRUČJE MATERIJALNOG OPISA

Uvodna napomena

Područje materijalnog opisa sadrži opseg, druge materijalne pojedinosti, dimenzije i podatak o propratnoj građi. Svi elementi su definisani u rečniku.

Izvor se opisuje onako kako ga je izdavač objavio. Ako se zna ili se smatra da je izvor menjao oblik nakon objavljivanja (na primer ukoričen je ili mu je promenjen format), podatak naveden u području 5 se odnosi na izvor u onom obliku u kom je izdat, a podatak o modifikacijama se tretira kao podatak koji se odnosi na primerak u ruci i unosi se u područje 7 (videti 7.11).

Stariji monografski izvori

Svrha materijalnog opisa je da se beleženjem bibliografskog formata, ukupnog broja i redosleda strana ili listova u izvoru, tabli i umetaka, u onoj meri u kojoj oni mogu da se ustanove, kao i propratne građe, olakša identifikacija izvora. Pored toga, namera je da se obezbedi jednoznačan instrument za upućivanje na određene strane ili listove.

Materijalni opis se zasniva na ukupnom broju objedinjenih i dodatnih listova izvora koji se opisuje, onako kako se smatra da ih je izdavač objavio.

Sadržaj

5.1 Opseg
5.2 Druge materijalne pojedinosti
5.3 Dimenzije
5.4 Podatak o propratnoj građi

Propisana interpunkcija

A. Za interpunkciju koja prethodi područjima opisa videti A.3.2.
B. Podatku koji se odnosi na druge materijalne pojedinosti prethode razmak, dvotačka, razmak (**:**).
C. Podatku o dimenzijama prethode razmak, tačka-zarez, razmak (**;**).
D. Svakom podatku o propratnoj građi prethode razmak, znak plus, razmak (+).

E. Opseg, druge materijalne pojedinosti i dimenzije propratne građe, ako se navode, navode se u okruglim zagradama (( )).

Interpunkcijski obrasci

. — Posebna oznaka građe (opseg) ; dimenzije
. — Posebna oznaka građe (opseg) : podatak o drugim materijalnim pojedinostima ; dimenzije + propratna građa (opseg propratne građe : druge materijalne pojedinosti o propratnoj građi ; dimenzije propratne građe)

Stariji monografski izvori

Podatku o formatu i/ili dimenzijama prethode razmak, tačka-zarez, razmak (**;**).
Dimenzije iza formata se navode u okruglim zagradama (( )).

Glavni izvor

Ceo izvor.

5.1 Opseg

5.1.1 Prvi element materijalnog opisa imenuje i utvrđuje broj fizičke jedinice ili jedinica koje čine izvor, dodajući po potrebi i druge mere opsega.

5.1.2 Posebna oznaka građe

Broj fizičkih delova koji čine izvor navode se arapskim brojevima uz posebnu oznaku građe. Broj fizičkih jedinica ne navodi se ako se izvor još uvek objavljuje. Termini koji se koriste za posebnu oznaku građe nisu propisani i mogu da se navode termini koji su prikladni izvoru koji se obrađuje, na jeziku opisa. Termini mogu da budu skraćeni.

Opciono, kod jednotomnih štampanih tekstualnih izvora i muzikalija broj fizičkih jedinica može da se izostavi. Podatak o opsegu može da sadrži samo paginaciju sveske (videti 5.1.4).

Primeri

. — 36 dijapozitiva
. — 3 stereografska koluta
. — 1 atlas
. — 2 dijagrama
. — 1 geografska karta
. — 1 globus
. — 2 partiture
. — 4 dela
. — 1 datoteka
. — 1 plakat
. — sv.
. — 3 sv.
. — 2 portfolia
. — 1 računarski disk
. — 1 CD-ROM
. — 1 DVD
. — 1 partitura (37 str.) + 4 glasa na 1 CD-ROM-u
. — 2 elektronske kasete
. — 4 CD-ROM-a
. — 120 no.
. — 2 crteža

. — 10 razglednica
. — 3 postera
. — 1 fotografija
. — 1 kolut mikrofilma

Kada broj fizičkih delova i bibliografskih jedinica nije isti, u području 7 može da se navede objašnjenje, osim kada je paginacija fizički odvojenih jedinica navedena na drugom nivou opisa na više nivoa (videti Dodatak A) ili u napomeni o sadržaju (videti 7.7).

Primeri

. – 5 sv.
Napomena: Sveske numerisane 1, 2A, 2B, 2C, 3.
. – 5 sv.
Napomena: 8 sv. u 5.
. – 6 sv.
Napomena: Na naslovnoj strani šeste sveske se nalazi oznaka „Bde 6-7".

Kada posebna oznaka građe nije tačan opis opsega fizičkog nosioca, navodi se složena oznaka.

. — 3 geografske karte na 1 listu
. — 1 geografska karta na 2 lista
. — 20 geografskih karata na 2 CD-ROM-a
. — 1 atlas u 2 sv.

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video-zapisi i nepokretne i pokretne slike

Kada je za korišćenje izvora potrebna oprema određenog tehničkog sistema ili formata, taj se podatak unosi u okruglim zagradama posle posebne oznake građe.

Primeri

. — 1 audio-kaseta (Elcaset)
. — 1 video-kaseta (VHS)
. — 1 kolut video-trake (Ampex 7003)
. — 1 gramofonska ploča (Cook binaural)
. — 24 dijapozitiva (3M Talking Slide)

Izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju

Tekući izvori sastavljeni od slobodnih listova koji se ažuriraju opisuju se tako što se dodaje izraz „listovi u slobodnom uvezu" ili ekvivalentni izrazi za posebnu oznaku građe na jeziku koji je izabrala kataloška agencija.

Primeri

. — knj. (listovi u slobodnom uvezu)
Urednička napomena: Publikacija još uvek izlazi.
. — 3 knj. (listovi u slobodnom uvezu)
Urednička napomena: Publikacija zaključena.

Višević izvori

Delovi viševrsnih izvora se navode i nabrajaju u nizu.

Primer

. — 3 odreska filma, 1 geografska karta, 13 kamena i minerala, 1 zidna tabela

Alternativa:

a) kao posebna oznaka građe može da se koristi izraz „viševrsni izvor"

Primer

. — 1 viševrsni izvor

ili

b) za svaki deo može da se izradi poseban materijalni opis. Ovaj metod bi trebalo primeniti samo kada postoji mali broj sastavnih delova i kada se smatra da je svaki deo važan za korisnike kataloga.

. — 3 odreska filma (96 kadrova) : u boji ; 35 mm **.** — 1 geografska karta : u boji ; 25 x 25 cm, presavijeno na 10 x 18 cm **.** — 13 kamena i minerala ; u spremištu 14 x 9 x 2 cm **.** — 1 zidna tabela : u boji ; 48 x 90 cm, presavijeno na 24 x 15 cm

5.1.3 Podjedinice

Broj i vrsta podjedinica izvora (to jest, broj strana, listova, tabaka, sličica, delova itd.) i/ili (tamo gde je prikladno) vreme trajanja (videti 5.1.5) navode se posle

posebne oznake građe u uglastim zagradama. Ovaj podatak se navodi prema smernicama u 5.1.4.

Opciono, kod jednotomnih štampanih tekstualnih izvora i nekih muzikalija posebna oznaka građe se izostavlja i umesto nje se navode broj i vrsta podjedinica.

Primeri

. — 1 datoteka (6 str.)
. — 1 portfolio (26 listova)
. — 1 zidna tabela (8 listova)
. — 1 odrezak filma (44 kadra)
. — 1 odrezak filma (6 duplih kadrova)
. — 4 odreska filma (220 duplih kadrova)
. — 1 stereografski kolut (7 parova kadrova)
. — 1 partitura (329 str.)
. — 1 vokalna partitura (259 str.)
. — 1 deonica (32 str.)
Urednička napomena: Zasebno objavljena deonica.
. — 1 minijaturna partitura (146 str.)
. — 1 sažeta partitura (21 list)
. — 1 horska partitura (240 str.)
. — 1 tabak (2 str.)

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video-zapisi i nepokretne i pokretne slike

Pri navođenju broja delova izvora ne pravi se razlika između numerisanih i nenumerisanih nizova tabaka, kadrova itd. (to jest, konačan broj koji je utvrdila kataloška agencija unosi se bez uglastih zagrada). U slučaju numerisanih nizova tabaka, kadrova itd. unosi se broj poslednjeg numerisanog tabaka, kadra itd., svakog numerisanog niza, bez obzira na to da li ovaj krajnji broj uključuje i neki nenumerisani niz (na primer naslovni kadrovi, završni kadrovi i umetnuti kadrovi bez sadržaja na odresku filma).

Prozirnice sa pokrivnim listovima

Kod skupa prozirnica sa pokrivnim listovima ukazuje se na postojanje pokrivnih listova, ali se ne navodi njihov broj.

Primeri

. — 1 prozirnica (4 neuvezana pokrivna lista)
. — 12 prozirnica (sa pokrivnim listovima)

Odresci filma

Kod skupa odrezaka filma trebalo bi, ako je moguće, navesti podatak o karakteristikama kadrova, čak i kada se broj kadrova ne navodi.

Primer

. — 3 odreska filma (dupli kadrovi)

Elektronski izvori

Opseg izvora sa daljinskim pristupom može da se navede kada je taj podatak poznat i smatra se važnim za korisnike kataloga.

Ako je lako dostupna, može da se navede i ukupna veličina datoteke, pri čemu se koriste prikladne mere (bajtovi, kilobajtovi, megabajtovi itd.). Ovaj podatak se navodi u okruglim zagradama.

Primeri

. — 1 veb lokacija
. — 1 striming zvučna datoteka
. — 1 striming video datoteka
. — 1 onlajn izvor
. — 1 geografska karta (5.2 MB) na 1 CD-ROM-u
. — 3 geografske karte (600 kilobajta)
Urednička napomena: Daljinski pristup.

5.1.4 Paginacija[1]

5.1.4.1 Izvor koji je jedna fizička jedinica

5.1.4.1.1 Kada su listovi izvora numerisani sa obe strane, opseg izvora se navodi u vidu strana. Kada su listovi numerisani samo sa jedne strane, opseg izvora se navodi u vidu listova. Kada broj strana ili listova pogrešno oslikava opseg izvora, to može da se objasni u području 7 (videti 7.5.1).

1 Termin „paginacija" označava bilo koji niz stranica, listova, stubaca, tabaka, kadrova itd.

Primeri

. — 327 str.
. — 321 list
. — 80 str.
Napomena: Poleđine prazne.
. — 56 listova
Napomena: Listovi odštampani sa obe strane.

5.1.4.1.2 Kada izvor sadrži numerisane stupce umesto strana, opseg se navodi u vidu stubaca. Kada je na strani više od dva stupca, to se konstatuje u području 7.

Primer

. — 831 stubac

Stariji monografski izvori

Navodi se ukupan broj strana ili listova u uglastim zagradama ili se navodi u području 7.

Primer

. — 840 stubaca na [420] str.

ili

. — 840 stubaca na [210] listova

5.1.4.1.3 Unosi se broj poslednje numerisane strane, lista, stupca, tabaka ili kadra svakog numerisanog niza. I arapski i rimski brojevi se unose onako kako su dati u izvoru. Kada su strane ili listovi označeni slovima umesto brojevima, unose se prvo i poslednje slovo, a prethodi im reč ili skraćenica za označavanje strana ili listova.

Primeri

. — 328 str.
. — IV, 328 str.
. — 16 listova, 328 str.
. — 328 str., 52 stubca
. — 32, 328, 40, 16 str.
. — Str. a-h
. — Str. A-H
. — Listovi A-H
. — Str. A-H, 128 str.

Kada izvor sadrži više numerisanih ili slovima označenih nizova različite vrste (na primer stubci i strane), i drugi ili sledeći niz nastavlja numeraciju ili slovne oznake prethodnog niza, navodi se prvi i poslednji broj ili slovo drugog ili sledećeg niza, a prethodi im reč ili skraćenica za označavanje strana, listova ili stubaca.

Primer

. — 320 stubaca, str. 321–400

Kada se numeracija arapskim brojevima nastavlja iza numeracije rimskim brojevima, numeracija celog niza se unosi arapskim brojevima.

Primer

. — 328 str.
Urednička napomena: izvor ima 16 strana numerisanih I-XVI i 312 strana numerisanih 17–328.

Stariji monografski izvori

Ako se numeracija arapskim brojevima nastavlja iza numeracije rimskim brojevima, numeracija celog niza može da se unese arapskim brojevima ili se umesto toga mogu navesti niz numerisan arapskim brojevima i niz numerisan rimskim brojevima.

Primer

. — 328 str.

ili

. — XVI str., str. 17–328

5.1.4.1.4 Kada je pogrešan broj poslednje numerisane strane, lista, stubca, tabaka ili kadra itd. nekog niza, unosi se onako kako je naveden u publikaciji. Ispravan broj se unosi u uglastim zagradama, sa objašnjenjem, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga, ili se niz paginacije unosi baš onako kako je dat da bi se označio izvor greške.

Primeri

. — XIV, 823 [i.e. 328] str.
Napomena: Str. 328 pogrešno numerisana kao 823.
. — XIV, 832 [i.e. 848] str.
Napomena: Str. 161–176 se ponavljaju u numeraciji.

ili

. — XIV, 1-176, 161-832 str.
Urednička napomena: Alternativa prethodnom primeru.
. — 1 odrezak filma (64 [i.e. 46] kadrova)

5.1.4.1.5 Nenumerisani nizovi strana ili listova se navode samo ako čine ceo izvor ili njegov glavni deo (ali za listove sa tablama videti 5.1.4.1.8). U tom slučaju nenumerisani nizovi se unose kao nizovi numerisani arapskim brojevima, u uglastim zagradama.

Primeri

. — 329 str.
Urednička napomena: izvor ima 8 nenumerisanih strana i 329 strana numerisanih 1–329.
. — IV, [100] str.
Urednička napomena: izvor sadrži 4 strane numerisane I-IV i 100 nenumerisanih strana.

Kada je ceo izvor bez paginacije ili folijacije, postupa se na sledeći način:

a) Listovi ili strane se zbrajaju i ukupan broj se unosi u broju listova (ako su odšampani sa jedne strane) ili strana (ako su odštampane sa obe strane) i to arapskim brojevima u uglastim zagradama.

Primer

. — [80] listova

ili

b) Pravi se procena broja listova ili strana i unosi se približan ukupan broj listova (ako su odšampani sa jedne strane) ili strana (ako su odštampane sa obe strane).

Primer

. — Oko 400 listova

Stariji monografski izvori

Bilo koja nenumerisana strana, list ili stubac koji je sastavni deo izvora onako kako je objavljen, a koja nije uključena u niz paginiranih strana, listova ili stubaca, prebrojava se i unosi kao što bi se inače unela u opis izvora. Prebrojavaju se i prazne i odštampane strane. Broj takvih strana,

listova ili stubaca navodi se arapskim brojevima, u uglastim zagradama.

Primeri

. — [8], 328 str.
Urednička napomena: Podatak o opsegu za izvor koji ima 8 nenumerisanih strana i 328 strana numerisnih 1–328.

Nenumerisane strane na kraju niza navode se arapskim brojevima u uglastim zagradama.

Primeri

. — 93 [3] str.
. — XV [1], 160 str.

Kada se bilo koja nenumerisana strana, list ili stubac nađe u okviru numerisanog niza, navode se prva i poslednja strana, list ili stubac delova niza koji su ispred i iza te strane.

Primer

. — 1–200, [8], 201–232 str.

Nenumerisane strane na početku niza se podrazumevaju.

Primeri

. — 16 str.
Urednička napomena: Podatak o opsegu za izvor koji ima 3 nenumerisane strane i 13 strana numerisanih 4–16.
. — 328 str.
Urednička napomena: Podatak o opsegu za izvor koji ima 8 nenumerisanih strana i 320 strana numerisanih 9–328.

Prazni listovi su uključeni u podatak o paginaciji i navode se u okruglim zagradama iza podatka o paginaciji kada čine deo skupa izvora koji se opisuje. Kao podatak mogu se uneti samo prazni listovi koji se nalaze u postojećim primercima.

Primeri

. — IV, [100] str. (str. 99–100 prazne)
Urednička napomena: 4 strane numerisane I-IV, 100 nenumerisanih strana i prazan poslednji list.

. — IV, 96, [4] str. (poslednje dve strane prazne)
Urednička napomena: Strane numerisane I–IV, 1–96 i jedan presavijeni nenumerisani list sa poslednjim listom praznim.

Kada nije moguće ustanoviti opseg, beleži se opseg defektnih primeraka navođenjem strana i/ili listova, u skladu sa odredbom 5.1. Međutim, ispred ili iza podatka o opsegu se koriste reč „str." ili „listovi" i znak plus (na primer 200 + str., str. +41–200) ili se za nepaginirane izvore i izvore bez folijacije primenjuju odredbe za takve slučajeve. U ovim slučajevima, kao i slučaju kada se utvrđuje opseg potpunog primerka, u napomeni se daje objašnjenje.

Kada je ceo izvor bez paginacije ili folijacije, u napomeni može da se navede lista signatura, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

5.1.4.1.6 Kada publikacija sadrži više od tri niza slično numerisanih strana, listova ili stubaca, ili su nizovi slično numerisanih strana kombinovani sa jednim ili više glavnih nizova nenumerisanih strana, postupa se na sledeći način:

a) Nizovi se sabiraju i unosi se ukupan broj, uz dodavanje reči „sa različitom paginacijom" (ili njihovih ekvivalenata na drugom jeziku).

Primer

. — 1000 str. sa razl. pag.
Urednička napomena: Ne: 48, 53, 99, 300, 410, 90 str.

ili

b) Kada je jasno da je jedan od nizova glavni niz, broj tog niza se unosi zajedno sa ukupnim brojem ostalih nizova koji se stavljaju u zagrade, a koji mu prethode i/ili slede.

Primer

. — 400, [98] str.
Urednička napomena: Ne: 400, 18, 10, 22, 28, 20 str.

ili

c) Posebna oznaka građe i opseg izvora se opisuju kao:

Primeri

. — 1 knj. (razl. pag.)
. — 1 partitura (razl. pag)
. — 1 portfolio

Stariji monografski izvori

Ako je jedan niz značajno veći od ostalih, može da se navede opseg tog niza iza koga sledi izraz „sa različitom paginacijom".

Primer

. — 1 knj: (400 str. sa različitom paginacijom)
Urednička napomena: nizovi su: 400, 18, 12, 28 i 20 numerisanih strana i 18 nenumerisanih.

5.1.4.1.7 Ako su strane, listovi, stubci, tabaci, kadrovi itd. numerisani kao deo većeg niza, unose se brojevi prve i poslednje podjedinice kojima prethodi reč ili skraćenica za vrstu podjedinice.

Primeri

. — Listovi 81–93
. — Str. 713–797
. — 1 odrezak filma (kadrovi 120–143 (dupli kadrovi))

Ako su strane, listovi, stubci, tabaci, kadrovi i tako dalje numerisani i sami za sebe i kao deo šireg niza, unosi se numeracija samog izvora, a numeracija šireg niza se navodi u području 7 (videti 7.5).

Primeri

. — 1 odrezak filma (24 dupla kadra)
Napomena: Kadrovi takođe numerisani 120–143.
. — 81 str.
Napomena: Strane takođe numerisane 321–401.

5.1.4.1.8 Ako izvor sadrži strane sa tablama ili listove sa tablama, ili druge umetke koji nisu uključeni u numeraciju glavnog niza stranica ili listova, njihov broj se unosi na kraju paginiranog niza, bilo da su table nađene zajedno, bilo da su raspoređene kroz ceo izvor. Ako strane ili listovi sa tablama nisu numerisani, njihov broj se navodi u zagradama.

Primeri

. — 248 str., 24 lista s tablama
. — X, 32, 74 str, [1] list s tablom
. — 248 str., 12 str. s tablama
. — 248 str., 36 listova s tablama, 24 str. s tablama
. — 16 str., 28 str. s geogr. kartama
. — 24 str., [16] listova s geneal. tablama
. — 1 partitura (246 str., 24 lista s tablama)
. — 1 partitura (246 str., 38 listova s tablama, 24 str. s tablama)
. — 1 partitura za glas (246 str., 12 str. s tablama)
. — 1 atlas ([2] str., [32] lista s tablama)

5.1.4.2 Izvori u više fizičkih jedinica

5.1.4.2.1 Kontinuirana paginacija

Kada izvor sadrži više jedinica istog fizičkog oblika (to jest, više knjiga, odrezaka filma, portfolia itd.) i kada su podjedinice numerisane u kontinuitetu, navodi se ukupan broj strana, listova, tabaka itd. u okruglim zagradama, kako je propisano u 5.1.3.

Primeri

. — 8 knj. (894 str.)
. — 1 partitura u 8 knj. (894 str.)

Kada samo prva jedinica ima odvojeno paginiran niz preliminarnih strana, listova ili stubaca koji prethodi kontinuiranoj paginaciji, folijaciji ili numeraciji stubaca glavnog niza, navodi se paginacija, folijacija ili numeracija stubaca preliminarnih strana i glavnog niza.

Primer

. — 3 knj. (XX, 804 str.)
Urednička napomena: Samo knj. 1 ima niz preliminarnih strana.

Kada svaka jedinica ima niz preliminarnih strana ili listova koji prethodi kontinuiranoj paginaciji ili folijaciji glavnog niza i odvojeno je paginiran, ti nizovi se sabiraju i njihov ukupan zbir se unosi u uglastim zagradama.

Primer

. — 8 knj. ([47], 894 str.)

Stariji monografski izvori

Kada svaka jedinica ima odvojeno paginirani niz preliminarnih strana, listova ili stubaca koji prethodi glavnoj kontinuiranoj paginaciji, folijaciji ili numeraciji stubaca glavnog niza, potpun opis nizova može da se navede u području 7.

Primer

. — 3 knj.
Napomena: Paginacije tomova: knj. 1: XX, 200 str.; knj. 2: XX str., str. 201–512; knj. 3: XXI [1] str., str. 513–896.

5.1.4.2.2 Više paginacija

Kada svaka od jedinica koje čine takav izvor sadrži odvojeno numerisane nizove podjedinica (strana, listova, stubaca, kadrova itd.), broj podjedinica može da se navede kao dodatak broju jedinica, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Primeri

. — 3 dijafilma (60, 52, 58 kadrova)
. — 2 zidne tabele (6, 8 listova)
. — 12 odrezaka filma
. — 5 knj. (31, 33, 49, 37, 18 str.)
. — 2 portfolija (12, 18 listova)
. — 1 partitura u 5 knj. (31, 33, 49, 37, 18 str.)
. — 1 partitura za glas u 2 knj. (X, 210 ; V, 310 str.)
. — 3 knj. (VI, 310; VI, 434; VIII, 492 str.)
. — 3 knj. (VI, 310 str., 20 listova s tablama; VIII, 432 str., 32 lista s tablama; X, 490 str., 52 lista s tablama)

Ako je neophodno zabeležiti postojanje tabli, ali ne njihove paginacije u okviru svakog toma, to može da se navede u okruglim zagradama.

Primer

. — 4 knj. (sa 24 lista s tablama)

5.1.5 Vreme trajanja

5.1.5.1 Opseg bilo kog izvora kome je trajanje reprodukcije bitna osobina navodi se kao vreme trajanja.

Po izboru, za filmove i video-zapise podatku o vremenu trajanja može da se doda i dužina filmske trake.

Primer

. — 1 kolut filma (22 min., 577m)

5.1.5.2 Zabeleženo vreme trajanja se obično odnosi na čitav izvor. Unosi se onako kako se pojavljuje na jedinici, njenom spremištu ili propratnoj građi. Kada oznaka trajanja nije navedena, može da se unese približno vreme trajanja. Ukoliko nije moguće navesti bilo precizan bilo približan podatak o vremenu trajanja, ovaj podatak se izostavlja.

Primeri

. — 1 video-kaseta (U-matic) (oko 60 min.)
. — 1 kolut zvučne trake (37 min., 18 sek.)
. — 1 audio-kartridž (90 min.)
. — 1 gramofonska ploča (oko 50 min.)
. — 1 petlja filma (4 min., 20 sek.)
. — 1 DVD-video (114 min.). – 1 striming zvučna datoteka (14 min.)
. — 1 striming video datoteka (58 min.)

5.1.5.3 Kada se izvor sastoji od više delova koji imaju isti fizički oblik (to jest, više gramofonskih ploča, kaseta itd.), od kojih svaki ima sopstvenu oznaku vremena trajanja, unose se podaci o vremenu trajanja pojedinačnih delova, umesto podatka za ceo izvor.

Primeri

. — 3 koluta zvučne trake (25, 30, 27 min.)
. — 2 audio-kasete (30, 90 min.)
. — 3 gramofonske ploče (50, 55, 50 min.)

5.1.5.4 Kada izvor sadrži dva ili više različitih dela, vremena trajanja pojedinačnih dela, ukoliko postoje na jedinici, unose se u područje 7 (videti 7.10.1). Takva napomena može da se poveže sa napomenom o sadržaju (videti 7.7). Kada su vremena trajanja pojedinačnih dela uneta u područje 7, vreme trajanja čitavog izvora može da se izostavi iz područja materijalnog opisa.

5.1.6 Izvori objavljeni u snopićima

Kada je izvor objavljen u snopićima sa namerom da bude povezan u jednu ili više fizičkih jedinica, broj strana, listova i/ili tomova se navodi izrazima prikladnim njegovom konačnom obliku, sa napomenom da je izvor bio objavljen u snopićima.

5.2 Druge materijalne pojedinosti

5.2.1 Drugi element područja materijalnog opisa je podatak o drugim fizičkim osobinama izvora, kao što su način proizvodnje, boja, materijal od kog je izvor napravljen i slično, osim podatka o dimenziji. Svaka osobina koja je obuhvaćena posebnom oznakom građe može da se izostavi. Na primer, prisustvo zvuka kod zvučnih zapisa ili ilustracija kod vizuelnih izvora mogu da se izostave.

Specifičnosti koje čine ostale materijalne pojedinosti se, po potrebi, navode sledećim redosledom.

5.2.2 Sastav materijala

Može da se navede reč ili fraza koja se odnosi na materijal od kog je izvor napravljen.

Primeri

. — 1 globus : drvo
. — 1 kolut zvučne trake (27 min.) : papir
. — 1 diorama : različiti materijali
. — 1 kolut mikrofilma : dijazo
. — 1 kolut filma (11 min) : nitrat
. — 1 geografska karta : prozirnica

5.2.3 Postojanje ilustracija

5.2.3.1 Kada je izvor ilustrovan iza podatka o posebnoj oznaci građe može da se navede skraćenica „ilustr.“ (ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu). Neznatni broj ilustracija može da se zanemari.

Primer

. — 8 knj. : ilustr.

5.2.3.2 Posebne vrste ilustracija

Posebne vrste ilustracija (na primer geografske karte, planovi, faksimili, portreti, note) mogu da se navedu iza skraćenice „ilustr.” (ili njenog ekvivalenta).

Primeri

: ilustr., geogr. karte
: ilustr., faks.

Kada je navedena posebna vrsta ilustracija, a one su jedine ilustracije u izvoru, skraćenica „ilustr.“ (ili njen ekvivalent) se izostavlja.

Primeri

: geogr. karte, planovi
: faks.

5.2.3.3 Broj ilustracija

Može da se navede i broj ilustracija ili određene vrste ilustracija.

Primeri

: 31 ilustr.
: ilustr., 17 faks.
: 12 geografskih karata

Kada se izvor pretežno ili isključivo sastoji od ilustracija, na to može da se ukaže u podatku o ilustracijama.

Primeri

: sve ilustr.
: uglavnom geografske karte
: uglavnom ilustr.

5.2.4 Postojanje boje

5.2.4.1 Tekstovi sa ilustracijama

Kada su neke od ilustracija ili sve ilustracije u boji, to može da se navede. Ako su samo neke od ilustracija u boji, taj podatak se navodi u okruglim zagradama.

Primeri

: ilustr. u boji
: ilustr., 31 geografska karta u boji
: ilustr. (neke u boji)
: 31 geografska karta (neke u boji)

5.2.4.2 Vizuelni izvori

Osobine boja vizuelnih izvora se navode kako je prikladno. Navode se skraćenice „u boji" ili „c-b" (ili njihovim ekvivalentima na drugom jeziku i/ili pismu), ili se navode pojedinačne boje, ali ne više od tri. Izvor koji sadrži i delove u boji i crno-bele delove tako se i opisuje. Iza ovog podatka se mogu uneti kratka objašnjenja u okruglim zagradama. Navodi se i obojenost mikroskopskih dijapozitiva.

Primeri

: u boji
: c-b
: drvo, plavo i belo
: prozirnica, u boji
: obojeni
: u boji sa c-b delovima
: u boji i c-b
: u boji (Ektachrome)
: u boji (PAL)

5.2.4.3 Elektronski izvori

Izraz „u boji" ili njen ekvivalent na drugom jeziku i/ili pismu navodi se ako se izvor prikazuje u dve ili više boja ili je utvrđeno da produkuje dve ili više boja.

Primeri

. — 2 elektronske kasete : u boji
. — 1 (CD-I) : u boji, sa zvukom

5.2.5 Razmera umanjenja (mikrooblici)

5.2.5.1 Oznaka razmere umanjenja navodi se za mikrooblike. Gde je to moguće, razmera se iskazuje brojevima.

Primeri

. — 1 kolut mikrofilma : dijazo, 14x
. — 6 mikrofiševa : srebro halogeni, 15x

5.2.5.2 Izrazi „malo umanjenje“ (do 15x), „veliko umanjenje“ (31x–60x), „veoma veliko umanjenje“ (61x–90x) i „ultraveliko umanjenje“ (od 91x pa naviše) ili njihovi ekvivalenti na drugom jeziku ili pismu koriste se u slučajevima kada razmera umanjenja ne može precizno da se navede.

5.2.6 Postojanje i nepostojanje zvuka

5.2.6.1 Izrazi „zvuk“ ili „bez zvuka“ (ili njihovi ekvivalenti na drugom jeziku) unose se, gde je prikladno, za građu kojoj je osnovna osobina prisustvo zvuka kao sastavnog elementa i za koju u posebnoj oznaci građe nije posebno naglašeno prisustvo zvuka.

Primeri

. — 1 kolut filma (20 min.) : c-b, bez zvuka
. — 1 video-kaseta (U-matic) (30 min.) : u boji, zvuk
. — 1 elektronski disk : zvuk

5.2.6.2 Iza izraza „zvuk“ mogu se, u okruglim zagradama, uneti kratka objašnjenja.

Primer

. — 1 video-kaseta (Beta) (120 min.) : u boji, zvuk (Beta HiFi)

5.2.6.3 Opciono, za građu (na primer dijapozitive) kod koje je zvuk kao sastavni deo prisutan samo u izuzetnim slučajevima, za odsustvo zvuka može da se upotrebi izraz „bez zvuka“.

5.2 7 Ostali tehnički podaci

5.2.7.1 Poravnanje kadrova

Za mikrofilmske kolutove, odreske mikrofilma i odreske filma se navodi podatak o poravnanju kadrova.

Primeri

. — 1 kolut mikrofilma : uzdužni format
. — 3 odreska mikrofilma : dijazo, poprečni format
. — 1 odrezak filma (42 dupla kadra) : poprečni format

5.2.7.2 Proces ili metod reprodukcije

Može da se navede i bilo koja pojedinost o procesu ili metodu reprodukcije nepokretnih slika.

Primer

. — 1 gravira : urezivanje, akvatinta

5.2.7.3 Brzina reprodukcije

Brzina reprodukcije izvora navodi se odgovarajućim terminima.

Primeri

. — 1 gramofonska ploča : 33 1/3 o/min.
. — 1 kolut zvučne trake (100 min.) : 19 cm/s
. — 2 video-diska (24 min.) : 1500 o/min.

5.2.7.4 Način snimanja

Za analogne gramofonske ploče, ako je poznat, unosi se način snimanja.

Primer

. — 1 gramofonska ploča : 78 o/min., akustično

5.2.7.5 Smer ureza

Za analogne gramofonske ploče se navodi smer ureza, ako je poznat.

Primer

. — 1 gramofonska ploča : 78 o/min., vertikalan

5.2.7.6 Veličina ureza

Za analogne gramofonske ploče se navodi veličina ureza, ako je poznata.

Primer

. — 1 gramofonska ploča : 33 1/3 o/min., krupan

5.2.7.7 Broj tragova

Broj tragova trake se navodi.

Primer

. — 1 kolut zvučne trake (100 min.) : 19cm/s, 2 traga

5.2.7.8 Oblik traga

Za kolutove zvučne trake koji imaju četiri ili više tragova navodi se oblik traga.

Primer

. — 1 kolut zvučne trake (90 min) : 19 cm/s, 4 traga, susedna

5.2.7.9 Broj audio kanala

Broj audio kanala se unosi.

Primeri

. — 1 gramofonska ploča : 33 1/3 o/min., mono
. — 1 kolut zvučne trake (50 min.) : 38 cm/s, 2 traga, stereo

5.2.7.10 Ekvilizacija

Sistemi za ekvilizaciju mogu da se unesu, ako su poznati.

Primer

. — 1 kolut zvučne trake (45 min.) : 19 cm/s, 4 traga, NAB

5.2.7.11 Redukcija šuma

Sistemi za redukciju šuma mogu da se unesu, ako su poznati.

Primer

. — 1 audio-kaseta (60 min.) : Dolby obrađeno

Tabela tehničkih podataka i industrijske norme za zvučne snimke

Ova tabela pokazuje koje tehničke osobine se odnose na koju vrstu zvučnih snimaka. Osobine koje se mogu primeniti označene su sa P[2], a one koje se ne mogu primeniti sa N/P[3]. Ukoliko postoji norma za tehničku osobinu i vrstu snimka, uneta je iza slova P.

Unose se svi navedeni primenljivi tehnički podaci koji se pojavljuju u tabeli, redosledom prikazanim ispod. Međutim, ako je industrijska norma navedena u tabeli, tehnički podaci se unose samo ako se razlikuju od te norme.

Tehnički podaci	Analogni disk		Digitalni disk	Kolut	Kaseta	Kartridž
	78 obrtaja	Druge brzine				
Brzina	P	P	1.4 m/s	P	P: 4.67 cm/s	P: 9.5 cm/s
Način snimanja	P: električni	P: električni	N/P	N/P	N/P	N/P
Smer ureza	P: bočni	P: bočni	N/P	N/P	N/P	N/P
Veličina ureza	P: krupan	P: mikro	N/P	N/P	N/P	N/P
Broj tragova	N/P	N/P	N/P	P	P	P: S
Oblik traga	N/P	N/P	N/P	P: naizmeničan	N/P	N/P
Broj audio kanala	P: mono	P	P	P	P	P: stereo
Sistem ekvilizacije	N/P	N/P	N/P	P	P	P: 50μs
Sistem za redukciju šuma	N/P	N/P	N/P	P	P	P

2 Primenljivo. – *Prim. prev.*

3 Nije primenljivo. – *Prim. prev.*

5.2.8 Izvori dostupni u različitim oblicima

Kada je izvor dostupan i u alternativnim oblicima koji se razlikuju u smislu elementa drugih fizičkih podataka, ti podaci se izostavljaju iz područja materijalnog opisa i unose se u područje 8 ili 7 (videti 7.5).

Primer

. — 1 kolut mikrofilma : poprečni format
Napomena: Dostupan na dijazo ili srebro-halogenom filmu.

5.3 Dimenzije

Treći element područja materijalnog opisa je podatak o dimenzijama izvora.

Dimenzija može da bude samo jedna ili (kao u slučaju filma ili presavijenih karata) mnogo složenija.

5.3.1 Podatak o dimenzijama

Ako se dimenzije izvora navode, navode se u centimetrima tako što se zaokružuje na sledeći ceo broj. Izuzetak: širina filma ili trake navodi se u milimetrima (videti 5.3.1.1).

Primer

; 18 cm
Urednička napomena: Visina izvora je 17.2 centimetara

5.3.1.1 Izbor dimenzija za merenje

Štampani tekstualni izvori i muzikalije

Navodi se visina izvora, izmerena paralelno uz hrbat.

Kartografski izvori

Dimenzije dvodimenzionalnih izvora koji nisu kružnog oblika navode se u obliku *visina* x *širina*. Dimenzije trodimenzionalnih izvora koji nisu globusi i delovi sfere navode se u obliku *visina* x *širina* x *dubina*. Dimenzije globusa, delova sfere i kružnih dvodimenzionalnih izvora navode se u vidu prečnika.

Ukoliko nije drugačije rečeno, za dvodimenzionalne izvore navode se dimenzije u okviru ivice karte. Ako ne postoji ivica karte, navode se dimenzije onog dela koji ima geografske elemente.

Primeri

; 65 x 40 cm
; 45 x 35 x 2 cm
; 23 cm (prečnik)

Mogu da se navedu i dodatne dimenzije, kao što su dimenzije presavijene geografske karte, dimenzije pojedinačnih tabaka grupno obrađenih jedinica ili pojedinačne dimenzije uokvirenih listova. Kada se navodi više grupa mera, čitavo područje materijalnog opisa treba da bude jasnog i nedvosmislenog oblika; drugim rečima, kada nije jasno na koji deo ili delove se odnose dimenzije, na to se ukazuje u opisu. (Za jedinice različitih dimenzija videti 5.3.1.5.)

Primeri

; na listu 60 x 40 cm
; 9 x 30 cm na listu 40 x 60 cm, presavijeno na 21 x 10 cm
; na listu 90 x 50 cm ili manje, presavijeno u omot 25 x 16 cm
; dupla hemisfera, svaka 6 cm (prečnik), na listu 21 x 15 cm

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video-zapisi i nepokretne i pokretne slike

Dimenzije dvodimenzionalnih izvora (zidne tabele, mikrofiševi, dijapozitivi, prozirnice, slike i sl.) navode se u obliku *visina* x *širina*. Za kružne dvodimenzionalne izvore (sa izuzetkom gramofonskih ploča i video-diskova) navodi se prečnik iza koga sledi izraz „prečnik", u okruglim zagradama ili njegov ekvivalent na drugom jeziku. Za ovalne dvodimenzionalne izvore navodi se dužina vertikalne ose iza koje sledi izraz „ovalno", u okruglim zagradama ili njegov ekvivalent. Dimenzije se odnose na tabak ili drugu površinu, ali ukoliko postoji značajna razlika između dimenzija tabaka i dimenzija odštampane površine, ova druga može da se unese u područje 7 (videti 7.5).

Primeri

; 24 x 48 cm
; 5 x 5 cm
; 36 cm (prečnik)
; 9 cm (prečnik)

Za presavijene listove navode se dve dimenzije.

Primer

; 48 x 90 cm, presavijeno na 24 x 15 cm

Dimenzije trodimenzionalnih izvora (diorame i slično) navode se u obliku *visina* x *širina* x *dubina* ili, se kada to nije moguće, unosi samo

visina. Složeniji podaci o dimenzijama mogu se uneti u područje 7 (videti 7.5) ili da se izostave.

Primer

; 1 diorama : različiti materijali, u boji ; 9 x 30 x 20 cm

Kada se radi o izvorima koji zahtevaju upotrebu opreme (gramofonske ploče, kasete, kolutovi trake ili filmovi), glavne dimenzije koje se navode su one za sam izvor, bez obzira na spoljašnje dimenzije bilo kakvog spremišta, poput albuma ili zaštitnog omota (za postupak sa spremištem za skup takvih izvora videti 5.3.1.3).

Primeri

. — 1 gramofonska ploča (53 min.) : 33 1/3 o/min., stereo ; 30 cm
. — 1 kolut zvučne trake (100 min) : 19 cm/s, 4 traga, mono. ; 13 cm
. — 1 CD-ROM (60 min.) : stereo ; 12 cm

Ovaj podatak može da se izostavi kod izvora čije se dimenzije podrazumevaju u drugim delovima opisa (na primer audio-kasete i kartridži standardnog tipa).

Standardne dimenzije su:

Kaseta 10 x 6.4 x 1.2 cm
Kartridž 13.5 x 10 x 2.2 cm
Video-kaseta 18.8 x 10.4 x 2.5 cm

Kod izvora koji sadrže film ili magnetnu traku unosi se širina filma ili trake. Ovaj podatak može da se izostavi kod izvora čije se dimenzije podrazumevaju u drugim delovima opisa (na primer audio-kasete i kartridži).

Standardne širine su:

Kolut zvučne trake 6.3 mm
Audio-kaseta 3.8 mm
Audio-kartridž 6.3 mm

Primeri

. — 6 kolutova mikrofilma : Kalvar, uzdužni format ; 35 mm
. — 1 kolut zvučne trake (45 min.) : 19 cm/s, 2 traga, mono. ; 13 cm, traka od 6 mm
. — 1 petlja filma (4 min., 10 s) : u boji ; super 8 mm

Elektronski izvori

Glavne dimenzije koje se navode su dimenzije samog fizičkog nosioca, bez obzira na spoljašnje dimenzije bilo kog kontejnera (za postupak sa kontejnerom za skup takvih izvora videti 5.3.1.3).

Za disk / optički disk ili kolut filma navodi se prečnik. Može da se navede i visina i širina trake koluta.

Primeri

. — 1 elektronski kolut trake ; 27 cm
. — CD-ROM ; 12 cm
. — 1 elektronska kaseta : u boji ; 19 x 9 cm, traka 7 mm

Navodi se visina prednje strane čip-kartridža.

Primer

. — 1 elektronski čip-kartridž : u boji, zvuk ; 9 cm

5.3.1.2 Dimenzije koje nisu uobičajene

Štampani tekstualni izvori i muzikalije

Kada dimenzije ili oblik izvora nisu uobičajeni (na primer širina je veća od visine), posle visine mogu da se navedu i druge dimenzije.

Primeri

; 21 x 30 cm
; 38 cm, presavijeno na 10 cm

Gramofonske ploče

Kada gramofonska ploča nije uobičajenog oblika (na primer kada je površina za reprodukciju nepravilnog oblika), u područje materijalnog opisa se unosi prečnik površine za reprodukciju. Podatak koji se odnosi na spoljašnje dimenzije izvora navodi se u području 7 (videti 7.5).

Primer

. — 1 gramofonska ploča (11 min.) : 45 o/min., mono. ; 18 cm
Napomena: Ploča je otisnuta na pravougaonoj površini, 20 x 20 cm.

5.3.1.3 Izvori objavljeni u spremištu

Za izvore koji su objavljeni u spremištu, sa ili bez propratne građe, mogu da se navedu dimenzije spremišta. Umesto toga, može da se upotrebi izraz „u spremištu" (ili njegov ekvivalent na drugom jeziku) ili da se taj podatak izostavi.

Kada je spremište ili postolje, kao sastavni deo, uključeno u opis, mogu da se unesu dva podatka o dimenzijama. Druga mogućnost je da se unesu samo dimenzije za čitavu jedinicu, uključujući tu i spremište ili postolje.

Primeri

. — 1 diorama : u boji ; u staklenoj kutiji 35 x 60 x 24 cm
. — 4 elektronske kasete : zvuk, u boji ; u kontejneru 12 x 36 x 20 cm
. — 1 laboratorijski komplet (različiti delovi) ; u spremištu 12 x 36 x 20 cm
. — 5 gramofonskih ploča (256 min.) : 33 1/3 o/min., stereo ; u spremištu 30 cm

5.3.1.4 Fizičke jedinice različitih veličina

Kontinuirani izvori i monografski izvori u više delova

Ukoliko se dimenzije kontinuiranog izvora ili monografskog izvora u više delova promene, manja ili najmanja veličina i veća ili najveća veličina razdvojene crticom mogu se uneti u područje 5 ili se u području 7 može uneti napomena da dimenzije svezaka, tomova ili iteracija variraju (videti 7.5).

Primer

; 20-30 cm

Kartografski izvori, viševrsni izvori, zvučni zapisi, video-zapisi i nepokretne i pokretne slike

Kada izvor sadrži skup dvodimenzionalnih jedinica koje su različitih veličina, unose se dimenzije najvećeg dela, a iza njih „ili manje" (ili njegov ekvivalent na drugom jeziku). Umesto toga, dimenzije svih delova mogu da se unesu u područje 7 (videti 7.5).

Primeri

. — 6 zidnih tabela : u boji ; 60 x 98 cm ili manje
. — 1 geografska karta na 365 listova : u boji ; listovi 60 x 90 cm ili manje

. — 1 geografska karta na 25 listova : u boji ; listovi 90 x 50 cm ili manje, presavijeno u omot 25 x 16 cm

5.3.2 Bibliografski format i dimenzije (stariji monografski izvori)

5.3.2.1 Bibliografski format izvora navodi se standardnim oznakama koje je izabrala bibliografska agencija, na primer 1°, 2°, 4°, 8°, 12° itd.

Ako svežnjeve čine polovine tabaka ili drugi delovi tabaka, ili ako svežanj sadrži više tabaka, to može da se navede u okruglim zagradama iza formata ili u podatku o materijalnom opisu.

Primeri

; 2° (6 tabaka)

Plakati i polulistovi mogu da se navedu odgovarajućim terminima, isključujući oznaku formata ili oznake kao što je 1 list i njemu odgovarajuću oznaku formata.

Primeri

1 plakat
ili
1 list ; 1°

1 polulist
ili
1 list ; 1/2:0

Ako je moguće utvrditi da je izvor koji se opisuje u standardnom izdavačkom povezu ili izdavačkom zaštitnom povezu, dimenzije mogu da se navedu u području 5. Visina omota, izmerena paralelno uz hrbat ili visina samog nepovezanog izvora navodi se u okruglim zagradama, iza formata, zaokružena na sledeći ceo broj u centimetrima.

Primeri

; 4° (18 cm, izdavački zaštitni povez)
Urednička napomena: Publikacija u kvatro formatu, u izdavačkom zaštitnom povezu iznosi 17.2 centimetra
; 12° (14 cm, izdavački povez)

U ostalim slučajevima dimenzije se tretiraju kao poseban podatak o primerku i mogu da se navedu zajedno sa bilo kojim drugim relevantnim podatkom u području 7.

Primer

. — Primerak x u kolekciji y, obrezan na dnu, iznosi 17. 2 centimetra

Kada su štampani redovi paralelni sa dužom stranom hartije, u okruglim zagradama iza formata može da se unese oznaka „poprečno".

Primeri

; 4° (poprečno)
; 2° (poprečno)

5.3.2.2 Kada dimenzije ili oblik nisu uobičajeni, u području 7 može da se unese objašnjenje.

5.3.2.3 Kada format ne može da se odredi, u području 5 se navodi procenjeni format iza koga se stavlja znak pitanja. Dimenzije se, takođe, mogu navesti i u području 7, uz objašnjenje.

Primer

; 48° (?)
Napomena: Spojeno u osminu, dimenzija 4 x 3 cm, neobrezano.

5.3.2.4 Kada su tomovi monografskog izvora u više delova različitih formata, svi formati se navode u ponovljenim područjima materijalnog opisa, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga. Ako je izvor koji se opisuje u standardnom izdavačkom povezu ili izdavačkom zaštitnom povezu, dimenzije mogu da se navedu, ali ako je izvor samo u jednom formatu, navode se dimenzije najmanjeg i najvećeg dela.

Format i/ili dimenzije pojedinačnih delova mogu da se unesu u područje 7, na „drugom nivou" (videti Dodatak A) ili u napomeni o sadržaju (videti 7.7).

Primeri

. — 4 knj. ; 4° (18 cm, izdavački povez). – 3 knj. ; 8° (16 cm, izdavački povez)
Napomena: Tomovi 1–4 su 4° (18 cm); tomovi 5–7 su 8° (16 cm).
Urednička napomena: Komplet od 7 tomova različitih dimenzija i formata.
; 2° (33–37 cm, izdavački povez)

5.4 Podatak o propratnoj građi

Četvrti element područja materijalnog opisa je podatak o propratnoj građi.

Izraz „propratna građa" označava bilo koji fizički odvojen deo izvora koji do sada nije opisan u području materijalnog opisa i koji je objavljen (ili je namera da se objavi) u isto vreme kada i izvor i predviđeno je da se koristi uz izvor koji se opisuje.

5.4.1 Opis propratne građe

Podatak o propratnoj građi može da se navede ili terminima koji se pojavljuju u izvoru koji se opisuje ili rečju ili frazom koja ukazuje na prirodu građe ili prikladnom posebnom oznakom građe.

Primeri

. — 96 str. ; 8° (16 cm, izdavački povez) + 1 cenovnik
. — 1 geografska karta : u boji ; 108 x 73 cm, presavijena na 30 x 21 cm + 1 biografska beleška
. — 1 globus : u boji ; 23 cm (prečnik) + 1 registar mesta
. — 271 str. : ilustr. ; 21 cm + 1 popis radova
. — 1 odrezak filma (43 kadra) : u boji i c-b ; 35 mm + podsetnik za nastavnike
. — 1 zidna tabela : u boji ; 65 x 97 cm + podsetnik
. — 1 gramofonska ploča (55 min.) : 33 1/3 o/min., mono. ; 30 cm + 1 brošura
. — 2 elektronska diska ; 14 cm + 1 brošura
. — 180 str. : ilustr. ; 23 cm + 1 zidna tabela + 3 geogr. karte
. — 20 geografskih karata na 1 CD-ROM-u : zvuk, u boji ; 12 cm + 1 audio-kaseta
. — knj. : ilustr. ; 31 cm + nedeljni cenovnik
. — 1 partitura (92 str.) ; 31 cm + 4 deonice
. — 1 partitura (329 str.) ; 34 cm + 25 deonica + 1 libreto

5.4.2 Kratak materijalni opis

Kratak materijalni opis propratne građe može da se navede iza reči ili fraze koja karakteriše građu. Građa se opisuje prema odredbama od 5.1 do 5.3.

Primeri

. — 47 dijapozitiva : u boji ; 5 x 5 cm + 1 audio kaseta (25 min. : mono.)
. — 1 geografska karta na 4 lista ; listovi 25 x 38 cm + 1 priručnik (10 str. ; 30 cm)
. — knj. : ilustr. ; 28 cm + elektronski diskovi (zvuk, u boji ; 9 cm)
. — 47 knj. : ilustr., geografske karte ; 27 cm + 114 mikrofiševa (11 x 15 cm)
. — 271 str. : ilustr. ; 21 cm + 3 mikrofiša (dijazo ; 11 x 11 cm)
. — 2 elektronska diska ; 9 cm + 1 uputstvo (110 str. ; 23 cm)

5.4.3 Alternativni opis propratne građe

Alternativno, propratna građa može da se opiše i:

a) samostalno (to jest, u posebnom opisu)

ili

b) u napomeni (videti podrčje 7)

ili

c) korišćenjem metoda opisa na više nivoa (videti Dodatak A).

6 PODRUČJE IZDAVAČKE CELINE I MONOGRAFSKIH IZVORA U VIŠE DELOVA

Uvodna napomena

Područje izdavačke celine i monografskih izvora u više delova sadrži glavni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova, uporedni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova, podatke uz naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova, podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdavačku celinu ili monografski izvor u više delova, međunarodni standardni broj izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova i numeraciju u okviru izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova.

Područje izdavačke celine se koristi kada izvor koji se opisuje pripada većem bibliografskom izvoru: izdavačkoj celini, kolu ili monografskom izvoru u više delova.

Posebno je važno obratiti pažnju na objašnjenje izraza „zajednički stvarni naslov" i „podređeni naslov" koje glasi da ovi izrazi, kako je upotrebljeno u odredbama, podrazumevaju: (a) sve zajedničke stvarne naslove sa stvarnim naslovima kola, (b) naslove glavnih izdavačkih celina sa kola i (c) sve zajedničke stvarne naslove sa podređenim naslovima monografskih izvora u više delova.

Kada je izvor deo više većih bibliografskih izvora, područje 6 sadrži više podataka o izdavačkoj celini. Redosled podataka je određen redosledom izvora za ovo područje kojima se daje prednost. U slučaju da su oni iste važnosti, prati se redosled delova podataka koji se nalaze u izabranom izvoru.

Kontinuirani izvori ili monografski izvori u više delova mogu da budu deo veće izdavačke celine.

Sadržaj

6.1 Glavni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova
6.2 Uporedni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova
6.3 Podatak uz naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova

6.4 Podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdavačku celinu ili monografski izvor u više delova
6.5 Međunarodni standardni broj izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova
6.6 Numeracija u okviru izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova

Propisana interpunkcija

A. Za interpunkciju koja prethodi područjima opisa videti A.3.2.
B. Svaki podatak o izdavačkoj celini navodi se u okruglim zagradama (( )).
C. Drugoj i svakoj sledećoj izdavačkoj celini prethodi razmak.
D. Svakom uporednom stvarnom naslovu ili drugom uporednom podatku prethode razmak, znak jednako, razmak (=).
E. Svakom podatku uz naslov prethode razmak, dvotačka, razmak (:).
F. Prvom podatku o odgovornosti prethode razmak, kosa crta, razmak (/).
G. Svakom sledećem podatku o odgovornosti prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;), osim kada podaci čine frazu.
H. Međunarodnom standardnom broju prethode zarez i razmak (,).
I. Numeraciji u okviru izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova prethode razmak, tačka-zarez, razmak (;).
J. Ispred oznake kola, potkolekcije ili podređenog naslova koji prati zajednički stvarni naslov nalaze se tačka i razmak (.).
K. Podređenom naslovu koji prati oznaku kola ili potkolekcije prethodi zarez, razmak (,).

Interpunkcijski obrasci

. — (Glavni stvarni naslov prve izdavačke celine) (Glavni stvarni naslov druge izdavačke celine)
. — (Glavni stvarni naslov izdavačke celine = Uporedni stvarni naslov izdavačke celine)
. — (Glavni stvarni naslov izdavačke celine / podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdavačku celinu ; numeracija u okviru izdavačke celine)
. — (Glavni stvarni naslov izdavačke celine : ostali podaci uz naslov izdavačke celine / podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdavačku celinu ; numeracija u okviru izdavačke celine)
. — (Glavni stvarni naslov izdavačke celine, ISSN ; numeracija u okviru izdavačke celine)
. — (Zajednički stvarni naslov izdavačke celine. Oznaka kola, potkolekcije ili monografskog izvora u više delova, Podređeni naslov)

. — (Zajednički stvarni naslov izdavačke celine. Podređeni naslov = Uporedni zajednički stvarni naslov izdavačke celine. Uporedni podređeni naslov)
. — (Glavni stvarni naslov izdavačke celine, ISSN ; numeracija u okviru izdavačke celine = uporedna numeracija u okviru izdavačke celine)
. — (Glavni stvarni naslov izdavačke celine, ISSN ; numeracija u okviru izdavačke celine = Uporedni stvarni naslov izdavačke celine ; uporedna numeracija u okviru izdavačke celine)
. — (Glavni stvarni naslov izdavačke celine. Glavni stvarni naslov potkolekcije ; numeracija unutar potkolekcije)
. — (Glavni stvarni naslov izdavačke celine. Glavni stvarni naslov potkolekcije / podatak o odgovornosti koji se odnosi na potkolekciju, ISSN potkolekcije ; numeracija unutar potkolekcije)
. — (Glavni stvarni naslov monografskog izvora u više delova, ISBN ; numeracija u okviru monografskog izvora u više delova)

Glavni izvor

Štampani tekstualni izvori i muzikalije

Naslovna strana izdavačke celine, analitička naslovna strana, prva strana muzičkog dela, druge preliminarne strane, korice, kolofon, ostatak izvora.

Stariji monografski izvori

Naslovna strana izdavačke celine, analitička naslovna strana, zamena za naslovnu stranu, kolofon.

Kartografski izvori, viševrsni izvori, zvučni zapisi, video-zapisi, nepokretne i pokretne slike i elektronski izvori

Sam izvor, spremište, propratna građa.

Izvori podataka kojima se daje prednost su naslovna strana izdavačke celine ili naslovna strana monografskog izvora u više delova. Ako nema naslovne strane, koriste se izvori podataka kojima se daje prednost za kontinuirane izvore i monografske izvore u više delova navedeni u A.4.2.

Podatak koji se preuzima iz izvora koji nije jedan od navedenih glavnih izvora podataka navodi se u uglastim zagradama.

6.1 Glavni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova

Obavezno ako je dostupno

Glavni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova odgovara glavnom stvarnom naslovu u bibliografskom opisu šireg bibliografskog izvora kada je opisan kao serijska publikacija monografski izvor u više delova prema propisima za područje 1. Glavni stvarni naslov izdavačke celine unosi se onako kako se nalazi u glavnom izvoru podataka. Navodi se tačno onim rečima kojima je dat, ali se ne moraju uvek preuzimati i velika slova i interpunkcija. Štamparske greške se ne ispravljaju. Ako nisu svi delovi serijske publikacije ili monografskog izvora u više delova deo šireg bibliografskog izvora, može da se naznači koji su delovi izvora deo šireg bibliografskog izvora.

Primeri

. — (Pepys series)
. — (Great newspapers reprinted)
. — (Interactive digital computer teaching models)
. — (Acta Universitatis Carolinae. Philologica)
. — (Viewmaster science series. 4, Physics)
. — (Problems and progress in development)
Urednička napomena: Potkolekcija sa prepoznatljivim naslovom; glavna izdavačka celina: Commonwealth and international library (videti 7.6.2).
. — (Bibliothèque française et romane. Série B, Éditions critiques de textes)
Urednička napomena: Potkolekcija sa podređenim naslovom.
. — (Archives Blaise Cendrars)
Urednička napomena: Potkolekcija sa prepoznatljivim naslovom; glavna izdavačka celina: Archives des lettres modernes (videti 7.6.2).
. — (Atlas ethno-linguistique. 2e série, Monographies)
. — (Plan Guide Blay)
. — (JRO-Panoramakarte)
. — (Guides et plans Edicart's)
. — (L'enseignement moderne du saxophone)
. — (Neue Musik für Solo-Instrumente)
. — (Collection Trésors classiques)
. — (Beatrix Potter jigsaw puzzles)

. — (Interactive digital computer teaching models)
. — (Canadian travel surveys)
. — (The lord of the rings ; part 3)
. — (Selected works of Rudyard Kipling ; vol. 2)
. — (Carte géologique de la France à 1:50 000 ; IV-19)
. — (Collected works of Muzio Clementi ; vol. 2)
. — (L'arte in diapositive ; no 1)
. — (Dune ; vol. 4)

6.2 Uporedni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova

6.2.1 Kada se glavni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova pojavljuje na više jezika i/ili pisama, uporedni naslov ili naslovi izdavačke celine mogu da se navedu. Uporedni naslovi se navode kada je to neophodno za identifikaciju ili se iz drugih razloga smatra važnim za korisnike kataloga.

Primeri

. — (Modern cinema = Cinéma moderne)
. — (Статистические проблемы управления = Statistical problems of control)
. — (Материалы к познанию фауны и флоры СССР = Contributiones pro fauna et flora URPSS = Contributions à la connaissance de la faune et la flore de l'URSS = Proceedings on the study of the fauna and fl ora of the USSR)
. — (International map of the world 1:1 000 000 = Carte internationale du monde au 1:1 000 000)
. — (Travaux de recherche en science sociale = Research monographs in the social sciences)
. — (Corpus iuris sueo-gotorum antiqui = Samling af Sweriges gamla lagar)
. — (現代日本音楽選 = The galxy of contemporary Japanese music)

6.2.2 Kada se glavni stvarni naslov sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i jednog ili više podređenih naslova, uporedni zajednički naslov ili više njih i uporedni podređeni naslov ili više njih, ako se navode, navode se posle zajedničkog stvarnog naslova i podređenog naslova.

Primer

. — (Sounds of the theatre. Music = Voci del teatro. La musica)

6.3 Podaci uz naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova

6.3.1 Podaci uz naslov ili uporedni podaci uz naslov koji se odnose na izdavačku celinu ili monografski izvor u više delova navode se kada se pojavljuju u glavnom izvoru podataka i kada su neophodni za identifikaciju izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova, ili se iz drugog razloga smatraju važnim za korisnike kataloga.

Primeri

. — (Die Reihe : Delikte, Indizen, Ermittlungen)
. — (Words : their origin, use, and spelling)
. — (English linguistics, 1500–1750 : a collection of facsimile reprints)
. — (Collection I. P. N. : les industries, leurs productions, leurs nuisances)
. — (Old Ordnance Survey Maps : the Godfrey edition)
. — (Die Gitarre : Stücke europäischer Meister)
. — (Introduction to technology : medieval to modern times)

6.3.2 Kada se glavni stvarni naslov sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog naslova, podaci uz naslov koji se odnose na podređeni naslov mogu da se navedu posle njega. Podaci uz naslov koji se odnose na zajednički stvarni naslov se izostavljaju ili mogu da se navedu u području 7.

Primeri

. — (Pricing and bying. Module 5, Patterns : automobile prices)
. — (Enquêtes et recherches statistiques. Canada)

Urednička napomena: Podaci uz naslov koji se odnose na zajednički stvarni naslov: Travaux en cours.

6.3.3 Podatak o izdanju koji se odnosi na izdavačku celinu ili kolo navodi se kao podatak uz naslov, ako je to neophodno za identifikaciju izdavačke celine. Navodi se prema odredbama za područje 2.

Primeri

. — (Sammlung Göschen : 2. Ausg.)
. — (National atlas : separate sales ed.)
. — (Computer simulation models : 2nd ed.)

6.4 Podatak o odgovornosti koji se odnosi na izdavačku celinu ili monografski izvor u više delova

6.4.1 Kada je glavni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova generički izraz, navodi se prvi podatak o odgovornosti. U ostalim slučajevima, prvi i sledeći podaci o odgovornosti navode se kada su neophodni za identifikaciju šireg bibliografskog izvora ili se iz drugog razloga smatraju važnim za korisnike kataloga. Uporedni podaci o odgovornosti mogu da se navedu.

Primeri

. — (Map supplement / Association of American Geographers)
. — (Research monographs / Institute of Economic Affairs)
. — (Sämtliche Werke / Thomas Mann)
. — (Collected software / American University, English Language Institute)
. — (Technical report / Forest Engeneering Research Institute of Canada = Institut canadien de recherches en génie forestier)
. — (Miscellaneous report / Geological survey of Canada = Rapport divers / Commission géologique du Canada)
. — (Dzie ła wszystkie = Complete works / Fryderyk Chopin)
. — (Research reports / Canadian Transport Commission, Research Branch = Commission canadienne des transports, Direction de la recherche)
. — (交響曲全集 / ベートーヴェン)
. — (연구총서 / 한국교회연구소)

6.4.2 Kada se glavni stvarni naslov sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog stvarnog naslova, ako se navode, podatak ili podaci o odgovornosti navode se prema 1.4.5.12.

6.5 Međunarodni standardni serijski broj izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova

Obavezno ako je dostupno

6.5.1 Međunarodni standardni serijski broj koji se odnosi na izdavačku celinu ili monografski izvor u više delova kome izvor pripada, navodi se kada je poznat i prethodi mu uobičajena oznaka.

Primeri

. — (Graeco-Roman memoirs, ISSN 0306-9222)
. — (Transactions of the Royal Society of Edinburgh, ISSN 0080-4568)
. — (Actualités scientifi ques et industirelles, ISSN 0365-6861)
. — (Elsevier's interactive anatomy, ISSN 0929-2225)
. — (Manuscripte des Geographischen Instituts der FU Berlin, ISSN 0170-6268)
. — (Spiritualités vivantes. Série Christianisme, ISSN 0291-9044)
. — (Historia de España, ISBN 978-84-413-2761-0)

6.5.2 Kada se glavni stvarni naslov izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova sastoji od zajedničkog stvarnog naslova ili nadređene izdavačke celine i podređenog naslova, međunarodni standardni broj zajedničkog stvarnog naslova ili nadređene izdavačke celine ne unosi se u područje 6, a može da se unese u područje 7 (videti 7.6.1).

Primeri

. — (Dunántúli tudományos gyüjtemény. Series historica, ISSN 0475-9923)
Napomena: ISSN nadređene izdavačke celine: ISSN 0475-9915.
. — (Classic orators. Europe, ISSN 0082-927X)
Napomena: ISSN nadređene izdavačke celine: ISSN 0081-1236.
. — (Der Landkreis. Ausgabe Hessen, ISSN 0340-3246)
Napomena: ISSN nadređene izdavačke celine: ISSN 0342-2259.

6.6 Numeracija u okviru izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova

6.6.1 Numeracija izvora u okviru izdavačke celine, kola i monografskog izvora u više delova navodi se onako kako se pojavljuje u glavnom izvoru podataka. Mogu da se koriste standardne skraćenice. Arapski brojevi zamenjuju druge oblike numeracije ili brojeve pisane slovima. Kada numeracija izvora sadrži i rimske i arapske brojeve, numeracija se navodi doslovno.

Primeri

. — (Historic instruments at the Victoria and Albert Museum ; 4)
. — (Russian titles for the specialist, ISSN 0305-3741 ; no. 78)
. — (Труды Московского общества испытателей природы ; т. 41)
. — (Studia islandica ; 13 hefti)
. — (La bibliothèque bleue entièrement refondue & considérablement augmentée ; no 3)
. — (Collection des plans anciens de Paris ; 1)
. — (Plan net ; S75)
. — (Carte de la Région Ile-de-France ; X-3)
. — (Eulenburg general music series ; 705)
. — (Music alter Meister ; Heft. 1)
. — (Forsytesagaen ; 1)
. — (A Sunday Times guide to Shakespeare's characters ; 7)
. — (At-a-flash time line cards ; set 2)
. — (Beatrix Potter jigsaw puzzles ; no. 1)
. — (Multimedia learning series ; vol. 2)
. — (Visit Canada series ; vol. C)
. — (Computer simulation games ; module 5)
. — (Liederblätter deutscher Jugend, ISSN 0342-4820 ; Heft 22)
. — (合唱名曲コレクション; D 11)
. — (일론의 땅 시리즈; 3 탄)
. — (文科紀要 / 東北大学教養部, ISSN 0495-7210;10(集))
. — (우리문학연구 총서, ISSN 1229-7429 ; 2)

6.6.2 Kada se glavni stvarni naslov šireg bibliografskog izvora sastoji od zajedničkog stvarnog naslova i podređenog naslova ili kola, numeracija zajedničkog stvarnog naslova se izostavlja**,** a numeracija podređenog naslova ili kola se navodi posle podređenog naslova ili kola. Numeracija zajedničkog stvarnog naslova može da se navede u području 7.

Primeri

. — (Publications of the University of Manchaster. Administration series; no. 1)
Napomena: Numeracija u okviru glavne izdavačke celine: 244.
. — (Geological research reports. Map series ; no. 3)
Napomena: Numeracija u okviru glavne izdavačke celine: 135.
. — (Das Erbe deutcher Musik. Abteilung Oper und Sologesang ; Bd. 8)
Napomena: Numeracija u okviru glavne izdavačke celine: 68.
. — (Arte moderna staniera. Serie C, Disegnatori ; n. 1)
Napomena: Numeracija u okviru glavne izdavačke celine: n. 8.

6.6.3 Monografski izvori u više delova u okviru izdavačke celine

Kada su delovi monografskog izvora u više delova numerisani u okviru izdavačke celine, unose se numeracija prvog i poslednjeg dela, a oni se povezuju crticom ako je numeracija kontinuirana. U ostalim slučajevima unosi se numeracija svih delova, odvojena zarezom.

Primeri

; vol. 11–15
; vol. 131, 145, 152
; 4–7
; 2, 6, 13
; A-F
; vol 10–13
; A, C, M
; 2051–2059

6.6.4 Kada se numeracija pojavljuje na više jezika, navodi se posle glavnog stvarnog naslova ili uporednog naslova na tom jeziku, kada je to prikladno.

6.6.5 Serijska publikacija u okviru izdavačke celine

6.6.5.1 Kada svi brojevi ili delovi serijske publikacije u okviru izdavačke celine ili kola imaju isti broj, taj broj se navodi u podatku o izdavačkoj celini.

Primer

. — (Public Health Service publication ; no. 1124)
Urednička napomena: Svaki broj godišnjaka *Bibliography on smoking and health* ima isti broj.

6.6.5.2 Kada svaki broj ili deo serijske publikacije u okviru izdavačke celine ima različitu numeraciju, numeracija se ne navodi u području 6. Objašnjenje može da se navede u području 7.

7 PODRUČJE NAPOMENA

Uvodna napomena

Područje napomena sadrži bilo koji opisni podatak koji nije naveden u drugim područjima opisa, ali se smatra važnim za korisnike bibliografskih zapisa. Napomene objašnjavaju i dopunjuju opis u ostalim područjima i mogu da se odnose na bilo koji aspekt izvora. Napomene takođe mogu da ukažu na bibliografski istorijat izvora i na njegove veze sa drugim izvorima.

Kada se napomenom upućuje na drugi izvor, mora da se navede dovoljno podataka za identifikaciju tog izvora. Podaci zavise od izvora i konteksta napomene. Za kontinuirane izvore navod može da sadrži ključni naslov i ISSN. U ostalim slučajevima, to može da bude glavni stvarni naslov sa podatkom o odgovornosti ili drugim bibliografskim pojedinostima.

Napomene po svojoj prirodi ne mogu da budu nabrojane u potpunosti, ali mogu da se svrstaju u kategorije u skladu sa područjima ISBD-a. Pored napomena koje se odnose na ova područja, mogu da postoje i napomene koje se odnose na opis izvora, a koje ne odgovaraju nijednom području ISBD-a.

Osim ako nije drugačije naznačeno, napomene i njihov redosled su *izborni*. Dve ili više napomena mogu da se kombinuju u jednu napomenu kada katalo-ška agencija to smatra prikladnim.

Sadržaj

7.0 Napomena o obliku sadržaja i vrsti medija i napomene za posebne vrste građe
7.1 Napomene o stvarnom naslovu i podacima o odgovornosti
7.2 Napomene koje se odnose na područje izdanja i bibliografski istorijat izvora
7.3 Napomene koje se odnose na područje podataka specifičnih za građu ili vrstu izvora
7.4 Napomene koje se odnose na područje izdavanja, proizvodnje, distribucije itd.

7.5 Napomene koje se odnose na područje materijalnog opisa
7.6 Napomene koje se odnose na područje izdavačke celine i monografskih izvora u više delova
7.7 Napomene o sadržaju
7.8 Napomene o identifikatoru izvora i uslovima dostupnosti
7.9 Napomene o broju, delu, iteraciji itd., koji čini osnovu za opis
7.10 Ostale napomene
7.11 Napomene koje se odnose na primerak koji se opisuje

Propisana interpunkcija

Za interpunkciju koja prethodi područjima opisa videti A.3.2. Svaka napomena je od sledeće odvojena simbolom tačka, razmak, povlaka (. —). Simbol se izostavlja ili se zamenjuje tačkom kada je svaka napomena u novom redu.

U okviru napomena, ako je prikladno, preporučuje se poštovanje interpunkcije iz područja 1–6. Na primer, naslov se odvaja od podatka o odgovornosti razmakom, kosom crtom, razmakom (/). Područja opisa u okviru napomene se odvajaju tačkom i razmakom.

Kada se ključni naslov i ISSN serijske publikacije ili tekućeg integrativnog izvora navode u napomeni povezuju se razmakom, znakom jednako, razmakom (=); kada se navode glavni stvarni naslov i ISSN, ISSN-u prethode zarez i razmak (,).

Glavni izvor

Bilo koji izvor.

7.0. Napomene o obliku sadržaja i vrsti medija i podacima specifičnim za građu ili vrstu izvora

7.0.1 Napomene o obliku sadržaja i vrsti medija

Napomene o obliku sadržaja i vrsti medija mogu da se navedu ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.[1]

7.0.2 Napomena o bibliografskom citatu (stariji monografski izvori)

Napomena o bibliografskom citatu se navodi kao prva napomena. Ova napomena sadrži standardni i skraćen oblik citata o opisu izvora u vidu popisa kojim se opisuju stariji monografski izvori. Napomena može da sadrži više citata.

Primeri

. — Schramm, A., Bilderschmuck, v. 4, p. 10, 50, and ill.
. — ESTC S126474

Kada su podaci dostupni, takvu napomenu treba uvek navesti za inkunabule, a poželjno je uključiti je i u opis bilo koje druge starije štampane knjige.

7.0.3 Podatak o periodičnosti (kontinuirani izvori)

Napomena o periodičnosti serijske publikacije ili periodičnosti ažuriranja integrativnih izvora navodi se kada periodičnost nije navedena u području 1.

Primeri

. — Dvomesečno
. — Neredovno
. — Mesečno (zajedno brojevi za jul–avgust)
. — Stalno se ažurira
. — Četiri puta u svakom roku
. — Tronedeljno tokom akademske godine
. — Ažurira se nedeljno

1 Primeri takvih napomena će moći da se dodaju kada se stekne iskustvo sa ovim novim područjem.

Kada je periodičnost navedena u području 1, može da se ponovi i u području 7, ako je neophodno obezbediti neku dodatnu informaciju.

Primer

Nedeljno (10 brojeva svakog semestra)
Glavni stvarni naslov: The Mac weekly

Kada se ne zna periodičnost kontinuiranog izvora, može da se navede napomena „Nepoznata periodičnost".

Promene periodičnosti serijske publikacije ili periodičnosti ažuriranja integrativnog izvora mogu da se navedu u napomeni.

Primer

. — Tromesečno od 1975, br. 1-

7.0.4 Sistemski zahtevi (elektronski izvori)

Napomena o sistemskim zahtevima koji uslovljavaju upotrebu izvora navodi se kao prva napomena za sve elektronske izvore sa lokalnim pristupom u području 7, kada je to prikladno.

Ovi zahtevi mogu da sadrže jednu ili više tehničkih pojedinosti kojima prethodi fraza „Sistemski zahtevi": (ili njen ekvivalent na drugom jeziku), a obično se navode sledećim redosledom: naziv, model i/ili broj mašine ili mašina, veličina memorije, naziv operativnog sistema ili operativnih sistema, softverski zahtevi (uključujući i programski jezik), periferijski uređaji, modifikacije hardvera (lokalne), kôd znaka. Svakom zahtevu, sem prvog, prethode tačka i zarez.

Kada izvor sadrži dva ili više različitih fizičkih nosioca (na primer viševrsni izvor koji se sastoji od elektronskog diska i video-diska) mogu da se navedu odvojene napomene o sistemskim zahtevima kako bi se naglasili različiti sistemi koji se nalaze na istom fizičkom nosiocu. Umesto toga, kataloška agencija može da izabere da se navodi samo jedna napomena o sistemskim zahtevima za oba fizička nosioca.

Primeri

. — Sistemski zahtevi: Macintosh; najmanje 1MB; Sistem 6.0.5 ili noviji; HyperCard verzija 1.0 ili novija; čitač diska; čitač video-diska (Pioneer 2200, 4200, 6000A, 6010A, 8000); RS232 kabl (od Macintosh do video-disk čitača).

Urednička napomena: Jedna napomena o sistemskim zahtevima za različite fizičke nosioce (elektronski disk i video-disk).

. — Sistemski zahtevi za elektronski disk: Macintosh; najmanje 1MB; Sistem 6.0.5 ili noviji; HyperCard verzija 1.0 ili novija; čitač diska; kabl (od Macintosh do čitača video-diska).

Urednička napomena: Odvojena napomena za sistemske zahteve za različite fizičke nosioce.

. — Sistemski zahtevi: Zahteva BinHex 4.0 za konvertovanje binarnih datoteka.

. — Sistemski zahtevi: 386SX procesor ili snažniji; 2MB RAM (4M se preporučuje); Windows 3.0 ili noviji; hard disk sa 8MB slobodnog prostora; VGA adapter; monitor u boji; miš.

. — Sistemski zahtevi: UNIX radna stanica sa Mosaic softverom.

. — Sistemski zahtevi: Philips-ov interaktivni kompakt disk (CD-I) čitač sa monitorom.

. — Sistemski zahtevi: Nisu dostupni.

. — Kod znaka: UTF-8.

. — Kod znaka: Japanese (ISO-2022-JP)

7.0.5 Način pristupa (elektronski izvori)

Napomena koja se odnosi na način pristupa navodi se u području 7 za sve elektronske izvore sa daljinskim pristupom.

Način pristupa navodi se kao prva napomena, osim kada postoji napomena o sistemskim zahtevima (videti 7.0.4). Prethodi joj fraza „Način pristupa:“ (ili njen ekvivalent na drugom jeziku).

Primeri

. — Način pristupa: Lexis sistem. Zahteva se pretplata kod Mead Data Central, Inc.

. — Način pristupa: World Wide Web. URL:http://www.un.org

. — Način pristupa: Mikenet

7.1 Napomene o stvarnom naslovu i podacima o odgovornosti

7.1.1 Napomene o glavnom stvarnom naslovu

7.1.1.1 Izvor glavnog stvarnog naslova

Kada glavni stvarni naslov štampanog izvora nije preuzet sa naslovne strane, taj izvor se navodi u napomeni.

Primeri

. — Naslov na koricama
. — Naslov na hrptu
. — Naslov iz kataloga izdavača
. — Naslov iz P. L. Phillips' A list of maps of America, p. 502
. — Naslov je dao katalogizator

Viševrsni izvori, zvučni zapisi, video-zapisi i nepokretne i pokretne slike

Kada izvor glavnog stvarnog naslova nije izvor neodvojivo povezan sa izvorom, taj izvor se navodi u napomeni.

Primeri

. — Naslov sa spremišta
. — Naslov sa opisnog umetka

Elektronski izvori

Izvor glavnog stvarnog naslova navodi se uvek.

Primeri

. — Naslov sa naslovnog ekrana
. — Naslov sa ključa šifara
. — Naslov sa etikete na disku
. — Naslov sa prvog prikaza podataka
. — Naslov iz TEI zaglavlja
. — Naslov sa odštampanog naslovnog ekrana
. — Naslov iz predmeta u zaglavlju elektronske pošte
. — Naslov sa matične stranice

7.1.1.2 Napomene o varijantnim naslovima

Napomene o varijantnim naslovima navode se kada se smatraju važnim za korisnike kataloga.

Primeri

. — Naslov na hrptu: Oliver!
. — Glavni stvarni naslov romaniziran: Zolotoj telenok
. — Naslov na zaštitnom omotu: William Shakespeare, 1564–1964
. — Naslov na levoj margini: Ville de Aix-les-Bains, Savoie
. — Korični stvarni naslov: Schweinfurt Stadtplan
Urednička napomena: Glavni stvarni naslov na karti je: Stadt Schweinfurt.
. — Listovi za 1921–1924 pod naslovom: Official road map of metropolitan district; 1930–1941: Greater metropolitan district; 1950–1963, Official road map New York and vicinity.
Urednička napomena: Potonji listovi pod naslovom: New York city and vicinity.
. — Naslov sa ključa šifara: New Democratic Party of Ontario, 1967
. — Naslov sa kontejnera: Interactive cells
. — Naslov sa sporedne nasl. str.: To the English gentrie
. — Naziv datoteke: DUB.1
. — Naslov sa drugog naslovnog ekrana: Personal finances and other applications
. — Naslov sa etikete na disku: Journal of the U. S. House of Representatives
Urednička napomena: Glavni stvarni naslov je: Journal of the House of Representatives of the United States
. — Iznad naslova: Bizmap navigator
Glavni stvarni naslov: Singapore yellow pages with electronic maps
.— Neki brojevi imaju naslov i na nemačkom jeziku: Hobbes OS/2 archiviert
Glavni stvarni naslov: Hobbes archived OS/2
.— Naslov na naslovnoj liniji: Antarctic Meteorology Research Center home page
. — Naslov na graviranoj nasl. strani: Dittionario italiano
. — Iznad naslova: „Un professionnel de l'auto vous dit …"
Glavni stvarni naslov:„Je roule sans accident!"

7.1.1.3 Razrešavanje inicijala i akronima i brojevi u glavnom stvarnom naslovu

Kada glavni stvarni naslov čine inicijali ili akronim, ili su deo sadržaja naslova (videti 1.1.3.3), a njihov razvijeni oblik nije naveden u području 1 (videti 1.3.3), razvijeni oblik može da se navede u napomeni.

Primeri

. — Razvijeni oblik glavnog stvarnog naslova: Interrogation recording and location system
Glavni stvarni naslov: IRLS

. — Pun oblik glavnog stvarnog naslova: Kantoor en efficiency
Glavni stvarni naslov: K. en E.

Kada glavni stvarni naslov čine brojevi, ili su deo sadržaja naslova (videti 1.1.3.5), razvijeni oblik može da se navede u napomeni.

Primeri

. — Razvijeni oblik glavnog stvarnog naslova: Le zéro un
Glavni stvarni naslov: Le 01

7.1.1.4 Promene glavnog stvarnog naslova

7.1.1.4.1 Serijske publikacije

Veće promena glavnog stvarnog naslova serijske publikacije zahteva izradu novog opisa (videti A.2.6). Za napomene o većim promenama glavnog stvarnog naslova serijske publikacije koje su posledica promene bibliografskog istorijata ili uzrokuju promenu bibliografskog istorijata videti 7.2.

Napomene o manjim promenama glavnog stvarnog naslova koje su se pojavile posle prvog ili najranijeg broja ili dela navode se zajedno sa numeracijom svezaka ili delova na kojima je došlo do promene, kada je to neophodno radi identifikacije serijske publikacije ili se smatra važnim za korisnike kataloga. Umesto toga, navede se napomena da naslov varira. Opšta napomena može da se navede kada rasute sveske ili delovi imaju različit glavni stvarni naslov.

Primeri

. — Brojevi od 1999- imaju naslov: Annual report on pipeline safety
Glavni stvarni naslov najranijeg broja: Annual report of pipeline safety

. — Brojevi za januar 1928-juli 1952 imaju naslov: The magazine antiques; brojevi za avgust 1952-februar 1971 imaju naslov: Antiques; brojevi za mart 1971- imaju naslov: The magazine antiques.
Glavni stvarni naslov najranijeg broja: Antiques

. — Neki brojevi imaju naslov: Viet-Nam bulletin
Glavni stvarni naslov najranijeg broja: Vietnam bulletin

. — Neki brojevi imaju naslov: SLIS newsletter
Glavni stvarni naslov najranijeg broja: Newsletter

. — Sv. za 1995- imaju naslov: Tax strategies for corporate acquisitions, dispositions, spin-offs, joint ventures, financings, reorganizations, and restructuring (neznatno varira)
Glavni stvarni naslov najranijeg broja: Tax strategies for corporate acquisitions, dispositions, spin-offs, joint ventures and other strategic alliances

. — Brojevi za oktobar-decembar 1995—imaju naslov: African woman & health
Glavni stvarni naslov najranijeg broja: African women & health

. — Naslov neznatno varira

7.1.1.4.2 Integrativni izvori

Navode se napomene o naslovima koji se pojavljuju na ranijim iteracijama istog izvora.

Primeri

. — Istorijat naslova: Australian industrial safety, health & welfare, 1979-Mar. 1996

. — Prethodni naslovi: Euroinfo international (viewed on May 10, 1998); Telephone directories international (viewed on Sept 9, 1999)

7.1.1.4.3 Monografski izvori u više delova

Ako se glavni stvarni naslov dela ili delova monografskog izvora u više delova koji je izabran kao osnova opisa promeni, novi stvarni naslov se navodi u napomeni.

Primer

. — Stvarni naslov od br. 4- : Histoire de la Grande-Bretagne
Glavni stvarni naslov: Histoire de l'Angleterre

7.1.2 Napomene o prirodi, nameni, obliku, svrsi ili jeziku izvora

7.1.2.1 Ako priroda, namena ili književni, umetnički ili muzički oblik ne može da se zaključi na osnovu drugih elemenata opisa, može da se navede napomena.

Primeri

. — Drama u tri čina
. — Pesme
. — Disertacija (doktorska)-Freie Universität Berlin, 1973
. — Računarska igra
. — Računarski program
. — Godišnji program predstava
Glavni stvarni naslov: City Theatre
. — Engleski madrigali
. — Dva komada za gitaru
. — Za gudački orkestar ili gudački kvartet
. — Za 4-6 glasova
. — Izvorno za klavir
. — Dokumentarna produkcija
. — Istorijski hronološki pregled
. — Interaktivna avanturistička igra
. — Tabelarna izračunavanja sa obradom teksta i grafike
. — Model simulacije ekonomije SAD-a prema Vartonovom ekonometrijskom modelu
. — Kombinovana analiza vremenskih serija i sistem za iscrtavanje grafova
. — Program za obradu slika na bazi nijansi sive boje
. — Novinski servis na Internetu
. — „Not for navigation"
. — Prikazuje biskupije
. — Prikazuje imena vlasnika zgrada i drugih nekretnina
. — Prikazuje radijalno rastojanje od Gradske skupštine
. — Prikazuje i nalazišta ruda
Urednička napomena: Naslov geografske karte: „Road map ..."
. — Prikazuje najjužniji stepen ponoćnog sunca

7.1.2.2 Napomene o jeziku

Napomena o jeziku je potrebna samo ako je jezički sadržaj značajan, a jezik sadržaja ne može da se ustanovi na osnovu drugih opisnih elemenata.

Primeri

. — Legenda na engleskom, francuskom i nemačkom jeziku
. — Legenda na 12 jezika
. — Tekst na grčkom, engleskom i nemačkom jeziku. Nazivi mesta na grčkom i latiničnoj transliteraciji grčkog jezika.
. — Tekst na engleskom i francuskom jeziku.
. — Predgovor na danskom i engleskom jeziku.
. — Prikazi ekrana na francuskom i engleskom jeziku.
. — Uporedo tekst na italijanskom i francuskom jeziku.
. — Radovi na engleskom ili japanskom jeziku; sažeci na engleskom jeziku.
. — Tekst na nemačkom jeziku. Sažeci i sadržaji na ruskom i francuskom jeziku.
. — Na azerbejdžanskom jeziku (ćirilica).
. — Dijalozi na francuskom jeziku, tekstovi ispod slike na engleskom jeziku.
. — Sinhronizovano na engleski jezik.
. — Tekst ispod slike na jeziku po izboru.

7.1.3 Napomene o uporednim stvarnim naslovima i uporednim podacima uz naslov

Uporedni stvarni naslov ili naslovi i uporedni podaci uz naslov koji nisu navedeni u području 1 mogu da se unesu u područje 7.

Primeri

. — Sveske za juli-avgust 1962 – septembar-oktobar 1966 imaju uporedni stvarni naslov na kineskom jeziku: Wen hua
. — Sveske za oktobar 1975- imaju uporedni stvarni naslov na engleskom jeziku: The half-yearly law review
Urednička napomena: Uporedni stvarni naslov na engleskom jeziku ranijih svezaka: Law quarterly review
. — Uporedni stvarni naslov na četiri jezika
. — Uporedni stvarni naslov sa naslovnog ekrana: Les techniques de la prévision à court terme
. — Na sporednoj naslovnoj strani: Introduction à la langue française
. — Engleski naslov na kontejneru: The four seasons
. — Podaci uz naslov sa kontejnera: Songs of redemption

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Podaci o uporednim stvarnom naslovu ili naslovima ili podacima uz naslov koji se pojavljuju na narednim delovima serijske publikacije ili monografskog izvora u više delova mogu da se navedu u napomeni zajedno sa numeracijom svezaka ili delova na koje se odnose, ako se smatraju važnim za korisnike kataloga. Umesto toga, može da se navede napomena da se uporedni stvarni naslovi i/ili podaci uz naslov menjaju (videti 1.2.5.6, 1.3.4.9).

Integrativni izvori

Podaci o uporednim stvarnim naslovima ili podacima uz naslov koji se pojavljuju na prethodnim iteracijama integrativnog izvora (uključujući nepostojanje uporednog stvarnog naslova ili više njih na prethodnim iteracijama) mogu da se navedu u napomeni ako se smatraju važnim za korisnike kataloga (videti 1.2.5.6, 1.3.4.9).

7.1.4 Napomene o podacima o odgovornosti

Ove napomene mogu da uključe:

- podatke o odgovornosti koji nisu preuzeti iz izvora, njegovog spremišta ili propratne tekstualne građe;
- napomene o varijantnim ili razvijenim oblicima imena osoba ili naziva kolektivnih tela, napomene o pseudonimima, napomene o osobama ili kolektivnim telima koji su u vezi sa delom, a koja se ne mogu uneti u druga područja opisa (jer, na primer, njihova funkcija nije određena);
- podatke o odgovornosti koji se odnose na dodatke i ostale priloge i pojavljuju se na izvoru, ali ne u glavnom izvoru podataka (videti 1.4.4.4);
- napomene o scenskom ili muzičkom izvođenju itd., za dela koja se izvode;
- napomene o osobama i kolektivnim telima koja su povezana sa tehničkom proizvodnjom, administrativnim ili konsultantskim poslovima vezanim za delo.

Primeri

. — Pripisuje se Džonatanu Sviftu
. — Od Voltera
. — Crteži Gordona Dejvija
. — Puno ime autora: Mignon Good Eberhart
. — Pun naziv instituta: Professional Institute of the Public Service of Canada

Glavni stvarni naslov: Journal of the Professional Institute

. — Iznad naslova: Dept. of Defence
. — Sveske [1]- priredio: Truong Kaj
. — C. Koeman pripisuje Bleju u: Atlantes Neerlandici, vol …, str…
. — Priredio State Highway Dept. 1925–1948; priredio General Drafting Co. 1949-1955; priredio Engineering Services 1965; priredio National Survay 1961–1962; priredio State Highway Dept. 1963–1969; priredio Dept. of Transportation 1970-
. — „Ground control was supplied by U. S. Coast and Geodetic Survey"
. — „Plotted … by G. Petrie and D.P. Nicol, University of Glasgow, 1965. Field reconnaissance, 1962, and geomorphological interpretation by R.J. Price as part of Project No. 1469 of the Institute of Polar Studies, the Ohio State University"
. — Crteži Inigo Jones
. — Pravo ime autora: Aleksandar Vulkat
. — Na nalepnici na kontejneru: The School Council
. — Podaci sakupljeni u saradnji sa Christiane Klapisch, École pratique des hautes études, Paris
. — Animacija Gari Simki ; konsultacije Micro Industries
. — Dizajner sistema Henri Letou ; zvuk LF Acoustics
. — Na nalepnici na kontejneru: Arizona Arts and Science Council
. — Priredili Čarl Litl i Vilijam Surver ; dizajn videodiska i steka hiperkartice magacina Mark Tarner ; programiranje steka hiperkartice Helen Bruks
. — Pripovedač i pisac teksta: Alen Rič
. — Programer Lesli Olfson ; priručnik Džin Fakuri
. — Izvedeno na velikom erardskom konceru 1841.
. — Prerada Louis Daquin i André Cerf ; dijalog Roger Vaillant ; muzika Jean Wiener ; zvuk Lucien Legrand ; dekor Paul Bertrand ; Madeleine Robinson (Julie Moret), Albert Préjean (Léon Bouquinquant), Roger Pigaut (Pierre Bouquinquant), Jean Vilar (The Priest)

. — René Forest, violončelo (1. i 2. delo) ; Anton Hammer, rog (3. delo) ; RIAS-Sinfonietta Berlin ; David Atherton (poslednja 2 dela) ; Jiri Starek (ostalo), dirigent

7.1.4.1 Promene podataka o odgovornosti

Monografski izvori u više delova

Napomene o promenama podataka o odgovornosti koje su se pojavile posle prvog ili najranijeg dela navode se kada je to neophodno za identifikaciju monografskog izvora u više delova ili se iz drugih razloga smatra važnim za korisnike kataloga.

Serijske publikacije

Napomene o promenama podataka o odgovornosti koje su se pojavile na kasnijim sveskama serijske publikacije, a koje ne zahtevaju novi opis (videti A.2.7) navode se kada je to neophodno za identifikaciju monografskog izvora u više delova ili se iz drugih razloga smatra važnim za korisnike kataloga.

Intergrativni izvori

Napomene o ranijim podacima o odgovornosti koji se više ne nalaze na aktuelnoj iteraciji, ili koji su se pojavljivali u drugačijem obliku na ranijim iteracijama, unose se kada se to smatra važnim za korisnike kataloga. Ukoliko su izmene bile brojne, može da se navede opšta napomena.

Primeri

. — Prethodni urednik: Matija Babić
. — Urednik se menja

7.1.4.2 Izvor podataka o odgovornosti

Kada je podatak o odgovornosti preuzet iz izvora koji nije glavni izvor podataka, izvor iz kog je preuzet podatak o odgovornosti može da se navede u napomeni.

Primer

. — Podatak o autoru preuzet sa poleđine naslovnog lista

Stariji monografski izvori

Kada se u glavnom izvoru podataka podatak o odgovornosti ne pojavljuje odmah iza podatka o naslovu, u napomeni se ukazuje na mesto odakle je podatak preuzet. Podaci o odgovornosti preuzeti s nekog mesta van izvora navode se u napomeni, uz izvor o tom podatku.

Primeri

. — Ime autora na vrhu naslovne strane
. — Od Ezechiel Spanheim. Izvor: Holzmann & Bohatta. Deutsches Anonymenlexikon, Bd. 1, S. 409, Nr. 11863

7.2 Napomene o području izdanja i bibliografskom istorijatu izvora

7.2.1 Izvor podatka o izdanju

Napomena o izvoru podataka o izdanju ili podatka o odgovornosti koje se odnosi na izdanje može da se navede.

Stariji monografski izvori

Kada je podatak o izdanju preuzet iz izvora koji nije glavni izvor podataka ili deo glavnog izvora podataka koji prethodi stvarnom naslovu i podatku o odgovornosti, izvor iz kog je podatak preuzet navodi se u napomeni.

Primer

. — Podatak o izdanju preuzet iz kolofona

Elektronski izvori

Kada je podatak o izdanju elektronskog izvora preuzet iz izvora koji nije izvor podataka za glavni stvarni naslov, izvor podatka o izdanju navodi se u napomeni.

Primeri

. — Podatak o izdanju sa brošure
. — Podatak o izdanju sa etikete diska

7.2.2 Promene područja izdanja

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Promene podataka o izdanju koje se pojavljuju posle sveske ili dela uzetog kao osnova za opis, a koje ne zahtevaju nov opis, navode se u napomeni kada se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Integrativni izvori

Napomene o ranijim podacima o izdanju koji se više ne nalaze na aktuelnoj iteraciji, ili koji su se pojavljivali u drugačijem obliku na ranijim iteracijama i ne zahtevaju nov opis, unose se kada se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti A.2.7.2).

7.2.3 Bibliografski istorijat izvora

Napomena koja se odnosi na izdanje koje se opisuje ili bibliografski istorijat dela može da se navede.

Primeri

. — Originalno izd.: London : J. Tonson, 1747
. — Original objavljen 1965
. — Prethodno objavljeno kao: The players of Null-A, London : Dodson, 1970; originalno izdato kao: The pawns of Null-A, New York : Street and Smith, 1948
. — Prethodno dostupno kao: CAS 675
. — Reprint drugog izd.: London : [s. n.], 1760
. — P. o.: Physical review ; 2nd series, vol. 70, no. 5-6, September 1 & 15, 1946
. — Umnoženo sa geogr. karte koju je objavio Nicolas Berey u Parizu 1663
. — Umnoženo sa: Johannis Hevelii Uranographia totum coelum stellatum. Gedani, 1690
. — Faksimilna reprodukcija prvog izd. : St. Omer : [s. n.], 1610
. — Faksimilna reprodukcija sa originala rukopisa Kolekcije nacionalnih geografskih karata, Javni arhiv Kanade
. — Zasnovano na istoimenoj knjizi Ludvifa Bemelmansa
. — Zasnovano na: The treasure of Franchard / by Robert Louis Stevenson
. — Adaptacija: Draculus. 1994
. — Prerađena verzija odreska filma objavljenog 1969. pod stv. nasl.: Maps and atlas survey
. — Prerađena verzija filma iz 1972. pod stv. naslovom: The miracle of Bali : a recital of music and dancing
.— „Information from official map reproduced under Government Printer's Copyright No. 4219 on 9/10/69"
. — Kopija izvornika u Archivo General de Indias, Sevilla
. — Program prvi put objavio Educational Software 1994.
. — Elektronska verzija štampane publikacije objavljene 1989.
. — Digitalna reprodukcija štampane publikacije objavljene 1522.
. — Digitalizovani i onlajn dostupni prvobitni delovi teksta objavljenog 1984. i 1987.
. — Ponovljeno autorovo istraživanje iz 1993.
. — Na kontejneru: Multimedia master version of the original 1985 two videodiscs version
. — Izvor preuzet u oktobru 1996. sa lokalne mreže

. — Prerađeno izdanje: Mental capacity : medical and legal aspects of the aging. 1977
. — „Map based on uncontrolled aerial photography flown 1972. Map field chaked 1973“
. — Izvorno objavljeno u Environmental science series
. — Snimljeno u Londonu, Abbey Road, No. 1 studio, avgust 1965

7.2.4 Odnosi sa drugim izvorima

7.2.4.1 Prevodi

Kada se zna da je izvor prevod, originalni naslov dela, ili gde je to prikladno, ključni naslov i ISSN navodi se u području 7 (videti i 1.2.4). Kada se zna da je reč o prevodu određenog izdanja dela sa sopstvenim naslovom, taj naslov se navodi kao prvi, a iza njega može da sledi naslov prevedenog originalnog dela. Kada izvor sadrži nekoliko samostalnih dela, napomene o prevodu mogu da se uključe u napomene o sadržaju.

Za napomene o jeziku stvarnog naslova videti 7.1.2.2.

Za izdanja izvora koja se objavljuju istovremeno na različitim jezicima videti 7.2.4.3.

Primeri

. — Prevod dela: La muerte de Artemio Cruz
. — Prevedeno prema: Five on Kirrin Island again
. — Prevod dela: Gulliver's travels
. — Naslov originala: Dissertatio physica de natura et remediis fulminum
. — Naslov originala: North Land footprints, or, Lives on Little Bent Tree Lake; prevedeno s francuskog jezika.
Urednička napomena: Originalan engleski tekst preveden sa francuskog na hrvatski jezik.
. — Naslov originala: Kira kira hikaru; translated into Finnish from the English translation: Twinkle twinkle
. — Prevod dela: Radiokhimii = ISSN 0033-8311
Stvarni naslov: Soviet radiochemistry

7.2.4.2 Reprodukcije

Kada se zna da je izvor verna reprodukcija drugog izvora (na primer faksimilni reprint ili druga fotografska (ili mikro-) reprodukcija štampanog naslova, zvučna kaseta koja je kopija gramofonske ploče, reprodukcija igranog filma na video kaseti, digitalizovana verzija) unosi se napomena da je izvor reprodukcija (videti A.2.5). Navode se naslov originalnog izvora (kada se razlikuje od naslova reprodukcije) i pojedinosti o izdavanju; periodičnost originalnog izvora takođe može da se navede.

Primeri

. — Reprint mesečne publikacije, Paris : Librairie Rouquette
Područja 1-5: Le banquet. – Reprod. [en fac-sim.]. – No 1 (mars 1892)-no 8 (mars 1893). – Genève : Slatkine, 1971. – 23 cm
. — Reprint mesečne publikacije, kasnije dvomesečne publikacije, Paris : H. Lemoine
Područja 1-5: La pianiste : [journal spécial, analytique et instructif]. - [Reprod.en fac-sim.]. – 1 (1833/34)-2(1834/35). - Genève : Minkoff, 1972. – Portr. ; 31 cm
. — Faksimilni reprint. Izvorno objavljeno: London : R. Walton, [1654]
Područje 4: London : London Topographical Society, 1898
. — Mikrografska reprodukcija. Izvorno objavljeno: Porto : Tércio de Miranda, 1910-1932
Područje 4: Lisboa : Biblioteca Nacional, 1986-1988
. — Digitalna reprodukcija: Izvorno objavljeno: Impressa Romae : per B[ernardinum de] V[italibus], 1522
Područje 4: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2005
. — Reprodukcija u mikroobliku. Izvorno izdanje: XIV, 624 str.

7.2.4.3 Izvori sa različitim izdanjima

Kada je izvor jedno od dva ili više istovremeno objavljenih izdanja koja se delimično razlikuju u sadržaju i/ili jeziku, unose se i nazivi ostalih izdanja. Ako ime drugog izdanja ili više njih nije lako dostupno, unosi se opšta napomena. Opšta napomena se unosi i u slučaju da se izvor izdaje u više izdanja koja mogu prikladno da se imenuju.

Primeri

. — Izlazi i kao Jutarnje izdanje, izdanje sa 2 zvezdice i izdanje sa 3 zvezdice

Područje 2: Konačno izd.

. — Izlazi i Nacionalno izdanje

Područje 2: Gradsko izd.

. — Podatak o izdanju se odnosi na listing programa

Urednička napomena: Izlazi u više izdanja sa identičnim sadržajem; programski listinzi se odnose na određena geografska područja.

. — Brojna izdanja

. — Izdaje se i na francuskom i nemačkom jeziku

. — Englesko izdanje publikacije: Bulletin critique du livre français = ISSN 0007-4209

Glavni stvarni naslov: New French books.

7.2.4.4 Izvori sa dodacima, umecima itd.

Kada izvor koji se opisuje ima dodatak ili dodatke i/ili umetak ili umetke može da se unese napomena o stvarnom naslovu ili ključnom naslovu i ISSN-u dodatka i/ili umetka.

Primeri

. — Dodatak: Journal of the Royal Numismatic Society = ISSN 0307-8019

Glavni stvarni naslov: Numismatic chronicle

. — Dodatak: Das kleine Blatt

Glavni stvarni naslov: Der Kreis

. — Sadrži tekst koji opisuje geologiju prikazanog područja na engleskom i francuskom jeziku

. — Sadrži registar naseljenih mesta i tabelu razdaljina

Kada su ovi dodaci brojni, može da se unese opšta napomena o njihovom postojanju.

Primeri

. — 8.-10. izd. su dopunjeni tromesečnim i godišnjim kumulativnim dodacima

. — Brojni dodaci

7.2.4.5 Dodatak ili umetak

Kada je izvor dodatak ili umetak drugog izvora, unosi se napomena o stvarnom naslovu ili ključnom naslovu i ISSN glavnog izvora.

Primeri

. — Dodatak u: Philosophical magazine = ISSN 0031-8086
Glavni stvarni naslov: Advances in physics

. — Dodatak u: La lettre du maire = ISSN 0395-0182
Glavni stvarni naslov: La lettre du maire (Paris). Textes et documents

. — Dodatak u: Der Kreis
Glavni stvarni naslov: Das kleine Blatt

. — Umetak u: Transport public = ISSN 0249-5643
Glavni stvarni naslov: Action transport

7.2.4.6 Ostali odnosi

Napomene o ostalim odnosima između izvora koji se opisuje i drugih izvora može da se unese, pod uslovom da se priroda odnosa, naslovi ili ključni naslovi i ISSN-ovi drugog izvora moraju navesti.

Kada se dva ili više izvora zajedno objavljuju, svaki izvor se odvojeno opisuje; u svaki opis može da se unese napomena koja ukazuje na to da se izvor objavljuje zajedno sa drugim izvorom.

Primeri

. — Objavljuje se sa: Sugar industry abstracts
Glavni stvarni naslov: La sucreire belge ...

. — Objavljuje se sa: La sucreire belge.
Glavni stvarni naslov: Sugar industry abstracts ...

. — Vol. 4, no. 1- objavljen u: Driftwood Public Library gazette
Glavni stvarni naslov: Newsletter / Friends of Driftwood Public Library
Uredničkа napomena: Raniji brojevi su objavljeni zasebno.

. — Objavljuje se sa: Gamla Testament. Stockholm : Rumstedt, 1812; Nya Testament. 4. izd., Stockholm : Rumstedt, 1811. Oba izvora objavljena i posebno.

7.2.4.7 Odnosi između kontinuiranih izvora

7.2.4.7.1 Nastavak

Kada je kontinuirani izvor nastavak drugog kontinuiranog izvora, unosi se napomena o naslovu ili ključnom naslovu i ISSN-u *prethodnog* kontinuiranog izvora, kojoj prethodi fraza „Nastavak publikacije:" (ili njen ekvivalent na drugom jeziku).

Primer

. — Nastavak publikacije: Monthly Scottish news bulletin = ISSN 0307-5273
Glavni stvarni naslov: Pointer

Kada se kontinuirani izvor nastavlja sledećim kontinuiranim izvorom, unosi se napomena o naslovu ili ključnom naslovu i ISSN-u *sledećeg* kontinuiranog izvora, kojoj prethodi fraza „Nastavlja se kao:" (ili njen ekvivalent na drugom jeziku).

Primer

. — Nastavlja se kao: Annual report of the General Manager – Transport Department, Glasgow Corporation = ISSN 0308-4140
Glavni stvarni naslov: Report of the General Manager of the year ... / presented to the Glasgow Corporation Transport Committee

7.2.4.7.2 Spajanje

Kada je kontinuirani izvor rezultat spajanja dva ili više kontinuiranih izvora, unosi se napomena o naslovima ili ključnim naslovima i ISSN-u *prethodnih* kontinuiranih izvora i njoj prethodi fraza „Nastao spajanjem:" (ili njen ekvivalent na drugom jeziku).

Primeri

. — Nastao spajanjem: British abstracts. B 1, Chemical engeneering, fuels metallurgy, applied electrochemistry and industrial inorganic chemistry = ISSN 0365-8740; i: British abstracts. B 2, Industrial inorganic chemistry = ISSN 0365-8929
Glavni stvarni naslov: Journal of applied chemistry. Abstracts

. — Nastao spajanjem: Nordia tiedonantoja. Serja A = ISSN 0359-2510; i: Nordia tiedonantoja. Serja B = ISSN 0359-2529
Glavni stvarni naslov: Nordia tiedonantoja / Oulun yliopiston maantieleen laitos

. — Nastao spajanjem: Emmenthaler Blatt; i: Neue Berner Zeitung
Glavni stvarni naslov: Berner Zeitung

Kada je kontinuirani izvor spojen sa jednim ili više kontinuiranih izvora radi formiranja novog kontinuiranog izvora, unosi se napomena o naslovu ili ključnom naslovu i ISSN-u svih kontinuiranih izvora kojoj prethodi fraza „Spojio se sa:" (ili njen ekvivalent na drugom jeziku), iza čega slede fraza „i nastaje: i naslov novonastalog izvora".

Primeri

. — Spojio se sa: Journal of the British Ceramic Society = ISSN 0524-5133; i nastaje: Transactions and journal of the British Ceramic Society = ISSN 0307-7357
Glavni stvarni naslov: Transactions / British Ceramic Society

. — Spojio se sa: Gran vía; i nastaje: Revista Gran vía de actualidades, artes y letras
Glavni stvarni naslov: Revista de actualidades, artes y letras

. — Spojio se sa: Nordia tiedonantoja. Serja B = ISSN 0359-2529; i nastaje: Nordia tiedonantoja (1995) = ISSN 1238-2078
Glavni stvarni naslov: Nordia tiedonantoja. Serja A

. — Spojio se sa: L'exportation en practique; i nastaje: Commerce extérieur Suisse
Glavni stvarni naslov: Euro centre Suisse

7.2.4.7.3 Podela ili izdvajanje

Kada je kontinuirani izvor nov izvor nastao podelom kontinuiranog izvora na dva ili više kontinuiranih izvora, unosi se napomena o naslovu ili ključnom naslovu i ISSN-u *prethodnog* kontinuiranog izvora koji je podeljen, a prethodi mu fraza „delimično je nastavak:" (ili njen ekvivalent na drugom jeziku).

Primeri

. — Delimično je nastavak: Proceedings - Institution of Mechanical Engineers = ISSN 0020-3483
Glavni stvarni naslov: Proceedings / Institution of Mechanical Engineers. Part 2

Takođe, mogu da se navedu i pojedinosti o drugim kontinuiranim izvorima koji su rezultat iste podele.
U opis kontinuiranog izvora koji se deli na dva ili više kontinuiranih izvora

unosi se napomena o naslovima ili ključnim naslovima i ISSN-u *novonastalih* kontinuiranih izvora, a prethodi mu fraza „deli se na:" ; „i na:" (ili njen ekvivalent na drugom jeziku).

Primeri

. — Deli se na: Comparative biochemistry and physiology. A, Comparative physiology = ISSN 0300-9629; i na: Comparative biochemistry and physiology. B, Comparative biochemistry = ISSN 0305-0491
Glavni stvarni naslov: Comparative biochemistry and physiology

. — Deli se na: Nordia tiedonantoja. Sarja A = ISSN 0359-2510; i na: Nordia tiedonantoja. Serja B = ISSN 0359-2529
Glavni stvarni naslov: Nordia tiedonantoja / Pohjos-Suomen maantieteellinen seura

Kada je kontinuirani izvor izdvojen iz drugog kontinuiranog izvora, unosi se napomena o naslovu ili ključnom naslovu i ISSN-u kontinuiranog izvora čiji je deo bio, a prethodi mu fraza „izdvojio se iz:" (ili njen ekvivalent na drugom jeziku).

Primer

. — Izdvojio se iz: Boekengids
Glavni stvarni naslov: Jeugdboekengids

7.2.4.7.4 Preuzimanje

Kada je kontinuirani izvor preuzeo jedan ili više kontinuiranih izvora, zadržavajući, pritom, sopstveni naslov, unosi se napomena o naslovu ili ključnom naslovu i ISSN-u svakog *preuzetog* kontinuiranog izvora, a prethodi mu fraza „preuzela je:" (ili njen ekvivalent na drugom jeziku).

Primeri

. — Preuzela je: Annals of philosophy = ISSN 0365-4915
Glavni stvarni naslov: Philosophical magazine

. — Preuzela je: Panorama congiunturale
Glavni stvarni naslov: Notizie economiche UBS

Kada je kontinuirani izvor preuzet od strane drugog kontinuiranog izvora, unosi se napomena o naslovu ili ključnom naslovu i ISSN-u kontinuiranog izvora *koji preuzima,* a prethodi mu fraza „preuzima je:" (ili njen ekvivalent na drugom jeziku).

Primeri

. — Preuzima je: Quarterly review of marketing = ISSN 0307-7667
Glavni stvarni naslov: Marketing forum

. — Preuzima je: Journal d'agriculture suisse
Glavni stvarni naslov: Le cultivateur de la Suisse romande

Datum kada se preuzimanje dogodilo unosi se u napomenu ako se to smatra važnim za korisnike kataloga.

Primeri

. — Preuzima je 1827: Annals of philosophy = ISSN 0365-4915
Glavni stvarni naslov: Philosophical magazine

. — Preuzima je 1975: Quarterly review of marketing = ISSN 0307-7667
Glavni stvarni naslov: Marketing forum

7.2.4.7.5 Izdavačke celine sa podređenim izdavačkim celinama

Kada serijska publikacija sadrži podređene izdavačke celine sa nezavisnim naslovima, može da se unese napomena o naslovu ili ključnom naslovu i ISSN-u svake od podređenih izdavačkih celina.

Primer

. — Podređene izdavačke celine: Cuadernos de geohistoria regional; Cuadernos de investigación social
Glavni stvarni naslov: Documentos de la Facultad de Filosofía, Letras y Ciencias

Kada su ove podređene izdavačke celine brojne, može da se unese opšta napomena o njihovom postojanju.

Primer

. — Brojne podređene izdavačke celine

7.2.4.7.6 Podređene izdavačke celine

Kada je serijska publikacija koja se opisuje podređena izdavačka celina, pojedinosti o glavnoj izdavačkoj celini se navode u području 6, a ne u području 7.

7.3 Napomene o području podataka specifičnih za građu ili vrstu izvora

7.3.1 Matematički podaci (kartografski izvori)

Matematički ili kartografski podaci koji dopunjuju ili objašnjavaju podatke navedene u području 3, mogu da se navedu u napomeni.

Primeri

. — „This map is constructed by using a special projection system that gives a perspective effect while the immediate lake area remains in scale“
. — Razmera originala ca 1:1 300
Redakcijska napomena: Za uvećanu fotografiju iz vazduha.
. — Orijentisano od severa nadesno
. — Početni meridijani: Fero i Pariz
. — Grafikon odstupanja razmere: „Statute miles Mercator projection“
. — Reljef prikazan konturama, senčenjem i toniranjem
. — Reljef i dubine prikazani konturama
. — Reljef prikazan crtežom i senčenjem. Dubine prikazane sondiranjem i konturama
. — „Ekviditance 50 m“
. — Dubine u hvatima

7.3.1.1 Za astronomske karte prva napomena koja se odnosi na područje matematičkih podataka je opseg. Unosi se fraza „ograničen obim“ (ili njen ekvivalent na drugom jeziku), iza koje sledi broj koji nije veći od 22.

Primer

. — Ograničen obim 3.5

7.3.1.2 Za fotografiju ili slikovni prikaz iz daljine prva napomena koja se odnosi na područje matematičkih podataka je napomena koja se odnosi na ovu vrstu izvora.

Primeri

. — f6.016 inča, visina (orig.) 8 000 stopa
Redakcijska napomena: Za uvećanu fotografiju iz vazduha.
. — f5.944 inča, visina 12 000 stopa

. — MSS Bands 3 i 4
Urednička napomena: Za slikovni prikaz iz daljine.

7.3.1.3 Digitalni kartografski izvori

Podaci koji nisu sadržani u području 3, kao što su podaci o digitalnom grafičkom prikazu, mogu da sadrže pojedinosti o metodi digitalnog grafičkog predstavljanja, kao što je, na primer, metoda daljinske detekcije (to jest vrste geografskih objekata, odgovarajuće grafikone ili druga sredstva pomoću kojih se vrši referenciranje objekata), kao i podatke o topološkom nivou i prostorne podatke (koordinatni sistem, geodetski datum), sa svim dodatnim informacijama o kvalitetu podataka, tematskim ravnima, formatu prenosa, merenjima itd.

Za elektronske izvore mogu da se navedu vrste podataka (na primer raster, vektor, tačka), vrsta objekta (na primer tačka, linija, poligon, piksel), broj objekata upotrebljenih da se prikaže prostorni podatak i naziv formata (na primer digitalni prenos informacije).

Vrsta podatka. Navede se metod direktne detekcije (to jest sistem objekata) korišćen za predstavljanje prostora u elektronskom izvoru (na primer raster, vektor, tačka).

Vrsta objekta. Naznači se koja je vrsta tačke, rastera i/ili vektora za određene vrste objekata korišćena u elektronskom izvoru. Različite vrste se odvajaju zarezom.

Zbir objekata.

Zbir tačaka/vektora. Navodi se zbir tačaka ili vektora kojima su prikazani objekti ili svaka vrsta objekata u elektronskom izvoru.
Zbir rastera objekata. Navodi se broj redova x broj kolona x broj voksela (vertikalnih) u jednom rasteru elektronskog izvora. Redovi i kolone se koriste za pravougaone rasterske izvore. Vokseli se koriste kod pravougaonih zapreminskih rasterskih izvora.

Format. Navodi se naziv formata i verzija u kojoj je elektronski izvor pohranjen.

Primeri

Tačka : tačka entiteta
Vektor : grane mreže, neplanarni grafikon

Raster : piksel
Raster : piksel ; TIFF
Vektor : tačka, linija, poligon ; ACR/INFO prenos, verzija 1.0
Vektor : ivica (70)

. — Referentna lokacija: obod 100-godišnje inundacione ravni; obod 500-godišnje inundacione ravni
. — Geografski sistem: koordinate ; decimalni stepeni
. — North American datum 1927 : elipsoid: Clarke 1866 (velika poluosa: 6378206.4 ; spljoštenost 294.98)
. — Format isporuke: SUF2, DGN (microstation format), DXF, DWG (AutoCad format); kolut magnetne trake od 9 inča, Exabite (Kaseta 8mm); na disku mali dokumenti
. — Dostavljeno 31.12.1992: sheet 9W, 9O, 14W, 14O, 15W, 19W, 19O, 20W (excl. Texel); šalje se u šitovima ili njihovim delovima
. — Struktura: Svi delovi linija su povezani čvorovima, a kada imaju sopstveni identitet dopunjeni su i sopstvenim kodovima; kreirani poligoni (objekti) su kodirani pomoću centroida.

Može da se navede i rezolucija elektronskog izvora, izražena veličinom u metrima najmanjeg objekta koji je moguće zabeležiti podacima (obično su to pikseli ili čvorovi).

Primeri

. — Rezolucija: 1 piksel = 20m
. — Rezolucija: minimalna razdaljina susednog čvora: prostorna razdaljina 5m

7.3.2 Podatak o muzičkom obliku (muzikalije)

Napomene o muzičkom obliku mogu da sadrže specifičnosti ili varijante pojedinih delova izvora.

Primer

. — Na suprotnim stranama tablatura za lautu i notni sistem

7.3.3 Numeracija (kontinuirani izvori)

7.3.3.1 Pojedinosti o numeraciji koje nisu unete u područje 3 ili razlog njihovog izostavljanja (na primer nenumerisana izdavačka celina) može da se navede u područje 7.

Primeri

. – Prekid u izlaženju 1939–1945
. – Nenumerisana izdavačka celina

7.3.3.2 Kada se opis vrši na osnovu sveske ili dela iz sredine niza serijske publikacije, može da se unese napomena o numeraciji prve sveske ili dela ukoliko je taj podatak dostupan iz nekog drugog izvora. Ako je serijska publikacija prestala da izlazi, ali poslednja sveska ili deo nisu dostupni u vreme izrade opisa, može da se unese napomena o numeraciji poslednje sveske ili dela (videti 3.3).

Primeri

. — Počeo sa: Vol. 1, no. 1 (1972)
. — Prestao da izlazi sa: Vol. 1, no. 6 (oktobar 1974)
. — Počeo sa: No. 1, objavljen 1968
. — Prestao da izlazi sa sv. za 1982
. — Počeo sa: Vol. 1, no. 1 (maj 1974); prestao da izlazi sa: Vol. 1, no. 6 (oktobar 1974)
. — Počeo da izlazi 1962 i prestao 1975.

7.3.3.3 Pri opisu dodatka ili umetka koji je podređen glavnoj serijskoj publikaciji, može da se unese napomena o numeraciji glavne serijske publikacije.

Primer

. — No. 1 (1983) dodatka odgovara 10. évf., 1. sz. (1983) glavne publikacije
Glavni stvarni naslov: Külpolitika. English-language supplement

7.3.3.4 Takođe se unose napomene o bilo kakvoj kompleksnoj i nepravilnoj numeraciji koja nije navedena u području numeracije, ili o bilo kakvim osobenostima numeracije koje se smatraju važnim za korisnike kataloga (videti 3.3).

Primeri

. — Vol. 29, no. 3-vol. 39, no. 2 izostavljeni iz numeracije
. — Numeracija počinje od broja 1 svake godine

7.4 Napomene o području izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje

7.4.1 Napomene o području izdavanja, proizvodnje, distribucije itd. mogu da sadrže pojedinosti o drugim izdavačima, proizvođačima, distributerima izvora itd., napomene o varijantama podataka o izdavanju, proizvodnji ili distribuciji itd., nepravilnostima i dodatnim datumima.

Primeri

. — Takođe objavio Ceylon University Press u Kolombu
. — Izdavač naveden u podatku o autorskim pravima kao Sulpice Sabon
. — Godina u kolofonu 1723
. — Datum naveden u obliku hronograma
. — Uneto u Knjižarski registar 22. jula 1587.
. — Sv. 4 objavljena 1939., sv. 5 objavljena 1946.
. — Originalni impresum prekriven nalepnicom i glasi: C. F. Peters, Frankfurt, London, New York
. — Distributer za Veliku Britaniju EAV Ltd., London
. — Podatak o izdavanju na nalepnici kontejnera: Taftville (Conn.) : MCD Software Associates
. — Uputstvo za korišćenje distribuirala American Political Science Association, Washington, D. C:
. — Godina na nalepnici na disku: cop. 1992.
. — Godina napisana rukom 1994.
. — Mesto izdavanja „Cosmopoli" je izmišljeno; utvrđeno da je Frankfurt na Majni prema Die falschen und fingirten Druckorte / E.O. Weller, Bd. 1, str. 285
. — Knj. 1 objavljena 1561.; knj. 2: 1564.; knj. 3: 1562; knj. 4: 1560.
U području 4: , 1560-1564.
. — Br. 1 objavljen 2006.; godina izdavanja sa br. 2
U području 4: , 2005-

Stariji monografski izvori

Kada se podatak o izdavanju, proizvodnji, distribuciji itd. preuzima iz izvora koji nije glavni izvor podataka, taj izvor se navodi u napomeni.

Primeri

. — Naziv izdavača preuzet iz kolofona
. — Thomas Saint je delovao u Newcastle upon Tune od oko 1769. do oko 1788. Izvor: Dictionary of the printers and booksellers who were at work in England, Scotland and Ireland from 1726 to 1775 / H. R. Plomer, 3, str. 221

7.4.2 Promene podataka u području izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje

Serijske publikacije i monografski izvori u više delova

Promene mesta izdavanja i/ili naziva izdavača koje se pojave posle prvog ili najranijeg broja ili dela se navode u napomeni, zajedno sa numeracijom brojeva na koje se odnose, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga. Kada su promene brojne, može da se navede uopšten podatak (videti 4.1.15, 4.2.13).

Primeri

. — Izdato: Redwing [sic] (Minn.), 1864-1865; Le Sueur, Minn., 1865.
. — Podatak o izdavanju se menja

Integrativni izvori

Ranija mesta izdavanja i/ili nazivi izdavača koji se više ne pojavljuju u tekućoj iteraciji, ili se pojavljuju u drugačijem obliku u odnosu na prethodne iteracije, navode se u napomeni, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga (videti 4.1.15, 4.2.13).

Primer

. — Izdato: New York : McGraw-Hill, 1974–1975 ; South Hackensack, N. J. : F. B. Rothman, 1976–1978

7.5 Napomene o području materijalnog opisa

7.5.1 Dodatne materijalne pojedinosti

Napomene o području materijalnog opisa mogu da sadrže dodatni fizički opis izvora koji dopunjuje formalni podatak naveden u području 5 i podatke o određenim fizičkim osobenostima. Mogu da se navedu i napomene o propratnoj građi ili ranijim materijalnim pojedinostima integrativnog izvora.

Primeri

. — Poleđine listova prazne
Urednička napomena: Listovi numerisani sa obe strane.
. — Štampano na obe strane listova
Urednička napomena: Listovi numerisani samo sa jedne strane.
. — Sveske numerisane: 1, 2A, 2B, 2C, 3
. — Takođe numerisane strane 321–401
. — Geografska karta na papiru za kaširanje
. — Ilustracije obojene rukom
. — Štampano na nekiselom papiru
. — Naslovna strana štampana crnim i crvenim
. — Vodeni znak: C & I Honig
. — U koverti sa naslovom na preklopu
. — Sadrži neobaveznu deonicu za violončelo
. — Ploča je otisnuta na pravougaonoj površini, 20 x 20 cm
. — Kontejner: 32 x 36 x 16 cm
. — Dimenzije tabaka 24 x 48 cm, 16 x 42 cm, 16 x 28 cm
. — Dimenzije odštampane površine 30 x 46 cm
. — Visina sa postoljem 114 cm
. — Animirane dijakopije koje se koriste pomoću uređaja Photo Motion Activator
. — Vidljivo pomoću sijalice sa ugljenim vlaknom
. — Projektuje se pomoću laserskih zraka
. — Elektronski adaptiran da bi se simulirao stereo
. — Sinhronizovano sa standardom USPEC 2
. — Sinhronizovano pomoću Philips N2209/LFD3442 impulsa
. — Tekst pesama štampan na zaštitnom omotu
. — Listovi s tablama gravirani vodenom tintom ili bakrorezom
. — Izdato u 2 knj., 8.–10. izd.; u 3 knj., 11.–15. izd..; u 4 knj., 16.–20. izd.; u 5 knj., 21. izd.–

. — Opseg izvora: master primerak (113.776 KB) ; primerak za korišćenje (5.631 KB)
. — Digitalni i analogni kanali na engleskom i nemačkom
. — Slike u JPEG foramtu
. — Dokumentacija: Comprehensive occupational health nursing preparation / principal investigator, Daniel Murphy. – Houston, TX : Data Health Nursing Publishers, cop. 1994. – ISBN 0-87301-605-6
Urednička napomena: Propratna građa uz elektronski izvor sa daljinskim pristupom.

Stariji monografski izvori

Listovi sa tablama ili umecima koji su uključeni u paginaciju strana ili listova izvora mogu da se navedu.

Primer

. — 12 listova s tabla uključenih u paginaciju

ili

. — 12 listova s tablama uključenih u paginaciju kao str. 5–6, 11–12, 19–20, 29–30, 39–40, 49–50, 59–60, 69–70, 79–80, 89–90, 99–100, 109–110

Broj redova na strani i korišćena vrsta slova navode se ako dodatno identifikuju štampara ili se smatraju važnim za korisnike kataloga.

Primer

. — 24 reda na str.; štamparska slova 24G

Navodi se i materijalni opis izvora, uključujući i popis signatura, ako se to smatra važnim za korisnike kataloga. Može da se navede puna kolacija iza koje sledi navod u standardnom obliku navođenja referentnih izvora (videti Dodatak C). Primerak ili primerci na kojima je kolacija zasnovana može da se naznači.

Primeri

. — Signature: A-K^4
. — Kolacija: 8vo: A-H4; 32 lista: str. [1–2] 3–62 [63–64]; $3(-H3) sa signaturama. H4 prazan
. — Kolacija: a^2 A-L^{4}M^2. Na osnovu primerka x u okviru kolekcije y

7.5.2 Dostupnost u drugim fizičkim oblicima

Ako je izvor dostupan na različitim fizičkim nosiocima ili u različitim formatima, može da se navede napomena.

Primeri

. — Sv. 46- takođe dostupna i onlajn
. — Dostupno u verzijama 8mm ili 16mm
. — Objavljeno i kao dijapozitivi na staklu
. — Objavljeno kompatibilno i za IBM PC i za PC
. — Dostupno i u ASCII i PostScript verziji
. — Dostupno u PDF i HTML formatu
. — Dostupno i onlajn: http://www.iuee.eu/pdf-publicacio/180/1xoiv6WP3Aakx4Ey2ic6.PDF

7.6 Napomene o području izdavačke celine i monografskih izvora u više delova

7.6.1 Napomene o području izdavačke celine i monografskih izvora u više delova mogu da sadrže podatke o izdavačkoj celini ili monografskom izvoru u više delova u okviru koje je jedinica izdata (videti područje 6) i napomene o urednicima izdavačke celine.

Primeri

. — Numeracija nadređene izdavačke celine 244
. — Urednik izdavačke celine: Samuel Johnson
. — Svaka sveska u izdavačkoj celini numerisana 10, 20, 30 itd.

Stariji monografski izvori

Kada se podaci o izdavačkoj celini preuzimaju iz izvora koji nije glavni izvor podataka, taj izvor se navodi u napomeni.

Primer

. — Podatak o izdavačkoj celini preuzet sa poleđine nasl. lista

7.6.2 Kada je izvor objavljen u okviru podređene izdavačke celine sa karakterističnim naslovom koji je naveden u području 6, može da se unese napomena o naslovu i ISSN-u nadređene izdavačke celine.

Kada je izvor objavljen u okviru podređene izdavačke celine čiji je naslov podređen naslovu nadređene izdavačke celine, a naveden je u području 6 uz nadređenu izdavačku celinu, može da se unese napomena o naslovu i ISSN-u nadređene izdavačke celine (videti 6.5.2).

Primeri

. — Nadređena izdavačka celina: Department of State publication
. — ISSN nadređene izdavačke celine: ISSN 0342-2259

7.6.3 Kada se ključni naslov razlikuje od glavnog stvarnog naslova izdavačke celine ili podređene izdavačke celine, navodi se napomena.

7 7. Napomene koje se odnose na sadržaj

7.7.1 Napomene koje se odnose na sadržaj mogu da obuhvate popis sadržaja jedinice i napomene o drugim dodacima uz sadržaj, kao što su registri, prilozi, bibliografije, diskografije i slično.

Za audio-vizuelnu građu, ukoliko se podatak o trajanju pojedinih dela unosi u napomenu o sadržaju, unosi se odmah posle bibliografskog opisa.

Za opšte napomene o prirodi i nameni sadržaja izvora videti 7.1.2.

7.7.2 Popis sadržaja

Može da se unese napomena o stvarnim naslovima i drugim pojedinostima dela sadržanog u izvoru sa nadređenim stvarnim naslovom (videti 1.1.4.3).

Primeri

. — Sadržaj: The homecoming / by Harold Pinter. Chips with everything / by Arnold Wesker. Marching song / by John Whiting

. — Sadržaj: The L-d's address to K. G. II. The K-'s answer. A new ballad

. — Sadržaj: Voluntary I and Te Deum ; Voluntary and Jubilate

. — Sadržaj: Trap and guess ; Bumblebug ; Hidden treasures

. — Sadržaj: CD-ROM data (1:29) ; The young person's guide to the orchestra (16:27) ; Extra audio examples (55:43)

. — Sadržaj: Les secteurs sanitaires ; Ensemble des médecins spécialistes libéraux parsecteur sanitaire au 1.1.1979 ; Evolution de la densité des médecins libéraux par secteur sanitaire du 1.1.1976 au 1.1.1979

. — Sadržaj: The fourth millenium / Henry Brant (9 min). Music for brass quintet / Peter Phillips (14 min)

. — Sadržaj: Getting ahead of the game (81 kadar) ; Decisions, decisions (55 kadrova) ; Your money (72 kadra) ; How to be a loser (65 kadrova) ; The law and your pocketbook (70 kadrova) ; The all-American consumer (63 kadra)

. — Sadržaj: Klarinettenquintett A-Dur, KV 581 / Wolfgang Amadeus Mozart (29 min). Klarinettenquintett B-Dur, op. 31 / Carl Maria von Weber (24 min, 14s)

Monografski izvori u više delova

Popis sadržaja može da sadrži oznake, stvarne naslove, podatke o odgovornosti, podatke o opsegu itd. fizički odvojenih jedinica koje su delovi monografskog izvora u više delova.

Primeri

. — Sadržaj: Vol. 1. A midsummer night's dream ; Vol. 2. Henry IV
. — Sadržaj: Pt. 1. The fellowship of the ring ; Pt. 2. The two towers ; Pt. 3. The return of the king
. — Sadržaj: Cohort file 1, Mature men (45-59 yrs.) ; Cohort file 2, Mature women (45-59 yrs.) ; Cohort fi le 3, Young boys (14-24 yrs.) ; Cohort fi le 4, Young girls (14-24 yrs.)
. — Sadržaj: 1. Mixmatch / J. Broady and L. M. Tiems. Ollie the otter / Dana Brynner – 2. Capture the play / Paul Edelstein. Winner take all / Jeniffer Drake.
. — Sadržaj: 1, 1985–1989 ; 2, 1990–1995
. — Sadržaj: Pt. 1. The cause of liberty (24 min.) ; Pt. 2. The impossible war (25 min.)

Za opis na više nivoa videti Dodatak A.

7.7.3 Napomene o drugim dodacima

Mogu da se unesu napomene o bibliografijama, registrima i drugim delovim izvora, ako se to smatra korisnim za korisnike kataloga.

Primeri

. — Sadrži tekst Gaming Acta iz 1913
. — Sadrži napomene uz sažetke o demografskim podacima SAD-a
. — Takođe sadrži i dokumentarne filmove o vojnom defileu
. — Bibliografija: str. 291
. — Diskografija: str. 291
. — Popis filmova: str. 323–327
. — Sadrži Bibliography of Northwest materials
. — Sadrži popis dela za dalje proučavanje
. — Registar
. — Registar pesama
. — Registri: Vols. 1-25 (1927-1951) u vol. 26, br. 1
. — Rezime na engleskom jeziku: str. 143–146

Kartografski izvori

Opis dodataka, ilustracija, delova i sličnih prikaza mogu da se navedu u napomeni.

Primeri

. — Dodaci: tri geografske karte: Structural regions ; Topographical regions ; Eroisional and depositional regions. Razmera približno 1:170 000 000. Svaka 10 x 24 cm

. — Severno polarne i južno polarne oblasti svaka u polarnoj proj. 8 cm dijametralno, u levom i desnom donjem uglu

. — Ilustracije: Dekorativna kartuša sa tekstom u gornjem levom uglu; narodi sveta i alegorijska predstava Evrope, Azije, Afrike i Amerike čini okvir geografske karte

. — Sadrži opisni registar, tekst, ilustracije u boji koje opisuju razne vrste bova, brodova, svetionika, riba, ptica, morske trave, morske sase i korala i 9 regionalnih geografskih karata

. — Dodaci u 1:50 000: Pariz, Madrid, Bern, Amsterdam, London

. — Dodaci sa registrima: Plant City, Brandon Area, Apollo Beach, Del Webb's Sun City Center

. — Sadrži dodatke regiona Liverpula i Notingema, 3 preporučena itinerera, grafički prikaz razdaljina, tekst i reklame

. — Poprečni delovi A-B; C-D; i E-F duž donje margine

. — Sadrži blok dijagram oblasti koju geografska karta pokriva

. — Sadrži preglednu geografsku kartu na susednim stranicama

. — Na poleđini: New map of South Hadley, Mass. Razmera 1:15 000

. — Geografske karte 18 „Interchange layouts in Mahoning County" i geografske karte Craig Beach, Sebring, Beloit, Canfield, Poland, New Middletown, Washingtonville, Lowellville, Stouthers, Campbell i Youngstown, sa registrom ulica, na poleđini

. — Tekst, registri, ilustracije u boji, lista turističkih objekata i radiostanica, putevi sa označenim miljama, karta autoputa sa uključenjima koja se kontrolišu, slikovna karta i karta lokalnih puteva, na poleđini pojedinih listova

7.8 Napomene o području identifikatora i uslovima dostupnosti

7.8.1 Napomene koje se odnose na identifikator i uslove dostupnosti

Napomene koje se odnose na identifikator i uslove dostupnosti mogu da uključe napomene o ograničenom tiražu, izdanju ili ograničenoj distribuciji.

Primeri

. — Štampano u 250 primeraka
. — Ograničeno izdanje u 20 potpisanih i numerisanih primeraka
. — Izdanje od 75 primeraka, nije za prodaju
. — Ograničeni broj primeraka za demonstraciju
. — Javno dostupan softver

7.8.2 Napomene koje se odnose na povez

Mogu da se navedu napomene o izdavačkom povezu. Za napomene o pojedinačnim povezima videti 7.11.

Primer

. — Prvih 25 primeraka u kožnom povezu

7.9 Napomene o svesci, delu, iteraciji i slično, koji čine osnovu za opis

Napomene o svesci, delu, iteraciji i slično, koji čine osnovu za opis, mogu da se navedu.

Kada se opis serijske publikacije ili monografski izvor u više delova ne zasniva na prvoj objavljenoj svesci ili delu, u napomeni se navodi sveska ili deo koji čine osnovu za opis.

Serijske publikacije

Numeracija se navodi u obliku koji bi imala da je uneta u područje 3.

Primer

. — Opis zasnovan na: Vol. 3, no. 3 (May/June 1975)

Kada numeracija poslednje sveske ili dela nije navedena u području 3 (videti 3.3.7), može da se navede napomena o poslednjoj konsultovanoj svesci ili delu.

Primer

. — Poslednja konsultovana sveska: Nr. 43 (Mai 2001)

Nenumerisana monografska serija

Ako je opis izrađen za samu seriju, unosi se napomena o najranijem konsultovanom analitičkom delu i datumu njegovog izdavanja, proizvodnje, distribucije itd. Ukoliko su konsultovani i drugi analitički delovi, a poslednji analitički deo može da se identifikuje, takođe se unosi i taj analitički deo i datum njegovog izdavanja.

Primeri

. — Opis zasnovan na: The wood demon / by Anton Pavlovich Chekhov ; translated by Nicholas Saunders and Frank Dwyer, 1993

. — Poslednji konsultovani tom: Ibsen : four major plays / translated by Rick Davis and Brian Johnson, 1995

Integrativni izvori

Ako se opis ne zasniva na prvoj iteraciji, navodi se napomena o poslednjoj konsultovanoj iteraciji pri izradi opisa.

Primer

. — Opis zasnovan na: 1994 izd., 10. dopuna

Elektronski izvori sa daljinskim pristupom

Deo ili iteracja koji čine osnovu za opis elektronskog izvora sa daljinskim pristupom navodi se u napomeni zajedno sa datumom kada je elektronski izvor proveren.

Primeri

. — Opis zasnovan na iteraciji proverenoj 12. oktobra 2006.
. — Opis zasnovan na: No. 3 (2004) provereno 2. februara 2005.
. — Opis zasnovan na verziji datiranoj: 4. oktobar 1997 13:22:11
. — Opis zasnovan na matičnoj stranici (provereno 28. februara 2003., ažurirano 8. januara 2002.)

7.10 Ostale napomene

7.10.1 Sve ostale napomene specifične za određenu građu, ili koje se smatraju važnim za korisnike kataloga, mogu da se unesu.

Muzikalije

Primeri

. — Trajanje: 123 min.
. — Tablatura za instrumente sa dirkama
. — Grafička notacija
. — Osnovna sol-fa notacija

7.10.2 Napomene koje sadrže apstrakt

Apstrakt pruža činjenički opis predmetnog sadržaja jedinice, bez ocenjivanja tog sadržaja. Sadržaj i način na koji je izražena napomena mogu da budu preneti sa izvora, njegovog spremišta ili propratne tekstualne građe. Takođe, mogu da budu uključeni i podaci o upotrebi posebnih tehnika ili procesa.

Primeri

. — Prikazuje dramu „Julije Cezar" pomoću fotografija sa same predstave.
. — Koriste se tehnike animacije kako bi se opisale cikloidne krive i njihova primena, i da seprikaže kako se njihove osobine mogu koristiti za objašnjenje konstrukcije Vankelovog rotacionog motora.
. — Koristi se kamera za usporeno snimanje da bi se prikazao rast kristala.
. — Koristi situacije pri kupovini u supermarketima i radnjama u svrhu ilustracije osnovnihmatematičkih operacija, kao što su sabiranje, oduzimanje, množenje i deljenje. Sadrži i vežbe za proveru i utvrđivanje znanja.
. — Pruža informacije o visokim državnim službenicima u federalnim agencijama SAD-a, uključujući i lične karakteristike, podatke o obrazovanju i prethodna zaposlenja.
. — Interaktivno multimedijalno sredstvo za proučavanje anatomije čoveka. Korisnici mogu da izaberu pogled spreda, otpozadi, iz sredine ili sa strane, svaki sa mnoštvom preseka, kao i određeni rod ili rasu.

7.10.3 Napomene koje se odnose na korišćenje ili korisnike

Napomene koje se odnose na korišćenje ili korisnike, obično preuzete iz podataka sa izvora ili iz izvora, pružaju nekritičke podatke o mogućoj ili preporučenoj upotrebi jedinice i/ili podatke o tome za koje korisnike je predviđena. One takođe mogu da preciziraju ograničenja korišćenja izvora.

Primeri

. — Za uzrast 3–6 godina
. — Samo za službenike javne uprave
. — Napravljeno za stručnjake iz oblasti analize prostornih podataka (geografe, planere, metereologe itd.)
. — Namenjeno studentima viših škola sa poznavanjem algebre
. — Izvor nedostupan do januara 2010
. — Samo za bibliotečko osoblje

7.10.4 Napomene o brojevima

Brojevi ili identifikatori koji su povezani sa izvorom, ali nisu navedeni u području 8, mogu da se navedu u napomeni.

Primeri

. — Dodatni broj na etiketi: A-096
. — Na spremištu: M1 527
. — ICPSR studija br. 0003
. — ISRC FR-Z03-91-01231

7.11 Napomene koje se odnose na primerak u ruci

Mogu da se navedu napomene o primerku koji se katalogizuje. One mogu da sadrže napomene koje se odnose na fizičke karakteristike primerka, napomene koje se odnose na priveze, napomene o poreklu i napomene o postupcima zaštite.

Primeri

. — Rukopisne beleške autora
. — Sa potpisom kompozitora
. — Defektan primerak: nedostaju korice i naslovna strana
. — Rukom obojene ilustracije
. — 11. broj od 50 potpisanih i numerisanih primeraka
. — Defekt: nedostaje istočni deo i jugozapadni ugao
. — Rukom obojen primerak
. — Povezano u karton sa nalepnicom na hrptu: Poems of Gay
. — Ručno povezano u velin
. — Listovi I5-6 umetnuti između h3 i h4
. — Defekt: nedostaju listovi 12–13 (b6 i cl); bez poslednjeg praznog lista (S8)
. — Privezano: The Boston Ebenezer. Boston : printed by B. Green & J. Allen, for Samuel Phillips, 1698; The cure of sorrow. Boston : printed by B. Green, 1709
. — Privezano: The whole book of Psalms … 1635 (STC 2661.5); The booke of common prayer … 1633 (STC 16395)
. — Povezano kao br. 2 u pamfletu sa 16 drugih naslova
. — Posveta na unutrašnjem delu prednje korice: Theodorinis ab Engelsberg
. — Restaurirana iscepana naslovna strana

Elektronski izvori

Mogu da se navedu napomene o interno dodeljenom nazivu datoteke ili o sadržaju izvora kopiranog sa nekog drugog izvora ili u drugi izvor.

Primeri

. — Interno ime niza podataka: RBBIT.1
. — Interni naziv datoteke: MENSAT
. — Izvor preuzet oktobra 1996 iz lokalne mreže

8 PODRUČJE IDENTIFIKATORA IZVORA I USLOVA DOSTUPNOSTI

Uvodna napomena

Područje identifikatora izvora i uslova dostupnosti uključuje identifikator izvora, ključni naslov i uslove dostupnosti. Ovi elementi su definisani u rečniku.

Identifikator izvora je bilo koji broj ili alfanumerička oznaka koja se odnosi na izvor i identifikuje ga prema međunarodnom standardu, kao što je Međunarodni standardni broj knjige ili Međunarodni standardni serijski broj ili oznaka koju je dodelio izdavač.

Kada izvor ima više identifikatora, i kada se smatra važnim za korisnike kataloga da se unese više identifikatora, područje može da se ponovi. Izvor može da ima više identifikatora iz različitih razloga, na primer: a) zato što je izdat u više formata ili oblika, ili ga je objavilo više izdavača, proizvođača, distributera itd. ili b) zato što poseduje jedan identifikator za pojedinačan deo i jedan za celu grupu čiji je deo.

U oba slučaja identifikator koji posebno identifikuje izvor koji se opisuje navodi se kao prvi. Ostali identifikatori (na primer za druge formate, za celu grupu, identifikatori drugih izdavača) navode se kao sledeći, u ponovljenom području.

Identifikatori koji se pojavljuju u izvoru, a odnose se na njegov bibliografski istorijat (na primer ISBN-ovi prethodnih izdanja**,** robna marka i broj prethodnog izdanja zvučnog zapisa) ne unose se u područje 8. Kada se smatraju značajnim za korisnike kataloga, oni se mogu uneti u područje 7.

Sadržaj

8.1 Identifikator izvora
8.2 Ključni naslov (kontinuirani izvori)
8.3 Uslovi dostupnosti

Propisana interpunkcija

A. Za interpunkciju koja prethodi područjima opisa videti A.3.2.
B. Ključnom naslovu prethode razmak, znak jednako, razmak (=).
C. Uslovima dostupnosti i/ili ceni prethode razmak, dvotačka, razmak (:).
D. Objašnjenja uz identifikator ili uslove dostupnosti stavlja se u okrugle zagrade (( )). Više objašnjenja se odvaja razmakom, tačka-zarezom, razmakom (;).
E. Svakom sledećem identifikatoru i uslovima dostupnosti prethode tačka, razmak, povlaka, razmak (. –), osim u slučaju kada su ova područja jasno odvojena novim redom, grafičkim uređenjem ili uvlačenjem, kada se tačka, razmak, povlaka, razmak mogu izostaviti ili zameniti tačkom koja se navodi na kraju prethodnog područja.

Interpunkcijski obrasci

. — ISBN
. — ISBN (objašnjenje). – ISBN (objašnjenje) : uslovi dostupnosti
. — ISBN (objašnjenje) : uslovi dostupnosti. – ISBN (objašnjenje) : uslovi dostupnosti
. — ISBN (objašnjenje ; objašnjenje)
. — ISBN : uslovi dostupnosti (objašnjenje)
. — ISBN : uslovi dostupnosti
. — Uslovi dostupnosti
. — ISSN = Ključni naslov
. — ISSN = Ključni naslov : uslovi dostupnosti
. — ISSN = Ključni naslov : uslovi dostupnosti (objašnjenje)
. — Broj otiska (objašnjenje) : uslovi dostupnosti
. — Broj izdavača (objašnjenje) : uslovi dostupnosti
. — ISMN
. — ISMN (objašnjenje). – ISMN : uslovi dostupnosti
. — Kataloški broj robne marke (objašnjenje) : uslovi dostupnosti

Glavni izvori podataka

Bilo koji izvor.

8.1 Identifikator izvora

8.1.1 Identifikator se unosi ukoliko je poznat i smatra se važnim za korisnike kataloga.

8.1.2 Standardni identifikatori se unose u skladu sa relevantnim standardom, ukoliko je to prikladno. Standardnom identifikatoru prethode oznake ISBN, ISSN, ISMN.

Primeri

. — ISBN 978-952-92-0267-6
. — ISBN 0-7131-1646-3
Urednička napomena: Stari desetocifreni ISBN
. — ISSN 0075-2363
. — ISMN 979-0-3217-6543-6
. — URN:NBN:se:uu:diva-4321
. — doi:10.1000/1
. — URL:http://purl.oclc.org/OCLC/RSPD
Urednička napomena: Trajni jedinstveni identifikator za OCLC Research

Muzikalije

Broj izdavača muzikalije se navodi ukoliko je poznat. Broju izdavača prethodi objašnjenje „Br. izdavača" ili njegov ekvivalent na drugom jeziku.

Primer

. — Br. izdavača: Z 1309

Broj otiska može da se navede posle ISBN-a i/ili broja izdavača i bilo kog objašnjenja koje se odnosi na jedan ili drugi broj. Broju otiska prethodi objašnjenje „Br. otiska" ili njegov ekvivalent na drugom jeziku.

Primeri

. — ISBN 83-224-2458-2. – Br. otiska: PWM-8601
. — Br. izdavača: Z 1309. – Br. otiska: 9538

Kada ne postoji nijedan drugi broj, navodi se samo broj otiska.

Primer

. — Br. otiska: A. F. 539

8.1.3 Objašnjenje identifikatora

Kratak podatak koji određuje, objašnjava ili ispravlja identifikator, kao što je objašnjenje o tipu i vrsti poveza u kom je izvor izdat, može da se navede u okruglim zagradama iza identifikatora na koji se odnosi. Mogu da se koriste standardne skraćenice na jeziku koji je izabrala kataloška agencija. Identifikator može da ima više objašnjenja.

Primeri

. — ISBN 978-0-85020-025-6 (pl.)
. — ISBN 978-0-330-23591-4 (broš.)
. — ISBN 978-3-525-52139-7 (Lw.)
. — Br. izdavača: Z 1039 (pl.)
. — ISBN 978-0-86325-016-3 (listovi u slobodnom uvezu)

Ako izvor ima više identifikatora, svaki identifikator može da prati prikladno objašnjnje.

Primeri

. — ISBN 978-0-379-00550-9 (niz). – ISBN 978-0-379-00551-6 (knj. 1)
. — ISMN 979-0-3217-6543-6 (partitura). – ISMN 979-0-3217-6544-3 (vokalna partitura). – ISMN 979-0-3217-6545-0 (celina)
. — ISBN 978-2-204-02821-9 (karton). – ISBN 978-2-222-04155-9 (CNRS ; broš.)
. — CBS M-34129 (gramofonska ploča). – CBS MT 35158 (kaseta)
. — Warner Bros. K 56334 (stereo). – Warner Bros. K 56334M (mono)

Kada nema identifikatora, podatak o povezu, formatu itd. može da se unese kao prvi podatak u području, u okruglim zagradama.

Primer

. — (Broš.)

Izrazi koji identifikuju izvor broja mogu da se dodaju u okruglim zagradama iza broja.

Primeri

. — FSM Toccata: 53 617 toe (na kontejneru)
. — ED 76C34Z (u katalogu izdavača sa dijapozitivima)

Kada je standardni broj netačno odštampan u izvoru koji se opisuje, unosi se tačan broj, ukoliko je poznat, i u okruglim zagradama se dodaje objašnjenje „ispravljen" ili njegov ekvivalent na drugom jeziku. Netačan broj se unosi onako kako se pojavljuje sa objašnjenjem „nepravilan" (ili njegovim ekvivalentom na drugom jeziku) u okruglim zagradama.

Primeri

. — ISBN 978-0-340-16427-3 (ispravljen). – ISBN 978-0-340-16427-2 (nepravilan)

8.1.4 Robne marke i kataloški brojevi

8.1.4.1 Bez obzira na to da li komercijalno izdanje zvučnog zapisa, video-zapisa itd. ima standardni identifikator ili ne, robna marka i svi kataloški brojevi sa tog izdanja, koje mu je dodelio izdavač, moraju se uneti. Ispred kataloškog broja unosi se robna marka i on može da bude ili brojčana oznaka ili oznaka koju čine slova i brojevi; razmaci i znaci interpunkcije se unose tačno onako kako se pojavljuju na izvoru podataka.

Primeri

. — Telefunken 6.35368
. — Pathé 2C 066-16.130
. — Sandak Set no. 782
Urednička napomena: Broj za komercijalno izdanje kompleta dijapozitiva.

8.1.4.2 Kada se izvor sastoji od dva ili više delova koji su numerisani u nizu, kataloški broj može da se unese kao sastavni deo.

Primer

. — La viox de son maître AN 133-134

Kada numeracija nije u nizu, ovi se brojevi prepisuju u celini.

Primer

. — HMV XQD 1784, NQD 1003-1004

Kada postoji kataloški broj za čitav izvor, ali i brojevi za pojedinačne delove, unosi se broj za čitavu jedinicu. Brojevi za pojedinačne delove mogu da se unesu u okruglim zagradama, iza broja za čitavu jedinicu.

Primer

. — Erato ERA 9156 (9157-9162)

8.1.5 Otisak prsta (stariji monografski izvori)

Sistem otiska prsta je rezultat eksperimenta koji je vršen radi utvrđivanja da li je moguće pronaći podatak u svakom izvoru koji će ga jedinstveno identifikovati. Kod starijih izvora, sistem otiska prsta se smatra zamenom za standardni broj.

Otisak prsta se sastoji od određenog broja karaktera preuzetih iz niza jednoobraznih mesta u tekstu izvora. Konačna formula za otisak prsta još nije utvrđena međunarodnim dogovorom. Dok se taj dogovor ne bude postigao, u ovom području će biti prihvatljivi različiti oblici otiska prsta.[1]

Primer

. — Otisak prsta: 163704 — b1 a2 , $en : b2 I2 a,$

Urednička napomena: Otisak prsta za: I.V. Vondels Gysbreght van Aemstel, d'ondergang van zijn stad en zijn ballingschap : trevrspel**.** — Amsterdam : W. Blaev, 1637. - 4°:A-I4.

1 Fingerprints = Empreintes = Impronte (Paris : Institute de recherche et d'histoire des textes, 1984). 2 vol., prikazano na: http://edit16.iccu.sbn.it/web_iccu/indo/it/Impronta_regole.htm (pregledano 23. 11. 2009), propraćeno periodičnom publikacijom: Nouvelles des empreintes = Fingerprint newsletter. – No. 1 (1981)- (Paris : Institute de recherche et d'histoire des textes, 1981-), prikazano na: http://edit16.iccu.sbn.it/web_iccu/indo/it/Impronta_notiziario.htm. P.C.A. Vriesema, „The STCN-fingerprint", u Studies in bibliography 39 (1986), str. 93–100; „The STCN-fingerprint" dostupan onlajn na: http://www.koninklijkebibliotheek.nl/stcn/vingerafdrug-en.html (pregledano 23. 11. 2009).

8.2 Ključni naslov (kontinuirani izvori)

Ključni naslov koji dodeljuje ISSN mreža unosi se čak i kada je identičan sa glavnim stvarnim naslovom kontinuiranog izvora. Međutim, ključni naslov se unosi samo kada je unet i ISSN broj na koji se odnosi.

Primeri

. — ISSN 0308-1249 = Medicos (Nottingham)
. — ISSN 0028-5390 = The new Hungarian quaterly

8.3 Uslovi dostupnosti

8.3.1 Podatak o uslovima pod kojima je izvor dostupan, koji se sastoji od cene, ako je izvor namenjen za prodaju, ili drugih uslova, ako nije namenjen za prodaju, može da se navede. Preporuka je da se cena izvora navodi simbolima međunarodnog ISO standarda za valute, kao što je ISO 4217.[2]

Primeri

: GBP 2.05
: EUR 950
: nije za prodaju
: za iznajmljivanje
: besplatno za obrazovne institucije
: USD 325.00
: DKK 500
: EUR 35
: besplatna pozajmica

8.3.2 Objašnjenja uz uslove dostupnosti navode se u okruglim zagradama.

Primeri

: GBP 1.00 : GBP 0.50 (za članove)
: GBP 8.16 : GBP 6.25 (do 1. januara 1977.)
: C$25.00 (National Film Board of Canada)
: USD 129.00 : USD 100.00 (za fakultete i univerzitete)
: USD 49.00 : USD 59.00 (sa radnom sveskom)
: GBP 4 (godišnja pretplata)
: EUR 1,20 (po svesci) : EUR 20 (godišnje)

2 ISO 4217:2008. *Codes for the representation of currencies and funds.* 7th ed. Simboli dostupni i na: http:://www.iso.org/iso/support/faqs/faqs_widely_used_standards/widely_used_standards_other/currency_codes/

DODACI

DODATAK A: OPIS NA VIŠE NIVOA

Opis na više nivoa je jedan od mogućih načina bibliografske obrade delova.

Drugi načini opisivanja izvora koji se sastoji od delova podrazumevaju:

a) opis koji kao glavni stvarni naslov prikazuje zajednički stvarni naslov delova, a naslovi pojedinačnih delova se navode u napomeni o sadržaju (videti 7.7);
b) opis koji naslov svakog pojedinačnog dela prikazuje kao glavni stvarni naslov, a zajednički stvarni naslov delova se navodi u području izdavačke celine (videti 6.1);
c) opis koji kao glavni stvarni naslov prikazuje kombinaciju (a) zajedničkog stvarnog naslova delova i (b) naslova svakog pojedinačnog dela (videti 1.1.3.7, 1.1.5.3);
d) opis koji pokazuje analizu komponentnih delova (videti *IFLA-ine Preporuke za primenu ISBD-a za opis komponentnih delova*[1]).

Opis na više nivoa se zasniva na podeli podataka za opis na dva ili više nivoa. Prvi nivo sadrži podatke zajedničke za celinu ili glavni izvor. Drugi i sledeći nivoi sadrže podatke koji se odnose na svaku zasebnu jedinicu. Obrada se vrši na onoliko nivoa na koliko je to potrebno da bi se izvor i svi njegovi delovi u potpunosti opisali.

Elementi opisa se na svakom nivou navode istim redosledom i sa istom interpunkcijom kao i za jedinstveni izvor. Neki elementi mogu da se navedu na više nivoa.

1 *Guidelines for the Application of the ISBDs to the Description of Component Part* (London : IFLA Universal Bibliographic Control and International MARC Programme, 1988). Dostupno i na: http:://www.ifla.org/files/cataloguing/isbd/component-parts.pdf

Opis na više nivoa se primenjuje u sledećim slučajevima:

a) Opis fizički odvojenih jedinica izvora u više delova.

Primer

Tekst (vizuelni) : neposredan

Remembrance of things past / Marcel Proust ; translated by C. K. Scott Moncrieff**.** — London : Chatto and Windus, 1957-**.** — Translation of: A la recherche du temps perdu

Vol. 1, Swann's way / illustrated by Philippe Jullian**.** — Translation of: Du côté de chez Swann. – This translation originally published 1922.

Part 1**.** — 1957 (1973 reprint)**.** — 303 p., 4 leaves of plates : ill. ; 19cm**.** — ISBN 0-7011-1048-1 : £1.75

b) Opis fizički odvojenih izvora koji su dodatak drugom izvoru ili ga prate (videti 5.4, 5.4.3, 7.5);

Primer

Tekst (vizuelni) : neposredan

A history of Hampshire and the Isle of Wight**.** — Westminster : Constable, 1900-1912**.** — 5 knj. : ilustr. (neke u boji), geografske karte, portreti. ; 32 cm**.** — (The Victoria history of the counties of England)

Index to the Victoria history of Hampshire and the Isle of Wight.– London : Constable, 1914**.** — 135 str. ; 32 cm

c) Opis fizički odvojenih jedinica viševrsnih izvora.

Primer

Tekst (vizuelni) : neposredan + Živa reč : audio

Minnesota politics and government : a history resource unit / Educational Services Division, Minnesota Historical Society**.** — [St. Paul : Minnesota Historical Society, 1976]**.** — 2 omota u 1 ; 34 cm

People serving people / Judy A. Poseley**.** — 30 str. : ilustr. ; 28 cm
Voices of Minnesota politicians**.** — 1 gramofonska ploča : 33 1/3 o/min., mono ; 30 cm

Ako je odmah na početku, ili tokom izlaženja, poznato da se mesto izdavanja i naziv izdavača menja za svaki deo monografskog izvora u više delova, na to se ukazuje na prvom nivou frazama „[Različita mesta izdavanja] : [različiti izdavači]“ ili njihovim ekvivalentima na drugom jeziku, a nazivi pojedinačnih mesta izdavanja i izdavača se navode na drugom ili sledećem nivou.

Kada su svi delovi monografskog izvora u više delova objavljeni, na prvom nivou se navodi godina izdavanja prvog i poslednjeg dela (videti 4.4.10 i obrazac za interpunkciju F područja 4). Godine izdavanja svakog dela se navode na drugom ili sledećem nivou.

Podatak o opsegu se navodi na bilo kom nivou koji reprezentuje pojedinačni deo ili više delova, kada su svi delovi monografskog izvora u više delova objavljeni i opisani.

DODATAK B: DVOSMERNI ZAPISI

Dvosmerni zapisi su zapisi sa više pisama, pisani pismima sleva nadesno i zdesna nalevo.

Svaka promena pisma započinje u novom redu opisa na odgovarajućoj margini, osim ako se smer pisma menja u okviru jednog elementa. Propisana interpunkcija se navodi na početku novog elementa načinom koji zahteva to pismo, osim za tačku, zarez ili tačku-zarez datih na kraju prethodnog elementa načinom koji zahteva to pismo (videti i A.3.2). Tako se tačkom u okviru tačke, zareza, razmaka i zareza (. —) završava prethodni element, a povlakom započinje sledeći element u novom redu na odgovarajućoj margini.

القاموس الحديث، فرنسي-عربي / تأليف متري إلياس

= Dictionnaire moderne, français-arabe / par Mitri Elias.

— طبعة 4، منقحة ومزيدة

= 4e édicion, revue et augmentée.

— القاهرة : المطبعة المصرية

= Le Caire : Elias' Modern Press, 1974.

(Prvo su navedeni podaci na arapskom)

Dictionnaire moderne, français-arabe / par Mitri Elias

= القاموس الحديث، فرنسي-عربي / تأليف متري إلياس.

-4e édicion, revue et augmentée.

= طبعة 4، منقحة ومزيدة.

- Le Caire : Elias' Modern Press

= القاهرة : المطبعة المصرية، 1974.

(Prvo su navedeni podaci na francuskom)

DODATAK C: BIBLIOGRAFIJA

Međunarodni standardi

IFLA Study Group on the Functional Requirements for Bibliographic Records, *Functional Requirements for Bibliographic Records: final report*. München: K.G. Saur, 1998. Dostupno i na: http://www.ifla.org/en/publications/functional-requirements-for-bibliographic-records

International Conference on Cataloguing Principles. *Report*. London: International Federation of Library Associations, 1963.

International Federation of Library Associations and Institutions. *Guidelines for the application of the ISBDs to the description of component parts*. London: IFLA Universal Bibliographic Control and International MARC Programme, 1988. Dostupno i na: http://www.ifla.org/files/cataloguing/isbd/component-parts.pdf

International Federation of Library Associations and Institutions. *IFLA Cataloguing Principles: the Statement of International Cataloguing Principles (ICP) and its glossary in 20 languages*. Ed. by Barbara B. Tillett and Ana Lupe Cristán. München: K.G. Saur, 2009. Dostupno i na: http://www.ifla.org/en/publications/statement-of-international-cataloguing-principles

International Organization for Standardization. ISO 2108:2005, *Information and documentation – International standard book number (ISBN)*

International Organization for Standardization. ISO 3297:2007, *Information and documentation – International standard serial number (ISSN)*

International Organization for Standardization. ISO 3901:2001, *Information and documentation – International Standard Recording Code (ISRC)*

International Organization for Standardization. ISO 4217:2008, *Codes for the representation of currencies and funds*.

International Organization for Standardization. ISO 10957:2009, *Information and documentation – International standard music number (ISMN)*

International Organization for Standardization. ISO 80000-3:2006, *Quantities and units. Part 3, Space and time. Revises ISO 31-1:1992*.

Drugi konsultovani ili citirani izvori

Anglo-American Cataloguing Rules. 2nd ed. Chicago: American Library Association, 1978 i kasnije prerade.

Bowers, Fredson. *Principles of Bibliographical Description*. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1949.

Delsey, Tom. *The Logical Structure of the Anglo-American Cataloguing Rules*. 1998-1999. Dostupno i na: http://www.rda-jsc.org/docs.html

Descriptive cataloging of rare materials (books). Washington, D.C.: Cataloging Distribution Service, Library of Congress, 2007.

Fingerprints = Empreintes = Impronte. Paris: Institut de recherche et d'histoire des textes, 1984. 2 vol., prikazano na http://edit16.iccu.sbn.it/web_iccu/info/it/Impronta_regole.htm, propraćeno periodičnom publikacijom: *Nouvelles des empreintes = Fingerprint newsletter***.** — No. 1 (1981)- Paris: Institut de recherche et d'histoire des textes, 1981-, prikazano na: http://edit16.iccu.sbn.it/web_iccu/info/it/Impronta_notiziario.htm

Gaskell, Philip. *A new introduction to bibliography*. Oxford: Oxford University Press, 1972.

RDA/ONIX Framework for Resource Categorization. 2006. Dostupno i na: http://www.rda-jsc.org/working2.html#chair-10

Reitz, Joan M. *ODLIS—Online Dictionary for Library and Information Science*, http://www.abc-clio.com/ODLIS/about.aspx. Dostupno i u štampanom obliku, Westport, Conn.: Libraries Unlimited, 2004.

Updike, D. B. *Printing types: Their History, Forms and Use*. Cambridge: Harvard University Press, 1937.

U.S. Defense Mapping Agency, Hydrographic/Topographic Center. *Glossary of mapping, charting, and geodetic terms*. 4th ed. 1981. Reprint, Honolulu, Hawaii: University Press of the Pacific, 2005.

Vriesema, P.C.A. „The STCN-fingerprint“, U: *Studies in bibliography* 39 (1986), p. 93-100; „The STCN-fingerprint“, dostupno i na: http://www.koninklijkebibliotheek.nl/stcn/vingerafdruk-en.html

DODATAK D: SKRAĆENICE

Sledeće skraćenice i simboli u zapisima se preporučuju za srpski jezik, ali nisu obavezne. Ostale skraćenice koje se preporučuju u okviru ISBD-a su prema standardu ISO 80000-3.[2]

bez zvuka	bez zvuka
c-b	crno-belo
CD	kompakt disk (zvučni zapisi)
CD-I	interaktivni kompakt disk
CD-ROM	memorija samo za čitanje na kompakt disku
cm/s	centimetara u sekundi
cop	kopirajt
foto CD	foto kompakt disk
ilustr.	ilustracije
inča	inča
ips	inča u sekundi
kadrova	kadrova
kvad.	kvadrofonski
m/s	metara u sekundi
mono	monofonski
o/min.	obrtaja u minuti
p *ili* P	datum fonograma
prečnik	prečnik
stereo.	stereofonski
str.	strane
u boji	u boji
zvuk	zvuk

2 International Organization for Standardization. ISO 80000-3:2006. *Quantities and Units-Part 3: Space and time.*

DODATAK E: REČNIK

Navedene su definicije onih termina koji se u ISBD-u upotrebljavaju u određenom značenju ili imaju jedno od mogućih opštih značenja. Navedeni su i neki termini koji imaju svoje uobičajeno bibliografsko značenje. Posle nekih definicija navedeni su i njihovi izvori. Pun navod je dat u bibliografiji (Dodatak C).

- AACR2 = Anglo-American Cataloguing Rules, 2nd edition
- DCRM(B) = Descriptive Cataloging for Rare Meterials (Books)
- ODLIS = Joan M. Reitz, Online Dictionary for Library and Information Scince (korišćen uz dozvolu)
- USDMA = U.S. Defense Mapping Agency

akronim (acronym) – reč sastavljena od početnih slova uzastopnih delova ili glavnih delova i/ili svake uzastopne reči, ili glavnih reči složenog termina kao što su naziv kolektivnog tela ili naslov (*vidi i* skraćenica).

alternativni stvarni naslov (alternative title) – drugi deo glavnog stvarnog naslova koji se sastoji od dva dela (od kojih svaki ima oblik samostalnog naslova) spojena veznikom „ili", odnosno njegovim ekvivalentom na drugom jeziku, npr. *Mobi Dik* ili *Beli Kit*.

analitička naslovna strana (analytical title page) – naslovna strana monografije u okviru monografske serije ili dela sa posebnim naslovom monografskog izvora u više delova.

antikvarna knjiga (antiquarian) – odnosi se na stariji monografski izvor.

audio-vizuelni izvor (audiovisual resource) – izvor na mediju koji kombinuje zvuk sa vizuelnim prikazom, na primer film ili video-zapis sa zvučnim zapisom ili prezentacija dijapozitiva sinhronizovana zvučnom trakom [ODLIS].

bibliografski opis (bibliographic description) – skup bibliografskih podataka koji opisuju i identifikuju izvor.

bibliografski format (bibliographic format) *vidi* format <stariji monografski izvori >.

bibliografski izvor (bibliographic resource) *vidi* izvor.

blok (flip chart) – skup tematski povezanih tabaka sa podacima, međusobno pričvršćenih na vrhu ili sa strane, namenjenih za prikazivanje na stalku.

broj izdavača (publisher's number) <muzikalija> – kataloški broj koji mogu da dodeljuju izdavači muzikalija. Obično se nalazi na naslovnim stranama njihovih muzikalija, a namenjen je za identifikovanje tog izvora i treba da olakša naručivanje i distribuciju. Može da uključuje i naziv izdavača.

broj klišea (plate number) <muzikalija> – broj dodeljen izvornim klišeima. Javlja se pri dnu stranice štampane muzikalije i identifikuje klišee sa kojih je izdanje otisnuto. Broj klišea može da sadrži kombinaciju brojeva, slova i simbola. Može da sadrži i naziv izdavača.

celokupan izvor (whole resource) – entitet koji podrazumeva izvor kao takav, njegovo spremište, dokumentaciju i propratnu građu, onako kako je proizveden i/ili objavljen u obliku jedne jedinice i kao takav čini osnovu za pojedinačan bibliografski opis (*vidi i* izvor).

daljinski pristup (remote access) - pristup elektronskom izvoru pohranjenom na serveru preko računarske mreže.

daljinsko opažanje (remote sensing) – merenje ili dobijanje podataka o svojstvima nekog objekta ili pojave pomoću uređaja za beleženje koji nije u fizičkom ili bliskom dodiru sa objektom ili pojavom koja se izučava. Ponekad se ograničava na praksu prikupljanja podataka u talasnim dužinama od ultraljubičastih do radio područja [USDMA].

datum fonograma (phonogram date) („P") – datum koji se pojavljuje sa znakom kopirajta „P" zvučnih zapisa. Njegovo značenje varira usled različitih konvencija i zakona o kopirajtu, ali uopšteno ukazuje na datum izrade zvučnog zapisa.

datum izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije – datum kada je izvor zvanično ponuđen javnosti na prodaju ili distribuciju, obično naveden u obliku godine; razlikuje se od datuma koji se odnose na intelektualnu odgovornost, kao što su godine sastavljanja [ODLIS, *pod* datum izdavanja].

deklinacija (declination) – ugaona udaljenost do tela na nebeskoj sferi merena pomoću 90° severno ili južno od nebeskog ekvatora uzduž kruga tela u satu; uporediva je sa geografskom širinom zemaljske sfere [USMDA].

deonica (part) <muzikalije> – muzičko delo štampano za jednog od izvođača u orkestru (*vidi i* klavirska (violinska i tako dalje) dirigentska deonica).

didaktički list (flash card) – kartica ili drugi neprovidni materijal namenjen za brzo prikazivanje, na kome su odštampane reči, brojevi ili slike.

dijapozitiv (slide) – dvodimenzionalna slika na filmu ili drugoj providnoj podlozi stavljenoj u okvir koja je namenjena za upotrebu uz pomoć kinoprojektora ili sredstva za uvećavanje.

dijafilm (filmstrip) – rolna filma, obično od 16 mm ili 35 mm, koja sadrži niz slika namenjenih gledanju kadar po kadar, sa ili bez propratnog zvuka. Ukoliko je kraća strana kadra paralelna sa ubušenjima za zupce, dijafilm se opisuje kao da ima „jedan kadar"; ako je duža strana kadra paralelna sa perforacijama, opisuje se kao „dupli kadar".

dimenzije (dimensions) – linearne mere (visina, širina, dubina) izvora i/ili dimenzije relevantne za korišćenje izvora u slučaju izvora za čije je korišćenje neophodna oprema.

diorama (diorama) – trodimenzionalni prikaz scene, izrađen postavljanjem predmeta, figura i slično ispred dvodimenzionalne oslikane pozadine.

direktan pristup (direct access) – korišćenje elektronskog izvora upotrebom nekog fizičkog nosioca kao što su disk/optički disk, kaseta ili kartridž, dizajniranog tako da ga korisnik umetne u računar ili drugi elektronski uređaj ili periferijski uređaj.

dirigentska deonica (conductor part) *vidi* klavirska (violinska i tako dalje) dirigentska deonica.

dodatak (supplement) – izvor, obično objavljen odvojeno, koji dopunjuje glavni izvor tako što ga ažurira ili ga na drugi način nastavlja, ili njegov sadržaj čini nešto što glavni izvor ne sadrži. Dodatak može i ne mora da ima naslov koji je podređen naslovu glavnog izvora (*vidi i* zajednički stvarni naslov, podređeni naslov).

dokument (document) *vidi* izvor.

dokumentacija (documentation) – informacije koje je izdao izdavač, proizvođač i slično zajedno sa izvorom, obično u obliku uputstva ili uputstva za upotrebu (ponekad i u elektronskom obliku), koje opisuju kako se pokreću, njima rukuje i održavaju izvor (*vidi i* propratna građa).

elektronski izvor (electronic resource) – izvor koji sadrži računarski upravljanu građu, uključujući i građu koja zahteva upotrebu periferijskih uređaja (na primer CD-ROM čitač) koji su povezani sa računarom; izvori mogu i ne moraju da se koriste i na interaktivan način. Postoje dva tipa izvora: podaci (informacije u obliku brojeva, slova, grafičkih elemenata, slika i zvukova ili njihove kombinacije) i programi (komande ili rutine za izvođenje određenih zadataka, uključujući i obradu podataka). Dodatno oni mogu biti kombinovani da uključuju i elektronske podatke i programe (na primer edukacione softvere sa tekstom, grafike i programe).

Ova definicija elektronskih izvora uglavnom može da se odnosi na izvore koji su opštedostupni, uključujući i one koji su dostupni putem telekomunikacija. Međutim, odnosi se i na izvore koji su proizvedeni i/ili napravljeni za ograničenu distribuciju, koji se dostavljaju na zahtev i uz nadoknadu ili oni koji se izrađuju po narudžbini. Izvor koji je pohranjen u stalnoj memoriji računara (ROM) smatra se delom uređaja u koji je pohranjen i ako se katalogizuje, trebalo bi da se tretira kao izvor sa daljinskim pristupom. Programirane igračke, kalkulatori i drugi programirani objekti nisu obuhvaćeni ISBD-om.

element (element) – reč ili fraza, ili skup znakova koji predstavljaju odvojenu jedinicu bibliografske informacije i obrazuju deo područja bibliografskog opisa.

epoha (epoch) <kartografski izvori> – proizvoljan trenutak u vremenu po kome se određuju merenja pozicija tela ili orijentacija orbite [USDMA].

faksimilna reprodukcija (facsimile reproduction) – novo izdanje izvora čiji glavni deo čine reprodukovane originalne stranice ranijeg izdanja. Izdavač se obično razlikuje od izdavača originalnog izdanja i često ima sopstvenu naslovnu stranu i druge uvodne sadržaje.

faksimilno izdanje (facsimile reprint) *vidi* faksimilna reprodukcija.

film (motion picture) – film određene dužine, sa ili bez magnetnog ili optičkog zvučnog zapisa, na kome se nalazi sukcesivni niz slika koje pri brzoj projekciji jedne za drugom stvaraju iluziju kretanja.

filmska kaseta (film cassette) *vidi* kaseta.

fizički nosilac (physical carrier) – medij na koji (ili u koji) mogu da se pohrane podaci, zvuk, slike, programi itd. Za određene vrste građe fizički nosilac čini medij za pohranjivanje (na primer traka, film) koji je ponekad smešten u plastično, metalno ili drugo spremište (na primer kaseta, kartridž) koje je integralni deo izvora. (*videti i* spremište; medij).

format (format) – uopšteno se odnosi na određenu fizičku prezentaciju izvora.

format (format) <elektronski izvori> – način na koji su podaci organizovani u ulaznom ili izlaznom mediju ili memoriji (*vidi i* medij; fizički nosilac).

format (format) <muzikalije> *vidi* muzički format.

format (format) <stariji monografski izvori> – oznaka broja svih strana sa štampanim tekstom svih štamparskih formi. Folio (2°, 2:o itd.) čine dva lista sa štampanim tekstom, četvrtinu (4°, 4:o itd.) čine četiri lista, osminu (8°, 8:o itd.) čine osam listova itd.

fotografija (photograph) – neprovidni otisak proizveden delovanjem svetla na osetljivi film.

generički izraz (generic term) – (1) opšti izraz koji označava vrstu ili oblik i/ili periodičnost izvora. Izrazi kao što su Abhandlungen, annales, annual report, bulletin, cahiers, compte rendu des seances, circular letter, journal, newsletter, occasional paper, proceedings, report, transactions i njihovi ekvivalenti na drugom jeziku smatraju se generičkim izrazima; (2) kod muzičkih dela generički izraz se odnosi na muzički oblik ili žanr.

geografske koordinate (geographic coordinates) *vidi* koordinate.

glavni izvor podataka (chief source of information) *vidi* primarni izvor podataka.

glavni izvori podataka (prescribed sources of information) – izvor ili izvori iz kojih se preuzimaju podaci za unos svakog elementa ili područja bibliografskog opisa. Podaci koji nisu preuzeti iz glavnih izvora podataka za određeno područje unose se u uglastim zagradama.

glavni stvarni naslov (title proper) – glavni naslov izvora, to jest naslov izvora u onom obliku u kom se on pojavljuje u glavnom izvoru podataka izvora. Glavni stvarni naslov obuhvata bilo koji alternativni stvarni naslov, ali isključuje

uporedne stvarne naslove i ostale podatke uz naslove. U slučaju sekcije ili nekih dodataka i naslova kola ili delova, glavni stvarni naslov može da sadrži dve ili više komponenata: zajednički stvarni naslov (ili naslov nadređene izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova), podređeni naslov i oznaku podređenog naslova. Kod izvora koji sadrže nekoliko pojedinačnih dela, glavni stvarni naslov je nadređeni stvarni naslov. Za izvore koji sadrže nekoliko pojedinačnih dela i koji nemaju zajednički stvarni naslov smatra se da nemaju glavni stvarni naslov. Izdavačka celina i kolo takođe imaju svoj glavni stvarni naslov (*vidi i* zajednički stvarni naslov, podređeni naslov, oznaka podređenog naslova).

grafička građa (graphic) – dvodimenzionalna slika (ili skup slika) koja je u svom originalnom obliku proizvedena tehnikama kao što su crtanje, graviranje, slikanje ili fotografisanje. Grafička građa je obično čitljiva golim okom, osim u slučaju stereografske slike kada je potrebna posebna oprema za upotrebu.

gramofonska ploča (sound disc) – (1) ploča od plastike ili drugog materijala na kojoj su zabeležene zvučne vibracije; (2) optički disk na kome je zvuk digitalno kodiran na metalnoj površini zaštićenoj polikarbonatom.

hologram (hologram) – trodimenzionalna slika koja je izrađena procesom koji se zasniva na principu interferencije svetlosti.

horska partitura (chorus score) – notni zapis dela za glasove i instrumente koji sadrži samo horsku muziku u obliku partiture bez instrumentalne pratnje.

identifikator izvora (resource identifier) – bilo koji broj ili alfanumerička oznaka koja se odnosi na izvor i identifikuje ga prema međunarodnom standardu, kao što je Međunarodni standardni broj knjige ili Međunarodni standardni serijski broj ili oznaka koju je dodelio izdavač.

igra (game) – komplet materijala proizvedenih za korišćenje prema određenim pravilima igre i/ili uputstvima.

ilustracija (ilustration) – dijagramski, slikovni ili drugi grafički prikaz koji se pojavljuje u izvoru.

ilustracija u boji (coloured illustration) – ilustracija bilo koje boje; crna i bela boja i senčenje sivom bojom ne smatraju se bojom.

ime fizičke datoteke (data set name) *vidi* naziv datoteke.

impresum (masthead) – podatak o naslovu, vlasništvu, urednicima itd. novina ili časopisa; iako je njegova lokacija promenljiva, kod novina se on obično nalazi na uredničkoj strani ili na vrhu naslovne strane, a kod časopisa na strani sa sadržajem.

inicijal (initialism) – početna slova naziva organizacije ili drugog entiteta ili bilo koje grupe reči (*vidi i* akronim).

integrativni izvor (integrating resource) – izvor koji se dopunjava ili menja pomoću dodataka koji ne ostaju odvojeni već se integrišu u celinu. Integrativni izvor može da bude završen ili kontinuirani. Primeri integrativnih izvora su izvori sastavljeni od slobodnih listova i veb prezentacije koje se ažuriraju.

ISBN (Međunarodni standardni broj knjige) (International Standard Book Number) – broj koji jednoznačno identifikuje knjigu ili knjižnu građu i definisan je međunarodnim standardom ISO 2108.

ISMN (Međunarodni standardni broj za štampane muzikalije) (International Standard Music Number) – broj koji jednoznačno identifikuje štampanu muzikaliju i definisan je međunarodnim standardom ISO 10957.

ISRC (Međunarodni standardni kod za audio i audio-vizuelne zapise) – kod koji jednoznačno identifikuje zvučni zapis ili muzički video-zapis i definisan je međunarodnim standardom ISO 3901.

ISSN (Međunarodni standardni broj serijske publikacije) – četvorocifreni broj koji ISSN mreža dodeljuje kontinuiranom izvoru i definisan je međunarodnim standardom ISO 3297.

iteracija (iteration) – primerak integrativnog izvora, onakav kakav je prvi put objavljen ili nakon ažuriranja.

ivica karte (neat line) <kartografski izvori> – okvir, obično u obliku mreže, koji uokviruje sadržaj geografske karte.

izdanje (edition) – svi primerci jednog izvora izrađeni od istog originala koji je objavila ista agencija ili grupa agencija ili osoba. Za starije monografske izvore to podrazumeva sve primerke izvora štampane bilo kada iz istog štamparskog predloška. (*vidi i* faksimilna reprodukcija, otisak, izdanje <štampani monografski izvori>, štamparska varijanta <stariji monografski izvori>, matrica, štamparska površina, varijantni primerak).

izdanje (issue) <serijska publikacija> – jedan od uzastopnih delova serijske publikacije.

izdanje (issue) <štampani monografski izvor> - oni primerci izdanja koji čine planiranu izdavačku jedinicu, a imaju jednu ili više razlika u odnosu na ostale primerke tog izdanja (na primer nova naslovna strana ili kolofon koji izričito identifikuje primerke kao odvojenu jedinicu), (*vidi i* faksimilna reprodukcija, otisak, ponovljeno izdanje <stariji monografski izvori>, varijanta).

izdavač (publisher) – osoba ili kolektivno telo koje priprema i izdaje izvor za javnu prodaju ili distribuciju, obično na osnovu pravnog ugovora kojim izdavač stiče određena ekskluzivna prava u zamenu za preuzimanje finansijskog rizika izdavanja i pristajanje na davanje naknade autoru, obično uz deobu profita. Kod starijih knjiga često između funkcija izdavača i štampara nije pravljena distinkcija, ali su od sredine 19. veka te funkcije obavljaju različiti entiteti [ODLIS].

izdavačka celina (series) – (1) grupa pojedinačnih izvora uzastopno objavljenih, numerisanih ili nenumerisanih, od kojih svaki ima pored sopstvenog stvarnog naslova i nadređeni stvarni naslov koji se odnosi na grupu kao celinu, tj. glavni stvarni naslov izdavačke celine; (2) numerisani uzastopni niz svezaka ili delova u okviru serijske publikacije (na primer *Notes and queries, 1st series, 2nd series* itd.).

izdavačka celina geografske karte (map series) – izvestan broj srodnih, ali fizički odvojenih i

bibliografski različitih kartografskih jedinica koje je grupisao proizvođač ili proizvođači ili kolektivni izdavač ili izdavači. Pri bibliografskom tretiranju cela takva grupa se identifikuje pomoću bilo koje zajedničke jedinstvene karakteristike ili kombinacije karakteristika, uključujući i zajedničku oznaku (na primer nadređeni naslov, broj ili njihova kombinacija); identifikacioni sistem lista (uključujući i sistem uzastopne ili hronološke numeracije); razmere; izdavača; kartografske specifičnosti; jedinstveni formati itd.

izlazni medij (output medium) *vidi* medij.

izvor (resource) – entitet, materijalan ili nematerijalan, koji obuhvata intelektualni i/ili umetnički sadržaj i osmišljen je, proizveden i/ili objavljen kao jedinica koja čini osnovu pojedinačnog bibliografskog opisa. Izvori uključuju tekst, muziku, nepokretne i pokretne slike, grafike, geografske karte, zvučne zapise i

video-zapise, elektronske podatke ili programe, uključujući i one koji se objavljuju periodično (*vidi i* celokupan izvor).

izvori podataka (sources of information) *vidi* primarni izvor podataka; glavni izvor podataka.

izvor u više delova (multipart resource) – izvor sastavljen od određenog broja fizički samostalnih delova koji se smatraju, ili su objavljeni, kao jedna jedinica. Delovi mogu da imaju svoje stvarne naslove i podatke o odgovornosti. Nijedan od delova nema primarni značaj.

kaseta (cassette) – trajno zatvorena kutija sa filmskom ili magnetnom trakom koja sadrži kolutove za odmotavanje i namotavanje, a koja služi za smeštanje mikroreprodukcija teksta i/ili slika (mikrokaseta) ili zvučnih snimaka (audio-kaseta), filmova (filmska kaseta) ili vizuelnih sadržaja (video-kaseta). Obično je napravljena tako da se umeće u opremu za reprodukciju ili prikazivanje.

karakteristika sadržaja (content qualification) – vrsta sadržaja, prisustvo ili odsustvo pokreta, veličina ili čulna priroda izvora.

kartografski izvor (cartographic resource) – prikaz Zemlje u celini ili nekog njenog dela ili nekog drugog nebeskog tela u bilo kojoj razmeri, kao što su dvodimenzionalne i trodimenzionalne karte i planovi; aeronautičke, nautičke i nebeske karte; globusi; blok dijagrami; sekcije karte; aerofotografije, satelitske fotografije i fotografije prostora; slike dobijene daljinskim opažanjem; atlasi; ptičje perspektive.

kartridž (cartridge) – kolut filma ili magnetne trake trajno zatvoren u kutiji, čiji su krajevi međusobno spojeni kako bi se omogućila neprekidna reprodukcija bez premotavanja. Koristi se za smeštanje mikroreprodukcija teksta i/ili slika (mikrokartridž) ili zvučnih snimaka (zvučni kartridž), filmova (kinokartridž) ili vizuelnih sadržaja (video-kartridž). Obično je napravljen tako da se umeće u opremu za reprodukciju ili prikazivanje.

kataloški broj (catalogue number) – identifikacioni broj oznake zapisa dodeljen prilikom izrade zapisa.

kinokartridž (film cartridge) *vidi* kartridž.

komplet (kit) *vidi* viševrsni izvor.

klavirska (violinska i tako dalje) dirigentska deonica (piano (violin, etc.) conductor part) – izvođačka deonica kojoj su dodati sitnijim notama označeni nastupi pojedinih instrumenata, što omogućuje izvođaču da deluje i kao dirigent; poznata i pod nazivom „klavirska (violinska i tako dalje) dirigentska partitura".

ključni naslov (key title) – jedinstveni naziv koji ISSN mreža dodeljuje kontinuiranom izvoru, neraskidivo povezan sa ISSN-om. Ključni naslov može da bude isti kao glavni stvarni naslov ili, da bi bio jedinstven, može da se konstruiše dodavanjem identifikatora i/ili objašnjenja, kao što je naziv kolektivnog izdavača, mesta izdavanja, podatak o izdanju (*vidi i* ISSN).

kolacija (collation) – popis signatura knjiga koji ukazuje na broj listova svake knjige.

kolektivni izdavač (issuing body) – kolektivno telo pod čijim pokroviteljstvom izvor može da se objavi. Telo može i ne mora da bude odgovorno za intelektualni sadržaj izvora i može i ne mora da bude izdavač.

kolektivno telo (corporate body) – organizacija ili grupa osoba i/ili organizacija koju identifikuje određeni naziv. To mogu da budu povremene grupe i događaji, poput sastanaka, konferencija, kongresa, ekspedicije, izložbi, festivala i sajmova. Tipični primeri kolektivnih tela su udruženja, institucije, poslovne firme, neprofitne organizacije, vlade, vladine agencije, verske organizacije i konferencije (*vidi i* kolektivni izdavač).

kolo (subseries) – izdavačka celina koja se pojavljuje kao deo nadređene izdavačke celine. Kolo može, ali i ne mora, da ima naslov koji je podređen stvarnom naslovu nadređene izdavačke celine. Može i ne mora da bude numerisano (*vidi i* zajednički naslov; podređeni naslov).

kolofon (colophon) – podatak koji se obično nalazi na kraju izvora i daje informacije o njegovom izdavanju ili štampanju, a u nekim slučajevima sadrži i druge bibliografske podatke, uključujući i naslov. Naročito u knjigama iz petnaestog i šesnaestog veka i azijskim knjigama do dvadesetog veka kolofon je mogao da sadrži podatke koje se u kasnije štampanim knjigama nalaze na naslovnoj strani (*vidi i* naslovna strana, zamena za naslovnu stranu).

kolut (reel) – obodni okrugli držač sa rupom koji se okreće i oko koga je obavijen kotur filmske ili magnetne trake. Koristi se za zapisivanje mikroreprodukcija teksta i/ili slika (kolut mikrofilma), ili reprodukciju zvuka (kolut zvučne trake), filmova (kolut filma) ili video-snimka (kolut video-trake). Obično je napravljen tako da se umeće u uređaj za prikazivanje ili reprodukovanje.

kolut filma (film reel) *vidi* kolut.

kolut video-trake (videoreel) *vidi* kolut.

kolut zvučne trake (sound reel) *vidi* kolut.

kontejner (container) – bilo koje spremište izvora, grupe izvora ili dela izvora koji je fizički odvojiv od građe koju sadrži; (zaštitni omot, album ili zaštitna kutija, fascikla za niz diskova / optičkih diskova je kontejner, ali kaseta ili kartridž nisu) (*vidi i* fizički nosilac).

kontinuirani izvor (continuing resource) – izvor koji se objavljuje tokom vremena i nema unapred utvrđen završetak. Kontinuirani izvor je ili serijska publikacija ili tekući integrativni izvor.

koordinate (coordinates) <kartografski izvori> – veličine geografskih širina i geografskih dužina koje određuju položaj tačke na Zemljinoj površini ili nekom drugom nebeskom telu [USDMA, *pod* geografske koordinate].

korice (cover) – spoljašnji omot izvora od bilo kog materijala.

korični naslov (cover title) – naslov štampan na (originalnoj) prednjoj korici izvora.

list (leaf) – jedna od jedinica u kojoj je originalni tabak ili polovina lista papira, pergamenta itd., presavijena tako da čini deo knjige, brošure, časopisa itd. Svaki list se sastoji od dve strane, po jedna sa svake strane, od kojih jedna ili obe mogu da budu prazne [AACR2].

list (sheet) – za potrebe područja materijalnog opisa, pojedinačan list hartije koji nije tabla, ali je štampan samo sa jedne ili sa obe strane.

list (sheet) <stariji monografski izvori> – list hartije ili drugog ručno izrađenog materijala veličine koja pokriva štamparsku formu štamparske prese.

logo (logo) – simbol ili karakterističan znak koji kompanije, organizacije, agencije ili institucije koriste u publikacijama ili promotivnom materijalu kao zaštitni znak ili simbol svog identiteta [ODLIS].

lokalni pristup (local access) *vidi* direktan pristup.

medij (medium) – fizička supstanca ili građa (papir, film, magnetna traka, optički disk itd.) koja sadrži i prenosi informacioni sadržaj (*vidi i* format <elektronski izvori>; viševrsni izvor; fizički nosilac).

medij za pohranjivanje (storage medium) *vidi* medij.

mesto izdavanja (place of publication) – geografska lokacija na kojoj je izvor izdat, obično u izvoru podataka navedena kao naziv grada [ODLIS].

mikrofiš (microfiche) – pravougaoni delić filma koji sadrži komplet dvodimenzionalno raspoređenih mikrofotografija. Mikrofiševi obično sadrže naslove i druge bibliografske podatke čitljive bez uvećanja.

mikrokartridž (microfilm cartridge) *vidi* kartridž.

mikrofilmski kolut (microfilm reel) *vidi* kolut.

mikrofilmska kaseta (microfilm cassette) *vidi* kaseta.

mikrooblik (microform) – izvor koji sadrži slike premale da bi bile vidljive golim okom; predviđeno je uvećanje da bi se koristio.

minijaturna partitura (miniature score) – umanjena partitura koja se ne koristi primarno za izvođenje; naziva se i džepna ili studijska partitura.

monografska serija (monographic series) *vidi* izdavačka celina.

monografski izvor (monographic resource) – izvor koji je celovit kao jedan deo, ili čiju celovitost treba da čini određeni broj delova.

muzikalija (notated music) – muzički izvor u čitljivom obliku proizveden metodom štampanja, fotokopiranja, ofset štampe, digitalizacije i tako dalje. Štampana muzikalija sadrži muzičko delo namenjeno izvođenju, učenju, izučavanju, vežbanju, a takođe i faksimilna izdanja rukopisa muzičkih dela.

muzička deonica (music part) *vidi* deonica.

muzički oblik (music format) – fizički oblik u kome je delo predstavljeno u izvoru (na primer partitura, deonica). Nekad se naziva i muzički oblik prezentacije.

nadnaslov (avant-title) – podaci uz naslov koji prethode glavnom stvarnom naslovu i pojavljuju se iznad glavnog stvarnog naslova u glavnom izvoru podataka za područje glavnog stvarnog naslova i podataka o odgovornosti.

nadređena izdavačka celina (main series) – izdavačka celina koja sadrži jednu ili više podređenih izdavačkih celina.

nadređeni stvarni naslov (collective title) – naslov izvora koji sadrži dva ili više pojedinačnih dela, a koji se odnosi na izvor u celini.

naslov nad tekstom (caption title) – naslov izvora koji se nalazi na početku prve strane teksta.

naslov dela (section title) – naslov specifičan za deo koji služi za razlikovanje dela grupe srodnih izvora koji imaju zajednički stvarni naslov. Naslov dela je podređen zajedničkom stvarnom naslovu kojim se identifikuje izvor, bez obzira na to da li je naslov dela karakterističan ili ne. Oznaka kao što je *Serija C* ili *Druga serija* smatra se naslovom dela ili kola kada istovremeno postoji više delova ili kola ili kada je kolo nenumerisano. Ako oznaka predstavlja promenu numeracije, smatra se delom numeracije serijske publikacije ili izdavačke celine (*vidi i* podređeni stvarni naslov).

naslovna strana (title page) – strana koja je obično na početku štampanog izvora i daje najcelovitiju informaciju o izvoru i delu ili delima sadržanim u njemu. Sadrži naslov i obično, mada ne neizostavno, najpotpuniji podatak o naslovu, podatke o odgovornosti i ceo podatak o izdavanju ili njegov deo (*vidi i* kolofon).

naslovna strana izdavačke celine (series title page) – dodatna naslovna strana na kojoj se nalazi glavni stvarni naslov izdavačke celine i obično, mada ne uvek, ostali podaci o izdavačkoj celini (na primer podatak o odgovornosti, numerička oznaka, datum koji se odnosi na izdavanje, stvarni naslov izvora u okviru izdavačke celine).

naslovni ekran (title screen) <elektronski izvor> – prikaz podatka koji sadrži glavni stvarni naslov, i obično, mada ne nužno, podatke o odgovornosti i podatke koji se odnose na izdavanje [AACR2].

naziv datoteke (file name) – naziv koji se obično sastoji od maksimalnog broja alfanumeričkih znakova koji se koriste za identifikaciju izvora podataka ili računarskog programa. Takođe je poznat i pod nazivom *ime fizičke datoteke*.

neprozirna mikrokartica (microopaque) – pravougaona neprovidna kartica na kojoj se nalazi skup dvodimenzionalno raspoređenih mikrofotografija.

nosilac (carrier) *vidi* fizički nosilac.

novine (newspaper) – serijska publikacija koja se objavljuje u čestim intervalima, obično dnevno, nedeljno ili dva puta nedeljno, i koja izveštava o događajima i razmatra tekuće teme od opšteg interesa.

numeracija (numbering) – identifikacija svakog od uzastopnih svezaka ili delova izvora. Numeracija može da sadrži numeričku, slovnu ili neku drugu oznaku, ili njihovu kombinaciju sa propratnim izrazom ili bez njega (tom, broj i slično) i/ili hronološku oznaku.

objava (broadside) *vidi* plakat.

objavljeno sa (issued with) – oznaka koja se koristi za izvor koji je izdavač uredio i objavio zajedno sa jednim ili više drugih izvora (obično sa različitim naslovnim stranama i paginacijom) (*vidi i* privezano).

oblik sadržaja (content form) – osnovni oblik ili oblici kroz koji je izražen sadržaj izvora.

odrezak mikrofilma (microfilm slip) – manja dužina filma koja se ne nalazi na kolutu.

opis na više nivoa (multilevel description) – metod bibliografskog opisa koji se zasniva na podeli podataka opisa na dva ili više nivoa. Prvi nivo sadrži podatke koji su zajednički za ceo ili glavni izvor. Drugi i sledeći nivoi sadrže podatke koji se odnose na pojedinačni deo ili drugu jedinicu.

opseg (extent) – broj jedinica i/ili delova jedinica koje čine izvor, na primer knjige i/ili strane štampanog teksta, kadrovi dijafilma ili trajanje nekog audio-vizuelnog izvora.

otisak (impression) – (1) svi primerci jednog izdanja stvoreni u jednom trenutku ili jednim postupkom; (2) svi primerci listova izvora štampani u jednom tiražu sa istog štamparskog predloška (*vidi i* izdavanje, izdanje <štampani monografski izvori>, štamparska varijanta <stariji monografski izvori>, varijantni primerak).

otisak (print) – bakrorez, gravura, litografija itd., u ograničenom umetničkom izdanju.

otisak prsta (fingerprint) <stariji monografski izvori> – skup karaktera izvedenih iz izvora, sa ciljem jednoznačnog identifikovanja izdanja**.** Sastoji se od određenog broja karaktera preuzetih iz više utvrđenih mesta u tekstu izvora,

propraćenih brojevima koji ukazuju na izvor jednog ili više karaktera i/ili slova koji su pokazatelj smera vodenih crta i/ili datuma, onako kako se oni pojavljuju u području izdavanja, proizvodnje, distribucije itd.

oznaka dela (part designation) <izvori u više delova> – numeracija koja prati zajednički stvarni naslov i koja sama za sebe ili zajedno sa naslovom dela služi da bi se međusobno razlikovali delovi.

oznaka kola (subseries designation) – numeracija koja prati stvarni naslov nadređene izdavačke celine i koja može da stoji sama ili zajedno sa stvarnim naslovom kola (*vidi i* oznaka sekcije).

oznaka podređenog naslova (dependent title designation) – numeracija koja sama ili zajedno sa podređenim naslovom služi da razlikuje jednu od dve ili više povezanih izvora sa zajedničkim stvarnim naslovom (*vidi i* oznaka sekcije, oznaka kola).

oznaka sekcije (section designation) – numeracija koja prati zajednički stvarni naslov i koja sama ili zajedno sa naslovom sekcije služi za razlikovanje dela grupe srodnih izvora koji imaju zajednički stvarni naslov (*vidi i* oznaka kola).

paginacija (pagination) – uzastopna numeracija strana štampanog teksta. Za potrebe ISBD-a izraz podrazumeva numeraciju listova, stubaca itd.

partitura (score) – notni zapis koji se sastoji od više notnih sistema koji prikazuju sve delove muzičkog dela poređanih vertikalno, tako da delovi mogu da se čitaju uporedo. Delo za jedan instrument ili jedan glas ne može da se prikaže partiturom (*vidi i* horska partitura, sažeta partitura, pojednostavljena partitura, minijaturna partitura, vokalna partitura).

periodičnost (frequency) – intervali u kojima se sveske ili delovi serijske publikacije ili dopune integrativnih izvora objavljuju, kao što je dnevno, nedeljno, mesečno, godišnje.

petlja filma (film loop) – deo filma, čiji su krajevi međusobno spojeni kako bi se omogućila neprekidna reprodukcija, obično u obliku kartridža sa 8 mm filmom čije je maksimalno trajanje 4 1/2 minuta [ODLIS].

plakat (broadsheet) – samostalno izdat list, štampan samo sa jedne strane, koji se koristi nepresavijen; obično je namenjen slanju, javnom distribuiranju ili prodaji: na primer proglas, oglas, poster, informativni bilten.

plakat (poster) – objava ili oglas namenjen javnom izlaganju.

podatak o izdanju (edition statement) – reč, fraza ili skup karaktera koji ukazuju na to da je izvor deo nekog izdanja.

podatak o izdavačkoj celini (series statement) – podatak koji identifikuju izdavačku celinu ili monografski izvor u više delova kome izvor pripada, uključujući bilo koju numeraciju izvora u okviru izdavačke celine ili monografskog izvora u više delova.

podatak o odgovornosti (statement of responsibility) – podatak preuzet iz izvora koji se opisuje, koji se odnosi na osobe odgovorne intelektualni ili umetnički sadržaj izvora, kolektivna tela iz kojih sadržaj proizilazi ili osobe ili kolektivna tela odgovorna za izvođenje sadržaja dela [AACR2].

podatak o propratnoj građi (accompanying material statement) – kratak opis propratne građe.

podatak uz naslov (other title information) – reč ili fraza ili grupa karaktera koja se pojavljuje uz glavni stvarni naslov izvora i podređena mu je. Podatak uz naslov se takođe pojavljuje i uz druge naslove i podređen im je (na primer uporedni stvarni naslovi, stvarni naslovi pojedinačnih dela sadržanih u izvoru, naslovi izdavačkih celina/kola). Podatak uz naslov određuje, objašnjava ili dopunjuje naslov na koji se odnosi ili ukazuje na prirodu, sadržaj i slično izvora ili dela sadržanih u njemu, ili ukazuje na motiv ili priliku za koju je izvor napravljen. Termin podrazumeva podnaslove i nadnaslove, ali ne podrazumeva naslove (na primer naslov na hrptu, spremištu, zaštitnom omotu, druge oblike glavnog stvarnog naslova) koji se nalaze u izvoru, ali ne u glavnim izvorima podataka.

podela (split) – podela kontinuiranog izvora na dva ili više novih i zasebnih kontinuiranih izvora.

podređeni stvarni naslov (dependent title) – naslov koji sam po sebi nije dovoljan da identifikuje izvor i koji zahteva dodavanje zajedničkog stvarnog naslova ili naslova glavnog izvora, ili naslov nadređene izdavačke celine. Primeri su naslovi delova, naslovi pojedinačnih listova kolekcije karata, naslovi nekih dodataka i neki naslovi kola i naslovi nekih delova monografskog izvora u više delova (*vidi i* naslov dela).

područje (area) – osnovni deo bibliografskog opisa koji sadrži podatke određene kategorije ili nekoliko kategorija.

pojednostavljena partitura (condensed score) – notni zapis glavnog muzičkog dela na minimalnom broju slog linija, obično organizovan prema instrumentalnim sekcijama.

ponovljeno izdanje (reissue) – imenovan ili na drugi način identifikovan određeni broj primeraka izvora proizveden od iste matrice kao i prethodno izdanje, istog fizičkog oblika i od iste izdavačke agencije ili proizvođača (*vidi i* izdanje).

poprečni format (comic mode) – niz uzastopnih slika na mikrofilmu i odresku filma čija je osnova rama paralelna sa stranama filma (*vidi i* uzdužni format) [ODLIS].

posebna oznaka građe (specific material designation) – termin kojim se označava specifična vrsta građe (obično vrsta fizičkog objekta) kojoj izvor pripada.

prednaslov (half title) – stvarni naslov knjige, onako kako je odštampan, pun ili skraćen, na poleđini lista koji prethodi naslovnoj strani, obično odštampan manjim fontom od glavnog stvarnog naslova odštampanog na naslovnoj strani [ODLIS].

preliminarije (preliminaries) – naslovna strana ili naslovne strane (ili zamena za njih) zajedno sa njihovom poleđinom i sve stranice koje prethode naslovnoj strani ili stranama (ili zameni za njih).

prethodni naslov (former title) – raniji naslov kontinuiranog izvora koji je nastavio sa izlaženjem pod drugim naslovom (u celini ili delimično), ili se spojio sa drugim kontinuiranim izvorom pod drugim naslovom ili naslovima, ili ga je preuzeo drugi kontinuirani izvor (u celini ili delimično) pod drugim naslovom.

preuzimanje (transcribing) – precizno prenošenje tekstualnih podataka za područje koje se opisuje onako kako se oni nalaze na izvoru, sem interpunkcije i velikih slova (*vidi i* zapis).

primarni izvor podataka (preferred source of information) – izvor bibliografskih podataka kome se daje prednost kao izvoru na osnovu kog se izrađuje bibliografski opis (ili njegov deo). Sadrži glavni stvarni naslov i obično je najpotpuniji izvor podataka o izvoru. Bira se prema redosledu pojavljivanja u zavisnosti od vrste izvora.

pristup (access) *vidi* direktan pristup; daljinski pristup.

privezano (bound with) – oznaka koja se koristi za štampani izvor sadržan u jednoj svesci zajedno sa jednim ili više izvora koji su složeni i povezani nakon objavljivanja (*vidi i* objavljeno sa). Koristi se u specifičnom podatku o primerku.

producent (producer) <film> – osoba koja snosi apsolutnu odgovornost za stvaranje filma. Posebne vrste odgovornosti mogu da se odnose u različitoj meri na stvaralačke i tehničke aspekte određenog dela.

producent (producer) <zvučni zapis> – osoba koja snosi odgovornost za snimanje zvuka u tehničkom smislu. Producent takođe može da snosi odgovornost u različitoj meri i za stvaralačke i druge aspekte zvučnog zapisa.

produkcijska kompanija (production company) <film> – kompanija koja snosi odgovornost za upravljanje stvaranja filma u finansijskom, tehničkom i organizacionom smislu.

produkcijska kompanija (production company) <zvučni zapis> – kompanija odgovorna za beleženje zvuka ili za masovnu proizvodnju zvučnog zapisa (na primer za proizvodnju ploča ili umnožavanje kopija kasete).

proizvođač (producer) <elektronski izvor> – osoba ili kolektivno telo koje snosi finansijsku i/ili administrativnu odgovornost za fizički proces stvaranja elektronskog izvora. Posebne vrste odgovornosti mogu da se odnose u različitoj meri na stvaralačke i tehničke aspekte određenog dela, uključujući sakupljanje podataka i njihovo pretvaranje u elektronski oblik.

projekcija (projection) <kartografski izvor> – svaki sistemski raspored meridijana i paralela koji prikazuje zakrivljenu površinu Zemlje, dela Zemlje ili druge nebeske sfere [USDMA, *pod* projekcija geografske karte].

projekcija geografske karte (map projection) *vidi* projekcija.

propisana interpunkcija (prescribed punctuation) – interpunkcija koju je dala kataloška agencija u skladu sa zahtevima ISBD–a i koja prethodi ili zatvara element ili područje bibliografskog opisa.

propratna dokumentacija (accompanying documentation) *vidi* dokumentacija.

propratna građa (accompanying material) – bilo koja građa objavljena uz izvor koji se opisuje, namenjena za korišćenje uz nju (*vidi i* dokumentacija; umetak).

prozirnica (transparency) – list prozirnog materijala koji može da bude uramljen u kartonski okvir na kome se nalazi slika. Namenjena je za upotrebu pomoću projektora za folije ili svetlosne kutije za posmatranje negativa. Pojedinačna prozirnica može da ima i pokrivne listove.

publikacija (publication) *vidi* izvor.

ravnodnevica (equinox) – jedna od dve tačke preseka ekliptike i nebeskog ekvatora na kojima se nalazi Sunce kada je njegova deklinacija 0° [USDMA].

razmera (scale) <kartografski izvor> – odnos razdaljina u izvoru i stvarnih razdaljina koje one prikazuju.

rektascenzija (right ascension) – ugaono rastojanje koje se meri prema istoku Ekvatora od prolećne ravnodnevice do kruga sata nebeskog tela, od 0 do 24 časa [USDMA].

reprezentativni razlomak (representative fraction) – razmera geografske karte ili plana izražena u obliku razlomka ili odnosa [USDMA].

reprint (reprint) – (1) novo izdanje koje reprodukuje prethodan tekst što je moguće preciznije; (2) napravljen novi otisak ili izveden iz iste matrice kao i prethodni.

rezolucija (resolution) <grafički izvori> – najmanja jedinica mere koja se upotrebljava za beleženje podataka računarskih slika i izražava se u tačkama po inču, pikselima po liniji ili linijama po milimetru. Njom se izražava količina podataka koji se nalaze u jednom pikselu slike.

rezolucija (resolution) <kartografski izvori> – tačnost kojom se razmerom geografske karte mogu prikazati položaj i oblik geografskih pojmova. Što je veća razmera geografske karte, veća je i moguća rezolucija. Kako se razmera geografske karte smanjuje, rezolucija se smanjuje i granice objekata ne mogu da budu oštre, pojednostavljene su ili uopšte nisu prikazane, na primer male oblasti mogu da budu predstavljene kao tačke. Slika rezolucije od jednog metra znači da svaki piksel slike predstavlja jedan kvadratni metar zemljine površine.

robna marka (label name) – brend ili zaštićeno robno ime koje se nalazi na svim ili na pojedinim proizvodima izdavačke ili producentske kuće, pogotovo na zvučnim zapisima.

samostalni naslov (independent title) – naslov koji je sam po sebi dovoljan za identifikaciju izvora.

sažeta partitura (close score) – notni zapis svih deonica na minimalnom broju slog linija, obično na dve.

sekcija (section) <kontinuirani izvor> – jedan deo grupe srodnih izvora koji imaju zajednički stvarni naslov. Sekcija je obično posvećena posebnoj predmetnoj oblasti i identifikuje je zajednički stvarni naslov grupe i naslov sekcije i/ili oznaka sekcije. Moguće je postojanje dva ili više hijerarhijskih nivoa sekcije (podsekcija).

serijska publikacija (serial) – kontinuirani izvor koji se objavljuje uzastopno u odvojenim sveskama ili delovima, obično numerisanim, i koji nema unapred predviđen završetak. Primeri serijskih publikacija su časopisi, magazini, elektronski časopisi, kontinuirani adresari, godišnji izveštaji, novine i monografske serije.

signatura (signature) <stariji monografski izvori> – slovo ili više slova i/ili simbol, i/ili broj ili više njih, obično odštampani na dnu prve i poleđini nekih narednih strana svakog svežnja izvora koji obezbeđuju pravilno štampanje, preklapanje i povezivanje izvora.

skripta (study print) – slika propraćena pitanjima ili objašnjenjima koja su obično štampana na poleđini.

slobodan list (looseleaf) *vidi* slobodni listovi koji se ažuriraju.

slobodni listovi koji se ažuriraju (updasting looseleaf) – integrativni izvor koji se sastoji od jedne ili više osnovnih svezaka koje se dopunjuju odvojenim stranama koje se umeću, izlučuju i/ili zamenjuju.

snimateljska kompanija (recording company) *vidi* produkcijska kompanija <zvučni zapis>.

snopić (fascicle) – deo štampanog izvora koji se zbog prilagođavanja štampanju ili izdavanju objavljuje u manjim delovima koji su obično nepotpuni. Ne podudaraju se nužno sa formalnom podelom dela na delove, i tako dalje. Snopić je obično zaštićen privremenim papirnim omotom. Može i ne mora da bude numerisan. Snopić se od dela razlikuje po tome što je privremeni deo dela, a ne njegov formalni sastavni deo [AACR2].

spajanje (merger) <kontinuirani izvori> – združivanje dva ili više kontinuiranih izvora radi formiranja novog kontinuiranog izvora, pri čemu spojeni kontinuirani izvori obično gube svoje prethodne zasebne identitete.

standardni sadržaj (content standard) – detaljan skup pravila za izradu bibliografskih zapisa kojima se opisuju i predstavljaju izvori dodati bibliotečkoj ili arhivskoj kolekciji. Standardni sadržaj je stvoren da bi se održala konzistentnost samog kataloga i između bibliotečkih ili arhivskih kataloga koji se zasnivaju na istom standardu. Reč „standardni" se odnosi na sadržaj bibliografskog ili opisnog zapisa, ne i na sadržaj izvora koji se opisuje.

stariji monografski izvor (older monographic resource) – izvor koji je stvoren pre uvođenja štamparskih mašina u devetnaestom veku, a podrazumeva i one izvore koji su namenjeni tržištu, kao i one koji su štampani u nekoliko ili čak u samo jednom primerku, za ličnu upotrebu ili za ograničenu distribuciju.

stereografska slika (stereograph) – dijapozitivi ili slike postavljeni u parovima i napravljeni da proizvedu trodimenzionalni optički efekat kada se koriste uz pomoć stereoskopa. Stereografske slike takođe mogu da se odštampaju na neprovidnoj površini, kako bi se posmatrale pomoću ručnog uređaja za pregledanje, sastavljenog od dvobojnih sočiva uokvirenih kartonom. Obično se ovakav tip stereografskih slika pojavljuje kao ilustracija u knjizi.

studijska partitura (study score) *vidi* minijaturna partitura.

stvarni naslov (title) – reč ili fraza ili skup karaktera koji se obično pojavljuje u izvoru i predstavlja naziv izvora ili dela (ili grupe samostalnih dela) sadržanog u njemu. Izvor može da ima nekoliko naslova na različitim mestima (na primer u glavnom izvoru podataka, na nekom drugom mestu u izvoru ili na njegovom spremištu ili na propratnoj građi) i ti naslovi mogu da budu identični ili da se međusobno razlikuju (*vidi i* zajednički stvarni naslov, podređeni stvarni naslov).

stvarni naslov sa dostavnice (docket title) – napisan, otkucan ili odštampan stvarni naslov na dokumentu ili nalepnici na dokumentu koji ukratko ukazuje na njegov sadržaj ili predmet; obično je uspravan u odnosu na glavni tekst, nalazi se na praznoj stani (na primer poleđini poslednjeg lista), na dokumentu napravljenom da bude presavijen radi ulaganja [DCRM(B)].

svežanj (gathering) <stariji monografski izvori> – određeni broj međusobno spojenih presavijenih listova. Obično jedan list čini tabak, ali ako je štamparski

slog podešen za polovinu lista ili za druge segmente cele štamparske forme, štampani list može da čini i više od jednog svežnja. Svežanj takođe čini i više listova. Jedan folio (2°, 2:0 i tako dalje) može da se sastavi ili savije na četvrtine (dva lista u svežnju) ili šestine itd.

štampani izvor (printed resource) – izvor čitljiv golim okom ili u taktilnom obliku namenjen slabovidima, uključujući i izvor objavljen za ograničenu distribuciju ili za prodaju na zahtev.

štampar (printer) – osoba ili preduzeće koje štampa štampanu građu, za razliku od izdavača koji izdaje izvor i knjižara koji je nudi na prodaju. Kod prvih štampanih knjiga često između funkcija izdavača i štampara nije pravljena distinkcija [ODLIS].

štamparska forma (type-forme) - kombinacija štamparskih ploča koje su složene i stavljene u okvir i koriste se za štampanje jedne strane papira**.**

štamparska varijanta (state) <stariji monografski izvori> – varijanta u izvoru koja ga razlikuje od drugih primeraka istog otiska ili izdanja, a koju izdavač svakako ne smatra novim izdavačkim poduhvatom (*vidi i* izdanje; otisak).

štamparska površina (type-page) – pokretna slova složena onako kako će biti odštampana strana papira.

tabla (plate) – list koji sadrži ilustraciju, sa objašnjenjem ili bez njega, koji nije ni deo preliminarija niti deo glavnog niza strana ili listova i koji ne ulazi u integralni deo tabaka listova teksta. Kod starijih monografskih publikacija table su uvek listovi koji su štampani tehnikom koja nije tehnika štamparske prese. Table mogu da podrazumevaju i listove koji ne sadrže štampu koja se razlikuje od graviranog teksta (*vidi i* ilustracija).

tekstovi pismima različitih smerova (back-to-back) – vrsta poveza u kome su dva teksta povezana zajedno, od kojih svaki počinje sa jedne strane korica, sa stranama u istom položaju u odnosu na hrbat, na primer francuski i arapski tekstovi povezani zajedno (*vidi i* tetbeš).

tetbeš (tête-bêche) – vrsta povezivanja gde jedan tekst počinje „spreda“, a drugi „otpozadi“, s tim što su tekstovi u obrnutom smeru u odnosu jedan na drugi, na primer engleski i francuski tekst povezan zajedno (*vidi i* tekstovi pismima različitih smerova).

umetak (insert) – izvor koji je objavljen sa drugim izvorom tako što je umetnut u njega, slobodan ili fiksiran, redovno ili povremeno. Bilo koja štampana građa, kao što je geografska karta, ilustracija, obrazac za pretplatu, reklamni prilog itd., odvojeno umetnuta (neuvezana) u knjigu ili periodičnu publikaciju i koja nije integralni deo publikacije. [ODLIS] (*vidi i* propratna građa, zajednički stvarni naslov, podređeni stvarni naslov).

umetak (inset) <stariji monografski izvori> – bilo koji list, ili svežanj štampan na štamparskoj presi odvojenim procesom, koji nije formalno integralni deo svežnja listova ali je objavljen sa izvorom. U knjigovezačkom poslu, deo koji se sastoji od dva ili više listova smeštenih unutar drugog dela tako što su zadnji preklopi oba dela prošiveni istim šavom. Umetnuti deo može da bude spolja obmotan oko glavnog dela („spoljašnji umetak") ili da se nalazi u sredini, ili na nekom drugom mestu unutar glavnog dela. Umetanje služi da se ne bi trošilo vreme na traženje tabli u izvoru [ODLIS].
Odnosi se i na mali dijagram, kartu ili ilustraciju štampanu na većoj karti ili ilustraciji, obično uokvirenu špartanim linijama [ODLIS].

umetnička reprodukcija (art reproduction) – mehanički reprodukovano umetničko delo kao komercijalno izdanje.

uporedni stvarni naslov (parallel title) – naslov koji se nalazi u glavnom izvoru podataka kao ekvivalent glavnog stvarnog naslova, na jeziku ili pismu koje se razlikuje od jezika ili pisma glavnog stvarnog naslova izvora ili pojedinačnog dela u izvoru bez nadređenog stvarnog naslova.

uslovi dostupnosti (terms of availability) – uslovi pod kojima izvor može da se nabavi, na primer cena po kojoj se izvor prodaje ili podatak da je izvor dostupan za pozajmljivanje ili da je besplatan.

uzdužni format (cine mode) – niz uzastopnih slika na mikrofilmu i odresku filma čija je osnova rama vertikalna u odnosu na strane filma (*vidi i* poprečni format).

uzlaženje (ascension) *vidi* rektascenzija.

varijantni stvarni naslov (variant title) – stvarni naslov koji nije izabran za glavni stvarni naslov ili podatke uz naslov izvora.

varijantni primerak (variant copy) – primerak koji poseduje bilo koju veću bibliografsku različitost u odnosu na jedan ili više primeraka istog izdanja. Ovaj termin može da se odnosi na otisak, izdanje ili štamparsku varijantu.

video-disk (videodisc) – okrugli disk čitljiv pomoću igle ili lasera nasumičnim pristupom, na kome su u zabeleženi analogni i audio i video signali (na primer optički disk) ili su oni u digitalnom obliku (DVD format). Može da se koristi pomoću televizora ili računara.

video-kartridž (videocartridge) *vidi* kartridž.

video-kaseta (videocassette) *vidi* kaseta.

video-zapis (videorecording) – snimak vizuelnih slika, obično u pokretu i sa propratnim zvukom, namenjen emitovanju putem televizora ili drugog elektronskog uređaja.

viševrsni izvor (multimedia resource) – izvor koji se sastoji od dva ili više različitih oblika istog medija od kojih nijedan nema primarni značaj. Obično se koristi kao jedna jedinica (*vidi i* medij).

vizuelni izvor (visual resource) – izvor čiji se sadržaj uglavnom prenosi putem slika, nepokretnih ili pokretnih, projektovanih ili ne, na primer grafička građa, filmovi, video-zapisi.

vokalna partitura (vocal score) – notni zapis dela za glasove i instrumente koji sadrži samo deonice za glas u obliku partiture bez instrumentalne pratnje.

vrsta medija (media type) – vrsta ili vrste nosioca korišćenih za prenos sadržaja izvora. Obično odražava oblik pohranjivanja medija i čuvanja nosioca u kombinaciji sa vrstom uređaja neophodnog za prikazivanje sadržaja izvora, njegovu reprodukciju, dokumentacije i drugo.

zajednički stvarni naslov (common title) – onaj deo stvarnog naslova koji nosi grupa srodnih jedinica pored posebnih naslova delova. Zajednički stvarni naslov služi da ukaže na njihovu vezu i zajedno sa stvarnim naslovom dela identifikuje određeni izvor. Nadređeni stvarni naslov može da bude zajednički za glavnu jedinicu i njen dodatak ili dodatke, kao i za glavnu izdavačku celinu i kola, ako dodaci ili kola imaju podređeni stvarni naslov ili naslove.

zamena za naslovnu stranu (title-page substitute) – strana, deo strane ili drugi sastavni deo štampanog izvora koji sadrži podatke koji se obično nalaze

na naslovnoj strani, a koji se koriste kao glavni izvor podataka kada naslovna strana nedostaje (na primer korice, naslov nad tekstom, impresum, uredničke strane, prvu stranu muzičkog dela, kolofon) (*vidi i* kolofon).

zapis (record) – kreiranje opisa na osnovu podataka izvedenih ili zaključenih iz izvora, a ne doslovno prenošenje tekstualnih podataka (*vidi i* preuzimanje).

zaštitni znak (trademark name) *vidi* robna marka.

zidna tabela (wallchart) – neprovidan list namenjen prikazivanju i izlaganju podataka u grafičkom ili tabelarnom obliku.

zvučna kaseta (sound cassette) *vidi* kaseta.

zvučni kartridž (sound cartridge) *vidi* kartridž.

zvučni zapis (sound recording) – zapis na kome su zvučne vibracije mehanički ili elektronski zabeležene tako da zvuk može da se reprodukuje [AACR2].

REGISTAR

Akronimi i inicijali A.6.6
    u podacima uz naslov 1.1.4.1.1, 1.3.3.1
    u podacima o odgovornosti 1.4.5.4
    u glavnom stvarnom naslovu A.2.7.1., 1.1.3.3, 1.3.3.1, 7.1.1.3
    vidi i Skraćenice
Alternativni stvarni naslov 1.1.3.4

Bibliografije, napomene o 7.7.3
Bibliografski istorijat, napomene o 7.2
Bibliografski zapisi
    pojedinačni ili više njih A.2.1
Boja 5.2.4
Brojevi u naslovima 1.1.3.5

Dijafilm 5.1.3, 5.2.7
Dimenzije izvora 5.3
Distribucija
    vidi Područje izdavanja, proizvodnje,
    distribucije i tako dalje
Distributer 4.2.5
Dodaci 1.1.4.6
    napomene 7.2.4.4, 7.2.4.5
Dostupnost, podaci o
    vidi Podaci o dostupnosti
Dvosmerni zapisi Dodatak B

Elektronski izvori
    vidi Elektronski izvori sa daljinskim pristupom
    Elektronski izvor sa lokalnim pristupom

Elektronski izvori sa daljinskim pristupom
opseg 5.1.3
napomene 7.0.5
Elektronski izvori sa lokalnim pristupom 7.0.4
dimenzije 5.3.1.1

Faksimil
izdavanje, proizvodnja, distribucija i tako dalje 4
napomene 7.2.4.2
numeracija 3.3

Generički izraz kao naslov A.2.6.2.(a), 1.1.3.1
Glavni izvori podataka A.4.2
Glavni stvarni naslov 1.1
promene A.2.6, A.2.7, 1.1.6
u izdavačkoj celini i kolu 6.1
napomene 7.1.1
Godina izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije 4.3
Godina kopirajta 4.3.6, 4.3.7
Godina privilegije 4.3.6
Godina štampanja ili proizvodnje 4.3.7
Greške A.10

Hronološka oznaka
vidi Numerički podaci

Ilustracije 5.2.3
Impresum
vidi Područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje
Inicijali
vidi Akronimi i inicijali
Interpunkcija A.3.2
ISBN 8.1.2
ISSN 8.1.2

u izdavačkim celinama i kolima 6.5
napomene 7
Izdanja, različita
napomene o 7.2.4.3
Izdato sa 7.2.4.6
Izdavač, proizvođač i/ili distributer 4.2
Izdavanje, proizvodnja i/ili distribucija, godina
vidi Godina izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije
Izvor sa slobodnim listovima 4.3.10.2, 5.1.2
Izvori podataka A.4

Jezici, više njih A.3.2.9
Jezik opisa A.5
u dvosmernim zapisima Dodatak B

Karakteristika sadržaja 0.1.1
Ključni naslov 8.2
Kolacija (Stariji monografski izvori) 7.5.1
vidi i Područje materijalnog opisa
Kolo 6
oznaka koja se ne opisuje kao podređena 1.1.5.3
napomene 7.2.4.7.5, 7.2.4.7.6

Latinizacija
vidi Transliteracija
Logo
u glavnom stvarnom naslovu 1.1.3.3

Manje promene glavnog stvarnog naslova
vidi Glavni stvarni naslov – promene
Matematički podaci (kartografski izvori) 3.1
napomene 7.3.1
Međunarodni standardni broj knjige
vidi ISBN

Međunarodni standardni serijski broj
vidi ISSN
Mesto izdavanja, proizvodnje i/ili distribucije 4.1
Mesto štampanja ili proizvodnje 4.4
Mikrooblici 5.2.5

Nadređeni stvarni naslov 1.1.4.3
bez nadređenog stvarnog naslova 1.1.4.4, 1.1.5.2
podatak o izdanju 2.1.4.2
Napomena o načinu pristupa 7.0.5
Napomena o prevodu 7.2.4.1
Napomena o sažetku 7.10.2
Napomena o sistemskim zahtevima 7.0.4
Napomene koje se odnose na korisnike
vidi Napomene koje se odnose na korišćenje/korisnike
Napomene o korišćenju/korisnicima 7.10.3
Napomene o nastavljanju 7.2.4.7.1
Napomene o podeli 7.2.4.7.3
Napomene o podeli li izdvajanju 7.2.4.7.3
Napomene o povezu 7.8.2
Napomene o preuzimanju 7.2.4.7.4
Napomene o primerku 7.11
Napomene o sadržaju 7.7
Napomene o spajanju 7.2.4.7.2
Napomene o vrsti 7.1.2.1
Naslovna strana A.4.2.1.1
Naziv datoteke 1.1.2
Naziv izdavača, proizvođača i/ili distributera
vidi Izdavač, proizvođač i/ili distributer
Naziv štampara ili proizvođača
vidi Štampar ili proizvođač
Nepravilnosti A.8
u datumima 4.3.5
Numerički podaci 3.3

napomene 7.3.3
u izdavačkoj celini i kolu 6.6

Objašnjenje
identifikatora izvora 8.1.3
uslova dostupnosti 8.3.2
Oblik sadržaja 0.1
Odnosi sa drugim kontinuiranim izvorima
napomene 7.2.4
Opis na više nivoa 5.4.3, Dodatak A
Opis
osnova za A.4.1
promene koje zahtevaju novi opis A.2.6, 1.1.6, 1.4.6
promene koje ne zahtevaju novi opis A.2.7
Opseg ISBD-a A.1.1
Opseg izvora 5.1
Ostale materijalne pojedinosti 5.2
Otisak prsta 8.1.5

Pisma, više njih A.3.2.9
Pismo opisa A.5
u dvosmernim zapisima Dodatak B
Podaci uz naslov 1.3
u izdavačkoj celini i kolu 6.3
Podatak o autoru
vidi Podatak o odgovornosti
Podatak o izdanju 2.1
dodatni podatak o izdanju 2.4
promene A.2.6.2.(b), 2.1.5
u izdavačkoj celini ili kolu 6.3.3
napomene 7.2
uporedni podatak o izdanju 2.2
podatak o odgovornosti 2.3, 2.5
utvrđeni podatak 2.1.3

preuzimanje 2.1.2
Podatak o koordinatama 3.1.3
Podatak o odgovornosti 1.4
u dodatnom podatku o izdanju 2.5
u podatku o izdanju 2.3
u podatku uz naslov 1.3.2
u izdavačkoj celini ili kolu 6.4
u glavnom stvarnom naslovu 1.1.3.6
napomene 7.1.4
Podatak o paginaciji 5.1.4
Podatak o periodičnosti 7.0.3
Podatak o projekciji 3.1.2
Podatak o propratnoj građi 5.4
u opisu na više nivoa Dodatak A
Podatak o razmeri 3.1.1
Podređeni stvarni naslov 1.1.3.7, 1.1.4.6, 6
preuzimanje 1.1.5.3
Područje identifikator izvora i uslova dostupnosti 8
napomene 7.8
Područje izdanja 2
napomene 7.2
Područje izdavačke celine 6
napomene 7.6
numeracija 6.6
podaci uz naslov 6.3
uporedni stvarni naslov 6.2
podatak o odgovornosti 6.4
stvarni naslov 6.1
Područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje 4
napomene 7.4
Područje materijalnog opisa 5
napomene 7.5
Područje napomena 7

Područje podataka specifičnih za građu ili vrstu izvora 3
napomene 7.3
Područje podataka specifičnih za vrstu građe
vidi Područje podataka specifičnih za građu ili vrstu izvora
Područje stvarnog naslova i podataka o odgovornosti 1
napomene 7.1
Podatak o muzičkom formatu (muzikalija) 3.2
Pogrešno napisane reči A.8
Posebna oznaka građe 5.1
Postupanje sa izvorima A.2
Povezano sa 7.11
Primeri A.11
Proizvođač
vidi Štampar ili proizvođač
Proizvodnja
vidi Područje izdavanja, proizvodnje, distribucije i tako dalje
Promene glavnog stvarnog naslova
vidi Glavni stvarni naslov – promene
Promene naziva izdavača, proizvođača i/ili distributera
vidi Izdavač, proizvođač i/ili distributer – promene
Promene podatka o izdanju
vidi Podatak o izdanju – promene
Promene podataka o odgovornosti
vidi Podaci o odgovornosti – promene
Propisani izvori izvora podataka A.4.3
Propisana interpunkcija A.3.1

Razmera
vidi Podatak o razmeri
Reprodukcija 4
napomene 7.2.4.2

Sažimanja A.6.1
Simboli A.9

Skraćenice A.6, Dodatak D
u podatku o izdanju 2.1.2
u materijalnom opisu Dodatak D
u nazivu izdavača 4.2.7
u objašnjenju identifikatora 8.1.3
u numeraciji izdavačke celine ili kola 6.6.1
u podatku o projekciji 3.1.2.2
u stvarnom naslovu A.2.7.1
vidi i Akronimi i inicijali
Skraćivanja A.6
u izvorima bez glavnog stvarnog naslova 1.1.5.4
u podacima uz naslov 1.3.4.2
u podacima o odgovornosti 1.4.5.3
u glavnom stvarnom naslovu 1.1.5.1
Slova u naslovu A.2.7.1, 1.1.3.5
Spremište 5.3.1.1, 5.3.1.3
Standardni brojevi 8
napomene 7.8
Stvarni naslov
vidi
Alternativni stvarni naslov
Nadređeni naslov
Zajednički stvarni naslov
Podređeni naslov
Generički izraz kao naslov
Ključni naslov
Uporedni stvarni naslov
Naslov kola
Glavni stvarni naslov
Varijantni naslov
Stvarni naslov kola 1.1.4.6.1, 1.1.5.3
Svrha ISBD-a A.1.2
Štampanje ili proizvodnja

godina
vidi Godina štampanja ili proizvodnje
mesto
vidi Mesto štampanja ili proizvodnje

Štampar ili proizvođač 4.5
Štamparske greške A.8
Tehničke pojedinosti 7.0.4
Transliteracija A.5
napomene 7.1.1.2

Umeci
napomene 7.2.4.4, 7.2.4.5
Uporedni podaci uz naslov 1.3.4.7
Uporedni podatak o izdanju
vidi Podatak o izdanju – uporedni
podatak o izdanju
Uporedni stvarni naslov 1.2
u izdavačkoj celini i kolu 6.2
napomene 7.1.3
Uslovi dostupnosti 8.3
napomene 7.8

Varijantni stvarni naslov 1.3.1
napomene 7.1.1.2
Veće promene glavnog stvarnog naslova
vidi Glavni stvarni naslov - promene
Velika slova A.7
podaci uz naslov 1.3.4.2
uporedni stvarni naslov 1.2.5.1
stvarni naslov izdavačke celine ili kola 6.1
glavni stvarni naslov 1.1.5.1
Verzije 2.1.1

Više jezika
vidi Jezici, više njih
Više pisama
vidi Pisma, više njih
Vrsta medija 0.2

Zajednički stvarni naslov 1.1.3.7, 6
preuzimanje 1.1.5.3
Zvuk 5.2.6

ISBD
MEĐUNARODNI STANDARDNI BIBLIOGRAFSKI OPIS
Objedinjeno izdanje

Izdavač
Narodna biblioteka Srbije
Beograd, Skerlićeva 1
www.nb.rs

Za izdavača
Laslo Blašković

Urednik
Dragan Purešić

Stručni redaktori
msr. Jasmina Trifunac
Branka Ristivojević

Lektura i korektura
Ana Vukobrat

Dizajn korica
Olivera Batajić

Tehnički urednik
Miloš Ninković

Štampa
Retro Print
Beograd

Tiraž
500

ISBN
978-86-7035-381-7

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд
025.31/.32(083.74)
006.44:[025.31/.32(100)
011/016(083.74)
MEĐUNARODNI standardni bibliografski opis : (ISBD) : po preporukama
Radne grupe za ISBD odobrio Stalni odbor Sekcije IFLA-e za katalogizaciju /
[priređivač] Međunarodna federacija bibliotečkih udruženja i institucija = [edited by] International Federation of Library Associations and Institutions ; prevela sa engleskog Ana Savić. - Objedinjeno izd. - Beograd : Narodna biblioteka Srbije, 2016 (Beograd : Retroprint). - 369 str. ; 22 cm. - (Edicija Savremena biblioteka ; knj. 19)
Prevod dela: International Standard Bibliographic Description. - Str. 13-21: Uvod / Elena Eskolano Rodrigez. - Rečnik: str. 333-357. - Registar.
ISBN 978-86-7035-381-7
1. Међународна федерација библиотечких удружења и институција
a) Каталогизација - Стандарди b) Библиографија - Стандарди
COBISS.SR-ID 229456908

ISBN 978-86-7035-381-7